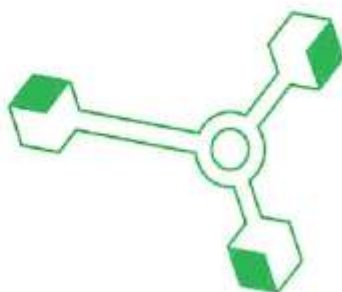

Jõgede hüdrokeemiline seire ja ohtlikud ained 2020

Tartu 2021

Töö nimetus:

Jõgede hüdrokeemiline seire ja ohtlikud ained 2020

Töö autorid:

Mailis Laht

Merike Hindrikson

Kinnitas:

Hille Allemann

Töö tellija:

Keskkonnaministeerium

Töö teostaja:

Eesti Keskkonnauuringute Keskus OÜ

Marja 4D

Tallinn, 10617

Tel. 6112 900

Fax. 6112 901

info@klab.ee

www.klab.ee

Lepingu nr: 4-4/20/7 lisa 13

Tööde algus: 01.01.2020

Tööde lõpp: 01.03.2021

Töö valmimisaeg: 01.03.2020

Sisukord

1.	Sissejuhatus.....	5
2.	Jõgede hüdrokeemilise seire allprogrammi kirjeldus, seiretöö metoodikad ja vahendid	6
2.1	Programmi kirjeldus.....	6
2.2	Määratavad näitajad, analüüsimetoodikad ning vahendid	8
3.	Kvaliteedinäitajate seisundiklassid	11
3.1	Vooluveekogude füüsikalis-keemiliste üldtingimuste (FÜKE) määramine	11
3.2	Ökoloogilise seisundi SPETS kvaliteedielemendi ja SPETS kvaliteedinäitajate seisundiklasside määramise metoodika	15
3.2.1	Survega arvestamise võimalused hinnagute andmisel ja usaldusväärsuse hindamisel	16
3.2.2	Ökoloogilise seisundi SPETS kvaliteedinäitajate seisundiklasside määramise metoodika vastavalt KeM määrusele 19	16
3.2.3	Maismaa vooluveekogude ökoloogilise seisundi kvaliteedielemendi SPETS kvaliteedinäitajate seisundiklassid	24
3.2.4	Keskkonnaohuga sünteetiliste saasteainete surve hinnang seiretulemuste alusel	27
3.3	Keemilise seisundi (KESE) hinnangu metoodika	33
3.3.1	Keemilise seisundi hindamine veeseaduse alusel.....	33
3.3.2	KESE kvaliteedinäitaja seisundiklassid 2020. aasta hinnangutes.....	34
3.3.3	Mõõtetulemuste esitamine ja keskkonnakvaliteedi piirväärtustega võrdlemine keemilise seisundiklassi määramisel.....	35
3.3.4	Seiretulemuste esitamine 2020. aastal - tehnilise tööriista kasutamine keemilise seisundi andmete visualiseerimisel ning analüüsimisel.....	38
3.3.5	Erandite täpsustused	38
4.	Seiretöö tulemused.....	41
4.1	Seirejõgede füüsikalis-keemiliste üldtingimuste koondmäärangud (FÜKE) 2020. aastal.....	41
4.2	2020. aastal seiratud vooluveekogumite veekvaliteet keemilise seisundi kvaliteedinäitajate alusel (KESE).....	52
4.2.1	Osalist KESE hinnangud – 2020. aastal määratud üksikud kvaliteedinäitajad	52
4.3	2020. aastal seiratud vooluveekogumite veekvaliteet spetsiifiliste saasteainete kvaliteedinäitajate alusel (SPETS)	56
4.3.1	Osalist SPETS hinnangud – 2020. aastal määratud üksikud kvaliteedinäitajad	57

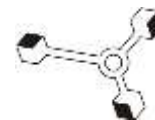
4.4	Saasteainete tulemused, hinnangud ning sünteetiliste saasteainete surve hinnangud 2020. aasta seiretulemuste alusel vooluveekogumite kaupa.....	64
4.4.1	Pärnu jõgi	64
4.4.2	Tänassilma jõgi	74
4.4.3	Navesti jõgi.....	78
4.4.4	Vigala jõgi.....	82
4.4.5	Ahja jõgi	86
4.4.6	Õhne jõgi.....	90
4.4.7	Jägala jõgi.....	95
4.4.8	Mustjõgi	101
4.4.9	Emajõgi.....	106
4.5	Nitraaditundliku piirkonna jõgede veekvaliteet 2020. aastal	110
4.6	Veebirakendus vooluveekogumite seisundite hindamiseks.....	112
4.6.1	Pikaajaliste muutuste hinnangud - seirejõgede veekvaliteet aastatel 2010-2020	113
5.	Kokkuvõte	123
Lisa 1.	Määratud näitajate katsemeetodid, mõõteprintsíibid ja kasutatud vahendid	126
Lisa 2.	Kala proovide ja kala koeproovide andmed.....	136
Lisa 3.	Karpide proovide ja karpide koeproovide andmed	142
Lisa 4.	Elustiku proovivõtu meetoodika – keemiliste analüüside läbiviimiseks.....	145

1. Sissejuhatus

Lepingu järgselt on jõgede hüdrokeemilise seire eesmärgiks pideva ülevaate saamine jõgede hüdrokeemilisest seisundist, saastekoormustest ning jõgede hüdrokeemilise seisundi hindamine ja pikaajaliste muutuste jälgimine. Seire tulemuste alusel jälgitakse jõgede veekvaliteedi vastavust rahvusvaheliste ning Eesti seadusandluse poolt kehtestatud nõuetele, täidetakse Eestit siduvaid rahvusvahelisi kokkuleppeid (Genfi konventsioon, Helsingi konventsioon jne) ja rahvusvahelisi uurimisprogramme. Seire andmeid kasutatakse riigi veeressursside ratsionaalse kasutamise ja kaitse planeerimiseks. Seiretulemused on sisendiks pinnaveekogude seisundi ning inimtegevuse mõju ulatuse hindmisel ja selle vähendamise võimaluste määramisel.

2020. aasta aruanne annab ülevaate Eesti Keskkonnauuringute Keskuse OÜ (EKUK) poolt läbiviidud jõgede seire tulemustest ja annab neil põhineva ülevaate jõgede seisundite kohta.

2. Jõgede hüdrokeemilise seire allprogrammi kirjeldus, seiretöö metoodikad ja vahendid

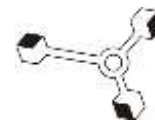
2.1 Programmi kirjeldus

Lepingu kohaselt on jõgede hüdrokeemilise seire tulemused aluseks pinnavee seisundi hindamisel ja sisendiks veepoliitika raamdirektiivi (VRD) nõutele täitmisel pinnaveekogude seisundi ning inimtegevuse mõju ulatuse hindamisel ja selle vähendamise võimaluste määramisel. Vooluveekogude seisundi hindamist viiakse läbi riikliku keskkonnaseire programmi allprogrammi siseveekogude seire osana: "Jõgede hüdrokeemiline seire". Veekogumi seisundi hindamisel tuleb lähtuda veepoliitika raamdirektiivist, selle tütaraktiividest, juhendmaterjalidest ja siseriiklikest õigusaktidest. Veekogumi ökoloogilise seisundi hindamisel lähtutakse keskkonnaministri 16.04.2020 määrusest nr. 19 "Pinnaveekogumite nimekiri, pinnaveekogumite ja territoriaalmere seisundiklasside määramise kord, pinnaveekogumite ökoloogiliste seisundiklasside kvaliteedinäitajate väärtused ja pinnaveekogumiga hõlmamata veekogude kvaliteedinäitajate väärtused", VRD-st ja selle juhendmaterjalidest. Veekogumi keemilise seisundi hindamisel vee, põhjasetete ja elustiku analüüside põhjal tuleb lähtuda seadusandliku alusena keskkonnaministri 24.07.2019 määruses nr. 28 "Prioriteetsete ainete ja prioriteetsete ohtlike ainete nimekiri, prioriteetsete ainete, prioriteetsete ohtlike ainete ja teatavate muude saasteainete keskkonna kvaliteedi piirväärtused ning nende kohaldamise meetodid, vesikonnaspetsiifiliste saasteainete keskkonna kvaliteedi piirväärtused, ainete jälgimisnimekirjaga seotud tegevused" esitatud nõuetest. Ülevaateseire eesmärk on VRD-st tulenevalt: piirväärtustega võrdlemine ning pikaajaliste muutuste jälgimine.

Seiretöö käigus võeti pinnaveeproovid 54 lävendist sh. 10 lävendist keemilise seisundi hindamiseks. Proovivõtukohad on esitatud tabelis 1. Setteproovid võeti ülemisest settekihist (maksimaalselt sügavuselt 10 cm), savikatest setetest-mudast. Jõgede põhjasetete proovid võeti veekogu representatiivsest osast. Proov võeti sette tekkimise iseloomulikult erosioonist mõjutamata alalt sette pindmisest kihist keskmistatud proovina. Proovivõtul arvestati kõiki veepoliitika raamdirektiivi juhendites nr. 19 ja 25 toodud kvaliteedi ja tehnilisi nõudeid, standardite ISO 5667-3, ISO 5667-6, ISO 5667-12, ISO 5667-15 nõudeid ja keskkonnaministri määruse nr. 49 "Proovivõtumeetodid" nõudeid. Veeproovid võeti 4-12 korda aastas (tabel 2). Setteproovid võeti augustis. Elustikuproove koguti juulist oktoobrini. Analüüsid teostati 15-20 cm pikkustest (standardpikkus, sabata) peamiselt emastest ahvenatest. PAH-de sisalduse määramiseks koguti karpe. Elustiku proovide kogumise metoodika ohtlike ainete määramiseks on kirjeldatud lisa 4. Kala ja karpide proovivõtu andmed 2020. aasta kohta on toodud lisades 2 ja 3.

Tabel 1. Jõgede proovivõtukohad 2020. aastal

Jrk nr	Seirejaama kood keskkonnaregistris	Seirepunkti nimi
1	SJA9977000	Piusa jõgi: Värsk-Saatse mnt
2	SJA7164000	Võhandu jõgi: Räpinast allavoolu, Ristipalo küla
3	SJA4484000	Tänassilma jõgi: Kõrtsi (Oiu)
4	SJA6005000	Väike-Emajõgi: Pikasilla
5	SJA4377000	Õhne jõgi: Sõõriknurme (Suislepast allavoolu)
6	SJA2589000	Õhne jõgi: Tõrvast ülesvoolu, Roobe sild
7	SJA2302000	Emajõgi: Rannu-Jõesuu
8	SJA7982000	Emajõgi: Tartu (Kvissental)
9	SJA8007000	Emajõgi: Kavastu
10	SJA0301000	Pedja jõgi: Jõgeva sordiaretusjaam
11	SJA0430000	Pedja jõgi: Tõrve
12	SJA4253000	Preedi jõgi: Varangu
13	SJA7946000	Põltsamaa jõgi: Rutikvere
14	SJA2115000	Linnusaare oja: Linnusaare oja
15	SJA2802000	Oostriku jõgi: Oostriku
16	SJA3124000	Porijõgi: Reola Vana-Kuuste tee (Uhti)
17	SJA0664000	Ahja jõgi: Kiidjärve
18	SJA7675000	Ahja jõgi: Lääniste sild
19	SJA8211000	Avijõgi: Mulgi
20	SJA5321000	Tagajõgi: Tudulinna
21	SJA8127000	Alajõgi: Griini (Alajõe)
22	SJA4328000	Narva jõgi: Vasknarva
23	SJA9741000	Narva jõgi: Narvast allavoolu
24	SJA1934000	Pühajõgi: suue
25	SJA9900000	Purtse jõgi: suue (Tallinn-Narva mnt)
26	SJA9303000	Kunda jõgi: Lavi allikad
27	SJA8841000	Kunda jõgi: suue
28	SJA3956000	Selja jõgi: suue
29	SJA5258000	Loobu jõgi: Jõekäär (Vihasoo)
30	SJA9895000	Valgejõgi: Porkuni, Oruveski talust põhjasuunas
31	SJA6880000	Valgejõgi: Loksa jalakäijate sild
32	SJA9316000	Pudisoo jõgi: Pudisoo
33	SJA7837000	Vääna jõgi: suue, Vääna-Jõesuu sild
34	SJA6896000	Keila jõgi: Keila linn
35	SJA5960000	Keila jõgi: suue, Keila-Joa
36	SJA2051000	Vihterpalu jõgi: Vihterpalu
37	SJA4483000	Kasari jõgi: Kasari sild
38	SJA8444000	Velise jõgi: Valgu
39	SJA8483000	Pärnu jõgi: Oore
40	SJA6742000	Vodja jõgi: Vodja
41	SJA7093000	Saarjõgi: Kaansoo
42	SJA8438000	Reiu jõgi: Lähkma
43	SJA5140000	Pirita jõgi: Lükati sild
44	SJA0106000	Võisiku pkr: enne Võisiku paisjärve

Jrk nr	Seirejaama kood keskkonnaregistris	Seirepunkti nimi
45	SJA8358000	Jänijõgi: Jäneda
46	SJA5768000	Kullavere jõgi: Tartu-Mustvee mnt sild
47	SJA1361000	Rannapungerja jõgi: Mustvee mnt sild
48	SJA7631000	Mustjõgi: Tsirgumäe
49	SJA6180000	Jägala jõgi: Jägala juga
50	SJA6231000	Taebla jõgi: Saunja sild
51	SJA7548000	Võhandu jõgi: Himmiste
52	SJA1858000	Navesti jõgi: Aesoo
53	SJA0148000	Pärnu jõgi: Kesklinna sild
54	SJA3251000	Vigala jõgi: Rumba

2.2 Määratavad näitajad, analüüsimetoodikad ning vahendid

Pinnavee proovidest määrati vastavalt lähteülesandele järgmised näitajate komplektid

(analüüsimetoodikad ja vahendid on toodud lisas 1):

- “väike analüüs”: T, HA, pH, O₂, NH₃, BHT₅, KHT_{Mn}, NH₄, NO₂, NO₃, üldN, PO₄, üldP, SO₄, Cl, el.juhtivus, HCO₃, värvus
- “suur analüüs”: T, HA, pH, O₂, NH₃, BHT₅, KHT_{Mn}, NH₄, NO₂, NO₃, üldN, PO₄, üldP, SO₄, Cl, el.juhtivus, HCO₃, värvus, Ca, Mg, Na, K, Si, karedus
- Raskmetallid: Cu, Cd, Pb, Zn, Hg, Ni, Cr-üld, Ba, Sn
- Fenoolid: ühealuselised fenoolid: 2,3-dimetüülfenool, 2,6-dimetüülfenool, 3,4-dimetüülfenool, 3,5-dimetüülfenool, o-kresool, p,m-kresool, fenool; kahealuselised fenoolid: 2,5-dimetüülresortsiin, 5-metüülresortsiin, resortsiin
- Naftasaadused: Süsivesinikud C10...C40
- Pestitsiidide ja teiste lähteülesande järgsete ohtlike ainete (spetsiifiliste saasteainete, prioriteetsete ja prioriteetsete ohtlike ainete ning muude saasteainete) näitajad.

Analüüside teostamisel lähtuti keskkonnaministri 28.06.2019 määrusest nr. 23 “Nõuded vee füüsikalise-keemiliste ja keemiliste parameetrite uuringuid teostavale katselaborile, nende uuringu raames tehtavatele analüüsidele ja katselabori tegevuse kvaliteedi tagamisele ning analüüsi referentmeetodid”.

2020. aastal seirejõgedest võetud proovide arv ja analüüsikomplektide jaotus seirekogumite lõikes on esitatud tabelis 2. Keemilise seisundi kvaliteedi näitajate seire toimus 2020. aastal kokku kümnes vooluveekogumis. Seitsmes vooluveekogumis esmakordselt: Tännassilma_2 (Kõrtsi (Oiu)), Õhne_3

(Tõrvast ülesvoolu), Emajões (Tartu (Kvissental)), Ahja_3 (Lääniste sild), Navesti_3 (Aesoos), Pärnu_3 (Kesklinna sild) ja Vigala_3 (Rumba). Lisaks toimus kolmes kogumis II ringi ehk trendi hindamiseks vajalik seire: Pärnu_3 (Oore), Mustjõgi_5 (Tsirgumäe), Jägala_4 (Jägala juga). Seirataavad näitajad ja proovivõtumaatriks on esitatud lepingu lisa 13 tabelites 2 ja 3.

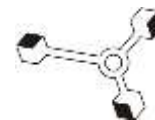
Tabel 2. Võetud seireproovide arv 2020. aastal

Jrk nr	Seirepunkti nimi	Veeproovide arv: (väike + suur analüüs)	Raskmetallid + Fenoolid + Naftasaadused	Pestitsiidid	Klorofüll-a + TOC + DOC	Ohtlikud ained (vesi + sete + elustik)
1	Piusa jõgi: Värsksa-Saatse mnt	12: 12 + 0	4 + 4 + 4		0 + 0 + 4	
2	Võhandu jõgi: Rāpinast allavoolu, Ristipalo küla	12: 12 + 0	4 + 0 + 0		0 + 0 + 4	
3	Tānassilma jõgi: Kōrtsi (Oiu)	4: 4 + 0				4 + 1 + 1
4	Vāike-Emajõgi: Pikasilla	4: 4 + 0				
5	Õhne jõgi: Sõõriknurme (Suislepast allavoolu)	4: 4 + 0				
6	Õhne jõgi: Tõrvast ülesvoolu, Roobe sild	4: 4 + 0			0 + 0 + 4	4 + 1 + 1
7	Emajõgi: Rannu-Jõesuu	12: 11 + 1			6 + 0 + 0	
8	Emajõgi: Tartu (Kvissental)	4: 4 + 0	4 + 0 + 0		0 + 0 + 4	4 + 1 + 1
9	Emajõgi: Kavastu	12: 6 + 6	12 + 4 + 4		6 + 12 + 12	
10	Pedja jõgi: Jõgeva sordiaretusjaam	4: 4 + 0				
11	Pedja jõgi: Tõrve	4: 4 + 0				
12	Preedi jõgi: Varangu	4: 4 + 0				
13	Põltsamaa jõgi: Rutikvere	4: 4 + 0		2		
14	Linnusaare oja: Linnusaare oja	4: 4 + 0				
15	Oostriku jõgi: Oostriku	4: 4 + 0				
16	Porijõgi: Reola Vana-Kuuste tee (Uhti)	4: 4 + 0		2		
17	Ahja jõgi: Kiidjärve	6: 0 + 6				
18	Ahja jõgi: Lääniste sild	4: 4 + 0				4 + 1 + 1
19	Avijõgi: Mulgi	12: 12 + 0				
20	Tagajõgi: Tudulinna	4: 2 + 2				
21	Alajõgi: Griini (Alajõe)	12: 12 + 0				
22	Narva jõgi: Vasknarva	12: 10 + 2	4 + 4 + 0		6 + 4 + 4	
23	Narva jõgi: Narvast allavoolu	12: 6 + 6	12* + 4 + 4		6 + 12 + 4	
24	Pühajõgi: suue	12: 12 + 0	4 + 4 + 4		0 + 4 + 4	
25	Purtse jõgi: suue (Tallinn-Narva mnt)	12: 12 + 0	12 + 4 + 4		0 + 12 + 4	
26	Kunda jõgi: Lavi allikad	4: 4 + 0				

Jrk nr	Seirepunkti nimi	Veeproovide arv: (väike + suur analüüs)	Raskmetallid + Fenoolid + Naftasaadused	Pestitsiidid	Klorofüll-a + TOC + DOC	Ohtlikud ained (vesi + sete + elustik)
27	Kunda jõgi: suue	12: 12 + 0	12 + 0 + 0		0 + 12 + 4	
28	Selja jõgi: suue	12: 12 + 0	4 + 0 + 0		0 + 4 + 4	
29	Loobu jõgi: Jõekäär (Vihasoo)	12: 12 + 0	4 + 0 + 0		0 + 4 + 4	
30	Valgejõgi: Porkuni, Oruveski talust põhjasuunas	4: 4 + 0				
31	Valgejõgi: Loksa jalakäijate sild	12: 12 + 0	4 + 0 + 0		0 + 4 + 4	
32	Pudisoo jõgi: Pudisoo	12: 12 + 0				
33	Vääna jõgi: suue, Vääna-Jõesuu sild	12: 12 + 0	4 + 0 + 0		0 + 4 + 4	
34	Keila jõgi: Keila linn	4: 4 + 0				
35	Keila jõgi: suue, Keila-Joa	12: 12 + 0	12 + 0 + 0		0 + 12 + 4	
36	Vihterpalu jõgi: Vihterpalu	12: 12 + 0				
37	Kasari jõgi: Kasari sild	12: 6 + 6	12 + 0 + 0		0 + 12 + 4	
38	Velise jõgi: Valgu	4: 4 + 0				
39	Pärnu jõgi: Oore	12: 6 + 6	12 + 0 + 0		0 + 12 + 4	4 + 1 + 1
40	Vodja jõgi: Vodja	4: 4 + 0		2		
41	Saarjõgi: Kaansoo	4: 2 + 2				
42	Reiu jõgi: Lähkma	4: 2 + 2				
43	Pirita jõgi: Lükati sild	12: 12 + 0	12 + 0 + 0		0 + 12 + 4	
44	Võisiku pkr: enne Võisiku paisjärve	4: 4 + 0				
45	Jänijõgi: Jäneda	4: 4 + 0		2		
46	Kullavere jõgi: Tartu-Mustvee mnt sild	12: 12 + 0	4 + 0 + 0		0 + 0 + 4	
47	Rannapungerja jõgi: Mustvee mnt sild	12: 12 + 0	0 + 4 + 0			
48	Mustjõgi: Tsirgumäe	12: 10 + 2	4* + 0 + 0		0 + 4 + 4	4 + 1 + 1
49	Jägala jõgi: Jägala juga	12: 12 + 0	12 + 0 + 0		0 + 12 + 4	4 + 1 + 1
50	Taebla jõgi: Saunja sild	4: 4 + 0				
51	Võhandu jõgi: Himmiste	4: 4 + 0				
52	Navesti jõgi: Aesoo	4: 4 + 0	4 + 0 + 0		0 + 0 + 4	4 + 1 + 1
53	Pärnu jõgi: Kesklinna sild	4: 4 + 0	4 + 0 + 0		0 + 0 + 4	4 + 1 + 1
54	Vigala jõgi: Rumba	4: 4 + 0	4 + 0 + 0		0 + 0 + 4	4 + 1 + 1
	KOKKU	418	164 + 28 + 20	8	24 + 136 + 104	40 + 10 + 10

* Lisaks Fe, Ca, Mg, Mn

3. Kvaliteedinäitajate seisundiklassid

Pinnaveekogumi seisund määratakse pinnaveekogumi ökoloogilise seisundi ja keemilise seisundi alusel, olenevalt sellest, kumb neist on halvem. Pinnaveekogumi ökoloogiline seisund (ÖSE) näitab veeökosüsteemide struktuuri ja funktsioneerimise kvaliteeti ning keemiline seisund (KESE) prioriteetsete ainete, prioriteetsete ohtlike ainete ja teatavate muude saasteainete sisaldust pinnavees, settes ja vee-elustikus.

Saasteainete survet veekeskkonnale jälgitakse üldises seisundihinnangus kahes osas:

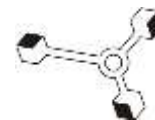
- Keemiline seisund hinnatakse üle Euroopaliselt kokkulepitud (39/2013/EL) saasteainete (indikaatorite) alusel (KESE)
- Eestis olulise mõjuga ainete (vesikonnaspetsiifilised ained KeM määrus nr. 28 alusel) osas hinnatakse saasteainete survet ökoloogilise seisundi hinnangu osana – spetsiifilised saasteained (SPETS)
- Koondhinnang = ÖSE + KESE

Vooluveekogumi ökoloogiline seisundiklass määratakse bioloogiliste kvaliteedielementide ökoloogiliste seisundiklasside ja bioloogilisi kvaliteedielemente toetavate füüsikalise-keemiliste üldtingimuste ökoloogiliste seisundiklasside (koondmääranguna) alusel halvima järgi. Töös hinnatakse 2020. aasta seiretulemuste alusel ökoloogilist seisundit (ÖSE) kahe komponendi füüsikalise-keemiliste üldtingimuste koondmäärangu (FÜKE) ja spetsiifiliste saasteainete (SPETS) järgi. Ohne jõe Tõrvast ülesvoolu (Roobe) puhul antakse hinnang ökoloogilisele seisundile füüsikalise-keemiliste üldtingimuste, bioloogiliste kvaliteedielementide, keemilise seisundi ja spetsiifiliste saasteainete komponendi järgi.

3.1 Vooluveekogude füüsikalise-keemiliste üldtingimuste (FÜKE) määramine

Kvaliteedielement “Füüsikalise-keemilised üldtingimused” vooluveekogumi ökoloogilise seisundiklassi määramiseks koosneb järgmistest kvaliteedinäitajatest: pH, lahustunud hapnik, biokeemiline hapnikutarve (BHT₅), ammoniumlämmastik (NH₄-N), üldlämmastik (üldN) ja üldfosfor (üldP) (KeM määrus nr. 19 § 20 lg 4).

Vooluveekogumi ökoloogilise seisundiklassi määramisel lähtutakse vooluveekogumi tüübist ja vastavale tüübile sätestatud kvaliteedinäitajate väärtustest ning nendele vastavatest ökoloogiliste seisundiklasside piiridest (KeM määrus nr. 19 §21 lg 1). Klaasifikatsioonid on toodud tabelites 3-5 (väljavõtte määruse nr. 19 lisast 4).

Tabel 3. Vooluveekogumite ökoloogiliste seisundiklasside piirid füüsikalise-keemiliste kvaliteedinäitajate järgi (veekogutüübid V1A, V1A-KaVo, V2A ja V3A)

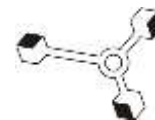
Kvaliteedinäitaja	Vastavushinnang	Ühik	Väga hea klass	Hea klass	Kesine klass	Halb klass	Väga halb klass
üldN	Aritmeetiline keskmine	mg/l	≤1.5	1.5-3.0	>3.0-6.0	>6.0-8.0	>8.0
üldP	Aritmeetiline keskmine	mg/l	≤0.05	0.05-0.08	>0.08-0.10	>0.10-0.12	>0.12
NH ₄ -N	90% tagatusega väärtus	mgN/l	≤0.10	0.10-0.30	>0.30-0.45	>0.45-0.60	>0.60
pH	10% tagatusega väärtus	pH ühik	6-9	-	-	-	<6 või >9
Lahustunud hapniku küllastusaste	10% tagatusega väärtus	% küllastusastmest	≥60	60-50	<50-40	<40-35	<35
BHT ₅	Aritmeetiline keskmine	mgO ₂ /l	≤2.2	2.2-3.5	>3.5-5.0	>5.0-7.0	>7.0
Füüsikalise-keemiliste üldtingimuste ÖKS	-	-	≥0.92	0.92-0.72	<0.72-0.52	<0.52-0.32	<0.32

Tabel 4. Vooluveekogumite ökoloogiliste seisundiklasside piirid füüsikalise-keemiliste kvaliteedinäitajate järgi (veekogutüübid V1B, V1B-KaVo, V2B ja V3B)

Kvaliteedinäitaja	Vastavushinnang	Ühik	Väga hea klass	Hea klass	Kesine klass	Halb klass	Väga halb klass
üldN	Aritmeetiline keskmine	mg/l	≤1.5	1.5-3.0	>3.0-6.0	>6.0-8.0	>8.0
üldP	Aritmeetiline keskmine	mg/l	≤0.05	0.05-0.08	>0.08-0.10	>0.10-0.12	>0.12
NH ₄ -N	90% tagatusega väärtus	mgN/l	≤0.10	0.10-0.30	>0.30-0.45	>0.45-0.60	>0.60
pH	10% tagatusega väärtus	pH ühik	6-9	-	-	-	<6 või >9
Lahustunud hapniku küllastusaste	10% tagatusega väärtus	% küllastusastmest	≥70	70-60	<60-50	<50-40	<40
BHT ₅	Aritmeetiline keskmine	mgO ₂ /l	≤1.8	1.8-3.0	>3.0-4.0	>4.0-5.0	>5.0
Füüsikalise-keemiliste üldtingimuste ÖKS	-	-	≥0.92	0.92-0.72	<0.72-0.52	<0.52-0.32	<0.32

Tabel 5. Vooluveekogumite ökoloogiliste seisundiklasside piirid füüsikalise-keemiliste kvaliteedinäitajate järgi (veekogutüüp V4B: Narva jõgi)

Kvaliteedinäitaja	Vastavushinnang	Ühik	Väga hea klass	Hea klass	Kesine klass	Halb klass	Väga halb klass
üldN	Aritmeetiline keskmine	mg/l	≤0.5	0.5-0.7	>0.7-1.0	>1.0-1.5	≥1.5
üldP	Aritmeetiline keskmine	mg/l	≤0.04	0.04-0.06	>0.06-0.08	>0.08-0.10	>0.10
NH ₄ -N	90% tagatusega väärtus	mgN/l	≤0.10	0.10-0.30	>0.30-0.45	>0.45-0.60	>0.60

Kvaliteedi-näitaja	Vastavus-hinnang	Ühik	Väga hea klass	Hea klass	Kesine klass	Halb klass	Väga halb klass
pH	10% tagatusega väärtus	pH ühik	6-9	-	-	-	<6 või >9
Lahustunud hapniku küllastusaste	10% tagatusega väärtus	% küllastus-astmest	≥70	70-60	<60-50	<50-40	<40
BHT ₅	Aritmeetiline keskmine	mgO ₂ /l	≤1.8	1.8-3.0	>3.0-4.0	>4.0-5.0	>5.0
Füüsikalise-keemiliste üldtingimuste ÖKS	-	-	≥0.92	0.92-0.72	<0.72-0.52	<0.52-0.32	<0.32

Vooluveekogumi ökoloogilise seisundiklassi määramisel füüsikalise-keemiliste üldtingimuste järgi võetakse aluseks aastaringelt, erineva veetasemega perioodidel võetud proovide analüüsitulemused ja tehtud mõõtmised (KeM määrus nr. 19 § 27 lg 1).

Vooluveekogumi ökoloogilise seisundiklassi määramisel füüsikalise-keemiliste üldtingimuste järgi lähtutakse järgmisest (KeM määrus nr. 19 § 27 lg 3-6):

1. Kui pH on suurem kui 9.0 või väiksem kui 6.0, on füüsikalise-keemiliste üldtingimuste koondmäärang väga halb, sõltumata teistele kvaliteedinäitajatele määratud ökoloogilistest seisundiklassidest.
2. Kui pH väärtus on vahemikus 6.0-9.0, määratakse füüsikalise-keemiliste üldtingimuste koondmäärangu andmiseks igale hinnatavale kvaliteedinäitajale, välja arvatud pH, ökoloogiline seisundiklass tabeli 3-5 alusel ja antakse sellele ökoloogilisele seisundiklassile vastav hindepunkt skaalas 1-5 järgmiselt: 5 – väga hea; 4 – hea; 3 – kesine; 2 – halb; 1 – väga halb. Füüsikalise-keemiliste üldtingimuste koondmääranguks on kvaliteedinäitajatele antud hindepunktide summa.
3. Kui vähemalt ühe hinnatava kvaliteedinäitaja, välja arvatud pH, ökoloogiline seisundiklass on halb või väga halb, ei saa füüsikalise-keemiliste üldtingimuste koondmäärang sõltumata hindepunktide summast olla üle kesise.
4. Füüsikalise-keemiliste üldtingimuste koondmäärangu andmisel kasutatakse tabelit 6:

Tabel 6.

Ökoloogiline seisundiklass	Looduslik	Väga hea	Hea	Kesine	Halb	Väga halb
Hindepunktide summa	25	23-25 (92%)	18-22 (72%)	13-17 (52%)	8-12 (32%)	<8 (alla 32%)

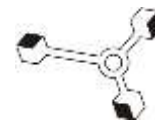
Ökoloogiliste seisundiklasside leidmisel kasutatakse kas aritmeetilist keskmist (BHT_5 , üldN ning üldP hindamisel) või teatud tagatusega vastavat väärtust (protsentiili) (pH ning lahustunud hapniku hindamisel 10% tagatusega väärtust ja NH_4 hindamisel 90% tagatusega väärtust).

Lahustunud hapniku ja pH korral leitakse 10%-le vastav väärtus, s.t. näiteks lahustunud hapniku sisaldus vees ei tohi langeda alla määratud väärtust enam kui 10%-l juhtudest ehk 90%-l mõõtmistel on hapniku sisaldus kõrgem. Ammooniumlämmastiku korral leitakse 90% tagatusega väärtus, s.t. 90%-l kogu vaatlustest on leitud näitaja kontsentratsioon väiksem või võrdne kui protsentiili vastav sisaldus.

Statistilistes tarkvarades on kasutusel palju erinevaid protsentiilide leidmise definitsioone. Käesolevas töös on protsentiilide leidmisel kasutatud tarkvara R, kus protsentiili ehk kvantiili leidmise käsk *quantile()* kasutab definitsiooni tüüpi 7, mille korral avaldub kvantiil järgmiselt (<https://en.wikipedia.org/wiki/Quantile>):

$$Q_7(p) = x_{[k]} + (k - [k])(x_{[k]+1} - x_{[k]}),$$

kus $k = (N - 1)p + 1$, N on kogumi maht, p on tõenäosus, $[k]$ on indeksi k täisosa ning $x_{[k]}$ on $[k]$ -ndas element järjestatud arvrees.

3.2 Ökoloogilise seisundi SPETS kvaliteedielemendi ja SPETS kvaliteedinäitajate seisundiklasside määramise meetoodika

Vesikonnaspetsiifilised saasteained ja teised VRD lisa VIII tunnustele vastavad ained moodustavad ühe osa ökoloogilise seisundi hindamise kvaliteedielementidest. Arvestamine käib põhimõttel, et kõik sünteetilised ained, mis ei ole reguleeritud keemilise seisundi hindamisel arvesse võetavate piirväärtustega, aga on olulise kasutuse ja mõjuga veekeskkonnale, hinnatakse ökoloogilise seisundi osana. SPETS komponendi olulisim väljund on inimtekkelise surve kindlaks tegemine kogumis. Eestis on vesikonnaspetsiifilised saasteained reguleeritud Veeseaduse alusel:

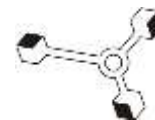
- **Veeseadus¹ § 75.** Ohtlikud ained lõige 4: Vesikonnaspetsiifiline saasteaine on ohtlik aine, mida vesikonnas kasutatakse, mille esinemine pinnavees või veekogu põhjasettes vee-elustikule ohtlikul määral on tõenäoline ning mida seetõttu võetakse arvesse pinnaveekogumi ökoloogilise seisundi hindamisel ning mille veekeskkonda juhtimine on käesoleva seaduse kohaselt piiratud nende ainete veekeskkonda juhtimise vähendamise eesmärgil.

Keemilises seisundis arvestatavad ained on reguleeritud Veeseaduse alusel:

- **Veeseadus § 76.** Ohtlike ainete nimekiri ja ohtlike ainete kvaliteedi piirväärtused Prioriteetsete ainete ja prioriteetsete ohtlike ainete nimekirja, prioriteetsete ainete, prioriteetsete ohtlike ainete ja teatavate muude saasteainete kvaliteedi piirväärtused ning nende kohaldamise meetodid, vesikonnaspetsiifiliste saasteainete kvaliteedi piirväärtused ning ainete jälgimisnimekirjaga seotud tegevused kehtestab valdkonna eest vastutav minister määrusega (KeM määrus 28).

Ühele osale vesikonnaspetsiifilistest saasteainetest on kehtestatud keskkonnakvaliteedi piirväärtused (EQS)(Veeseadus § 76 KeM määrus 28 alusel) ja millel on juba teada olevalt oluline roll veekeskkonna seisundi mõjutajana ulatuslikult kogu Eestis. Kogumipõhiselt võib olulise mõjuga aineid olla rohkem ning need võivad ka ajas muutuda, sõltuvalt inimtegevusest valgalal (Veeseadus § 75). Sellest tulenevalt ei ole kõigile ainetele riiklikul tasemel alati keskkonna kvaliteedi piirväärtust vaja kehtestada ja võimalik surve keskkonnale võetakse arvesse keskkonnalubade info ning teiste survetegurite info alusel. Seisundi hinnangus rakendatakse olulise mõjuga sünteetiliste ainete riski hindamisel aine omadustel põhinevat analoogiat see tähendab arvestatakse keskkonnoohtlikust. Keskkonnoahu suuruse hindamisel kasutatakse aine klassifitseerimise andmeid vastavalt

¹ <https://www.riigiteataja.ee/akt/121122019017>

rahvusvahelistele nõuetele² ja juhenditele³ (sh. PNEC väärtust⁴). Keskkonnaohuga ainetel on üheks eesmärgiks jälgida muutust, et sünteetiliste saasteainete sisaldus veekeskkonnas ajas ei suureneks.

Tulevikus tuleb liikuda sinna suunda, et SPETS kvaliteedielemendi hinnang võtab arvesse kõik veekogumile olulised saasteainete surved. Arvestamine peaks käima põhimõttel, et kõik sünteetilised ained, mis ei ole reguleeritud keemilise seisundi hindamisel arvesse võetavate piirväärtustega, aga on olulise kasutuse ja mõjuga veekeskkonnale, hinnatakse ökoloogilise seisundi osana.

3.2.1 Survega arvestamise võimalused hinnagute andmisel ja usaldusväärsuse hindamisel

Sünteetiliste saasteainete kogumipõhise surve tuvastamise lisavõimalusena ja võimalike surveegurite seiresse valimisega saab rakendada kriitilise kasutuskoguse kriteeriumit. Kui on teada, milliseid aineid valgalal kasutatakse, siis saab seda infot juba nii seire planeerimisel mõjude kontrollimiseks kui ka hilisemates riskihinnangutes või survepõhistes seisundihinnangutes kasutada (sh usaldusväärsuse hindamisel, st kas kõik teadaolevad saasteainete survegurite mõjud on keskkonnamõõtmistega kontrollitud). Põhimõte on hinnata, kas keskkonnaohuga ainet kasutatakse valglas kogustes, mis võivad avaldada olulist negatiivset keskkonnamõju. (Näiteks tööstuskemikaalid, taimekaitsevahendid jne.)

3.2.2 Ökoloogilise seisundi SPETS kvaliteedinäitajate seisundiklasside määramise metoodika vastavalt KeM määrusele 19

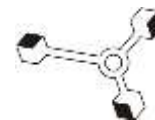
Järgnevas punktis on kirjeldatud, kuidas on hetkel reguleeritud SPETS kvaliteedinäitajate seisundiklasside määramine KeM määruses nr 19. Määruses on kahjuks SPETS kvaliteedielemendi hindamisel nii kvaliteedielementide seisundiklasside tasemel kui ka selles osas, kuidas arvestada SPETS komponenti ökoloogilise seisundi hinnangus koos kõigi teiste kvaliteedielementidega, mitmeid lünki. Tekstis on eraldi kommentaarid määruses viidatud punktidele (heledamas kirjas, märkega kommentaar). Järgnevalt on toodud väljavõtted Kem määrusest 19⁵.

²EUROOPA PARLAMENDI JA NÕUKOGU MÄÄRUS (EÜ) nr 1907/2006, 18. detsember 2006, mis käsitleb kemikaalide registreerimist, hindamist, autoriseerimist ja piiramist (REACH) (REACH Regulation (EC) No 1907/2006) <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/ET/TXT/PDF/?uri=CELEX:32006R1907&qid=1580370060072&from=EN> ja millega asutatakse Euroopa Kemikaalide Agentuur (ECHA) <https://echa.europa.eu/et/home>

³Guidance on Information Requirements and Chemical Safety Assessment Chapter R.7b: Endpoints specific guidance Version 4.0 June 2017 https://echa.europa.eu/documents/10162/13632/information_requirements_r7b_en.pdf

⁴PNEC - Predicted no-effect concentration

⁵„Pinnaveekogumite nimekiri, pinnaveekogumite ja territoriaal mere seisundiklasside määramise kord, pinnaveekogumite ökoloogiliste seisundiklasside kvaliteedinäitajate väärtused ja pinnaveekogumiga hõlmamata veekogude kvaliteedinäitajate väärtused“ <https://www.riigiteataja.ee/akt/121042020061?dbNotReadOnly=true>

3.2.2.1 § 5. Pinnaveekogumi ökoloogilised seisundiklassid

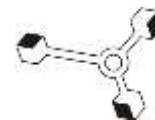
(1) Pinnaveekogumi ökoloogiline seisundiklass on pinnaveekogumi ökoloogilist seisundit iseloomustav seisundiklass veeseaduse § 59 lõike 1 tähenduses: ((1) Pinnaveekogumi ökoloogilist seisundit iseloomustavad viis seisundiklassi: väga hea; hea; kesine; halb; väga halb. (2) Pinnaveekogumi keemilist seisundit iseloomustavad kaks seisundiklassi: hea; halb. *SPETS on ökoloogilise seisundi osa, seega rakendatakse veeseaduse alusel 5 skaalat, nagu näeb ette ka VRD.*)

(2) Pinnaveekogumi **väga hea** ökoloogilise seisundiklassi korral vastavad veekogutüübile omaste bioloogiliste kvaliteedinäitajate väärtused looduslikele võrdlustingimustele või ilmutavad üksnes minimaalseid inimese tekitatud kõrvalekaldeid looduslikest võrdlustingimustest ning veekogutüübile omaste füüsikalise-keemiliste ja hüdro-morfoloogiliste kvaliteedinäitajate või füüsikalise-keemiliste üldtingimuste ökoloogilise seisundiklasside määrangud ja vesikonnaspetsiifiliste saasteainete sisaldus osutab *inimese tekitatud muutuse puudumisele või minimaalsele muutusele*.

(3) Pinnaveekogumi **hea** ökoloogilise seisundiklassi korral osutavad veekogutüübile omaste bioloogiliste kvaliteedinäitajate väärtused inimese tekitatud väikesele kõrvalekaldele looduslikest võrdlustingimustest. Pinnaveekogumis ei ole muudetud hüdro-morfoloogilisi omadusi viisil, mis märgatavalt mõjutaks pinnaveekogumi bioloogilisi kvaliteedinäitajaid. Füüsikalise-keemiliste üldtingimuste ökoloogilise seisundiklassi määrang ning vesikonnaspetsiifiliste saasteainete sisaldus osutavad *nõrgale inimese tekitatud muutusele*.

(4) Pinnaveekogumi **kesine** ökoloogilise seisundiklassi korral kalduvad veekogutüübile omaste bioloogiliste kvaliteedinäitajate väärtused inimese tegevuse tõttu mõõdukalt kõrvale looduslikest võrdlustingimustest. Need väärtused osutavad mõõdukale inim mõjule ning suuremale häiritusele, kui ilmneb hea seisundiklassi korral. Pinnaveekogumi hüdro-morfoloogiliste omaduste muutmisega on märgatavalt kahjustatud pinnaveekogumi bioloogilisi kvaliteedinäitajaid või füüsikalise-keemiliste üldtingimuste ökoloogilise seisundiklassi määrang osutab mõõdukale inim mõjule või vesikonnaspetsiifiliste saasteainete sisaldus osutab *tugevale inimese tekitatud muutusele*.

(5) Pinnaveekogumi **halva** ökoloogilise seisundiklassi korral kalduvad veekogutüübile omaste bioloogiliste kvaliteedinäitajate väärtused inimese tegevuse tõttu tugevasti kõrvale looduslikest võrdlustingimustest või pinnaveekogumis puudub suur osa tavaliselt selle veekogutüübiga häirimatus olekus seotud bioloogilistest kooslustest. Pinnaveekogumi hüdro-morfoloogiliste omaduste muutmisega on tugevasti kahjustatud pinnaveekogumi bioloogilisi kvaliteedinäitajaid või füüsikalise-

keemiliste üldtingimuste ökoloogilise seisundiklassi määrang osutab **tugevale inimese tekitatud muutusele**.

Kommentaar: Halva ökoloogilise seisundiklassi korral ei ole mainitud vesikonnaspetsiifilisi saasteaineid, kuigi § 17 kasutab skaalat väga hea, hea ja halb.

(6) Pinnaveekogumi **väga halva** ökoloogilise seisundiklassi korral kalduvad veekogutüübile omaste bioloogiliste kvaliteedinäitajate väärtused inimmõju tõttu väga tugevasti kõrvale looduslikest võrdlustingimustest. Pinnaveekogumis puudub inimese tegevuse tõttu elustik või vesi või osutab füüsikalise-keemiliste üldtingimuste ökoloogilise seisundiklassi määrang **väga tugevale inimese tekitatud muutusele**.

3.2.2.2 §13. Pinnaveekogumi ökoloogilise seisundiklassi määramine

(1) Pinnaveekogumi ökoloogiline seisundiklass määratakse seda pinnaveekogumit iseloomustavate bioloogiliste kvaliteedielementide, bioloogilisi kvaliteedielemente toetavate füüsikalise-keemiliste üldtingimuste ja hüdro-morfoloogiliste kvaliteedielementide või kvaliteedinäitajate järgi, võttes arvesse asjakohaste vesikonnaspetsiifiliste saasteainete sisaldust.

(2) Pinnaveekogumi ökoloogilise seisundiklassi määramisel võetakse aluseks:

1) käesoleva määruse lisades 4–6 vooluveekogumite, maismaa seisuveekogumite ja rannikeveekogumite kohta esitatud kvaliteedielementidele, kvaliteedi allelementidele või kvaliteedinäitajatele nende väärtuste või väärtustele vastavate ökoloogiliste kvaliteedisuhete alusel määratud ökoloogilised seisundiklassid ja

2) veeseaduse § 76 lõike 1 alusel kehtestatud vesikonnaspetsiifiliste saasteainete keskkonna kvaliteedi piirväärtused.

Kommentaar: Paragrahvi pealkiri küll ütleb, et sätestatakse ökoloogilise seisundi määramine, kuidas aga määrata, ei ole üheski õigusaktis sätestatud. Lõige 1 loetleb kõik kvaliteedielemendid, mis kuuluvad pinnavee ökoloogilise seisundi hindamiseks vajalike elementide hulka. Kuid nii KeM määrus 19 kui ka Veeseadus ei sätesta, kuidas hinnang kujuneb. Seadustes puudub seega VRD-st tulenev ning tänagi praktikas rakendatav põhimõte ökoloogilise seisundi koondmäärangu andmiseks: ökoloogiline seisund antakse halvima elemendi alusel. Sama on ka lõikes 2 toodud ökoloogilise kvaliteedi suhte kasutamisega koondmäärangu andmisel – puuduvad üldised rakenduspõhimõtted. Määruse lisades

on kirjeldatud ainult üksikute kvaliteedielementide ÖKSid, aga kuidas nendest peaks kujunema pinnavee ökoloogilise seisundi määrang ÖKSide alusel ei ole sätestatud.

Samad kommentaarid kehtivad ka § 15 toodu kohta tugevasti muudetud veekogumi või tehisveekogumi ökoloogilise potentsiaali seisundiklassi määramisel.

3.2.2.3 §17. Pinnaveekogumi ökoloogilise seisundiklassi ja tugevasti muudetud veekogumi või tehisveekogumi ökoloogilise potentsiaali seisundiklassi määramisel vesikonnaspetsiifiliste saasteainete sisalduse kasutamine

(1) Pinnaveekogumi ökoloogilise seisundiklassi või tugevasti muudetud veekogumi või tehisveekogumi ökoloogilise potentsiaali seisundiklassi **väga hea koondmäärangu** andmisel tuleb veenduda, et veekogumis vesikonnaspetsiifiliste saasteainete sisalduse kohta on olemas viimase kaheteistkümne aasta jooksul kogutud analüüside andmed, mis tõendavad väga head seisundiklassi.

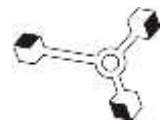
Kommentaar: Määruses puuduvad üldised ökoloogilise seisundi koondmäärangu andmise alused (pealkiri on §13-s vt. Kommentaarid 13 paragrahvi juures), küll aga on vesikonnaspetsiifiliste ainete osas toodud välja erandid, mida on üldise süsteemi puudumise tõttu väga keeruline rakendada. Tegelikult jääb arusaamatuks, miks määruses selliseid erandeid on peetud vajalikuks välja tuua. SPETS väga hea seisundiklassi hindamise kriteeriumid on täpsustatud lõikes 7.

(2) Pinnaveekogumi ökoloogilise seisundiklassi hea, kesise, halva või väga halva koondmäärangu saab anda ka juhul, kui vesikonnaspetsiifiliste saasteainete sisalduse analüüsitulemused viimase kaheteistkümne aasta kohta puuduvad, kuid sisaldus on hinnatud eksperdiarvamuses.

(3) Tugevasti muudetud veekogumi või tehisveekogumi ökoloogilise potentsiaali seisundiklassi hea, kesise või halva koondmäärangu saab anda ka juhul, kui vesikonnaspetsiifiliste saasteainete sisalduse analüüsitulemused viimase kaheteistkümne aasta kohta puuduvad, kuid ainete sisaldus on hinnatud eksperdiarvamuses.

(4) Kui pinnaveekogumi ökoloogiline seisundiklass bioloogiliste kvaliteedielementide ja füüsikalise-keemiliste üldtingimuste järgi on väga hea, hea või kesine, kuid vesikonnaspetsiifiliste saasteainete sisalduse järgi halb, määratakse pinnaveekogumi ökoloogiline seisundiklass kesiseks.

Kommentaar: Lõiked 2, 3, 4 sisuliselt ütlevad, et SPETS komponenti koondmäärangus välja arvatud väga heasse seisundisse hindamisel ei kasutata. Sest halvima elemendi põhimõtet SPETS komponendi osas ei rakendata loetletud eranditega, mis jätabki SPETS-i välja juhul, kui SPETS osutub

halvimaks. Jääb arusaamatuks, miks sellist erandit soovitakse rakendada. Väga olulise keskkonnamõjuga sünteetiliste saasteainete mõju alahindamise erand (leidumine kogumis kontsentratsioonis, mis ületab piirväärtusi mis põhinevad ökotoksikoloogilistel andmetel) on, viib olukorrani, kus inimõju on tõendatud, kuid reaktsioon keskkonnas pole veel võimalda avaldunud ning jäädakse ootama, et olukord läheks pöördumatult halvaks (elustik sureks saasteainete toimele). Meetmeid ei planeerita ja kogu saasteainete mõju osas „pigistatakse silm kinni”. Kui on soov mõne üksiku kogumi puhul (ainult metallide sisalduste osas) kindlate tõendite korral inimõju puudumise kohta mõnda erandit rakendada, siis see võimalus on ka täna ilma, et peaks kõigil juhtudel tõendatud olulist riski kogumile hinnangus alahindama.

(5) Kui tugevasti muudetud veekogumi või tehisveekogumi ökoloogilise potentsiaali seisundiklass bioloogiliste kvaliteedielementide ja füüsikalise-keemiliste üldtingimuste järgi on väga hea, hea või kesine, kuid vesikonnaspetsiifiliste saasteainete sisalduse järgi halb, määratakse ökoloogilise potentsiaali seisundiklass kesiseks.

(vt. Lõige 4 kommentaar)

(6) Kui pinnaveekogumi ökoloogiline seisundiklass või tugevasti muudetud veekogumi või tehisveekogumi ökoloogilise potentsiaali seisundiklass bioloogiliste kvaliteedielementide või füüsikalise-keemiliste üldtingimuste järgi on halb või väga halb, ei muuda vesikonnaspetsiifiliste saasteainete sisaldus veekogumi ökoloogilist seisundiklassi ega ökoloogilise potentsiaali seisundiklassi.

Kommentaari: See on iseenesest arusaadav, sest üldpõhimõtte ongi hinnang anda halvima elemendi alusel. Miks seda vesikonnaspetsiifiliste saasteainete puhul on vaja eraldi kui erandit rõhutada, jääb selgusetuks.

(7) Pinnaveekogumi ökoloogiline seisundiklass või tugevasti muudetud veekogumi või tehisveekogumi ökoloogilise potentsiaali seisundiklass määratakse vesikonnaspetsiifiliste saasteainete sisalduse järgi **väga heaks** üksnes juhul, kui iga asjakohase looduslikult esineva vesikonnaspetsiifilise saasteaine aasta keskmine sisaldus on väiksem kui 30% vastavale ainele kehtestatud keskkonna kvaliteedi piirväärtusest või iga asjakohase sünteetilise vesikonnaspetsiifilise saasteaine sisaldus on nullilähedane või vähemalt allpool kõige uuemate üldkasutatavate analüütiliste meetodite avastamispiiri.

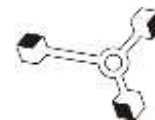
Kommentaar: Lõiged 7, 8 ja 9 on sisuliselt SPETS kvaliteedielemendi hindamise kirjeldused väga hea, hea ja halva seisundi korral. Sisu ei vasta paragrahvi pealkirjale, mis viitab ökoloogilise seisundi koondmäärangus kasutamisele.

(8) Pinnaveekogumi ökoloogiline seisundiklass või tugevasti muudetud veekogumi või tehisveekogumi ökoloogilise potentsiaali seisundiklass määratakse vesikonnaspetsiifiliste saasteainete sisalduse järgi **heaks** juhul, kui: 1) asjakohase looduslikult esineva vesikonnaspetsiifilise saasteaine aasta keskmine sisaldus ületab käesoleva paragrahvi lõikes 7 viidatud 30%, kuid ei ületa piirväärtust, või 2) asjakohase looduslikult esineva vesikonnaspetsiifilise saasteaine aasta keskmine sisaldus ületab keskkonna kvaliteedi piirväärtust, kuid piirväärtust ületavaid proove on ühe aasta jooksul võetud proovide hulgas vähe, või 3) asjakohase sünteetilise vesikonnaspetsiifilise saasteaine aasta keskmine sisaldus ei ületa keskkonna kvaliteedi piirväärtust või 4) asjakohase sünteetilise vesikonnaspetsiifilise saasteaine aasta keskmine sisaldus ületab keskkonna kvaliteedi piirväärtust, kuid piirväärtusi ületavaid proove on ühe aasta jooksul võetud proovide hulgas vähe, või 5) eksperdiarvamuse kohaselt on seisundiklass vesikonnaspetsiifiliste saasteainete järgi hea.

Kommentaar: Lõikes 8 on puudu viited paragrahvi 13 lõikele 2 ja siin ei ole seetõttu üheselt mõistetav, mis keskkonna kvaliteedi piirväärtustest on jutt. Sisuliselt täiesti vale ja rakendamatu on nõue „kuid piirväärtust ületavaid proove on ühe aasta jooksul võetud proovide hulgas vähe“, sest eelnevalt on selgelt väljendatud, et piirväärtus on rakendatav aasta keskmisele tulemusele. Aasta keskmine on üks number ja see saab ka piirväärtust ületada ühel korral. Kuidas sellises olukorras defineerida „vähe“?

(9) Pinnaveekogumi ökoloogiline seisundiklass või tugevasti muudetud veekogumi või tehisveekogumi ökoloogilise potentsiaali seisundiklass määratakse vesikonnaspetsiifiliste saasteainete sisalduse järgi **halvaks** juhul, kui mitmes veekogumist ühe aasta jooksul võetud proovis ületab asjakohaste vesikonnaspetsiifiliste saasteainete sisaldus keskkonna kvaliteedi piirväärtust või eksperdiarvamuse kohaselt on seisundiklass vähemalt ühe vesikonnaspetsiifilise saasteaine järgi halb.

Kommentaar: Lõige 9 ei täpsusta samuti milliseid keskkonna kvaliteedi piirväärtusi on mõeldud ja siin puudub ka täpsustus, kas tegemist on aasta keskmiste või üksik proovidega. Lõige 9 sõnastuse järgi võib eeldada, et KeM määruse piirsisaldusega tuleb võrrelda iga üksiku proovi tulemust mitte aasta keskmist tulemust. Täna KeM määruses 28 maksimaalseid keskkonnakvaliteedi piirväärtuseid, mis kirjeldavad kohest mõju (akuutnetoksilisus, MAC EQS keemilises seisundis) kasutusel ei ole. Seega jääb jällegi arusaamatuks, kuidas saab olla mitu aasta keskmist tulemust sama kvaliteedinäitaja kohta.

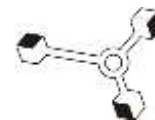
3.2.2.4 SPETS kvaliteedielemendi vesikonnaspetsiifiliste saasteainete (VSPETS) kvaliteedinäitajate hindamise seisundiklassid 2020. aasta seiretöös

Punktis on kirjas, kuidas seiretöö läbiviijate poolt 2020. aasta hinnangutes vesikonnaspetsiifiliste saasteainete kvaliteedielementi hinnati ja millistest põhimõtetest lähtuti.

Veeseaduse § 75. lõige (4) sätestab, et vesikonnaspetsiifiline saasteaine on ohtlik aine, mida vesikonnas kasutatakse, mille esinemine pinnavees või veekogu põhjasettes vee-elustikule ohtlikul määral on tõenäoline ning mida seetõttu võetakse arvesse pinnaveekogumi ökoloogilise seisundi hindamisel ning mille veekeskkonda juhtimine on käesoleva seaduse kohaselt piiratud nende ainete veekeskkonda juhtimise vähendamise eesmärgil. Vesikonnaspetsiifiliste saasteainete piirväärtused on kehtestatud KeM määruses 28, kuid seda vaid pinnavee osas. Setteid ja elustikku hinnangus ei arvestata, kuigi definitsioonist lähtuvalt peaks see nii olema. Isegi kui muude andmete alusel on kindlaks tehtud, et aine tõesti on veekogumis oluline, siis ainult veemaatriksis omaduste alusel settes ja elustikus akumuliseeruvate ainete jälgimine ja hinnangutes kasutamine ei taga veekeskkonna piisavat kaitset ning seisundi parandamiseks vajalike meetmete rakendamist. Vesikonnaspetsiifilisi saasteaineid tuleks jälgida omadustele vastavates maatriksites.

Vesikonnaspetsiifilised saasteained (KeM määruses 28 toodud nimekiri ja piirväärtused) edaspidi VSPETS on üleeestiliselt kehtestatud ained, mille surve ja jälgimise vajadus on enamikes veekogumites asjakohane. Vesikonnaspetsiifiliste ainete piirväärtused on toodud tabelis 7. Lisaks vesikonnaspetsiifilistele saasteainetele on suurema inimsurvega kogumite puhul oluline jälgida ka neid sünteetilisi ained, mis jäävad välja nii keemilise seisundi kvaliteedinäitajate (KESE) kui ka VSPETS hulgast. Need ained vastavad oma omadustelt VRD lisa VIII tunnustele ja on aruandes tähistatud kui keskkonnaohuga ained (KOSPETS). Hinnangu meetodika on kirjeldatud seirearuandes, hinnang on antud lähtuvalt rahvusvahelistest praktikatest, mis põhineb Veepoliitika Raamdirektiivi üldistele põhimõtetele.

Kuna hetkel kehtiv regulatsioon jätab nii mõnedki olulised spetsiifiliste saasteainete hindamise detailid täpsustamata ja KeM määruses 19 sätestatud hinnangu andmise võimalus ei arvesta teiste saasteainetega kui ainult VSPETS ja sedagi ainult veemaatriksis, siis on aruandes eraldi välja toodud [keskkonnaohuga ainete surve hinnang](#), kasutades rahvusvaheliselt üldtunnustatud meetodeid ja VRD-s toodud viieastmelist hinnanguskaalat ja indikaatiivsed hinnangud VSPETS ainetele teistes maatriksites. Omadustel põhinev vajadus vesikonnaspetsiifiliste ainete keskkonnariski ka teistes maatriksites hinnata, on toodud tabelis 7.

Eestis on SPETS kvaliteedielemendi hindamise süsteem töö teostaja hinnangul alles juurutamisel, seetõttu anti seiretöös hinnang kaheosaliselt, et sünteetiliste ainete mõju kogumites saaks võimalikult täpselt hinnatud ja maksimaalselt ära kasutada kogutud andmeid.

- VSPETS kvaliteedielement 3-sel skaalal - lihtsustatud hindamissüsteemi Veeseaduse § 76 alusel, mis võtab arvesse 31 ainet ja neile veemaatriksis kehtestatud piirväärtused.
- KOSPETS komponent 5-sel skaalal ning kokkuvõtval surve hinnanguna - kogumitele anti 2020 aastal ka Veeseaduse § 75 alusel laiapõhjalisem vesikonnaspetsiifiliste saasteainete mõju hinnang, mis võtab arvesse ka teisi kogumis üle määramispiiri sisalduvaid aineid ning vesikonnaspetsiifilisi saasteaineid teistes maatriksides.
- Praeguses seaduseandlikus raamistikus läheb ökoloogilise seisundi hinnangus arvesse ainult VSPETS osa.

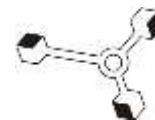
SPETS kvaliteedinäitajate hinnangu skaala on toodud KeM määruises 19. Küll, aga ei ole SPETS kvaliteedielemendile välja toodud ökoloogilise kvaliteedi suhet (ÖKS) ega SPETS kvaliteedielemendiga arvestamist ökoloogilise seisundi hinnangus. SPETS kvaliteedielement tuleks hinnata vastavalt VRD-s kehtestatud kvaliteedielementide jaotusele (vastavalt 2000/60/EL Lisa V 1.2):

- Väga hea - Looduslähedane olek
- Hea – vähene kõrvalekalle looduslikust olekust
- Kesine – oluliste kõrvalekalletega looduslähedasest olekust
- Halb – inimõjutustega sünteetiliste saasteainete suur surve
- Väga halb – mitterahuldav olukord – suurte inimõjutustega rikutud ökosüsteemid, sh sünteetiliste saasteainete piirväärtuste ületamised.

SPETS hinnangus on praegusel juhul kasutusel viiest seisundiklassist kolm (KeM määrus 19 paragrahv 17 lõiked 7, 8, 9): Väga hea, hea, halb.

Töös antakse SPETS kvaliteedielemendi kvaliteedinäitajatele, mis kuuluvad VSPETS hulka, iga näitaja osas hinnang (vesikonnaspetsiifilised saasteained) kolmeastmelisel skaalal: väga hea; hea; halb. Lisaks tuuakse välja VSPETS teiste maatriksite hinnangud, mille andmiseks on kasutatud keskkonna ohuga ainetega sama põhimõtet ning arvestatakse surve hinnangu osana.

Töös on SPETS kvaliteedielemendi tulemused esitatud iga kogumi kohta kahes tabelis. Esimeses on esitatud VSPTS hinnang ja teises KOSPETS ehk surve hinnang.

Tabelites on esitatud SPETS hinnang, surve hinnang ning täpsustav tekst surve hinnangu kujunemise kohta. Sh mitme aine osas on tuvastatud keskkonnale ohtlikud kontsentratsioonid.

3.2.3 Maismaa vooluveekogude ökoloogilise seisundi kvaliteedielemendi SPETS kvaliteedinäitajate seisundiklassid

Ökoloogilise seisundi hinnang vesikonnaspetsiifiliste saasteainete (VSPETS) järgi anti lähtuvalt keskkonnaministri 24.07.2019 määruse nr. 28 "Prioriteetsete ainete ja prioriteetsete ohtlike ainete nimistu, prioriteetsete ainete, prioriteetsete ohtlike ainete ja teatavate muude saasteainete keskkonna kvaliteedi piirväärtused ning nende kohaldamise meetodid, vesikonnaspetsiifiliste saasteainete keskkonna kvaliteedi piirväärtused, ainete jälgimisnimekiri" paragrahvis 6 esitatud piirväärtustest (31 ainet või ühendit). SPETS seisundiklassi määramisel rakendati kolmeastmelist skaalat järgmiselt:

- Määruse 28 piirväärtus ei ole ületatud ja tulemus jääb alla määramispiiri või looduslikult esineva vesikonnaspetsiifilise saasteaine (metallid) aasta keskmine sisaldus on väiksem kui 30% vastavale ainele kehtestatud keskkonna kvaliteedi piirväärtusest - „**väga hea**“
- Määruse 28 piirväärtus ei ole ületatud, kuid tulemus on üle määramispiiri - „**hea**“
- Määruse 28 piirväärtuse ületamine - „**halb**“

Keskkonna kvaliteedi piirväärtusega võrdlemisel kasutati ühe kalendriaasta jooksul veest mõõdetud väärtuste aritmeetilist keskmist. Alla määramispiiri mõõdetud sisalduste korral kasutati aritmeetilise keskmise arvutamisel väärtust, mis moodustab 50% analüüsimeetodi määramispiirist. Selline lähenemine vastab Euroopa Liidu seiredirektiivile 2009/90/EÜ artiklile 5, lg 1 ja keskkonnaministri määrusele nr 23. Metallide korral on rakendatud KeM määruse 19 paragrahv 17 lõike 7 väga hea seisundi lisa kriteeriumi – väga hea on seisund nende metallide osas, mille sisaldused ei ületa 30% piirväärtusest.

Kogumi SPETS kvaliteedielemendi seisundiklassi hinnangu andmisel võetakse kõigi üksikute kvaliteedinäitajate hinnangud kokku „üks halb kõik halb“ põhimõttel ehk arvestatakse näitajate hulgas halvimat aastakeskmist hinnangut.

- **Väga hea** - Looduslähedane olek
- **Hea** – vähene kõrvalekalle looduslikust olekust

- **Halb** – oluliste kõrvalekalletega looduslähedasest olekust; inim mõjutustega sünteetiliste saasteainete suur surve; mitterahuldav olukord – suurte inim mõjutustega rikutud ökosüsteemid, sh sünteetiliste saasteainete piirväärtuste ületamised.

3-se skaala alusel antud hinnangut kasutatakse ökoloogilise seisundi koondhinnangus.

Lisa infona on aruandes esitatud andmeanalüüs vesikonnaspetsiifiliste ainete kohta ka sette ja elustiku maatriksites. Vesikonnaspetsiifiliste ainete hulgas on omadustest tulenevalt aineid, mis kogunevad settes ja/või elustikus (tabel 7). Tabelis 7 esitatud info põhineb „Veekeskkonnale ohtlike ainete inventuuri tööle, mis arvestas rohkemate omadusi kirjeldavate näitajatega kui esitatud lihtsustatud tabelis.⁶

---

⁶ Veekeskkonnale ohtlike ainete inventuur osa I ja lisa 4

https://www.envir.ee/sites/default/files/ohtlike_ainete_inventuur/Ohtlike_ainete_inventuuri_failid.zip

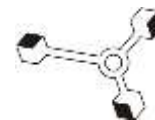
Tabel 7. Vesikonnaspetsiifilised saasteained: omadused, omadustel põhinev seiremaatriksi valiku alus ja piirväärtused (KeM määrus 28 alusel)

KeM m.28 järjestus	Aine üldinfo			Omadused		Seireks sobilik maatriks			Piirväärtus KeM m. 28
	CAS nr	Aine nimetus	Täpsustus	log _{Kow}	BCF	vesi	sete	elustik	
1	7440-38-2	Arseen ja arseeni ühendid	metallid ja metalloiidid	-	270	jah	jah	jah	10
2	7440-39-3	Baarium ja baariumi ühendid	metallid ja metalloiidid	-	-	jah	jah	jah	100
3	7440-47-3	Kroom ja kroomi ühendid	metallid ja metalloiidid	-	-	jah	jah	jah	5
4		Kroom VI ²	metallid ja metalloiidid						3
5	7440-31-5	Tina ja tina ühendid	metallid ja metalloiidid	-	-	jah	jah	jah	10
6	7440-66-6	Tsink ja tsingi ühendid	metallid ja metalloiidid	-		jah	jah	jah	15
7	7440-50-8	Vask ja vase ühendid	metallid ja metalloiidid	-0,57	-	jah	jah	jah	5
8	95-47-6	o-ksüleen	tööstuskemikaal	2,77...3,12	45...218	jah	vajadusel	vajadusel	5
9	108-38-3 106-42-3	m,p-ksüleen	tööstuskemikaal	3,2	95...257	jah	jah	jah	50
10	108-88-3	Tolueen	tööstuskemikaal	2,69	8...90	jah	ei	ei	7
11	108-95-2	Fenool	tööstuskemikaal	1,47	17,5	jah	ei	ei	7
12	95-48-7	o-kresool	tööstuskemikaal	2	10,7	jah	ei	ei	7
13	108-39-4; 106-44-5	m-, p-kresool	tööstuskemikaal	1,94...1,96	20	jah	ei	ei	7
14	526-75-0	2,3-dimetüülfenool	tööstuskemikaal	2,48	57	jah	ei	ei	7
15	576-26-1	2,6-dimetüülfenool	tööstuskemikaal	2,36	37	jah	ei	ei	7
16	95-65-8	3,4-dimetüülfenool	tööstuskemikaal	2,23	29	jah	ei	ei	7
17	108-68-9	3,5-dimetüülfenool	tööstuskemikaal	2,35	36	jah	ei	ei	10
18	108-46-3	Resortsinool	tööstuskemikaal	0,8	3,2	jah	vajadusel	ei	100
19		Naftasaadused (C10-C40 süsivesinikud) ⁴	aine grupp	5,86...15,57	40...2700	Vajadusel	jah	jah	1500
20		Fluoriidid ^{3,5}	metallid ja metalloiidid	0,14	-	jah	jah	ei	0,1
21	1071-83-6	glüfosaat	herbitsiid	-3,2	0,5	jah	vajadusel	ei	
22	94-74-6	MCPA	herbitsiid	2,73	1	jah	ei	ei	
23	999-81-5	kloromekvaatkloriid	kasvuregulaator	-3	0,01	jah	vajadusel	ei	0,1
24	67129-08-2	metasakloor	herbitsiid	2,49	26,6	jah	ei	ei	0,1
25	107534-96-3	tebukonasool	fungitsiid	3,7	31...93	jah	vajadusel	ei	0,1
26	60-51-5	dimetoat	insektitsiid	0,704	8	jah	ei	ei	0,1
27	1702-17-6	klopüraliid	herbitsiid	-2,63	1	jah	ei	ei	0,1
28	118134-30-8	spiroksamiin	fungitsiid	2,89	79	jah	ei	ei	0,1
29	8018-01-7	mankotseeb	fungitsiid	1,33	3,2	jah	ei	ei	0,1
29	96-45-7	etüleentioürea	laguprodukt	-0,85		jah	vajadusel	ei	0,1
30	178928-70-6	protiokonasool	fungitsiid	4,05	18,8	vajadusel	vajadusel	ei	
30		protiokonasool-destio	laguprodukt	3,04	65	jah	vajadusel	vajadusel	0,1
31	94-75-7	2,4-D	herbitsiid	0,18	10	jah	ei	ei	0,1

Selgitused tabeli juurde: log_{Kow} - Jaotustegur n-oktaanool/vesi(Kow, ühikuta koefitsient): määratakse 2 eri faasis lahustunud aine kontsentratsioonide suhe faaside tasakaalu korral, kui faasideks on n-oktaanool ja vesi. See on kriitiline parameeter keemilise riski hindamisel, samuti C&L ja PBT hindamisel.⁷

BCF - biokontsentratsiooni faktor. BCF iseloomustab aine kontsentratsioonide jaotuse suhet elustiku kudede ja veefaasi vahel.

⁷ https://www.prc.cnrs.fr/reach/et/physicochemical_data.html

3.2.4 Keskkonnaohuga sünteetiliste saasteainete surve hinnang (KOSPETS) seiretulemuste alusel

Aruandes esitatakse kokkuvõtvalt KOSPETS surve hinnanguna, mis on kokku võetud üksikute kogumis leidunud ainete keskkonnamõju hinnangute alusel ja esitatakse skaalal:

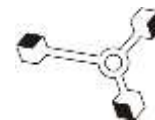
- Puudub – ükski sünteetiline saasteaine ei ole kogumis üle määramispiiri
- Vähene – üksikud saasteained (<5) on kogumis üle määramispiiri, kuid alla ökotoksikoloogilise mõju piiri
- Survega – oluline hulk sünteetilisi saasteaineid (>5) on üle määramispiiri või vähemalt 1 sünteetiline saasteaine on üle ökotoksikoloogilise mõju piiri.
- Olulise survega – rohkem kui üks aine on kogumis kontsentratsioonis mis ületab ökotoksikoloogilise mõju piiri. Olulise surve hinnangu juures arvestatakse sisse ka vesikonnaspetsiifiliste ainete piirväärtuse ületamised samas kogumis.

Surve hindamisel arvestatakse vesikonnaspetsiifiliste ainete teiste maatriksite tulemusi ning koosmõjusid, mida tänane seisundi hinnang arvesse ei võta. Saasteainete puhul on segude koosmõjud tihti palju rohkem organisme kahjustavate mõjudega kui ained üksikult.

Surve hinnang SPETS kvaliteedi elemendi juures on hetkel küll lisainformatsioon ja ei kajastu lõplikus seisundihinnangus, kuid annab nii siiski olulist sisendit kogumi tegeliku olukorra osas. Surve hindamine mõõtmistulemuste alusel on kõrge usaldusväärsusega ja aitab tuleviku tegevuste täpsemas planeerimises.

3.2.4.1 SPETS kvaliteedielemendi keskkonnaohuga ainete (KOSPETS) hindamise seisundiklassid ja mõjuhinnang

SPETS kvaliteedielemendi hindamisel kasutatakse keskkonnariski tuvastamiseks ainete osas, mis ei ole lisatud vesikonnaspetsiifiliste ainete nimekirja, ökotoksikoloogilise mõju kriteeriumit. Edaspidi tööks tähistusega KOSPETS. Seisundiklassid ja hinnangud vastavad VRD üldpõhimõtetele ja aitavad mõista, kui suurt keskkonnaohtu iga konkreetse saasteaine korral keskkonnas mõõdetud kontsentratsioon kujutab. Looduslikus seisundis kogumis peaks puuduma sünteetilisi keskkonnaohuga saasteaineid (ohulaused keskkonnaohtude kohta vastavalt CLP määrusele 1272/2008) surve st. neid ei sisaldu üldse või ei ületa mõõdetud kontsentratsioonid nende ainete ökotoksikoloogilise mõju piiri. Ökotoksikoloogiline mõju piir näitab, millisest kontsentratsioonist alates avalduvad kahjulikud mõjud veeorganismidele. Ökotoksikoloogiline mõju piir määratakse kindlaks ainepõhiselt rahvusvaheliste või

siseriiklike andmete alusel (LC50, NOEC, PNEC ja EQS) olenevalt sellest, milliseid ökotoksikoloogilisi andmeid aine kohta on määratud ja mida on konkreetsel juhtumil kõige asjakohasem kasutada. Standardtestidel põhinevad ökotoksikoloogilised väärtused ei sõltu riikidest. Küll aga võib siseriikliku võimekuse olemasolu korral kasutada täpsemaks mõju hindamiseks kohalikke liike. Selleks, et kehtestada kõigile ainetele siseriiklikud EQS-id, kasutades rahvusvaheliselt ühtlustatud ökotoksikoloogilisuse andmeid, on vajalik eelnevalt koguda keskkonna mõõtmisandmeid pikema ajaperioodi kohta. Teisalt on vajalik sünteetiliste saasteainete leidumise korral olukorda hinnata ka lühema ajaperioodi jooksul (aine tuvastamisel keskkonnas), et vajadusel rakendada kiiremaid meetmeid olukorra halvenemise ära hoidmiseks. Hindamaks, kas kogumis tuvastatud aine kontsentratsioon on juba ökotoksikoloogiliselt ohtlik või mitte, sobivad EQS-i arvutamise aluseks olevad rahvusvahelised ökotoksilisuse andmed väga hästi. Kui pikema aja jooksul selgub, et probleem püsib ning keskkonna kvaliteedi standardi arvutamiseks on piisavalt andmeid, saab aineid konkreetse piirväärtusega ka siseriiklikkuse õigusesse lisada.

- ✓ Ökotoksikoloogiline mõju piir - on kasutusele võetud mõiste, mille korral võrreldakse aine omadustest tulenevaid ökotoksikoloogilisi väärtusi keskkonnaohutu kontsentratsiooni osas keskkonnas mõõdetud kontsentratsioonidega, et hinnata ohtu vee-elustikule.

3.2.4.1.1 KOSPETS seisundiklassi hindamine vastavalt VRD-le ühtsetel alustel ökoloogilise seisundi ülejäänud kvaliteedielementidega

Seisundiklasside hinnangud ei ole kasutusel 2020. aasta seiretulemuste hindamisel, kuid on toodud selgitamaks nende kuulumist SPETS komponendi hinnangusse ja VRD konteksti. Seisundiklasside hindamiseni tuleb, siis liikuda tulevikus. 2020. aastal on kasutusel paralleelne surve hindamise süsteem KOSPETS ainete alusel ja see on kirjeldatud punktis 3.2.4.1.2.

KOSPETS komponendi hindamisel ekspertarvamuse alusel kasutatakse keskkonnariski tuvastamiseks ainete osas, mis ei ole lisatud vesikonnaspetsiifiliste ainete nimekirja, kahte põhilist kriteeriumit⁸:

- Nende saasteainete kontsentratsioonid keskkonnas on madalamad võrreldes ökotoksikoloogiliste mõju kriteeriumite väärtustega nagu LC50⁹, NOEC¹⁰, PNEC¹¹ ja EQS¹².

⁸CommonImplementationStrategyfortheWaterFrameworkDirective (2000/60/EC) Guidancedocumentn.o 3 Analysis of Pressures and ImpactsTable 3.9 The genericapproachtotheidentification of specificpollutants. [https://circabc.europa.eu/sd/a/7e01a7e0-9ccb-4f3d-8cec-aeef1335c2f7/Guidance%20No%203%20-%20pressures%20and%20impacts%20-%20IMPRESS%20\(WG%202.1\).pdf](https://circabc.europa.eu/sd/a/7e01a7e0-9ccb-4f3d-8cec-aeef1335c2f7/Guidance%20No%203%20-%20pressures%20and%20impacts%20-%20IMPRESS%20(WG%202.1).pdf)

⁹LC50 - *Lethalconcentration*, 50%LC50 märgitakse minimaalset aine kontsentratsiooni õhus või vees (aine sisaldust vees LC50 kaudu hinnatakse keskkonnauuringutes), mis on surmav pooltele isenditele testpopulatsioonist.

¹⁰NOEC - *No ObservedEffectConcentration*

¹¹PNEC – *Predicted No EffectConcentration*

¹²EQS – *EnvironmentalQualiti standard*

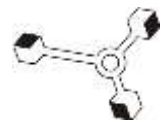
- Nende võimalikud pikaajalisemad koosmõjud ja kontsentratsioonide suurenemine ajas.

Olulise grupi keskkonnaohuga ainetest moodustavad keemilise seisundi hindamisel kasutatavate kvaliteedinäitajatega samadesse ainegruppidesse kuuluvad ained. Nendel on enamasti keemilise seisundi indikaatoriks valitud ainete sarnased omadused, aga neile ei ole kehtestatud üleeuroopalist piirväärtust. Eestis ei ole neid võetud arvesse ka siseriiklikult kehtestatud ainete nimekirjas. Nende olemuselt väga keskkonnohtlike ainete arvestamine spetsiifiliste saasteainete osana on seetõttu oluline. Sellisteks ühenditeks, mida on laialdaselt tuvastatud Eesti kogumites, on: monooktüültina, mitmed PAHide hulka kuuluvad ühendid (püreen – üle mõjupiiri 2019. aastal mitmes kogumis seda nii vees kui ka settes), ftalaadid jne.

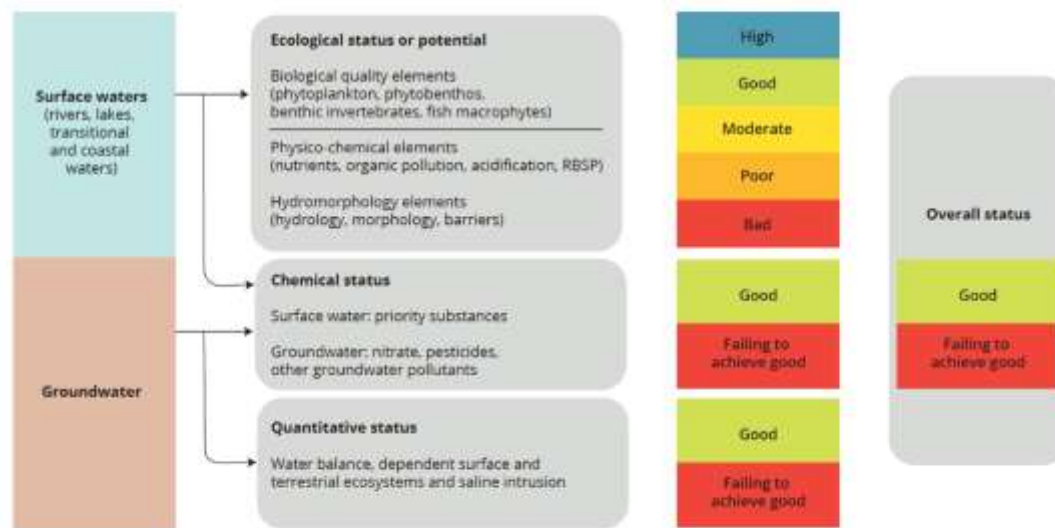
SPETS komponendi seisundiklassi hindamiseks ekspertarvamuse alusel on kasutatud VRD-s kehtestatud kvaliteedielementide seisundiklassi määramise jaotusi ning hinnanguid viie seisundiklassi alusel vastavalt 2000/60/EL Lisa V 1.2 hinnanguskaalale (joonis 1):

- **Väga hea(High)**- Looduslähedane olek
- **Hea (Good)** – vähene kõrvalekalle looduslikust olekust
- **Kesine(Moderate)** – oluliste kõrvalekalletega looduslähedasest olekust
- **Halb (Poor)** – inim mõjutustega sünteetiliste saasteainete suur surve
- **Väga halb (Bad)** – mitterahuldav olukord – suurte inim mõjutustega rikutud ökosüsteemid, sh sünteetiliste saasteainete piirväärtuste ületamised.

KOSPETS hinnagu skaala VRD-le vastavalt on toodud tabelis 8. 2020. aasta seiretöös seda skaalat ei kasutata, kuna KOSPETS-i ei arvestata SPETS kvaliteedielemendi seisundi hinnangusse.

Figure 1.1 Assessment of status of surface waters and groundwater according to the WFD

Joonis 1. VRD üldine pinnavee seisundi hindamisskaalade jaotus. (European Environment Agency, „2018 Water and Marine Environment EEA 2018 WATER ASSESSMENT“)

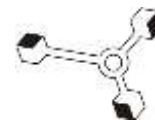
Tabel 8. Keskkonnaohuga sünteetiliste saasteainete seisundiklasside määramine ökotoksikoloogise mõju piiri alusel. VRD lisa V 1.2 ja lisa VIII alusel

Kvaliteedielemendi SPETS ained KOSPETS	Väga hea seisundi klass	Hea seisundi klass	Kesine seisundi klass	Halb seisundi klass	Väga halb seisundi klass	KOSPETS kvaliteedinäitajate alusel antud surve hinnang
VRD mõiste – konkreetsed sünteetilised saasteained Vesikonnaspetsiifiliste saasteainete hulka mitte kuuluvad VRD lisa VIII tunnustele vastavad ained, millel on kindlaks tehtud keskkonnarisk (REACH ja CLP määrus) ning mida kogumis on mõõdetud.	VRD hinnangu alus – Nende kontsentratsioon on nullilähedane või vähemalt allpool kõige progressiivsemate üldkasutatavate analüütiliste meetodite avastamiskiirust. Sünteetiliste saasteainete kontsentratsioon on nullilähedane, mitteleidumise piisavaks tõenduseks on alla määramiskiirust tulemus.	Nende kontsentratsioon ei ületa punktis VRD lisa V 1.2.6 esitatud korra kohaselt kehtestatud standardeid, ilma et see piiraks direktiivi 91/414/EÜ ja direktiivi 98/8/EÜ kohaldamist (< EQS) Nende kontsentratsioon kogumis ei ületa ökotoksikoloogilise mõju piiri. Nende sisaldus vees, settes või elustikus on üle määramiskiirust, aga alla ökotoksikoloogilise mõju piiri.	Tingimused, mille alusel on veekogumi bioloogiliste kvaliteedielementide rahuldavate väärtuste saavutamine võimalik. (keskmise = kesine*) Saasteaine sisaldused elustikus ning settes üle määramiskiirust, ja kontsentratsioonid on ökotoksikoloogilise mõju lähedased. (Tulemus on võrdne 70 – 90 % mõjupiirist). Erandina vee maatriksi alusel kesist seisundiklassi sünteetiliste ainete osas ei hinnata.	Alla keskmise seisundis olevad veed liigitatakse mitterahuldavaks või halvaks. (Mitterahuldav = halb*) Veed, millel ilmneb suuremaid kõrvalekaldeid vastava pinnaveekogutüübi bioloogiliste kvaliteedielementide väärtuses ja mille bioloogilised kooslused erinevad oluliselt vastava pinnaveekogutüübi näitajatest häirimatus olekus, liigitatakse mitterahuldavaks. Sünteetiliste saasteainete osas ületavad kontsentratsioonid ökotoksikoloogilise mõju piiri (vees, settes või elustikus).	Alla keskmise seisundis olevad veed liigitatakse mitterahuldavaks või halvaks. (halb = väga halb*) Veed, millel ilmneb tõsiseid kõrvalekaldeid vastava pinnaveekogutüübi bioloogiliste kvaliteedielementide väärtuses ja milles suur osa tavaliselt vastava pinnaveekogutüübiga häirimatus olekus seotud bioloogilisi kooslusi puudub, liigitatakse halvaks. Sünteetiliste saasteaine sisaldused elustikus ning settes üle ökoloogilise mõju piiri ka pikaajalise trendi alusel. (ainete osas on oluline pikaajaline kasvu suundumus (pikaajaline antropogeenne surve)).	Koond seisund saasteainete kvaliteedinäitajate alusel antakse surve hinnanguna ja ei arvestata ökoloogilise seisundi osana.

Selgitus tabeli juurde:

väikses hallis kirjas - VRD definitsioon seisundiklassi määramisel.

* - sulgudes toodud termini kasutus VRD versus siseriiklikud seadusandlikud aktid teiste ökoloogilise seisundi komponentide osas.

3.2.4.1.2 Surve hindamine KOSPETS ainete alusel

KOSPETS hinnangute täpsustused, mida seiretöös surve hindamisel kasutati, on esitatud tabelis 9. Sealhulgas üksikute näitajate hinnangute kujunemine ning kõigi oluliste saasteainete surve hinnangu kujunemine.

Ökotoksikoloogiline mõju piiri võrdluse alus üksik ühendite korral:

>LOQ < PNEC - Üksikühendi hinnangus üle määramispiiri alla mõju piiri

>PNEC - Üksikühendi hinnangus ülemõju piiri

KOSPETS **>LOQ < PNEC** on kasutusel, kui saasteainete kontsentratsioonid keskkonnas on madalamad ökotoksilist mõju väljendavatest või arvestavatest väärtustest nagu LC50¹³, NOEC¹⁴, PNEC¹⁵ ja EQS¹⁶. Kasutatakse rahvusvaheliselt tunnustatud tulemusi ja algallikad on alati viidatud. Eelistatud on PNEC ja EQS väärtused, kuid kõigile ühenditele ei ole neid veel arvutatud, sel juhul saab kasutada teisi keskkonnamõju hindamise näitajaid. Oluliseks mõjuks üksikühendi korral ehk **>PNEC** loetakse teadaolevate ökotoksiliste piiride ületamist (ökotoksikoloogilise mõju piiri ületavaid kontsentratsioone keskkonnas).

Tabel 9. Sünteetiliste saasteainete surve hindamise skaala

Sünteetiliste saasteainete surve hinnangu kriteeriumid	Surve puudub	Vähene surve	Surve	Oluline surve
	Kogumis ei ole ükski sünteetiline saasteaine üle määramispiiri.	Vähene – üksikud saasteained (<5) on kogumis üle määramispiiri, kuid alla ökotoksikoloogilise mõju piiri	Oluline hulk sünteetilisi saasteaineid (>5) on üle määramispiiri või vähemalt 1 sünteetiline saasteaine on üle ökotoksikoloogilise mõju piiri.	Rohkem kui üks aine on kogumis kontsentratsioonis mis ületab ökotoksikoloogilise mõju piiri. Olulise surve hinnangu juures arvestatakse ka vesikonnaspetsiifiliste ainete piirväärtuse ületamised samas kogumis.

¹³LC50 - *Lethalconcentration*, 50%LC50 märgitakse minimaalset aine kontsentratsiooni õhus või vees (aine sisaldust vees LC50 kaudu hinnatakse keskkonnauuringutes), mis on surmav pooltele isenditele testpopulatsioonist.

¹⁴NOEC - *No ObservedEffectConcentration*

¹⁵PNEC – *Predicted No EffectConcentration*

¹⁶EQS – *EnvironmentalQualiti standard*

3.3 Keemilise seisundi (KESE) hinnangu metoodika

3.3.1 Keemilise seisundi hindamine veeseaduse alusel

Veekogumite keemilise seisundi hinnang antakse osana pinnaveekogumi seisundihinnangust vastavalt Veeseaduse § 32. Pinnavee kaitse eesmärk: (2) Pinnaveekogumi seisund on hea, kui selle ökoloogiline ja keemiline seisund on käesoleva seaduse § 61 lõike 2 alusel kehtestatud kvaliteedinäitajate väärtuste ja § 76 lõike 1 alusel kehtestatud kvaliteedi piirväärtuste kohaselt vähemalt hea.

§ 61. Pinnaveekogumi ja territoriaalmere seisundiklassi määramine ning pinnaveekogumiga hõlmamata veekogude kvaliteedinäitajate väärtused

(1) Pinnaveekogumi ja territoriaalmere keemilise seisundi klassi määramiseks kasutatakse käesoleva seaduse § 76 lõike 1 alusel kehtestatud kvaliteedi piirväärtusi ja nende kohaldamise meetodeid.

§ 76. Ohtlike ainete nimekiri ja ohtlike ainete kvaliteedi piirväärtused

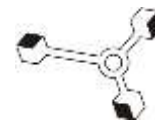
(1) Prioriteetsete ainete ja prioriteetsete ohtlike ainete nimekirja, prioriteetsete ainete, prioriteetsete ohtlike ainete ja teatavate muude saasteainete kvaliteedi piirväärtused ning nende kohaldamise meetodid, vesikonnaspetsiifiliste saasteainete kvaliteedi piirväärtused ning ainete jälgimisnimekirjaga seotud tegevused kehtestab valdkonna eest vastutav minister määrusega.

KeM määrus 19 § 9. Pinnaveekogumi, territoriaalmere, tugevasti muudetud veekogumi ja tehisveekogumi keemilise seisundi klassid

(1) Pinnaveekogumi, territoriaalmere, tugevasti muudetud veekogumi või tehisveekogumi keemilise seisundi klass on veekogumi keemilist seisundit iseloomustav seisundiklass veeseaduse § 59 lõike 2 ja § 60 lõike 2 tähenduses.

(2) Pinnaveekogumi, tugevasti muudetud veekogumi, tehisveekogumi või territoriaalmere keemilist seisundit iseloomustavad kaks seisundiklassi järgmiselt:

1) **hea** – pinnaveekogumis, tugevasti muudetud veekogumis, tehisveekogumis või territoriaalmeres asjakohasest maatriksist võetud proovides või eksperdiarvamuse alusel ei ületa mitte ühegi asjakohase prioriteetse aine, prioriteetse ohtliku aine ega teatava muu saasteaine sisalduse aasta keskmine väärtus veeseaduse § 76 lõike 1 alusel kehtestatud aasta keskmist keskkonna kvaliteedi piirväärtust, ega mitte ühegi asjakohase prioriteetse aine, prioriteetse ohtliku aine ega teatava muu

saasteaine sisaldus asjakohasest maatriksist võetud üksikproovis või eksperdiarvamuse alusel ei ületa veeseaduse § 76 lõike 1 alusel kehtestatud suurimat lubatud keskkonna kvaliteedi piirväärtust;

2) **halb** – pinnaveekogumis, tugevasti muudetud veekogumis, tehisveekogumis või territoriaalmeres asjakohasest maatriksist võetud proovides või eksperdiarvamuse alusel ületab ühe või mitme asjakohase prioriteetse aine, prioriteetse ohtliku aine või teatava muu saasteaine sisaldus veeseaduse § 76 lõike 1 alusel kehtestatud keskkonna kvaliteedi piirväärtust.

3.3.2 KESE kvaliteedinäitaja seisundiklassid 2020. aasta hinnangutes

Keemilise seisundi hindamisel hinnatakse kvaliteedielemendid ehk indikaator-saasteained kahe seisundiklassi alusel vastavalt KeM määrus nr 19¹⁷ § 9. Pinnaveekogumi keemilise seisundi klassid. Keemilise seisundi kvaliteedinäitajate ehk prioriteetsete ainete, prioriteetsete ohtlike ainete ja teatavate muude saasteainete piirväärtused kehtestatud KeMmääruses nr. 28 „Prioriteetsete ainete ja prioriteetsete ohtlike ainete nimistu, prioriteetsete ainete, prioriteetsete ohtlike ainete ja teatavate muude saasteainete keskkonna kvaliteedi piirväärtused ning nende kohaldamise meetodid, vesikonnaspetsiifiliste saasteainete keskkonna kvaliteedi piirväärtused, ainete jälgimisnimekiri“. Iga kvaliteedielement hinnatakse eraldi (kvaliteedielemendid on toodud tabelis 10) kahe seisundiklassi Hea/Halb alusel. Keemilise seisundi hinnang kokku moodustub üksikute kvaliteedielementide hinnangute alusel põhimõttel: - „üks halb kõik halb“ ehk madalaima hinnangu alusel.

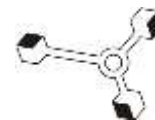
Pinnaveekogumi keemilist seisundit iseloomustavad seisundiklassid määratakse järgnevalt¹⁸:

HEA – pinnavee mis tahes kvaliteedinäitaja aasta keskmine väärtus proovides ei ületa aasta keskmist keskkonna kvaliteedi piirväärtust (AA-EQS) ja mis tahes saasteaine sisaldus üksikproovis ei ületa keskkonna kvaliteedi suurimat lubatud piirväärtust (MAC-EQS)

HALB – pinnavee kvaliteedinäitajate väärtused ületavad keskkonna kvaliteedi piirväärtusi: aasta keskmist keskkonnakvaliteedi piirväärtust (AA-EQS) või mis tahes KESE kvaliteedinäitaja sisaldus üksikproovis keskkonnakvaliteedi suurimat lubatud piirväärtust (MAC-EQS).

¹⁷<https://www.riigiteataja.ee/akt/121042020061?dbNotReadOnly=true>

¹⁸Pinnaveekogumi keemilise seisundi hinnang antakse keskkonnaministri 28.07.2009 määruses nr 44 „Pinnaveekogumite moodustamise kord ja nende pinnaveekogumite nimestik, mille seisundiklass tuleb määrata, pinnaveekogumite seisundiklassid ja seisundiklassidele vastavad kvaliteedinäitajate väärtused ning seisundiklasside määramise kord“ § 12. Pinnaveekogumi keemilise seisundi klassid

3.3.3 Mõõtetulemuste esitamine ja keskkonnakvaliteedi piirväärtustega võrdlemine keemilise seisundiklassi määramisel

Kvaliteedinäitaja keemilise seisundiklassi määramisel peavad mõõtmised olema teostatud meetoditega, mis võimaldavad piirväärtustega võrdlemist. Mõõtetulemuste täpsusest sõltub suurel määral hinnangu andmise võimalikkus ja usaldusväärsus.

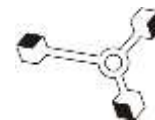
Analüüsimeetodite miinimumkriteeriumid: 2009/90/EL "Direktiiv, millega sätestatakse vastavalt Euroopa Parlamendi ja nõukogu direktiivile 2000/60/EÜ vee seisundi keemilise analüüsi ja seire tehnilised näitajad" Artikkel 4: *1. Liikmesriigid tagavad, et kõikide kohaldatavate analüüsimeetodite miinimumkriteeriumid põhinevad nõudel, mille kohaselt mõõtemääramatus on kuni 50 % ($k = 2$), ning määramispiir kuni 30 % asjaomastest keskkonnakvaliteedi normidest.*

Suurima lubatud keskkonnakvaliteedi piirväärtusega (MAC-EQS) võrdlemisel võrreldakse iga üksikut mõõtmistulemust piirväärtusega.

Aasta keskmise keskkonnakvaliteedi piirväärtusega (AA-EQS) võrdlemiseks kasutakse ühe kalendriaasta jooksul mõõdetud sama uuringupunkti väärtuste aritmeetilist keskmist, mis arvutatakse maatriksi põhiselt. Kui mõõtetulemused jäävad alla määramispiiri, siis kasutatakse aritmeetilise keskmise arvutamisel mõõtetulemuse väärtust, mis moodustab 50% määramispiirist. Kui kõik keskmise arvutamisel arvesse võetavad mõõtetulemused jäävad alla määramispiiri esitatakse aasta keskmine väärtus sõnalisena „alla määramispiiri“. Selline lähenemine vastab Euroopa Liidu veeseiredirektiivi 2009/90/EÜ artiklile 5, lg 1, mis on ülevõetud KeM määrusesse nr 23 01.10.2019 "Nõuded vee füüsikalise-keemiliste ja keemiliste parameetrite uuringuid teostavale katselaborile, nende uuringute raames tehtavatele analüüsidele ja katselabori tegevuse kvaliteedi tagamisele ning analüüsi referentmeetodid¹⁹" (§ 8.¹⁹*Kui kõik mõõtetulemused kogu aasta lõikes jäävad alla määramispiiri keskmisi ei arvutata ning tulemus esitatakse alla määramispiiri tulemusena.* Keskväärtuste arvutamine toimub vastavalt direktiivi 2009/90/EL paragrahvile 5: *Keemilised mõõdetavad suurused vaadeldavas proovis on määramispiirist allpool, võetakse aastakeskmise arvutamisel aluseks mõõtmistulemus, mis on asjaomase määramispiiri väärtusest poole väiksem).*

Mõõdetavatele suurustele, mis väljendavad vaadeldavate füüsikalise-keemiliste näitajate või keemiliste mõõdetavate suuruste, sealhulgas nende metaboliitide, lagunemis- ja reaktsioonisaaduste koguhulka ehk ainegrupi üksikkomponentide summa arvutamisel võetakse üksiku aine

¹⁹KeM määrus 57 <https://www.riigiteataja.ee/akt/129082011004>

määramispiirist allapoole jääva tulemuse väärtuseks null. Kui kõik üksikkomponendid on alla määramispiiri, esitatakse summa tulemus tekstilise väärtusena „alla määramispiiri”. Ainegrupi keskvaertuse arvutamisel loetakse summana tekstilise väärtusega „alla määramispiiri” tulemused nulliks, summeeritakse numbrilised väärtused ja jagatakse mõõtmiskordade arvuga.²⁰

3.3.3.1 Seisundiklassi hinnangu täpsustused andmete alusel

Hinnangus kasutatakse märget „hindamata” juhul, kui mõõtmisi vastavas maatriksis ei ole läbi viidud või määramispiir ei vasta kehtestatud miinimumnõuetele.

Määramispiirid peavad vastama kehtestatud miinimumnõuetele (kuni 30% piirväärtusest). Kui määramispiir ei ole tehnilistel põhjustel saavutatav, näidatakse see tulemuste juures eraldi märkusena ära. Seda põhjusel, et tegelikud sisaldused võivad ületada piirväärtust või ei ole piisavalt usaldusväärsed lõpliku hinnangu andmiseks.

Hetkel küll usaldusväärsust seiretöös ei hinnata, kuid seisundi hinnangu usaldusväärsust hinnates on oluline arvestada, et hinnangu andmiseks maatriksis võib puududa piirväärtus, kuigi see võiks aine omadustest tulenevalt olla asjakohane. Sellisel juhul tuleb arvestada usaldusväärsus madalamaks, kuna keskkonnaohtu kirjeldavas maatriksis ei ole hinnangut antud. Maatriksite kasutamise olulisuse hinnangu aluseks on ainete omadustel põhinev sobivate maatriksite loend (Tabel 10). Omadustest lähtuvalt tuleks täiustada ka piirväärtusi nii, et hinnanguid saaks anda pigem omaduste põhjal eelistatud maatriksites.

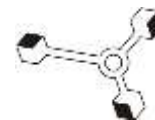
„**hea PVT**” on kasutusel olukordades, kus tänane tehniline võimekus ei võimaldagi ainet madalamalt määrata ja saadud tulemus jääb alla määramispiiri. Indikaatorühendi hinnang ikkagi antakse, kuid pikemaajaliste andmete võrdlemisel saab arvestada, et hinnang võib muutuda tehnilistel põhjustel. PVT- parim võimalik tehnika ehk aine on määratud hetkel selle aine määramiseks võimaliku parima määramispiiriga.

„**Mõõdetud**” märget kasutatakse hinnangus juhul, kui hindamine ei ole võimalik puuduva piirväärtuse tõttu, kuid mõõtetulemus vastavas maatriksis on olemas.

²⁰ § 8. Keskvaertuste arvutamine KeM määraus 23 „Nõuded vee füüsikalise-keemilise ja keemiliste parameetrite uuringuid teostavale katselaborile, nende uuringute raames tehtavate analüüsidele ja katselabori tegevuse kvaliteedi tagamisele ning analüüsi referentmeetodid1” <https://www.riigiteataja.ee/akt/104072019001?dbNotReadOnly=true>

Tabel 10. Keemilise seisundi (KESE) kvaliteedinäitajad ja piirväärtused KeM määrus 28 alusel

Nr KeM m. 28	Aine	AA-EQS maismaa pinnaveed (µg/l)	MAC-EQS maismaa pinnaveed (µg/l)	EQS sete maismaa pinnavesi (µg/kg kuivkaal)	EQS elustik (µg/kg märgkaal)
1	Alakloor	0,3	0,7		
2	Antratseen	0,1	0,1	160	9
3	Atrasiin	0,6	2		
4	Benseen	10	50		
5	Bromodifenüleetrid (summa)		0,14	1550	0,0085
6	Kaadmium (Cd)	0,25	1,5		160
7	Kloroalkaanid C10-13	0,4	1,4	990	
8	Klorofenvinoss	0,1	0,3		
9	Kloropüriifoss (summa)	0,03	0,1		67
10	1,2-Dikloroetaan	10			
11	Diklorometaan	20			
12	Di-2-etüülheksüülfataat	1,3		100000	3200
13	Diuroon	0,2	1,8		
14	Endosulfaan (summa)	0,005	0,01		1000
15	Fluoranteen	0,0063	0,12		30
16	Heksaklorobenseen		0,05		10
17	Heksaklorobutadien		0,6		55
18	Heksaklorotsükloheksaan (HCH summa)	0,02	0,04	10,3	33
19	Isoproturoon	0,3	1		
20	Plii (Pb)	1,213	14	53400	1000
21	Elavhõbe (Hg)		0,07		20
22	Naftaleen	2	130		12270
23	Nikkel (Ni)	413	34		730
24	Nonüülfenoolid (summa)	0,3	2	180	10000
25	4-tert-Oktüülfenool	0,1		34	10000
26	Pentaklorobenseen	0,007		400	367
27	Pentaklorofenool	0,4	1	119	1830
28	Benso(a)püreen	1,7 x 10 ⁻⁴	0,27	2497	5
28	Benso(b)fluoranteen	märkus	0,017		märkus
28	Benso(g,h,i)perüleen	märkus	8,2 x 10 ⁻³		märkus
28	Benso(k)fluoranteen	märkus	0,017	1743	märkus
28	Indeno(1,2,3-cd)püreen	märkus			märkus
29	Simasiin	1	4		
30	Tributüültina	0,0002	0,0015	0,02	230
31	Triklorobenseenide summa	0,4			4000
32	Triklorometaan (kloroform)	2,5			
33	Trifluraliin	0,03		3140	6700
34	Dikofool	1,3 x 10 ⁻³			33
35	Perfluorooktaansulfonaat	0,00065	36		9,1
36	Kinoksüfeen	0,15	2,7		
37	Dioksiinidjadioksiinilaadsedühendid				0,0065ug/kg TEQ
38	Aklonifeen	0,12	0,12		
39	Bifenoks	0,012	0,04		
40	Tsübutriin	0,0025	0,016		
41	Tsüpermetriin	8 x 10 ⁻⁵	6 x 10 ⁻⁴		
42	Diklorofoss	6 x 10 ⁻⁴	7 x 10 ⁻⁴		
43	Heksabromotsükloodekaan	0,0016	0,5		167
44	Heptakloorjaheptakloorepoksiid	2 x 10 ⁻⁷	3 x 10 ⁻⁴		6,7 x 10 ⁻³
45	Terbutriin	0,065	0,34		
29a	Tetrakloroeteen	10			
29b	Trikloroeteen	10			

Nr KeM m. 28	Aine	AA-EQS maismaa pinnaveed (µg/l)	MAC-EQS maismaa pinnaveed (µg/l)	EQS sete maismaa pinnavesi (µg/kg kuivkaal)	EQS elustik (µg/kg märgkaal)
6a	Tetraklorometaan	12			
9a	Tsüklo-dieenpestitsiidid	$\Sigma = 0,01$			
9b	DDT summa	0,025			
9b	p,p'-DDT	0,01			

Selgitus tabeli juurde: Maatriksi olulisus omaduste alusel on eristatud värviga²¹:

Eelistatud maatriks

Täiendav maatriks

Ebasobiv maatriks

3.3.3.2 Hinnangu andmine kasutades erinevate maatriksite mõõtetulemusi

Kui kvaliteedielemendile on kehtestatud keskkonnakvaliteedi piirväärtused mitmes maatriksis ja kõigi maatriksite kohta on ka mõõteandmed, siis hinnatakse seisund iga maatriksi kohta ja kvaliteedinäitaja hinnang antakse maatriksi järgi, mille seisundiklass on halvim.

3.3.3.3 Hinnangu andmine ruumilisele üksusele: seirepunkt, veekogum

Juhul, kui kogumis on mitu uuringupunkti (seirejaama), mille kohta on sama kalendriaasta sama maatriksi mõõtetulemusi, siis keskmistatakse kõigepealt üksiku punkti tulemus ning antakse hinnang. Seejärel võetakse erinevate punktide tulemused kokku hinnangute alusel. Mõõtetulemusi ei keskmistata.

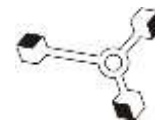
3.3.4 Seiretulemuste esitamine 2020. aastal - tehnilise tööriista kasutamine keemilise seisundi andmete visualiseerimisel ning analüüsimisel

Uuendusena on 2020. aastal hindamise lihtsustamiseks kasutusele võetud veebitööriist „Ohtlikud ained vooluveekogumites“. Rakendus on leitav https://vvhs.shinyapps.io/Ohtlikud_ained_i6gedes/. Rakendus kasutab keskkonnaseire infosüsteemi andmeid (väljavõtte kujul). Tööriist on veel arenduses, mistõttu võib erandlike hinnanguolukordade korral esineda puudusi. Sellised juhtumid on täpsustatud ja lahti kirjutatud seirearuandes.

2020. aastal keemilise seisundi seires olnud jõgede info kõigi keemilise seisundi kvaliteedinäitajate osas on leitav tööriistast, mis on aruande lahutamatu lisa. Kokkuvõtvad tulemused on toodud aruandes jõgede kaupa. Lisaks 2020. aasta andmetele on tööriistas võimalik vaadata kõigi

²¹ „Veekeskkonnale ohtlike ainete inventuur osa I ja lisa 4.“

https://www.envir.ee/sites/default/files/ohtlike_ainete_inventuur/Ohtlike_ainete_inventuuri_failid.zip

seireperioodil 2016 – 2020 seires olnud vooluveekogumite seires olnud kvaliteedi elementide hinnanguid (üksik elementide kaupa) sh aastate kohta, kui vooluveekogum ei ole olnud seires kõigi keemilise seisundi hindamiseks vajalike maatriksite ning kvaliteedielementidega (osaline hinnang).

3.3.5 Erandite täpsustused

Tööriistas on erandid märgistatud näitaja nime veerus erivärviliselt. Erandi sisu on selgitatud aruandes ja tööriista selgituste lehel.

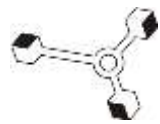
3.3.5.1 Hea PVT – määramispiir ei võimalda piirväärtusega võrdlemist

Tehniliste teadmiste ja võimaluste puudumise tõttu ei saa tributüültina katiooni, tsüpermetriini, heptakloori ja heptakloorepoksiidi, benso(a)püreeni kontsentratsiooni pinnaveest, tributüültina katiooni settest ning bromodifenüüleetrite kontsentratsiooni elustikus kvantitatiivseid tulemusi kasutada hinnangu andmisel ning piirväärtusega võrdluses. Kõigis maatriksites on mõõtmised tehtud, kasutades parimat võimalikku tehnikat, mis ei võimalda analüüte uuritavates maatriksites piisavalt madalalt määrata, et oleks võimalik piirväärtusega võrdlus.

Tsüpermetriin pinnavee piirväärtus aasta keskmisele on 0,00008 µg/l. Kasutusel olev parimal võimalikul tehnikal baseeruv määramispiir on 0,0004 µg/l.

Tributüültina katiooni ja benso(a)püreeni korral on põhjus sama. Piirväärtus on madalam kui tehniliselt võimalik määramispiir. Seega ei võimalda praegune analüüsitehnoloogia keskkonnamatriksites tsüpermetriini, benso(a)püreeni ja tributüültina katiooni piirväärtusega võrdlemiseks vajaliku täpsusega määrata. Kõik tulemused, mis on aastakeskmise väärtusena alla määramispiiri tuleb varasema praktika alusel lugeda heaks märkega PVT – parim võimalik tehnika. Tööriist arvutab automaatselt aasta keskmise leidmisel poole määramispiirist kõigi tulemuste korral ja kuna arvatud aasta keskmine ületab piirväärtust, on tööriistas nähtavad seisundid halvad. Kui max veerus on näha, et tulemused on jäänud alla määramispiiri (max väärtuse ees on kuvatud < märk) tuleb halva tulemuse asemel lugeda „Hea PVT“.

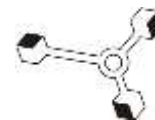
Kahel juhul on summa väärtuste juures ka erandit tähistav värvi märg. Kahe kvaliteedinäitaja korral, heptakloor ja heptakloorepoksiid ning bromodifenüüleetrid, ei vasta määramispiirid piirväärtusega võrdlemiseks vajalikule täpsusele ning seisundiklass heptakloori korral pinnavees ning bromodifenüüleetritel elustikus tuleb kuvatud „hea“ asemel lugeda „Hea PVT“.

„Hea PVT“ on kasutusel, et vältida pikemaajaliste muutuste hindamisel määramistäpsusest tekkinud muutuste võrdsustamist seisundi muutusega. Kui tulevikus peaks selguma, et piirväärtusega vastavuses oleva tehnikaga määrares tekivad ületamised, siis suure tõenäosusega on olukord keskkonnas ka varasemalt selline olnud, kuid seda ei olnud varem võimalik tuvastada.

3.3.5.2 Summade arvutamine ja 0-de kuvamine

Tööriist arvutab summad vastavalt ettenähtud metoodikale ja alla määramispiiri tulemused võrdsustatakse summade arvutamisel nulliga. Kui tavapäraselt on summade alla määramispiiri tulemused kuvatud teksti väärtusena „alla määramispiiri“, sest määramispiire ei saa summeerida ega summadele ka määramispiiri leida. Samas, kui kõik üksikkomponendid jäävad all määramispiiri, ongi tegemist alla määramispiiri tulemusega, kuid seda ei saa väljendada arvulise väärtusena. Tööriist kuvab selliste summade puhul „0“, mida tuleb siis lugeda „alla määramispiiri“ tulemuseks.

4. Seiretöö tulemused

Analüüsitulemused on esitatud elektroonselt keskkonnaseire infosüsteemi KESE (<http://kese.envir.ee/kese/>) seiretöö “Jõgede ning Võrtsjärve hüdrokeemiline seire ja ohtlikud ained 2020. a” all.

4.1 Seirejõgede füüsikalise-keemiliste üldtingimuste koondmäärangud (FÜKE) 2020. aastal

Tabelis 11 ning joonistel 2-5 on toodud 2020. aastal analüüsitud seirejõgede jaotumine ökoloogilistesse seisundiklassidesse (väga hea, hea, kesine, halb ja väga halb) füüsikalise-keemiliste kvaliteedinäitajate alusel. Tabeli eelviimases veerus ning joonistel sektoripallide keskmise ringina on toodud jõgede füüsikalise-keemiliste üldtingimuste koondmäärangud vastavalt kvaliteedinäitajatele antud hindepunktide summadele ning tähistatud eelpooltoodud printsiibi alusel. Tabeli 11 viimases veerus on toodud füüsikalise-keemiliste üldtingimuste ökoloogiline kvaliteedisuhe (ÖKS). Nii koondmäärangu kui ÖKS-i seisundiklasside värvitähistuste puhul arvestatakse sellega, et kui kasvõi üks kvaliteedinäitaja on halvas või väga halvas klassis, siis koondmäärang ega ÖKS ei saa sõltumata saadud väärtusest olla üle kesise. Töö teostaja ei pea õigeks lähenemist, et kogum võib olla koondmääranguna väga heas seisundiklassis, kui mõni füüsikalise-keemilistest kvaliteedinäitajatest on kesises seisundiklassis, kuid hindamine on tehtud siiski vastavalt määruse nõuetele. Joonistel on seirepunktid tähistatud vastavalt tabelis 11 toodud seirejaama järjekorra numbriga.

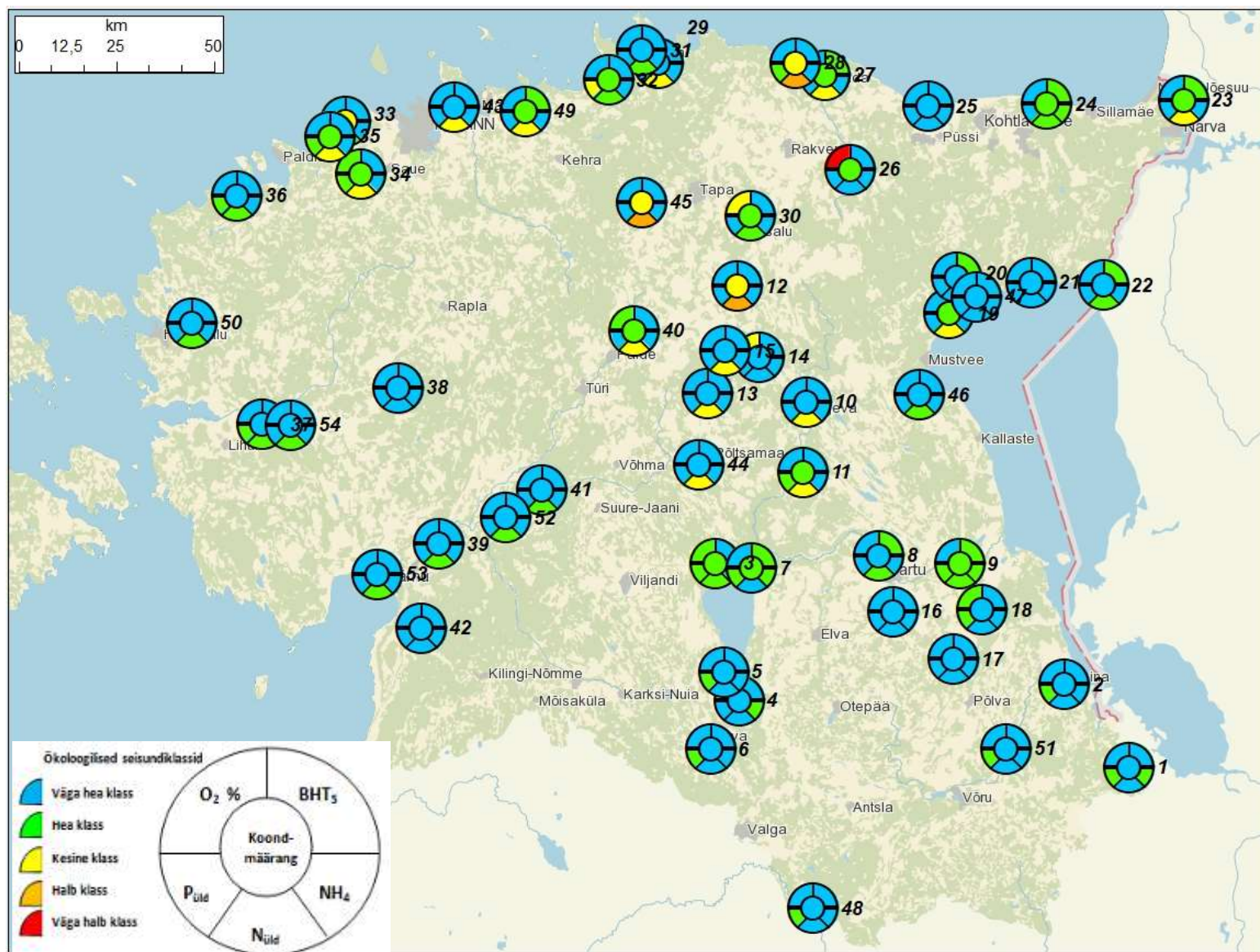
Madal pH väärtus oli Linnusaare ojas (10% tagatusega väärtus 3.7). Kui pH on väiksem kui 6.0, siis on füüsikalise-keemiliste üldtingimuste koondmäärang väga halb, sõltumata teistele kvaliteedinäitajatele määratud ökoloogilistest seisundiklassidest. Samas kajastab Linnusaare oja seirejaam soovee foonikoostist (looduslikku koostist), kus vesi ongi happeline (pH väärtus alla 6.0) ja seetõttu Linnusaare oja automaatselt väga halba koondmäärangut ei omistata.

Teiste jõgede 2020. aasta pH väärtused olid 6.0 ja 9.0 vahel, mis andis võimaluse vaadelda jõgede teisi kvaliteedinäitajaid ja leida nende ökoloogilised seisundiklassid ning koondmäärangud füüsikalise-keemiliste kvaliteedinäitajate järgi.

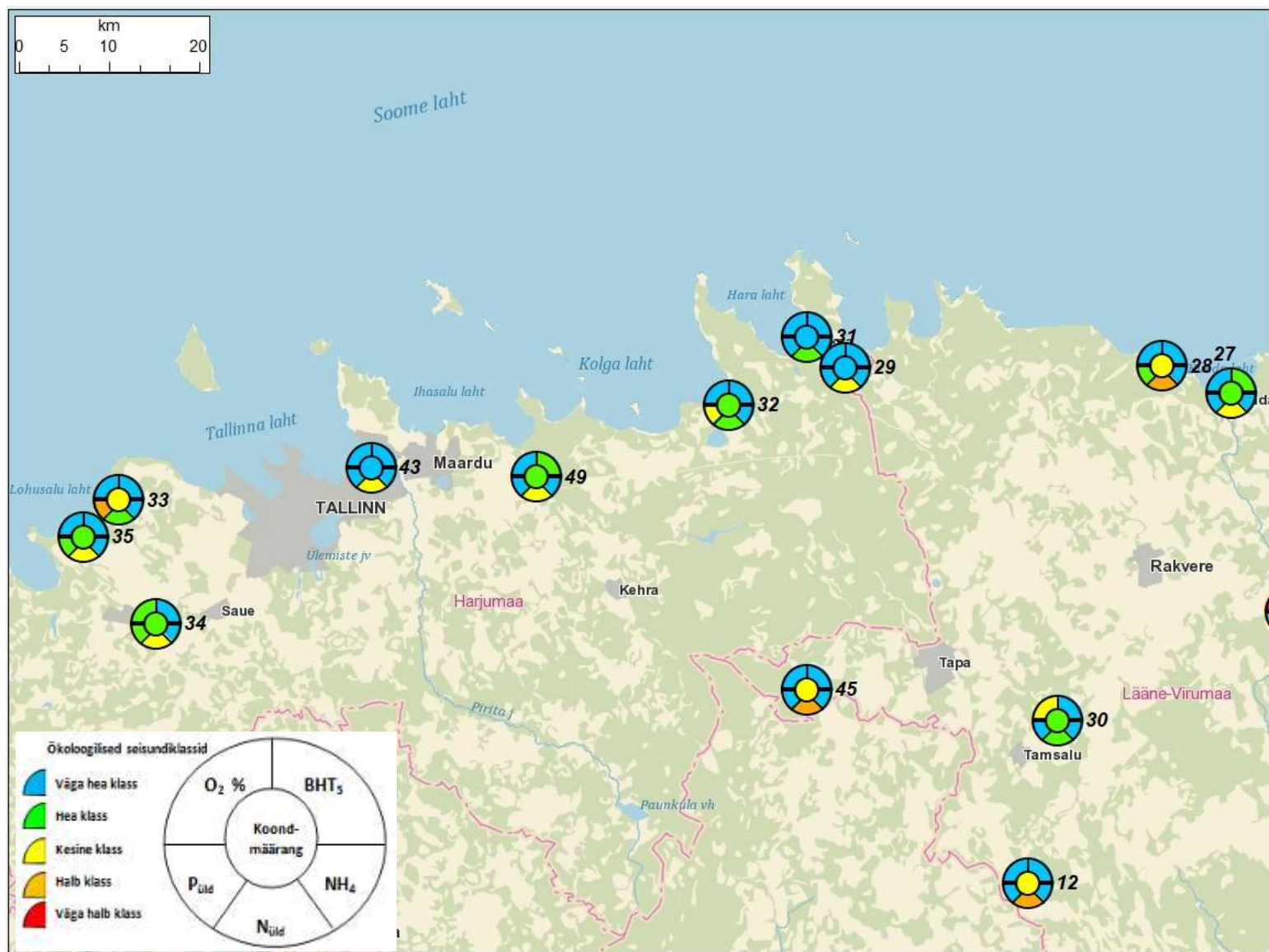
Tabel 11. Jõgede füüsikalise-keemiliste kvaliteedinäitajate seisundiklassid ja koondmäärangud 2020. aastal

Nr	KKR kood	Nimi	X	Y	Veekogumi kood	Tüüp	pH 10% väärtus	O ₂ (%) 10% väärtus	BHT5 (mgO ₂ /l) keskmine	NH ₄ (mgN/l) 90% väärtus	Nüld (mg/l) keskmine	Püld (mg/l) keskmine	Koond-määrang	FÜKE ÖKS
1	SJA9977000	Piusa jõgi: Värska-Saatse mnt	6422580	721502	1000200_2	V2B	7.7	85.2	1.4	0.11	0.82	0.067	23	0.92
2	SJA7164000	Võhandu jõgi: Rāpinast allavoolu, Ristipalo küla	6443842	704958	1003000_7	V3B	7.6	70.0	1.5	0.063	0.97	0.067	24	0.96
3	SJA4484000	Tānassilma jõgi: Kōrtsi (Oiu)	6474835	615425	1018000_2	V2B	7.8	69.6	1.4	0.030	1.6	0.058	22	0.88
4	SJA6005000	Vāike-Emajõgi: Pikasilla	6439812	621571	1008200_3	V3B	8.0	65.8	1.8	0.14	1.1	0.050	23	0.92
5	SJA4377000	Õhne jõgi: Sõõriknurme (Suislepast allavoolu)	6447072	617591	1013700_3	V2B	7.8	76.9	1.6	0.074	1.4	0.062	24	0.96
6	SJA2589000	Õhne jõgi: Tõrvast ülesvoolu, Roobe sild	6427260	614215	1013700_3	V2B	7.9	90.3	1.7	0.055	1.0	0.056	24	0.96
7	SJA2302000	Emajõgi: Rannu-Jõesuu	6473593	624811	1023600_1	V3B	8.1	98.2	3.0	0.12	1.4	0.054	22	0.88
8	SJA7982000	Emajõgi: Tartu (Kvissental)	6476906	657334	1023600_1	V3B	8.1	93.0	1.9	0.063	2.4	0.050	23	0.92
9	SJA8007000	Emajõgi: Kavastu	6474765	678096	1023600_1	V3B	7.8	72.2	2.3	0.13	2.5	0.067	21	0.84
10	SJA0301000	Pedja jõgi: Jõgeva sordiaretusjaam	6516239	638863	1023700_2	V2B	7.9	74.1	1.4	0.026	3.4	0.043	23	0.92
11	SJA0430000	Pedja jõgi: Tõrve	6498276	638040	1023700_2	V2B	8.0	99.5	1.6	0.030	4.3	0.053	22	0.88
12	SJA4253000	Preedi jõgi: Varangu	6545858	621160	1031500_1	V1B	7.5	83.8	1.1	0.045	6.5	0.021	22	0.88
13	SJA7946000	Põltsamaa jõgi: Rutikvere	6518357	613516	1030000_2	V2B	7.9	87.4	1.2	0.024	4.0	0.028	23	0.92
14	SJA2115000	Linnusaare oja: Linnusaare oja	6527803	626761	puudub	V1A	3.7	46.3	0.90	0.044	0.60	0.018	23	0.92
15	SJA2802000	Oostriku jõgi: Oostriku	6529345	618099	1032100_1	V1B	7.5	74.6	1.2	0.031	3.3	0.032	23	0.92
16	SJA3124000	Porijõgi: Reola Vana-Kuuste tee (Uhti)	6462473	660864	1044400_2	V2B	7.9	78.4	1.3	0.060	1.4	0.044	25	1.0
17	SJA0664000	Ahja jõgi: Kiidjärve	6450297	676398	1047200_2	V2B	7.8	90.5	1.6	0.053	1.3	0.050	25	1.0
18	SJA7675000	Ahja jõgi: Lääniste sild	6462977	683677	1047200_4	V3B	7.9	66.7	1.3	0.049	1.3	0.059	23	0.92
19	SJA8211000	Avijõgi: Mulgi	6538819	675469	1056900_2	V2B	7.9	78.0	2.0	0.024	3.4	0.029	22	0.88
20	SJA5321000	Tagajõgi: Tudulinna	6548283	677291	1059900_2	V1A	7.7	78.5	2.8	0.014	0.88	0.036	24	0.96
21	SJA8127000	Alajõgi: Griini (Alajõe)	6546937	696315	1061300_2	V2A	7.4	74.1	2.0	0.063	0.99	0.038	25	1.0
22	SJA4328000	Narva jõgi: Vasknarva	6546212	714864	1062200_1	V4B	8.2	84.1	1.9	0.030	0.66	0.038	23	0.92
23	SJA9741000	Narva jõgi: Narvast allavoolu	6593581	735387	1062200_2	V4B	8.1	77.0	1.9	0.035	0.71	0.040	22	0.88
24	SJA1934000	Pühajõgi: suue	6592517	700294	1067000_2	V2B	8.1	83.2	1.9	0.12	1.6	0.032	22	0.88
25	SJA9900000	Purtse jõgi: suue (Tallinn-Narva mnt)	6591973	669868	1068200_4	V2A	7.9	79.0	2.0	0.050	1.3	0.027	25	1.0
26	SJA9303000	Kunda jõgi: Lavi allikad	6575889	650177	1072900_1	V1B	7.3	5.3	1.4	0.014	0.76	0.005	21	0.84
27	SJA8841000	Kunda jõgi: suue	6600075	643600	1072900_4	V2B	8.3	83.2	2.1	0.034	3.3	0.031	22	0.88
28	SJA3956000	Selja jõgi: suue	6603086	636008	1074600_4	V2B	8.3	84.0	1.6	0.025	7.3	0.051	21	0.84
29	SJA5258000	Loobu jõgi: Jõekäär (Vihase)	6602912	600939	1077900_2	V2B	8.3	97.2	1.7	0.010	4.1	0.046	23	0.92

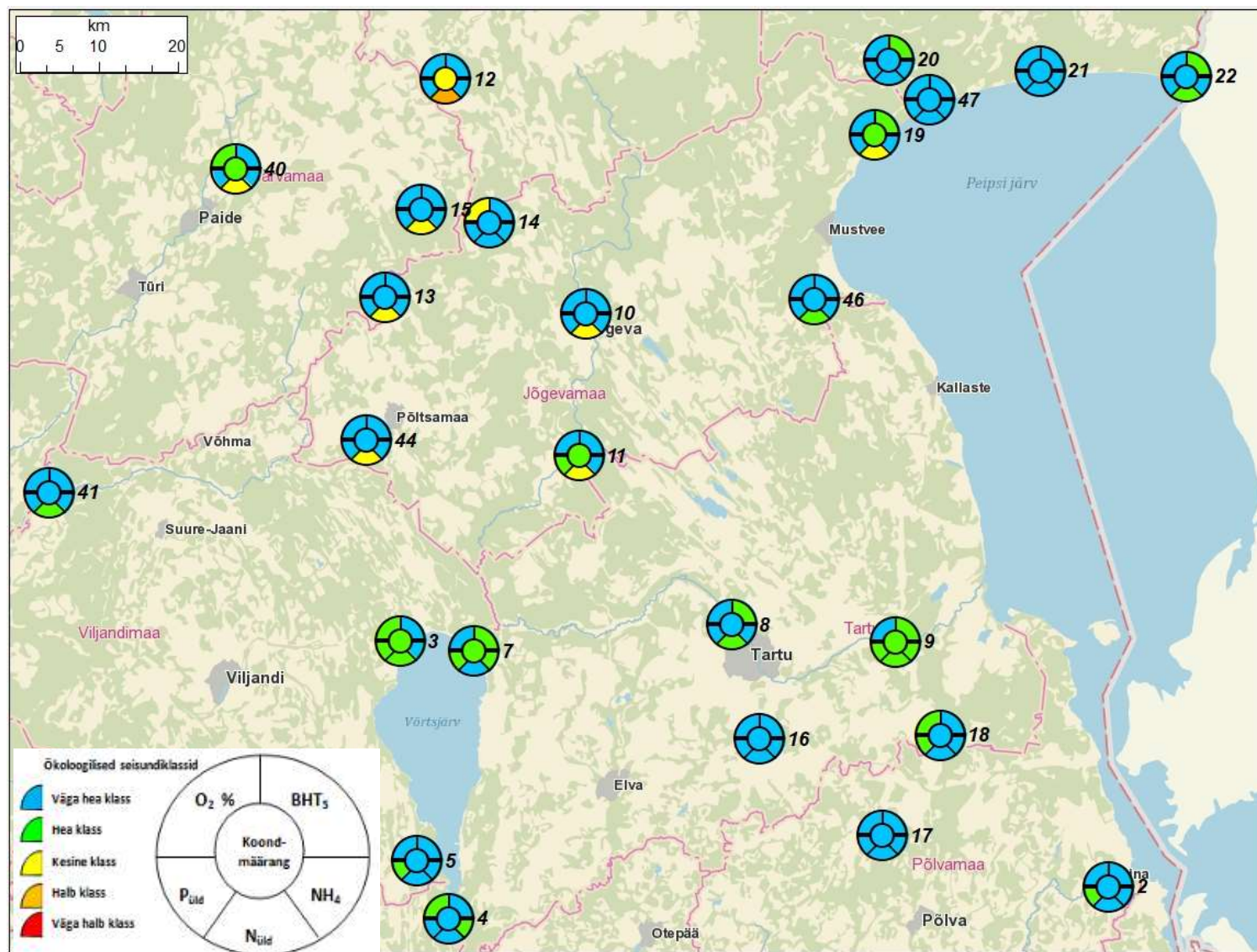
Nr	KKR kood	Nimi	X	Y	Veekogumi kood	Tüüp	pH 10% väärtus	O2 (%) 10% väärtus	BHT5 (mgO2/l) keskmine	NH4 (mgN/l) 90% väärtus	Nüld (mg/l) keskmine	Püld (mg/l) keskmine	Koond-määrang	FÜKE ÖKS
30	SJA9895000	Valgejõgi: Porkuni, Oruveski talust põhjasuunas	6563857	624419	1079200_1	V1B	7.7	58.8	1.4	0.051	2.4	0.016	22	0.88
31	SJA6880000	Valgejõgi: Loksa jalakäijate sild	6606298	596709	1079200_4	V2B	8.2	91.3	1.6	0.010	2.4	0.037	24	0.96
32	SJA9316000	Pudisoo jõgi: Pudisoo	6598783	588078	1080600_2	V1A	7.9	87.3	1.9	0.030	2.1	0.096	22	0.88
33	SJA7837000	Vääna jõgi: suue, Vääna-Jõesuu sild	6588232	520653	1094500_2	V2B	8.0	81.1	1.8	0.068	2.8	0.12	21	0.84
34	SJA6896000	Keila jõgi: Keila linn	6574573	524762	1096100_2	V2B	7.9	67.4	1.8	0.027	3.5	0.058	21	0.84
35	SJA5960000	Keila jõgi: suue, Keila-Joa	6584193	516753	1096100_3	V2B	7.8	79.3	1.6	0.030	3.6	0.068	22	0.88
36	SJA2051000	Vihterpalu jõgi: Vihterpalu	6569023	492775	1101700_2	V2A	7.7	84.1	1.8	0.039	2.1	0.057	23	0.92
37	SJA4483000	Kasari jõgi: Kasari sild	6510444	499389	1107000_3	V3B	7.8	82.1	1.6	0.020	2.4	0.052	23	0.92
38	SJA8444000	Velise jõgi: Valgu	6519876	534233	1112700_1	V1B	7.9	91.9	1.6	0.005	1.2	0.015	25	1.0
39	SJA8483000	Pärnu jõgi: Oore	6479757	544571	1123500_3	V3B	7.7	86.2	1.2	0.028	2.3	0.041	24	0.96
40	SJA6742000	Vodja jõgi: Vodja	6534491	594666	1123800_1	V1B	7.3	64.6	0.85	0.069	3.8	0.012	22	0.88
41	SJA7093000	Saarjõgi: Kaansoo	6493671	571060	1134700_2	V1A	7.8	78.7	0.74	0.029	2.4	0.029	24	0.96
42	SJA8438000	Reiu jõgi: Lähkma	6458310	540221	1145400_2	V1A	7.9	83.1	1.0	0.026	1.2	0.031	25	1.0
43	SJA5140000	Pirita jõgi: Lükati sild	6591802	548527	1089200_4	V2B	8.1	95.1	1.6	0.020	3.4	0.043	23	0.92
44	SJA0106000	Võisiku pkr: enne Võisiku paisjärve	6500236	611217	1034600_1	V1B	7.7	84.2	0.96	0.020	6.0	0.023	23	0.92
45	SJA8358000	Jänijõgi: Jäneda	6567314	596725	1085000_1	V1A	7.8	87.4	1.4	0.016	8.0	0.015	22	0.88
46	SJA5768000	Kullavere jõgi: Tartu-Mustvee mnt sild	6517995	667743	1052600_2	V2B	7.7	75.8	1.5	0.040	2.7	0.049	24	0.96
47	SJA1361000	Rannapungerja jõgi: Mustvee mnt sild	6543218	682346	1058700_3	V2A	7.6	73.2	2.1	0.019	1.0	0.030	25	1.0
48	SJA7631000	Mustjõgi: Tsirgumäe	6386497	640474	1154800_5	V2B	7.6	84.2	1.4	0.037	0.94	0.061	24	0.96
49	SJA6180000	Jägala jõgi: Jägala juga	6590803	566846	1083500_4	V3B	8.1	96.1	1.9	0.020	3.2	0.033	22	0.88
50	SJA6231000	Taebla jõgi: Saunja sild	6536408	481407	1104700_1	V1B	7.7	72.3	1.6	0.017	1.9	0.048	24	0.96
51	SJA7548000	Võhandu jõgi: Himmiste	6427422	689916	1003000_5	V2B	7.8	82.1	1.3	0.062	1.0	0.067	24	0.96
52	SJA1858000	Navesti jõgi: Aesoo	6486599	561872	1131600_3	V3B	7.7	77.4	1.6	0.037	3.0	0.050	24	0.96
53	SJA0148000	Pärnu jõgi: Kesklinna sild	6472145	528894	1123500_4	V3B	7.8	85.7	1.4	0.065	1.9	0.050	24	0.96
54	SJA3251000	Vigala jõgi: Rumba	6510377	506734	1110400_3	V3B	7.9	74.0	1.6	0.005	2.5	0.050	24	0.96

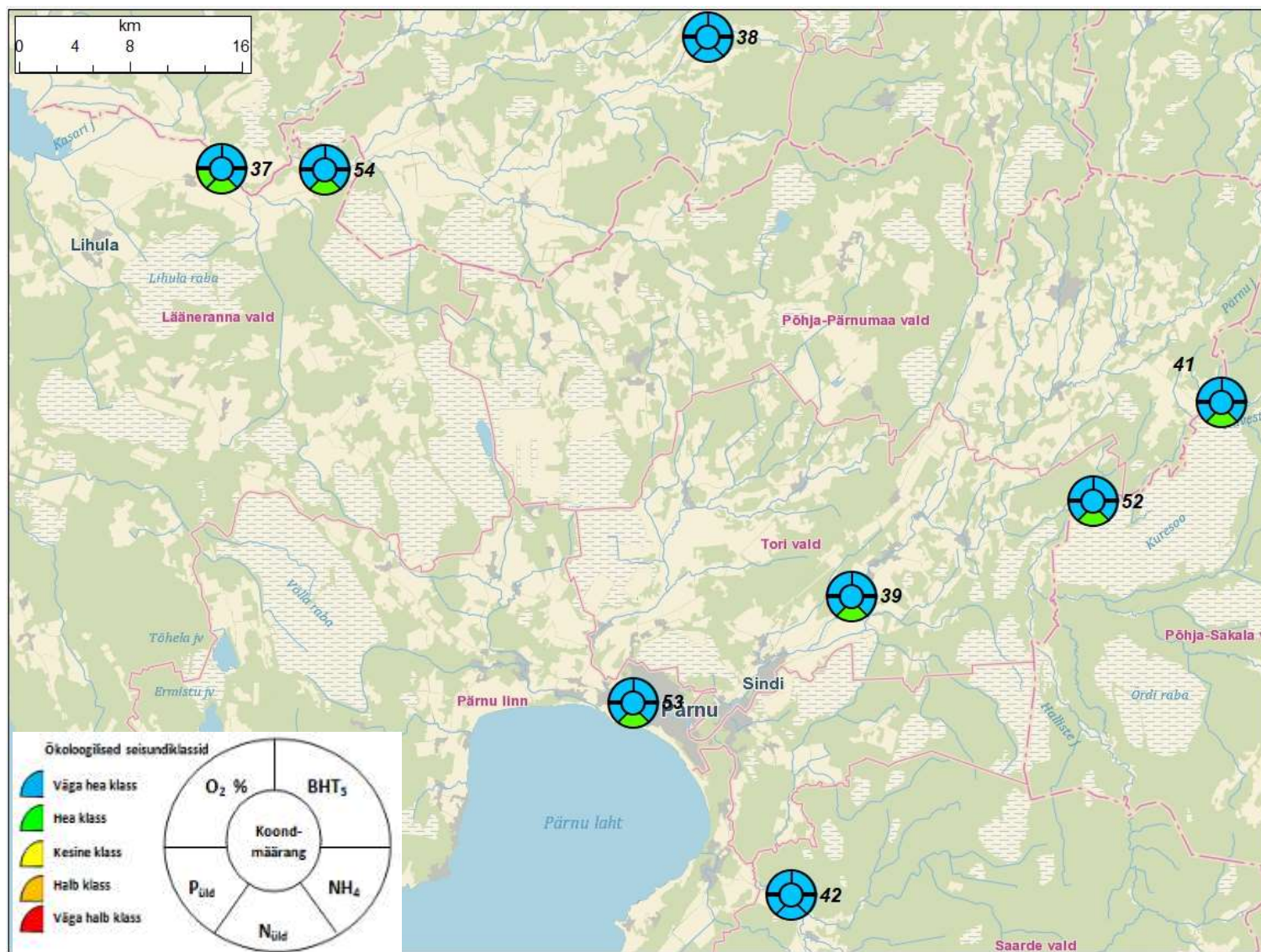
Joonis 2. Jõgede füüsikalis-keemiliste kvaliteedinäitajate seisundiklassid ja FÜKE koondmäärangud 2020. aastal

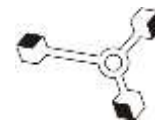
Joonis 3 . Jõgede füüsikalise-keemiliste kvaliteedinäitajate seisundiklassid ja FUCE koordinaadid 2020. aastal (lähivaade Põhja-Eesti jõgedele jooniselt 2)

Joonis 4 . Jõgede füüsikalise-keemiliste kvaliteedinäitajate seisundiklassid ja FÜKE koondmäärangud 2020. aastal (lähivaade Kesk-Eesti ja Lõuna-Eesti jõgedele jooniselt 2)

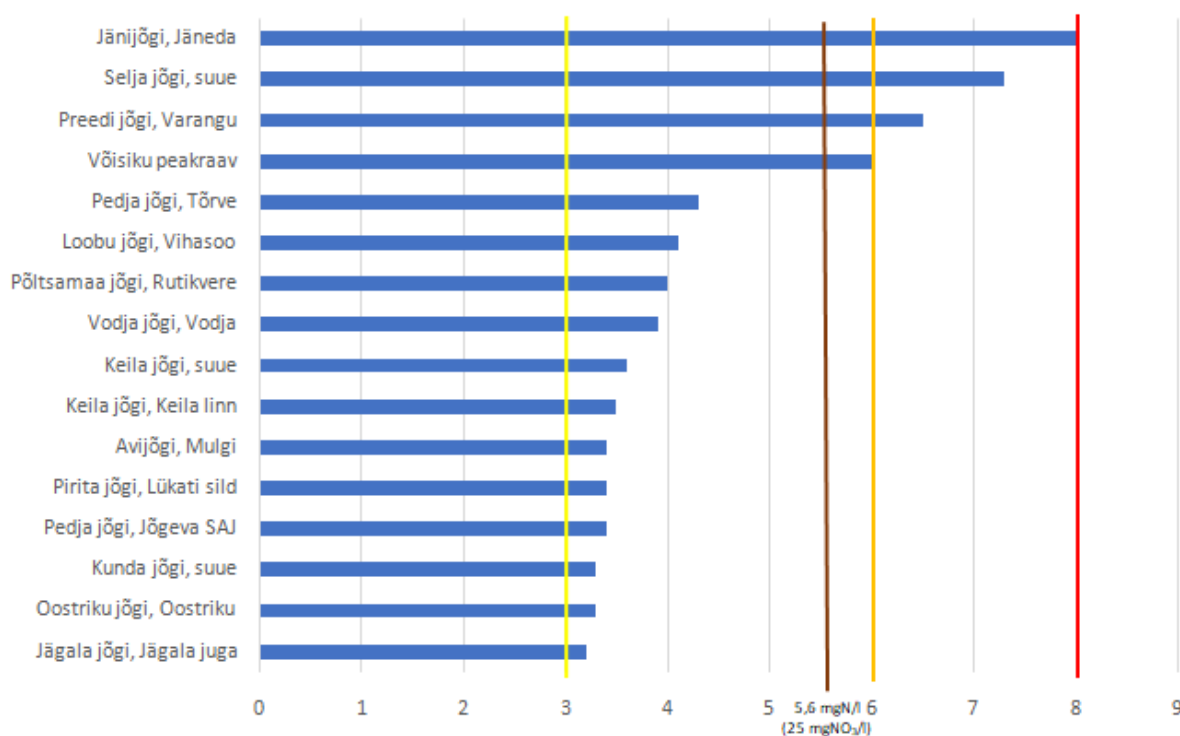
Joonis 5 . Jõgede füüsikalise-keemiliste kvaliteedinäitajate seisundiklassid ja FÜKE koondmäärangud 2020. aastal (lähivaade Lääne-Eesti ja Edela-Eesti jõgedele jooniselt 2)

Lahustunud hapniku küllastusastme iga-aastased madalad sisaldused Kunda jõe Lavi allikates (seirejaam nr. 26) ei ole tingitud reostuse mõjust, vaid põhjaveelisest toitumisest, mis mõjutab lävendi vee hapniku sisaldust ja režiimi. Lavi allika vesi pärineb sügavatest põhjaveekihtidest.

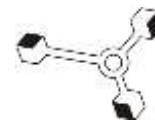
BHT₅ keskmised sisaldused ja ammooniumi 90% tagatusega väärtused olid jõgedes heas ja väga heas ökoloogilises seisundiklassis.

Üldlämmastiku keskmised sisaldused jäid kesisesse ja halba ökoloogilisse seisundiklassi alloleval diagrammil toodud seirejõgedes (diagrammil on toodud keskmised üldN sisaldused, kesise seisundiklassi piir (kollane joon), halva seisundiklassi piir (oranž joon), väga halva seisundiklassi piir (punane joon) ja EL direktiivi 91/676/EMÜ nitraadisalduse sihtarv esitatud üldlämmastikuna (5.6 mgN/l) (pruun joon)):

Halvas seisundiklassis oli üldN keskmine Jänijões: Jäneda, Selja jõe: suue ja Preedi jõgi: Varangu. Ülejäänud diagrammil toodud seirejõgede üldN keskmised sisaldused jäid kesisesse ökoloogilisse seisundiklassi.

Jänijõe lähteosa asub nitraaditundlikul alal ja ülemjooks piirneb sellega. 2020. aastal oli üldlämmastik Jänijões vahemikus 4.0 – 12 mg/l. Väga kõrge üldlämmastiku sisaldus saadi veebruaris (12 mg/l). Jõe vool oli kiire, põhi liivane. Juulis ja novembris olid üldN sisaldused vastavalt 8.4 ja 7.5 mg/l (vastavalt

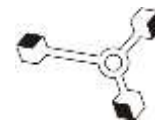

väga halvas ja halvas klassis). Juulis oli jões madal veetase, aeglane vool ja selge vesi. Aprillis oli üldN sisaldus 4.0 mg/l (kesises klassis). Aprillis oli jõe vool kiire, vesi selge ja värvusetu. Jänijõgi suubub Jägala jõkke, kus olid ka kõrgemad üldlämmastiku sisaldused veebruarist maini (3.9 – 5.3 mg/l: kesises klassis). Keskmine üldlämmastiku sisaldus jäi Jägala jões kesisesse ökoloogilisse seisundiklassi. Jänijõe on seiratud ka operatiivseire raames. 24.09.2014 võeti operatiivseire käigus proove Jänijõe ülemjooksult alamjooksu suunas järgmistest kohtadest: Kukevere (ca 2 km lähest), ülalpool Rauafarmi lauta, ülalpool Jäneda veelaset ning ca 1 km allpool Jäneda veelaset. Suurim oli üldN sisaldus jõe lähteosas. ÜldN sisaldused olid vastavalt 5.5, 3.9, 4.2 ning 3.8 mg/l. Jänijões Jänedal on üldlämmastiku sisaldused olnud aastatel 2009-2020 valdavalt halvas ja väga halvas seisundiklassis (vaata ptk 4.6.1 joonis 14).

Pandivere kõrgustikult alguse saavas Selja jõe suudmes olid üldN sisaldused 2020. aastal vahemikus 4.5 – 9.8 mg/l (aasta keskmine 7.3 mg/l - halvas klassis). Suurimad kontsentratsioonid saadi jaanuarist maini ja detsembris (vahemikus 8.2 – 9.8 mg/l, väga halvas klassis). Viimati võeti piki jõge proove 2013. aastal operatiivseire (Paatna, Arkna, Essu, Varangu) raames. Seisund üldlämmastiku põhjal oli kõikides proovivõtukohtades kesine. Üldlämmastiku keskmised (n=4, juuni – oktoober) sisaldused jõe ülemjooksult alamjooksu suunas olid järgmised: Paatna 3.8 mg/l, Arkna 4.9 mg/l, Essu 4.7 mg/l, Varangu 4.5 mg/l. Paatna proovivõtukoht asub nitraaditundliku ala läheduses, Arkna proovivõtukoht piirneb sellega. Lisaks suubub ca 3 km ülalpool Arkna proovivõtukohta Selja jõkke Soolikaoja, millesse omakorda suubub Rakvere veelase. 2013. aastal oli üldN keskmine sisaldus Soolikaojas 8.8 mg/l (8.3-9.6 mg/l). Läbi aegade on Selja jõe suudmes olnud kõrged üldlämmastiku sisaldused (vaata ptk 4.6.1 joonis 15).

Preedi jõe Varangu halb üldlämmastiku keskmine sisaldus saadi 2020. aastal aprillikuu kõrge sisalduse tõttu (9.2 mg/l – väga halvas klassis). Veebruaris ja aprillis oli jõe veetase üle keskmise. Veebruaris oli jõgi jäävaba (üldN oli 5.4 mg/l – kesises klassis). Augustis oli veetase keskmine (üldN 7.0 mg/l – halvas klassis) ja oktoobris oli veetase madal (üldN 4.6 mg/l – kesises klassis). Kõrge üldN sisaldus on seletatav asjaoluga, et jõe allikaline ülemjooks (k.a. Varangu proovivõtukoht) asub nitraaditundlikul alal. Preedi jões on üldlämmastiku kontsentratsioon alates 2010. aastast hakanud tõusma (vaata ptk 4.6.1 joonis 16).

Võisiku peakraavis saadi väga halba seisundiklassi jäänud üldlämmastiku sisaldus veebruaris (8.2 mg/l). Kraav oli jäävaba. Aprillis saadi halba seisundiklassi jäänud üldN sisaldus (6.4 mg/l). Vesi oli pruunikas. Aasta keskmine üldlämmastiku sisaldus jäi kesise ja halva seisundiklassi piirile (6.0 mg/l).

Ülejäanud kahel seirekorral saadi kesisesse klassi jäänud üldN sisaldused (vaata ptk 4.6.1 joonis 17). Peakraav asub nitraaditundlikul alal ja selle valgalast moodustab suure osa põllumaa.

Üldfosfori keskmine sisaldus oli halvas ökoloogilises seisundiklassis Vääna jõe suudmes (0.12 mg/l). Üldfosfori sisaldused olid 2020. aastal vahemikus 0.09 – 0.15 mg/l. Kõrgemad sisaldused (0.13-0.15 mg/l) saadi jaanuaris, märtsis ja maist juulini. Jaanuaris oli jõe veetase kõrge, kiire kärestikulise vooluga, jõkke olid kukkunud puuoksad. Märtsis oli veevool kiire, veetase kõrge, vesi kollaka tooniga ja selge, taimi vähe. Juulis oli jõe vool keskmine, jões taimestik. Vääna jões on üldfosfori kõrge sisaldus olnud probleemiks juba alates 1995. aastast (vaata ptk 4.6.1 joonis 18). Põhjuste väljaselgitamiseks on tehtud ka uuringuid, kuid kahjuks ei ole need kaasa aidanud meetemete kasutuselevõtule, et olukord paraneks.

Füüsikalise-keemiliste üldtingimuste koondmääranguna kuulusid kesisesse ökoloogilisse seisundiklassi Preedi jõgi Varnagu, Selja jõgi suue, Vääna jõgi suue ja Jänijõgi Jäneda.

28 % seirejõgedest oli füüsikalise-keemiliste üldtingimuste koondmääranguna 2020. aastal heas ja 65 % väga heas ökoloogilises seisundiklassis.

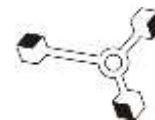
Tabelis 12 on toodud veetüüpi kirjeldavate üldkomponentide (Cl, SO₄, HCO₃, Na, K, Ca, Mg, Si) 2020. aasta keskmised sisaldused.

Tabel 12. Üldkomponentide (Cl, SO₄, HCO₃, Na, K, Ca, Mg, Si) 2020. aasta keskmised sisaldused

Nr	Nimi	Cl (mg/l)	SO ₄ (mg/l)	HCO ₃ (mg/l)	Na (mg/l)	K (mg/l)	Ca (mg/l)	Mg (mg/l)	Si (mgSi/l)
1	Piusa jõgi: Värska-Saatse mnt	5.6	9.4	243.6	-	-	57.3	13.5	-
2	Võhandu jõgi: Räpinast allavoolu, Ristipalo küla	8.0	10.2	231.0	-	-	-	-	-
3	Tänassilma jõgi: Kõrtsi (Oiu)	10.6	13.6	318.5	-	-	-	-	-
4	Väike-Emajõgi: Pikasilla	8.1	11.8	273.8	-	-	-	-	-
5	Õhne jõgi: Sõõriknurme (Suislepast allavoolu)	5.7	10.9	252.2	-	-	-	-	-
6	Õhne jõgi: Tõrvast ülesvoolu, Roobe sild	3.8	8.8	215.2	-	-	-	-	-
7	Emajõgi: Rannu-Jõesuu	7.3	14.0	213.2	4.9	2.4	46.0	15.0	1.2
8	Emajõgi: Tartu (Kvissental)	8.0	20.0	249.5	-	-	-	-	-
9	Emajõgi: Kavastu	9.3	19.7	250.3	5.8	2.3	66.7	15.8	2.4
10	Pedja jõgi: Jõgeva sordiaretusjaam	6.0	19.8	247.8	-	-	-	-	-
11	Pedja jõgi: Tõrve	8.0	21.8	260.0	-	-	-	-	-
12	Preedi jõgi: Varangu	6.0	20.0	337.2	-	-	-	-	-
13	Põltsamaa jõgi: Rutikvere	6.6	22.3	303.2	-	-	-	-	-
14	Linnusaare oja: Linnusaare oja	0.98	0.15	pH < 4.5	-	-	-	-	-

Nr	Nimi	Cl (mg/l)	SO4 (mg/l)	HCO3 (mg/l)	Na (mg/l)	K (mg/l)	Ca (mg/l)	Mg (mg/l)	Si (mgSi/l)
15	Oostriku jõgi: Oostriku	6.7	24.3	325.5	-	-	-	-	-
16	Porijõgi: Reola Vana-Kuuste tee (Uhti)	8.7	12.5	327.5	-	-	-	-	-
17	Ahja jõgi: Kiidjärve	7.9	16.0	267.5	4.8	1.8	67.2	16.0	3.8
18	Ahja jõgi: Lääniste sild	9.2	13.8	245.5	-	-	-	-	-
19	Avijõgi: Mulgi	5.5	19.2	267.2	-	-	-	-	-
20	Tagajõgi: Tudulinna	3.0	2.5	168.0	3.1	1.6	44.7	10.3	3.3
21	Alajõgi: Griini (Alajõe)	2.7	16.1	134.5	-	-	-	-	-
22	Narva jõgi: Vasknarva	6.8	12.9	169.9	4.9	2.2	41.7	10.7	0.12
23	Narva jõgi: Narvast allavoolu	7.0	13.9	162.6	5.6	2.8	41.8	10.3	0.57
24	Pühajõgi: suue	22.8	152.6	343.8	-	-	-	-	-
25	Purtse jõgi: suue (Tallinn-Narva mnt)	12.9	272.6	244.5	-	-	-	-	-
26	Kunda jõgi: Lavi allikad	5.5	26.8	298.5	-	-	-	-	-
27	Kunda jõgi: suue	6.8	30.9	285.2	-	-	-	-	-
28	Selja jõgi: suue	25.9	51.3	307.2	-	-	-	-	-
29	Loobu jõgi: Jõekäär (Vihasoo)	7.4	29.4	248.3	-	-	-	-	-
30	Valgejõgi: Porkuni, Oruveski talust põhjasuunas	9.4	14.0	288.8	-	-	-	-	-
31	Valgejõgi: Loksa jalakäijate sild	6.0	13.3	225.8	-	-	-	-	-
32	Pudisoo jõgi: Pudisoo	6.3	14.1	125.0	-	-	-	-	-
33	Vääna jõgi: suue, Vääna-Jõesuu sild	14.8	36.1	246.7	-	-	-	-	-
34	Keila jõgi: Keila linn	8.8	25.0	290.0	-	-	-	-	-
35	Keila jõgi: suue, Keila-Joa	9.3	25.2	277.5	-	-	-	-	-
36	Vihterpalu jõgi: Vihterpalu	4.4	22.1	161.7	-	-	-	-	-
37	Kasari jõgi: Kasari sild	5.8	20.5	258.3	5.2	1.9	69.7	15.8	8.8
38	Velise jõgi: Valgu	4.8	13.5	260.0	-	-	-	-	-
39	Pärnu jõgi: Oore	8.1	24.3	229.2	4.6	2.0	68.3	16.3	3.6
40	Vodja jõgi: Vodja	9.1	42.0	352.5	-	-	-	-	-
41	Saarjõgi: Kaansoo	5.8	19.8	220.0	2.5	1.1	53.0	16.0	3.1
42	Reiu jõgi: Lähkma	5.1	11.3	170.0	3.3	1.6	41.5	12.0	2.6
43	Pirita jõgi: Lükati sild	10.3	36.9	255.8	-	-	-	-	-
44	Võisiku pkr: enne Võisiku paisjärve	11.1	49.5	348.2	-	-	-	-	-
45	Jänijõgi: Jäneda	11.3	40.3	325.0	-	-	-	-	-
46	Kullavere jõgi: Tartu-Mustvee mnt sild	8.3	31.8	294.9	-	-	-	-	-
47	Rannapungerja jõgi: Mustvee mnt sild	4.3	109.8	203.3	-	-	-	-	-
48	Mustjõgi: Tsirgumäe	4.5	9.0	225.8	4.5	1.8	56.5	12.6	2.7
49	Jägala jõgi: Jägala juga	5.7	27.0	205.8	-	-	-	-	-
50	Taebala jõgi: Saunja sild	8.8	38.8	277.5	-	-	-	-	-
51	Võhandu jõgi: Himmiste	8.8	11.0	238.2	-	-	-	-	-

Nr	Nimi	Cl (mg/l)	SO ₄ (mg/l)	HCO ₃ (mg/l)	Na (mg/l)	K (mg/l)	Ca (mg/l)	Mg (mg/l)	Si (mgSi/l)
52	Navesti jõgi: Aesoo	7.5	21.5	251.0	-	-	-	-	-
53	Pärnu jõgi: Kesklinna sild	589.3	79.5	207.5	-	-	60.0	18.0	-
54	Vigala jõgi: Rumba	6.6	23.3	265.0	5.2	2.2	-	-	-

4.2 2020. aastal seiratud vooluveekogumite veekvaliteet keemilise seisundi kvaliteedinäitajate alusel (KESE)

Kõik 2020. aastal seires olnud vooluveekogumid on seiretulemuste alusel halvas keemilises seisundis (tabel 13). Suurima keemilise seisundi näitajate surve all on Navesti_3, kus piirväärtust ületab 4 keemilise seisundi kvaliteedinäitajat. 4 vooluveekogumis on ainsaks piirväärtust ületavaks kvaliteedinäitajaks elavhõbe elustikus. Tabelis on näidatud nii arvuliselt kui ka nimeliselt keemilise seisundi kvaliteedinäitajad, mis põhjustavad kogumile inimtekkelist survet. Kõige väiksem koosmõjude surve keemilise seisundi näitajate osas on Õhne_3 kogumis (5 näitajat). Kõige suurem seevastu Pärnu_3 kogumi Kesklinna seirepunktis: 17 näitajat. Olulised survetegurid kogumites on elavhõbe, PBDE (need näitajad on ka üleeuroopaliselt olulised seisundi mõjutajad) ja kaadmium.

4.2.1 Osalised KESE hinnangud – 2020. aastal määratud üksikud kvaliteedinäitajad

Tabelis 14 on näidatud kogumid, milles hinnati osaliselt keemilise seisundi kvaliteedielemente, sest 2020. aasta olid seires ainult teatud ainegrupid. Kokku oli selliseid kogumeid 2020. aastal 20. Nendest kahe keemiline seisund tuleb hinnata halvaks: Porijõgi_2 kogumis ületas ühe pestitsiidi tulemus piirväärtust vees ja Kunda_3 kogumis ületas vee elavhõbeda sisaldus maksimaalset lubatud piirväärtust. Ülejäänud kogumite puhul on määratud näitajad ja nende hinnangud pigem informatiivse iseloomuga ja lõpliku keemilise seisundi hinnangut anda ei saa, kuna survele vastavaid näitajaid kogumis piisaval hulgal hinnatud ei ole. Seires oli nendes kogumites 2020. aastal ainult veemaatriks. Tulemused ja hinnangud kvaliteedielementide kaupa on andmetöötlus tööriistas „Ohtlikud ained vooluveekogumites“²². Lähteandmed on esitatud keskkonnaseire andmebaasi KESE²³.

²² https://vvhs.shinyapps.io/Ohtlikud_ained_j6gedes/

²³ <https://kese.envir.ee/kese/welcome.action>

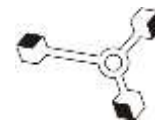
Tabel 13. Keemilise seisundi hinnangud 2020. aasta seiretulemuste alusel

	Seirekogum	Seirekoht	Seirejaama kood	2020 keemiline seisund	Mittehea näitaja, arv	KESE mittehea näitaja	Surve näitajad, arv	Surve keemilise seisundi näitajate osas
1	Tänassilma_2	Kõrtsi (Oiu)	SJA4484000	Halb	1	Hg elustikus	7	Heksaklorotsükloheksaan, Nikkel (Ni), Elavhõbe (Hg), Kaadmium (Cd), Plii (Pb), Bromodifenüüleetrid, Benso(k)fluoranteen
2	Õhne_3	Tõrvast ülesvoolu	SJA2589000	Halb	1	Hg elustikus	5	Elavhõbe (Hg), Triklorobenseenid, Plii (Pb), Nikkel (Ni), Kaadmium (Cd)
3	Emajõgi	Tartu (Kvissental)	SJA798 2000	Halb	3	Heptakloor vees ja Hg ning Cd elustikus	15	Bromodifenüüleetrid, Kaadmium (Cd), Fluoranteen, Heksaklorotsükloheksaan, Plii (Pb), Elavhõbe (Hg), Naftaleen, Nikkel (Ni), Pentaklorobenseen, Benso(b)fluoranteen, Benso(k)fluoranteen, Benso(g,h,i)perüleen, Indeno(1,2,3-cd)püreen, Triklorobenseenid, Heptakloor ja heptakloorepoksiid
4	Ahja_3	Lääniste sild	SJA7675000	Halb	2	Heptakloor vees ja Hg elustikus	11	Antratseen, Bromodifenüüleetrid, Kaadmium (Cd), Heksaklorotsükloheksaan, Plii (Pb), Elavhõbe (Hg), Nikkel (Ni), Benso(a)püreen, Benso(g,h,i)perüleen, Indeno(1,2,3-cd)püreen, Heptakloor ja heptakloorepoksiid
5	Navesti_3	Aesoos	SJA1858000	Halb	4	Heptakloor ja heptakloorepoksiid ja benso(a)püreen vees ning Hg ja Cd elustikus	15	Benso(a)püreen, Elavhõbe (Hg), Kaadmium (Cd), Perfluorooktaansulfonaat, Heptakloor ja heptakloorepoksiid, Triklorobenseenid, Heksaklorotsükloheksaan, Tsübutriin, Kloropürifoss, Naftaleen, Fluoranteen, Plii (Pb), Nikkel (Ni), Bromodifenüüleetrid, Heksabromotsüklododekaan
6	Pärnu_3	Kesklinna sild	SJA0148000	Halb	4	Hg ja PBDE elustikus, TBT settes, benso(a)püreen vees	17	Antratseen, Bromodifenüüleetrid, Kaadmium (Cd), Di-2-etüülheksüülfataat, Fluoranteen, Plii (Pb), Elavhõbe (Hg), Naftaleen, Nikkel (Ni), Benso(a)püreen, Benso(b)fluoranteen, Benso(k)fluoranteen, Benso(g,h,i)perüleen, Indeno(1,2,3-cd)püreen, Tributüültina, Triklorobenseenid, Heksabromotsüklododekaan
7	Pärnu_3	Oore	SJA8483000	Halb	3	Hg, Cd ja PBDE elustikus	7	Elavhõbe (Hg), Kaadmium (Cd), Bromodifenüüleetrid, Plii (Pb), Nikkel (Ni), Benso(g,h,i)perüleen, Benso(b)fluoranteen

	Seirekogum	Seirekoht	Seirejaama kood	2020 keemiline seisund	Mittehea näitaja, arv	KESE mittehea näitaja	Surve näitajad, arv	Surve keemilise seisundi näitajate osas
8	Vigala_3	Rumba	SJA3251000	Halb	2	Hg ja Cd elustikus	13	Bromodifenüüleetrid, Kaadmium (Cd), Fluoranteen, Plii (Pb), Elavhõbe (Hg), Naftaleen, Nikkel (Ni), 4-tert-oktüülfenool, Benso(a)püreen, Benso(b)fluoranteen, Benso(k)fluoranteen, Benso(g,h,i)perüleen, Indeno(1,2,3-cd)püreen
9	Mustjõgi_5	Tsirkumäe	SJA7631000	Halb	1	Hg elustikus	9	Bromodifenüüleetrid, Kaadmium (Cd), Fluoranteen, Plii (Pb), Elavhõbe (Hg), Nikkel (Ni), Pentaklorobenseen, Pentaklorofenool, Benso(g,h,i)perüleen
10	Jägala_4	Jägala juga	SJA6180000	Halb	1	Hg elustikus	13	Bromodifenüüleetrid, Kaadmium (Cd), Fluoranteen, Plii (Pb), Elavhõbe (Hg), Naftaleen, Nikkel (Ni), Benso(a)püreen, Benso(b)fluoranteen, Benso(k)fluoranteen, Benso(g,h,i)perüleen, Indeno(1,2,3-cd)püreen, Heksabromotsüklododekaan

Tabel 14. Osalised keemilise seisundi hinnangud 2020. aasta seireandmete alusel

	Kogum	SJA	Seirepunkti nimi	Hinnatud näitajate grupid	Hinnatud maatriksid	Hinnatud näitajate arv	2020 KESE osaline hinnang	Mittehea KESE näitaja / maatriks	Surve KESE näitajate osas
1	Emajõgi	SJA8007000	Kavastu	Metallid	Vesi	4	Hea	Puudub	Plii, Nikkel, kaadmium
2	Vodja_2	SJA6742000	Vodja	Pestitsiidid	Vesi	25	Hea	Puudub	
3	Porijõgi_2	SJA3124000	Reola – Vana-Kuuste tee (Uhti)	Pestitsiidid	Vesi	25	Halb	Heptakloor ja heptakloorepoksiid (AA_EQS vesi)	Kloropürifoss, Endosulfaan, Heksaklorotsükloheksaan, Kinoksüfeen
4	Põltsamaa_2	SJA7946000	Rutikvere	Pestitsiidid	Vesi	25	Hea	Puudub	
5	Jänijõgi_1	SJA8358000	Jäneda	Pestitsiidid	Vesi	25	Hea		Triklorobenseenid
6	Pühajõgi_2	SJA1934000	Pühajõgi: suue	Metallid	Vesi	4	Hea	Puudub	Nikkel
7	Piusa_2	SJA9977000	Värska-Saatse mnt.	Metallid	Vesi	4	Hea	Puudub	Plii, Nikkel, kaadmium
8	Vääna_2	SJA7837000	Vääna-Jõesuu sild	Metallid	Vesi	4	Hea	Puudub	Plii, Nikkel
9	Valgejõgi_2	SJA6880000	Loksa jalakäijate sild	Metallid	Vesi	4	Hea	Puudub	Nikkel
10	Loobu_2	SJA5258000	Jõekäär (Vihasoo)	Metallid	Vesi	4	Hea	Puudub	Nikkel
11	Selja_4	SJA3956000	Selja jõgi: suue	Metallid	Vesi	4	Hea	Puudub	Nikkel
12	Võhandu_7	SJA7164000	Räpinast allavoolu, Ristipalo küla	Metallid	Vesi	4	Hea	Puudub	Nikkel
13	Kullavere_2	SJA5768000	hüdrokeemia - Tartu-Mustvee mnt sild	Metallid	Vesi	4	Hea	Puudub	Nikkel, kaadmium
14	Kasari_3	SJA4483000	Kasari sild	Metallid	Vesi	4	Hea	Puudub	Plii, Nikkel, kaadmium
15	Keila_3	SJA5960000	Keila-Joa	Metallid	Vesi	4	Hea	Puudub	Plii, Nikkel, kaadmium
16	Pirita_4	SJA5140000	Lükati sild	Metallid	Vesi	4	Hea	Puudub	Plii, Nikkel, kaadmium
17	Kunda_3	SJA8841000	Kunda jõgi: suue	Metallid	Vesi	4	Halb	Elavhõbe (MAC_EQS vesi)	Plii, Nikkel, kaadmium
18	Purtse_2	SJA9900000	Tallinn-Narva mnt	Metallid	Vesi	4	Hea	Puudub	Plii, Nikkel
19	Narva_1	SJA4328000	Vasknarva	Metallid	Vesi	4	Hea	Puudub	Nikkel, kaadmium
20	Narva_4	SJA9741000	Narvast allavoolu	Metallid	Vesi	4	Hea	Puudub	Nikkel

4.3 2020. aastal seiratud vooluveekogumite veekvaliteet spetsiifiliste saasteainete kvaliteedinäitajate alusel (SPETS)

Ökoloogilise seisundi kvaliteedielemendi (SPETS) hinnangu andmisel kasutati kahe-tasemelist hinnangut. SPETS kvaliteedielemendi hinnang KeM määruse 19 alusel, mis arvestatakse ka ökoloogilise seisundi koondmäärangusse. Lisaks on hinnatud üldine saasteainete mõju kogumile, kasutades eraldi mõjuhindamise metoodikat. Kasutatud metoodikad on lahti kirjutatud ning põhjendatud punktis 3.2.4.

Tabelis 15 on toodud kokkuvõtvalt nii vesikonnaspetsiifiliste saasteainete hinnang kui ka üldised saasteainete surve hinnangud kogumites. 2020. aastal oli täishinnangut võimaldavate näitajatega seires 10 vooluveekogumit. Nendest vesikonnaspetsiifiliste saasteainete hinnangu alusel (ainult veemaatriks) oli halvas seisundis 2 vooluveekogumit: Tännassilma_2 ja Navesti_3. Mõlemas ületas aasta keskmist piirväärtust baarium.

Kui võtta vaatluse alla ka settemaatriks samade vesikonnaspetsiifiliste ainete osas, siis 7 kogumit ületas mõni saasteaine keskkonnale ohutut taset. Kogumiti need ained varieerusid ja on esitatud tabelis 15. Naftasaaduste hindamisel kasutatakse pinnase piirväärtust, kuna hetkel ei ole ühtegi settele spetsiifilisemat naftasaaduste mõju hindamise piirväärtust võimalik kasutada.

Surve hinnangu alusel oli olulise inimõjuga vooluveekogumeid 2020. aasta seire alusel 6, survega 4. Varieeruvus saasteainete hulkades on 16-st Jägala jões kuni 23 -ni Pärnu_3 Kesklinna punktis. Tabelis 15 on arvuliselt näidatud nii vesikonnaspetsiifiliste ainete üle määramispiiri tulemused kogumis kui ka kõigi teiste spetsiifiliste saasteainete hulka kuuluvate ainete hulk. Täpsemalt on kogumites sisaldunud ainete info toodud iga vooluveekogumi tulemuste juures koos mõju hindamiseks kasutatud piirväärtustega. Tulemustest on selgelt näha, et täna kasutatav vesikonnaspetsiifiliste saasteainete veemaatriksil põhinev hinnang on saasteainete surve hindamiseks ja inimõjutuste hindamiseks ebapiisav ning eksitav. Üldiselt põhjustavad kogumites survet PAHid, pestitsiidid, perfluorühendid, fenoolid, kuid on ka kogumitele spetsiifilisemaid surveid näiteks lenduvate ühendite ja ftalaatide osas. Üleeestiliselt on probleemiks PAHide laialdane levik veekogumites ning ka saasteainete mõjupiiride ületused (benso(a)antratsen, püreen). Tulevikus on kindlasti vajalik palju täpsem saasteainete surve kaardistus ja seiretulemuste alusel uuesti ka võimalike saasteallikate kindlaks tegemine ning kontroll. Lisaks on vajalik ikkagi viia saasteainete komponendi SPETS hinnang vastavusse VRD-ga ja arvestada seisundi hinnangus kõiki neid aineid, mis tegelikult kogumile inimtekkelist survet põhjustavad.

4.3.1 Osalised SPETS hinnangud – 2020. aastal määratud üksikud kvaliteedinäitajad

Tabelis 16 on näidatud need kogumid ja nende SPETS komponendi hinnang, milles toimus seire 2020. aastal ainult osade kvaliteedinäitajate osas. Neid hinnanguid tuleb võtta just selliselt, et lõplikku head seisundit need ei kinnita, sest kõiki kogumile olulisi saasteaineid ei ole mõõdetud. Osalise hinnangu alusel on halb SPETS seisundiklass kahes kogumis: Piusa_2 ja Pühajõgi_2. Mõlemas on ületatud baariumi piirväärtus. Tulevikus võiks selliste osaliste hinnangute kasutamine olla mõeldav, kui see siduda kogumile teadaoleva survega ning valida määratavate näitajate grupid selle alusel. Praegu seda tehtud ei ole ja see vähendab hinnangute usaldusväärsust ning pigem tuleb võtta üksikute kvaliteedielementide seiretulemusi lihtsalt lisainfona.

Tabel 15. Spetsiifiliste saasteainete hinnangud 2020. aasta seiretulemuste alusel

	Seirekogum	Seirepunkt	SJA	2020 VSPETS	Mittehea VSPETS, näitajate arv	VSPETS mittehea näitaja	VSPETS teistes maatriksites	VSPETS teistes maatriksites mittehea näitaja	SPETS surve näitajad, arv (VSPETS + KOSPETS)	Surve KOSPETS ja VSPETS näitajate osas	Surve hinnang saasteainete kohta kokku	Surve hinnangud, selgitus
1	Õhne_3	Tõrvast ülesvoolu	SJA2589000	Hea	0	Puudub	Halb	fenool settes	9 + 8	2,4,6-Triklorofenool 2,4-diklorofenool/2,5- diklorofenool Deltametriin Diklofenak Monooktüültina Perfluorobutaanhape Propakvisafop Püreen	Olulise survega	Kaks ravimijääki deltametriin(vees) ja diklofenak (settes) on üle mõjupiiri. Fenool settes üle mõjupiiri. 17 saasteainet üle määramispiiri.
2	Tänassilma_2	Kõrtsi (Oiu)	SJA4484000	Halb	1	Baarium	Halb	Naftasaadused settes	8 + 9	2,4,6-Triklorofenool 2,4-diklorofenool/2,5- diklorofenool Atsenafteen Benso(a)antratseen Boskaliid Fenantreen Krüseen Monooktüültina Püreen	Survega	Naftasaadused settes üle keskkonnaohutu taseme. 17 saasteainet üle määramispiiri.

	Seirekogum	Seirepunkt	SJA	2020 VSPETS	Mittehea VSPETS, näitajate arv	VSPETS mittehea näitaja	VSPETS teistes maatri ksites	VSPETS teistes maatriksites mittehea näitaja	SPETS surve näitajad, arv (VSPETS + KOSPETS)	Surve KOSPETS ja VSPETS näitajate osas	Surve hinnang saasteainete kohta kokku	Surve hinnangud, selgitus
3	Emajõgi	Tartu (Kvissental)	SJA7982000	Hea	0	Puudub	Halb	Glüfosaat settes	8 + 13	2,4,6-Triklorofenool 2,4-diklorofenool/2,5- diklorofenool Atsenaften Benso(a)antratseen Boskaliid Fenantreen Fluoreen Krüseem Monooktүүлтина Perfluorobutaanhape Perfluoroheksaanhape Perfluorooktaanhape Püreen	Olulise survega	Püreen vees üle mõjupiiri. Glüfosaat settes üle mõjupiiri. 21 saasteainet üle määramispiiri.
4	Ahja_3	Lääniste sild	SJA7675000	Hea	0	Puudub	Halb	Resortsiin ja naftasaadused settes.	7 + 15	2,4,6-Triklorofenool 2,4-diklorofenool/2,5- diklorofenool 2-Klorofenool Atsenaftüleem Benso(a)antratseen Boskaliid Dibenso(a,h)antratseen Fenantreen Fluoreem Kloridasoon-desfenüül Krüseem Monooktүүлтина Perfluorobutaanhape Perfluoroheksaanhape Püreen	Olulise survega	Resortsiin ja nafta settes üle mõjupiiri. Püreen vees ja settes üle mõjupiiri. 22 saasteainet üle määramispiiri.

	Seirekogum	Seirepunkt	SJA	2020 VSPETS	Mittehea VSPETS, näitajate arv	VSPETS mittehea näitaja	VSPETS teistes maatri ksites	VSPETS teistes maatriksites mittehea näitaja	SPETS surve näitajad, arv (VSPETS + KOSPETS)	Surve KOSPETS ja VSPETS näitajate osas	Surve hinnang saasteainete kohta kokku	Surve hinnangud, selgitus
5	Jägala_4	Jägala juga	SJA6180000	Hea	0	Puudub	Hea	Puudub	6 + 10	2,4,6-Triklorofenool 4-Klorofenool Benso(a)antratseen Fenantreen Klaritromütsiin Krüseene Monooktüültina Perfluorobutaanhape Perfluoroheksaanhape Püreen	Survega	Püreen vees üle mõjupiiri. 16 saasteainet üle määramispiiri.
6	Vigala_3	Rumba	SJA3251000	Hea	0	Puudub	Hea	Puudub	7 + 11	2,4,6-Triklorofenool 2,4-diklorofenool/2,5- diklorofenool Benso(a)antratseen Boskaliid Fenantreen Krüseene Monobutüültina Monooktüültina Perfluoroheksaanhape Perfluoroundekaanhape	Survega	Püreen vees üle mõjupiiri. 18 saasteainet üle määramispiiri.

	Seirekogum	Seirepunkt	SJA	2020 VSPETS	Mittehea VSPETS, näitajate arv	VSPETS mittehea näitaja	VSPETS teistes maatri ksites	VSPETS teistes maatriksites mittehea näitaja	SPETS surve näitajad, arv (VSPETS + KOSPETS)	Surve KOSPETS ja VSPETS näitajate osas	Surve hinnang saasteainete kohta kokku	Surve hinnangud, selgitus
7	Pärnu_3	Kesklinna sild	SJA0148000	Hea	0	Puudub	Halb	Naftasaadused settes	8 + 15	Atsenaften Atsenaftüleen Benso(a)antratseen Boskaliid Dekabromodifenüüleeter (PBDE-209) Dibenso(a,h)antratseen Fenantreen Fluoreen Krüseen Monobutüültina Monooktüültina Perfluorobutaanhape Perfluoroheksaanhape Perfluorooktaanhape Püreen	Olulise survega	Naftasaadused settes üle keskkonnale ohutu taseme. Benso(a)antratseen ja dibenso(a,h)antratseen settes üle mõjupiiri. 23 saasteainet üle määramispiiri.
8	Pärnu_3	Oore	SJA8483000	Hea	0	Puudub	Hea	Puudub	8 + 11	2,4,6-Triklorofenool 2,4-diklorofenool/2,5- diklorofenool 2-Klorofenool 4-Klorofenool Boskaliid Monooktüültina Perfluorobutaanhape Perfluoroheksaanhape Perfluorononaanhape Perfluorooktaanhape Perfluoroundekaanhape	Survega	19 saasteainet üle määramispiiri.

	Seirekogum	Seirepunkt	SJA	2020 VSPETS	Mittehea VSPETS, näitajate arv	VSPETS mittehea näitaja	VSPETS teistes maatri ksites	VSPETS teistes maatriksites mittehea näitaja	SPETS surve näitajad, arv (VSPETS + KOSPETS)	Surve KOSPETS ja VSPETS näitajate osas	Surve hinnang saasteainete kohta kokku	Surve hinnangud, selgitus
9	Navesti_3	Aesoo	SJA1858000	Halb	1	Baarium	Halb	Resortsiin ja m,p-kresool settes.	11 + 10	2,4,6-Triklorofenool 2,4-diklorofenool/2,5- diklorofenool 4-Klorofenool Boskaliid Fenantreen Krüseem Monooktüültina Perfluorobutaanhape Propikonasool Püreen	Olulise survega	Resortsiin ja m,p-kresool settes üle mõjupiiri. 21 saasteainet üle määramispiiri.
10	Mustjõgi_5	Tsirgumäe	SJA7631000	Hea	0	Puudub	Halb	Fenool settes	9 + 9	2,3,4,6-Tetraklorofenool 2,4,6-Triklorofenool 2,4-D 2-EHE 2,4-diklorofenool/2,5- diklorofenool 4-Klorofenool Krüseem Perfluorobutaanhape Perfluoroheksaanhape Püreen	Olulise survega	Fenool settes üle mõjupiiri. Klorofenoolid (3) settes üle mõjupiiri. Püreen vees üle mõjupiiri. 18 saasteainet üle määramispiiri.

Selgitused tabeli juurde:

Surve mõju skaala:

Surve puudub ükski sünteetiline saasteaine ei ole kogumis üle määramispiiri

Vähene surve üksikud saasteained (<5) on kogumis üle määramispiiri, kuid alla ökotoksikoloogilise mõju piiri

Survega oluline hulk sünteetilisi saasteaineid (>5) on üle määramispiiri või vähemalt 1 sünteetiline saasteaine on üle ökotoksikoloogilise mõju piiri

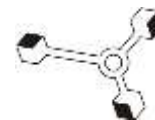
Olulise survega rohkem kui üks aine on kogumis kontsentratsioon mis ületab ökotoksikoloogilise mõju piiri. Olulise surve hinnangu juures arvestatakse sisse ka vesikonnaspetsiifiliste ainete piirväärtuse ületamised samas kogumis.

Hea – vesikonnaspetsiifiliste saasteainete seisundiklass (piirväärtus ei ole ületatud)

Halb – vesikonnaspetsiifiliste saasteainete seisundiklass (piirväärtus on ületatud)

Tabel 16. SPETS komponendi osas osaliselt hinnatud kvaliteedinäitajate alusel 2020. aasta seireandmete hinnangud

	Kogum	SJA	Seirepunkti nimi	Hinnatud näitajate grupid	Hinnatud näitajate arv	2020 VSPETS osaline hinnang	Mittehea VSPETS näitaja
1	Emajõgi	SJA8007000	Kavastu	Metallid / fenoolid / naftasaadused	6 / 8 / 1	Hea	
2	Vodja_2	SJA6742000	Vodja	Pestitsiidid	11	Väga hea	(Surve diklofenak)
3	Pori_2	SJA3124000	Reola – Vana-Kuuste tee (Uhti)	Pestitsiidid	11	Väga hea	
4	Põltsamaa_2	SJA7946000	Rutikvere	Pestitsiidid	11	Väga hea	
5	Jänijõgi_1	SJA8358000	Jäneda	Pestitsiidid	11	Väga hea	
6	Rannapungerja_3			Fenoolid	8	Väga hea	
7	Pühajõgi_2	SJA1934000	Pühajõgi: suue	Metallid / fenoolid / naftasaadused	6 / 8 / 1	Halb	Baarium
8	Piusa_2	SJA9977000	Värsk-Saats mnt.	Metallid / fenoolid / naftasaadused	6 / 8 / 1	Halb	Baarium
9	Vääna_2	SJA7837000	Vääna-Jõesuu sild	Metallid	6	Hea	
10	Valgejõgi_2	SJA6880000	Loksa jalakäijate sild	Metallid	6	Hea	
11	Loobu_2	SJA5258000	Jõekäär (Vihasoo)	Metallid	6	Hea	
12	Selja_4	SJA3956000	Selja jõgi: suue	Metallid	6	Hea	
13	Võhandu_7	SJA7164000	Räpinast allavoolu, Ristipalo küla	Metallid	6	Hea	
14	Kullavere_2	SJA5768000	hüdrokeemia - Tartu-Mustvee mnt sild	Metallid	6	Hea	
15	Kasari_3	SJA4483000	Kasari sild	Metallid	6	Väga hea	
16	Keila_3	SJA5960000	Keila-Joa	Metallid	6	Hea	
17	Pirita_4	SJA5140000	Lükati sild	Metallid	6	Hea	
18	Kunda_3	SJA8841000	Kunda jõgi: suue	Metallid	6	Hea	
19	Purtse_2	SJA9900000	Tallinn-Narva mnt	Metallid / fenoolid	6 / 8	Hea	
20	Narva_1	SJA4328000	Vasknarva	Metallid / fenoolid	6 / 8	Hea	
21	Narva_4	SJA9741000	Narvast allavoolu	Metallid / fenoolid	6 / 8	Hea	

4.4 Saasteainete tulemused, hinnangud ning sünteetiliste saasteainete surve hinnangud 2020. aasta seiretulemuste alusel vooluveekogumite kaupa

4.4.1 Pärnu jõgi

4.4.1.1 KESE kvaliteedinäitajad ja keemilise seisundi hinnang

Pärnu jõest oli seires Pärnu_3 kogum ja seda kahe seirepunktiga Kesklinna sild (SJA0148000) ja Oore (SJA8483000). Nii Pärnu Kesklinna silla juures olev seirepunkt kui ka Oore seirepunkt olid 2020. aastal seires kõigi kolme matriksi ja kõigi keemilise seisundi kvaliteedinäitajatega.

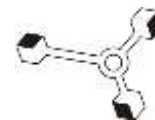
Põhjus, miks niigi vähese keemilise seisundi seire mahu juures on sattunud hindamisse sama kogumi kaks punkti, on selles, et 2020. aastal toimunud kogumite ja kogumi piiride muutmisest Pärnu jões. Varasema 4 kogumi asemel on nüüd 3 kogumit ja 2020. aastal keemilise seisundi seires olnud Kesklinna punkt asetses seire planeerimisel kogumis 4.

Pärnu jõe kogumi Pärnu_3 keemiline seisund 2020. aasta mõõtmiste alusel on **halb**. Oore seirepunktis ületavad piirväärtust elavhõbe, kaadmium ja PBDE-d elustikus. Kesklinna punktis ületavad piirväärtust elustikus elavhõbe ja PBDE-d, settes tributüülina ja vees benso(a)püreen. Kogumi kokkuvõttev keemilise seisundi hinnang on antud hinnangute alusel põhimõttel üks halb kõik halb. Kuna mõlema seirepunkti hinnang on "halb", siis ka kokkuvõttev hinnang on halb. Kokkuvõtva hinnangu andmiseks ei ole vajalik seireandmeid keskmistada või mingil muul moel kokku võtta, vaid kokkuvõtteks jääb halvim hinnang (kokkuvõtvalt kujutatud tabelis 17).

Tabel 17. Pärnu_3 kogumi KESE hinnangu kujunemine kahe seirepunkti andmete korral

Seirepunkt	KESE hinnang seirepunktis	Pärnu_3 kogumi hinnang
Kesklinn	Halb	Halb
Oore	Halb	

Keemilise seisundi kvaliteedinäitajate survet põhjustavad näitajad on toodud tabelites 18 ja 19. Survet hinnatakse kogumis üle määramispiiri leiduvate ainete alusel. Tulemustest on näha, et linnas paiknev punkt on üldiselt suurema inimõju all, sest oluliselt rohkem keemilise seisundi kvaliteedinäitajaid ületab määramispiiri. Teisalt on Oore punktis jällegi halvas seisundis kvaliteedielemente üks rohkem, mis viitab võimalikule lokaalsele mõjule kaadmiumi osas.

Tabel 18. Pärnu_3 Oore punktis 2020. aastal survet põhjustanud keemilise seisundi kvaliteedinäitajad

Pärnu_3 Oore					
			Vesi (aasta keskmine)	Elustik	Sete
			µg/l	µg/kg MK	µg/kg KA
1	Elavhõbe (Hg)	7439-97-6	<LOQ	470	<LOQ
2	Kaadmium (Cd)	7440-43-9	0,024	170	48
3	Bromodifenüüleetrid	32534-81-9	NA	0.0086	<LOQ
4	Plii (Pb)	7439-92-1	0,13	50	5500
5	Nikkel (Ni)	7440-02-0	0,65	110	1800
6	Benso(g,h,i)perüleen	191-24-2	0,00065	<LOQ	<LOQ
7	Benso(b)fluoranteen	205-99-2	0,0036	<LOQ	<LOQ

Selgitused tabeli juurde:

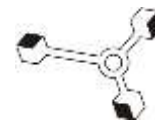
Punane üle piirväärtuse
 NA ei analüüsitud
 <LOQ alla määramispiiri
 MK märgkaalu kohta
 KA kuivkaalu kohta

Tabel 19. Pärnu_3 Keskklinna sild punktis 2020. aastal surve keemilise seisundi näitajate osas

Pärnu_3 Keskklinna sild					
			Vesi (aasta keskmine)	Elustik	Sete
			µg/l	µg/kg MK	µg/kg KA
1	Antratseen	120-12-7	<LOQ	<LOQ	48
2	Bromodifenüüleetrid	32534-81-9	NA	0,01	<LOQ
3	Kaadmium (Cd)	7440-43-9	<LOQ	60	500
4	Di-2-etüülheksüülfataat	117-81-7	<LOQ	<LOQ	120
5	Fluoranteen	206-44-0	<LOQ	<LOQ	63
6	Plii (Pb)	7439-92-1	0,14	70	19000
7	Elavhõbe (Hg)	7439-97-6	<LOQ	90	50
8	Naftaleen	91-20-3	0,0031	<LOQ	55
9	Nikkel (Ni)	7440-02-0	0,51	110	22000
10	Benso(a)püreen	50-32-8	0,0019	<LOQ	100
11	Benso(b)fluoranteen	205-99-2	0,0034	<LOQ	530
12	Benso(k)fluoranteen	207-08-9	0,0036	<LOQ	NA
13	Benso(g,h,i)perüleen	191-24-2	<LOQ	<LOQ	82
14	Indeno(1,2,3-cd)püreen	193-39-5	<LOQ	<LOQ	120
15	Tributüültina	36643-28-4	<LOQ	<LOQ	24
16	Triklorobenseenid	12002-48-1	0,0063	<LOQ	<LOQ
17	Heksabromotsüklododekaan		NA	<LOQ	8,7

Selgitused tabeli juurde:

Punane üle piirväärtuse
 NA ei analüüsitud
 <LOQ alla määramispiiri
 MK märgkaalu kohta
 KA kuivkaalu kohta

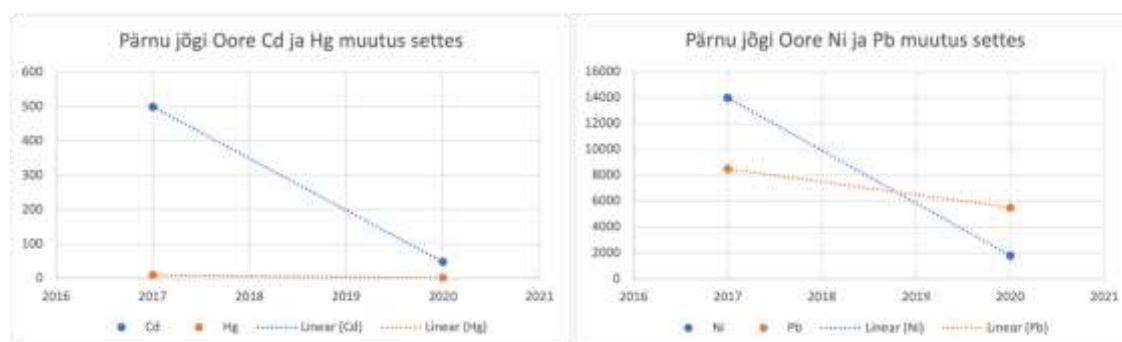

4.4.1.2 Muutused keemilise seisundi kvaliteedielementide sisaldustes Pärnu_3 kogumis

Pärnu jõe Oore seirepunktis on võimalik jälgida esialgset keemilise seisundi kvaliteedielementide muutust. Seirepunktis on toimunud saasteainete seire elustikus ja settes kahel korral 2017. ja 2020. aastal. Keemilise seisundi seires hinnatavate metallide osas on oluliselt vähenenud surve ja sisaldused settes (joonis 6) ning vees. 2017. aastal oli Oore punktis keemiline seisund halb ka vees elavhõbeda maksimaalse lubatud väärtuse ületamise tõttu. 2020. aastal jäid elavhõbeda mõõtmistulemused vees alla määramispiiri.

Pärnu_3 kogumi lõikes on keeruline hinnata, kas üldine KESE metallidest põhjustatud surve on ajas vähenenud või mitte, sest 2020. aastal seires olnud Kesklinna punktis on metallide sisaldused settes suuremad, kui 2017. aastal olid Oore punktis. Võimalikud seletused on nii saasteainete lokaalsemad allikad, kui ka setete kandumine piki kogumit allavoolu. Samas on elustiku tulemused väiksemad kui Oore punktis. Muutust paremuse poole ei kinnita ka elustiku analüüsid. 2020. aastal ületavad Oore seirepunktis elustikus piirväärtust nii elavhõbe kui kaadmium. 2017. aastal ületas piirväärtust ainult elavhõbeda tulemus elustikus. Nii kaadmiumi kui elavhõbeda sisaldused on ajas suurenenud (joonis 7). Kuigi tabelist 20 nähtub, et Oore punktis on saasteainete sisaldused ajas pigem vähenenud, siis samad saasteained, mida 2017. aastal leiti Oore punktist, on endiselt 2020. aastal näha Kesklinna seirepunktis.

Lisaks metallidele ületab trendi jälgimise kvaliteedinäitajatest elustikus määramispiiri ja ka EQS bromodifenüüleetrite sisaldus. Oore punktis on see ajas suurenenud ning Kesklinna punktis ületab see piirväärtust 1.1 korda.

Joonis 6. Pärnu jõgi Oore KESE metallide muutused settes (µg/kg KA) 2017. ja 2020. võrdluses

Joonis 7. Pärnu jõgi Oore Hg ja Cd muutus elustikus (µg/kg) 2017 -2020

Joonis 8. Pärnu jõgi Oore orgaaniliste saasteainete muutus settes($\mu\text{g/kg KA}$) 2017 – 2020

Tabel 20. Saasteainete muutused (esialgsed) ajas Pärnu_3 Oore seirepunktis

Nr	Nimetus	Trend settes	Mõõtmisi kokku	Mõõtmisaastad	Trend elustikus	Mõõtmisi kokku	Mõõtmisaastad
2	Antratseen	0	2	2017, 2020	0	2	2017, 2020
5	Bromodifenüüleetrid	↓	2	2017, 2020	↑	2	2017, 2020
6	Kaadmium ja selle ühendid	↓	2	2017, 2020	↑	2	2017, 2020
7	Kloroalkaanid, C10–13	0	2	2017, 2020	0	2	2017, 2020
12	Di(2-etüül-heksüül)ftalaat (DEHP)	↓	2	2017, 2020	0	2	2017, 2020
15	Fluoranteen	0	2	2017, 2020	0	2	2017, 2020
16	Heksaklorobenseen	0	2	2017, 2020	0	2	2017, 2020
17	Heksaklorobutadien	0	2	2017, 2020	0	2	2017, 2020
18	Heksaklorotsükloheksaan	0	2	2017, 2020	0	2	2017, 2020
20	Plii ja selle ühendid	↓	2	2017, 2020	↑	2	2017, 2020
22	Naftaleen	↓	2	2017, 2020	0	2	2017, 2020
21	Elavhõbe ja selle ühendid	→	2	2017, 2020	↑	2	2017, 2020
26	Pentaklorobenseen	0	2	2017, 2020	0	2	2017, 2020
28	Benso(b)fluoranteen	0	2	2017, 2020	0	2	2017, 2020
28	Benso(k)fluoranteen	↓	2	2017, 2020	0	2	2017, 2020
28	Benso(a)püreen	0	2	2017, 2020	0	2	2017, 2020
28	Indeno(1,2,3-cd)püreen	↓	2	2017, 2020	0	2	2017, 2020
28	Benso(g,h,i)perüleen	0	2	2017, 2020	0	2	2017, 2020
30	Tributüültina ühendid	0	2	2017, 2020	0	2	2017, 2020
34	Dikofool	0	2	2017, 2020	0	2	2017, 2020
35	Perfluorooktaansulfoonhape ja selle derivaadid (PFOS)	0	2	2017, 2020	0	2	2017, 2020
36	Kinoksüfeen	0	2	2017, 2020	0	2	2017, 2020
37	Dioksiinid ja dioksiinisarnased ühendid	0	2	2017, 2020	0	2	2017, 2020
43	Heksabromotsüklododekaanid (HBCDD)	0	2	2017, 2020	0	2	2017, 2020
44	Heptakloor ja heptakloorepoksiid	0	2	2017, 2020	0	2	2017, 2020

Selgitus tabeli juurde:

↑ Sisaldused tõusevad

↓ Sisaldused langevad

→ Sisaldused ei ole muutunud

0 Sisaldusi ei ole tuvastatud

NA Muutust ei saa hinnata (vastavas matriksis pole piisavalt mõõtmisi teostatud)

4.4.1.3 SPETS kvaliteedinäitajad ja SPETS kvaliteedielemendi seisundiklassi hinnang

KeM määruse 28 alusel antud SPETS kvaliteedielemendi hinnang 2020. aasta seireandmete alusel on hea nii Oore kui ka Kesklinna seirepunkti tulemuste alusel. Tulemused on esitatud tabelis 21 ja 22.

Eksperthinnangu alusel on olukord halb. Kesklinna punktis ületavad naftasaaduste sisaldused settes keskkonnale ohutut taset (Tabel 21).

Pärnu_3 Oore punktis olid metallid seires 12 korda aastas ja teised VSPETS näitajad 4 korda aastas. Kokkuvõtvad tulemused on esitatud tabelis 22. Pärnu_3 Oore punktis eristub kõigist teistes seirepunktides 2020. aastal sellega, et seal ületab vees ainsana tina määramispiiri. Seega võib eeldada,

et kogumi selles piirkonnas on tina allikas, mis tuleks välja selgitada ja mille mõju kogumile tuleks vähendada.

Tabel 21. Pärnu_3 kesklinna punkti seireandmete alusel VSPETS kvaliteedielemendi seisundiklassid 2020. aasta seireandmete alusel

Pärnu_3 Kesklinn								
KeM määrus 28 vesikonnaspetsiifiliste ainete hinnang			Hea		Seisundiklass teiste maatriksite alusel		Halb	
Vesikonnaspetsiifilised saasteained vees					Vesikonnaspetsiifilised saasteained teistes maatriksites			
Jkr. Nr Kem 28	Cas nr		SPETS hinnang vesi	Aasta keskmine pinnavesi (4 mõõtmist aastas) µg/l	Põhjas etted µg/kg KA	Kala, µg/kg	Seisundik lass teiste maatriksi te alusel	Pinnase, sette piirväärtus e viide
1	7440-38-2	Arseen ja selle ühendid	Väga hea	0,7	4700	1000	Hea	1
2	7440-39-3	Baarium ja selle ühendid	Hea	63	96000	80	Hea	1
3	7440-47-3	Kroom ja selle ühendid	Väga hea	<LOQ	42000	60	Hea	1
5	7440-31-5	Tina ja selle ühendid	Väga hea	<LOQ	< 5000	< 200	Väga hea	1
6	7440-66-6	Tsink ja selle ühendid	Väga hea	1,1	120000	19000	Hea	1
7	7440-50-8	Vask ja selle ühendid	Väga hea	<LOQ	20000	6600	Hea	1
8	95-47-6	o-ksüleen	Väga hea	<LOQ				
9		m/p-ksüleen	Väga hea	<LOQ				
10	108-88-3	Tolueen	Väga hea	<LOQ				
11	108-95-2	Fenool	Väga hea	<LOQ				1
12	95-48-7	o-kresool	Väga hea	<LOQ				1
13		p-/m-kresool	Väga hea	<LOQ				1
14	526-75-0	2,3-dimetüülfenool	Väga hea	<LOQ				1
15	576-26-1	2,6-dimetüülfenool	Väga hea	<LOQ				1
16	95-65-8	3,4-dimetüülfenool	Väga hea	<LOQ				1
17	108-68-9	3,5-dimetüülfenool	Väga hea	<LOQ				1
18	108-46-3	Resortsiin	Väga hea	<LOQ				1
19		Naftasaadused (süsivesinikud C10 - C40)	Väga hea	<LOQ	150000		Halb	1
20	16984-48-8	Fluoriid	Hindamata					
21		Glüfosaat + AMPA	Hea	0,085		<LOQ		2
22	94-74-6	MCPA	Väga hea	<LOQ		<LOQ		1
23	999-81-5	Kloormekvaatkloriid	Hea	0,00275	<LOQ	<LOQ	Väga hea	1
24	67129-08-2	Metasakloor	Väga hea	<LOQ		<LOQ		2
25	107534-96-3	Tebukonasool	Väga hea	<LOQ		<LOQ		2
26	60-51-5	Dimetoaat	Väga hea	<LOQ		<LOQ		1
27	1702-17-6	Klopüraliid	Väga hea	<LOQ		<LOQ		2
28	118134-30-8	Spiroksamiin	Väga hea	<LOQ				1
29	8018-01-7	Mankotseeb + etüleentioüurea	Väga hea	<LOQ				1
30	178928-70-6	Protiokonasool-destio	Väga hea	<LOQ	<LOQ		Väga hea	1
31	94-75-7	2,4-D	Väga hea	<LOQ		<LOQ		1

1- Pinnase sihtarvud - Keskkonnaministri 28.06.2019 määrus nr 26

„Ohtlike ainete sisalduse piirväärtused pinnases” <https://www.riigiteataja.ee/akt/104072019006>

2- Annex VII: PNEC values and hazard information for candidate substances

https://circabc.europa.eu/webdav/CircaBC/env/wfd/Library/framework_directive/thematic_documents/priority_substances/supporting_substances/monitoring-based/07_Annex%20VII_PNEC_Candidate-substances.pdf

Tabel 22. Pärnu_3 Oore seirepunkti alusel VSPTS hinnang 2020. aasta seiretulemuste alusel

Pärnu_3 (SJA8483000) Oore								
KeM määrus 28 vesikonnaspetsiifiliste ainete hinnang			Hea	Seisundiklass teiste maatriksite alusel		Hea		
Vesikonnaspetsiifilised saasteained vees				Vesikonnaspetsiifilised saasteained teistes maatriksites				
Jkr. Nr Kem 28	Cas nr		SPETS hinnang vesi	Aasta keskmine pinnavesi (4 mõõtmist aastas) µg/l	Põhjasetted µg/kg KA	Kala, µg/kg	Seisundiklass teiste maatriksite alusel	Pinnase, sette piirväärtuse viide
1	7440-38-2	Arseen ja selle ühendid	Väga hea	0,7	870	40	Hea	1
2	7440-39-3	Baarium ja selle ühendid	Hea	71,0	14000	330	Hea	1
3	7440-47-3	Kroom ja selle ühendid	Väga hea	0,3	3900	70	Hea	1
5	7440-31-5	Tina ja selle ühendid	Hea	0,4	<LOQ	<LOQ	Väga hea	1
6	7440-66-6	Tsink ja selle ühendid	Väga hea	2,4	11000	15000	Hea	1
7	7440-50-8	Vask ja selle ühendid	Väga hea	1,1	920	1100	Hea	1
8	95-47-6	o-ksüleen	Väga hea	<LOQ				
9		m/p-ksüleen	Väga hea	<LOQ				
10	108-88-3	Tolueen	Väga hea	<LOQ				
11	108-95-2	Fenool	Väga hea	<LOQ				1
12	95-48-7	o-kresool	Väga hea	<LOQ				1
13		p-/m-kresool	Väga hea	<LOQ				1
14	526-75-0	2,3-dimetüülfenool	Väga hea	<LOQ				1
15	576-26-1	2,6-dimetüülfenool	Väga hea	<LOQ				1
16	95-65-8	3,4-dimetüülfenool	Väga hea	<LOQ				1
17	108-68-9	3,5-dimetüülfenool	Väga hea	<LOQ				1
18	108-46-3	Resortsiin	Väga hea	<LOQ				1
19		Naftasaadused (süsivesinikud C10 - C40)	Väga hea	<LOQ	30000		Hea	1
20	16984-48-8	Fluoriid	Hindamata					
21		Glüfofaat + AMPA	Hea	0,08				2
22	94-74-6	MCPA	Väga hea	<LOQ		<LOQ		1
23	999-81-5	Kloormekvaatkloriid	Hea	0,003		<LOQ		1
24	67129-08-2	Metasakloor	Väga hea	<LOQ	<LOQ	<LOQ	Väga hea	2
25	107534-96-3	Tebukonasool	Väga hea	<LOQ		<LOQ		2
26	60-51-5	Dimetoot	Väga hea	<LOQ		<LOQ		1
27	1702-17-6	Klopüraliid	Väga hea	<LOQ		<LOQ		2
28	118134-30-8	Spirosamiin	Väga hea	<LOQ		<LOQ		1
29	8018-01-7	Mankotseeb + etüleentioourea	Väga hea	<LOQ				1
30	178928-70-6	Protiokonasool-destio	Väga hea	<LOQ	<LOQ		Väga hea	1
31	94-75-7	2,4-D	Väga hea	<LOQ		<LOQ		1

1- Pinnase sihtarvud - Keskkonnaministri 28.06.2019 määrus nr 26

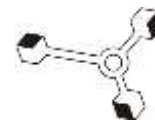
„Ohtlike ainete sisalduse piirväärtused pinnases“ <https://www.riigiteataja.ee/akt/104072019006>

2- Annex VII: PNEC values and hazard information for candidate substances

https://circabc.europa.eu/webdav/CircaBC/env/wfd/Library/framework_directive/thematic_documents/priority_substances/supporting_substances/monitoring-based/07_Annex%20VII_PNEC_Candidate-substances.pdf

4.4.1.4 Ökoloogilise seisundi hulka kuuluvate sünteetiliste saasteainete mõju hinnang

Mõju hinnang arvestab kõiki kogumis olevaid saasteaineid (va. KESE) ja seda võiks käsitleda kui eelhoiatussüsteemi saasteainete mõjude vähendamiseks. Tabelis 23 on esitatud Pärnu Oore

saasteainete tulemused ja selle alusel keskkonnaohuga ainete ning vesikonnaspetsiifiliste ainete ühtne saasteainete mõju olukorda kirjeldav ekspertarvamus kogumile. Ekspertarvamus tugineb rahvusvahelistele üldtunnustatud keskkonnaohu tuvastamise võrdlusalustele ning selle alusel on Pärnu_3 kogum olulise saasteainete survega kogum.

Pärnu Oore punkti tulemuste alusel on Pärnu_3 kogum saasteainete survega. 11 keskkonnaohuga saasteainet, mis ei kuulu KESE ega VSPETS kvaliteedi näitajate hulka, on kogumis üle määramispiiri. Sealhulgas 5 erinevat perfluorühendit ning 4 klorofenooli. Pestitsiididest sisaldub boskaliidi.

Kesklinna silla juures oleva seirepunkti andmetel on kogum olulise survega (Tabel 24). Üle määramispiiri on 8 PAHi nendest 2 üle mõjupiiri. Lisaks perfluorühendid, tinaorgaanika, klorofenoolid. Suur PAHide sisaldus Kesklinna punktis on ilmselt sadevee ja suure kõvakatte ala mõju kogumi selles piirkonnas. Sadevee juhtimine teedelt ja tänavatelt otse veekogudesse paneb kogumid lokaalselt väga suure surve alla. PAH-d kogunevad pikema aja jooksul settesse ning seetõttu on nende mõju pikaajaline ning liigub Pärnu puhul edasi merre, survestades nii oluliselt ka rannikuvee kogumit. Pärnu jõe valglas on ilmselt olulise tähtsusega perfluorühendite allikas, sest perfluorühendid ei ole üleestiliselt seire tulemuste alusel nii tavaliselt esinevad kõigis kogumites. Kuna leitud üksikühendite nimekiri on oluliselt pikem Oore punktis, jääb saasteallikas ilmselt kogumi algusesse. Varasematest uuringutest on teada, et ka Vodja piirkonnas on olnud perfluorühenditega probleeme,. Uute tulemuste valguses tuleks perfluorühendite allikad Pärnu valgalas kindlaks teha. Perfluorühendid keskkonnas ei lagune, ainult kuhjuvad ajas sh. organismidesse.

PAH-de ja naftasaaduste indikaatori vahel võib leida seoseid, st. kui kogumis on olulisel määral PAH-e ja teisi süsivesinikke, siis näitab naftasaaduste üldine indikaator nende survet. Naftasaaduste omaduste alusel koguneb saastus pigem settesse. Kuna VSPETS hinnangus arvestatakse naftasaaduste puhul ainult veefaasi tulemusi, siis ei ole ametlikus hinnangus ühtegi indikaatorit, mis sellised olulised surved kogumitele arvesse võtaks.

Saasteainete koosmõju elustikule on Pärnu_3 kogumis kokku väga oluline, sest lisaks SPETS komponendi kvaliteedinäitajatele ja nende põhjustatud survele on kogum ka KESE näitajate osas halvas seisundis. Liigirikkuse ja veekvaliteedi tagamiseks on vaja olulisel määral vähendada saasteainete sattumist kogumisse.

Tabel 23. Saasteainete mõjuhindang 2020. aasta seireandmete alusel: Pärnu_3 kogum

Pärnu_3 Oore										
Keskonnaohuga ained, mida kogumis leiti üle määramispiiri										
Inimõju hinnang sünteetiliste saasteainete mõju alusel (ekspertarvamus Veeseadus § 75 ja VRD V lisa punkt 1.2 ja VIII lisa alusele) (arvestab kõiki kogumis tuvastatud sünteetilisi aineid ja piirväärtusega vesikonnaspetsiifilisi aineid kõigis maatriksites)						Surve mõjuhindang	Survega	Mõjuhindangu selgitus	11 saasteainet üle määramispiiri.	
Nr	Cas nr	Saasteaine nimetus	Aasta keskmine pinnavesi µg/l	Põhjasetted µg/kg KA	Kala, lihas µg/kg	Üksikühendi mõjuhindang	Piirväärtus Vesi µg/l	Piirväärtus Sete µg/kg KA	Piirväärtus Elustik µg/kg	Piirväärtuse Viide
		Proovivõtu aeg		10.08.2020	21.10.2020					
1	88-06-2	2,4,6-Triklorofenool	<LOQ	1,7	<LOQ		1,6	195		1
2	120-83-2	2,4-diklorofenool/2,5-diklorofenool	<LOQ	2,3	<LOQ		0,8	60		1
3	95-57-8	2-Klorofenool	<LOQ	2,4	<LOQ		5,5	263		1
4	106-48-9	4-Klorofenool	<LOQ	8,5	<LOQ		2,4	112		1
5	188425- 85-6	Boskaliid	0,00088	<LOQ			11,6			1
6	ei kohaldata	Monooktüültina	0,0226	<LOQ	<LOQ		0,1	1,17		1
7	375-22-4	Perfluorobutaanhape	0,0163	<LOQ	0,45		27,8			2
8	2307-24-4	Perfluoroheksaanhape	0,0105	<LOQ						
9	375-95-1	Perfluorononaanhape	0,0004	<LOQ	<LOQ		0,21			2
10	335-67-1	Perfluorooktaanhape	0,0044	<LOQ						
11	2058-94-8	Perfluoroundekaanhape	<LOQ	<LOQ	0,44					

Selgitused tabeli juurde:

<LOQ – alla määramispiiri tulemus

Ökotoxikoloogiline mõju piiri võrdluse alus

>LOQ <PNEC Üksikühendi hinnangus ülemääramispiiri alla mõju piiri

>PNEC Ülemõju piiri

Hindamata Pole andmeid PNECi ega mõne muu mõju hindamist võimaldava väärtuse kohta

Viited:

1 - https://circabc.europa.eu/webdav/CircaBC/env/wfd/Library/framework_directive/thematic_documents/priority_substances/supporting_substances/monitoring-based/07_Annex%20VII_PNEC_Candidate-substances.pdf

2- Vesi: NORMAN Substance Database – NORMAN SusDat <https://www.norman-network.com/nds/susdat/susdatSearchShow.php>

Tabel 24. Saasteainete mõju hinnang 2020. aasta seireandmete alusel: Pärnu_3 kogum

Pärnu_3 Kesklinna sild											
Keskkonnaohuga ained, mida kogumis leiti üle määramispiiri											
Inimmõju hinnang sünteetiliste saasteainete mõju alusel (ekspertarvamus Veeseadus § 75 ja VRD V lisa punkt 1.2 ja VIII lisa alusele) (arvestab kõiki kogumis tuvastatud sünteetilisi aineid ja piirväärtusega vesikonnaspetsiifilisi aineid kõigis maatriksites)							Surve mõju hinnang	Olulise survega	Mõjuhinnangu selgitus	Naftasaadused settes üle keskkonnale ohutu taseme. Benso(a)antratseen ja dibenso(a,h)antratseen settes üle mõjupiiri. 15 saasteainete üle määramispiiri.	
Nr	Cas nr	Saasteaine nimetus	Aasta keskmine pinnavesi µg/l	Põhjasetted µg/kg KA	Kala, lihas µg/kg	Karp, µg/kg	Üksik ühendi mõju hinnang	Piirväärtus Vesi µg/l	Piirväärtus Sete µg/kg KA	Piirväärtus Elustik µg/kg	Piirväärtuse Viide
		Proovivõtu aeg		10.08.2020	05.10.2020	05.08.2020					
1	83-32-9	Atsenafteen	< LOQ	37	< LOQ	< LOQ		3,8	2336		1
2	208-96-8	Atsenafüleen	< LOQ	54	< LOQ	< LOQ		1,3	799		1
3	56-55-3	Benso(a)antratseen	0,0034	380	< LOQ	< LOQ		0,3	27,7		1
4	188425-85-6	Boskaliid	0,0014	< LOQ				11,6			1
5	1163-19-5	Dekabromodifenüüleeter (PBDE-209)		9,5	< LOQ			0,046	384000		1
6	53-70-3	Dibenso(a,h)antratseen	< LOQ	38	< LOQ	< LOQ		0,0014	36,6		1
7	85-01-8	Fenantreen	0,0031	61	< LOQ	< LOQ		1,3	2707		1
8	86-73-7	Fluoreen	0,0034	46	< LOQ	< LOQ		2,5	2826		1
9	218-01-9	Krüseen	< LOQ	130	< LOQ	< LOQ		0,07	165		1
10	78763-54-9	Monobutüültina	0,0063	< LOQ	< LOQ			0,1	1,1		1
11	ei kohaldata	Monooktüültina	0,019	< LOQ	< LOQ			0,1	1,17		1
12	375-22-4	Perfluorobutaanhape	0,013	< LOQ	0,32			27,8			2
13	2307-24-4	Perfluoroheksaanhape	0,029	< LOQ							
14	335-67-1	Perfluorooktaanhape	0,002	< LOQ							
15	129-00-0	Püreen	< LOQ	< LOQ	< LOQ	6,9		0,0046	31,88		1

Selgitused tabeli juurde:

<LOQ – alla määramispiiri tulemus

Ökotoxikoloogiline mõju piiri võrdluse alus

>LOQ <PNEC Üksikühendi hinnangus ülemääramispiiri alla mõju piiri

>PNEC Ülemõju piiri

Hindamata Pole andmeid PNECi ega mõne muu mõju hindamist võimaldava väärtuse kohta

Viited:

1 - https://circabc.europa.eu/webdav/CircaBC/env/wfd/Library/framework_directive/thematic_documents/priority_substances/supporting_substances/monitoring-based/07_Annex%20VII_PNEC_Candidate-substances.pdf

2- Vesi: NORMAN Substance Database – NORMAN SusDat <https://www.norman-network.com/nds/susdat/susdatSearchShow.php>

4.4.2 Tánassilma jõgi

Proovivõtu kohaks oli 2020. aastal SJA4484000 - Tánassilma jõgi: Kõrtsi (Oiu).

4.4.2.1 KESE kvaliteedinäitajad ja keemilise seisundi hinnang

Tánassilma jõe Tánassilma_2 kogumi keemiline seisund 2020. aasta seiretulemuste alusel on **halb**. Halva seisundi põhjuseks on elavhõbeda piirväärtust ületavad sisaldused elustikus. Tánassilma jõgi oli esimest korda keemilise seisundi seires ja muutust ajas ei ole võimalik hinnata. Tánassilma jões oli üle määramispiiri kokku kuus keemilise seisundi näitajat, mis avaldavad kogumile saasteainete osas survet. Keemilise seisundi hinnangud ja kokkuvõtvad mõõtmistulemused määramispiiri ületavate kvaliteedinäitajate osas on toodud tabelis 25.

Tabel 25. Tánassilma_2 kogumis survet põhjustavad KESE kvaliteedinäitajad maatriksite lõikes 2020. aasta seire põhjal

Tánassilma_2					
			Vesi (aasta-keskmine)	Elustik	Sete
			µg/l	µg/kg MK	µg/kg KA
1	Heksaklorotsükloheksaan	608-73-1	0,00003	<LOQ	<LOQ
2	Nikkel (Ni)	7440-02-0	0,66	100	5200
3	Elavhõbe (Hg)	7439-97-6	<LOQ	140	42
4	Kaadmium (Cd)	7440-43-9	<LOQ	90	140
5	Plii (Pb)	7439-92-1	<LOQ	70	3900
6	Bromodifenüüleetrid	32534-81-9	NA	0,004	<LOQ

Selgitused tabeli juurde:

Punane üle piirväärtuse
 NA ei analüüsitud
 <LOQ alla määramispiiri tulemus
 MK märgkaalu kohta
 KA kuivkaalu kohta

4.4.2.2 SPETS kvaliteedinäitajad ja SPETS kvaliteedielemendi seisundiklass hinnang

KeM määrus 28 alusel antud SPETS kvaliteedielemendi hinnang 2020. aasta seireandmete alusel on Tánassilma_2 kogumi SPETS hinnang **halb**. Vesikonnaspetsiifiliste saasteainete piirväärtust ületab kogumis baarium. Tulemused on esitatud tabelis 26.

Ekspert hinnangu alusel on olukord samuti halb. Naftasaaduste sisaldused settes on üle keskkonnale ohutu taseme (Tabel 26).

Tabel 26. Täna silma_2 VSPETS hinnang 2020. aasta seireandmete alusel

Täna silma_2								
KeM määrus 28 vesikonnaspetsiifiliste ainete hinnang			Halb		Seisundiklass teiste maatriksite alusel		Halb	
Vesikonnspetsiifilised saasteained vees					Vesikonnaspetsiifilised saasteained teistes maatriksites			
Jkr. Nr Kem 28	Cas nr		SPETS hinnang vesi	Aasta keskmine pinnavesi (4 mõõtmist aastas) µg/l	Põhjasett ed µg/kg KA	Kala, µg/kg	Seisundikla ss teiste maatriksite alusel	Pinnase, sette piirväärtuse viide
1	7440-38-2	Arseen ja selle ühendid	Väga hea	0,8	4300	90	Hea	1
2	7440-39-3	Baarium ja selle ühendid	Halb	160	100000	100	Hea	1
3	7440-47-3	Kroom ja selle ühendid	Väga hea	0,4	7500	60	Hea	1
5	7440-31-5	Tina ja selle ühendid	Väga hea	<LOQ	<LOQ	<LOQ	Väga hea	1
6	7440-66-6	Tsink ja selle ühendid	Väga hea	2,2	19000	15000	Hea	1
7	7440-50-8	Vask ja selle ühendid	Väga hea	0,7	7500	1300	Hea	1
8	95-47-6	o-ksüleen	Väga hea	<LOQ				
9		m/p-ksüleen	Väga hea	<LOQ				
10	108-88-3	Tolueen	Väga hea	<LOQ				
11	108-95-2	Fenool	Väga hea	<LOQ	<LOQ		Väga hea	1
12	95-48-7	o-kresool	Väga hea	<LOQ	<LOQ		Väga hea	1
13		p-/m-kresool	Väga hea	<LOQ	<LOQ		Väga hea	1
14	526-75-0	2,3-dimetüülfenool	Väga hea	<LOQ	<LOQ		Väga hea	1
15	576-26-1	2,6-dimetüülfenool	Väga hea	<LOQ	<LOQ		Väga hea	1
16	95-65-8	3,4-dimetüülfenool	Väga hea	<LOQ	<LOQ		Väga hea	1
17	108-68-9	3,5-dimetüülfenool	Väga hea	<LOQ	<LOQ		Väga hea	1
18	108-46-3	Resortsiin	Väga hea	<LOQ	<LOQ		Väga hea	1
19		Naftasaadused	Väga hea	<LOQ	230000		Halb	1
20	16984-48-8	Fluoriid	Hindamata					
21		Glüfosaat + AMPA	Hea	0,08	2,5		Hea	2
22	94-74-6	MCPA	Väga hea	<LOQ	<LOQ	<LOQ	Väga hea	1
23	999-81-5	Kloormekvaatkloriid	Väga hea	<LOQ	<LOQ	<LOQ	Väga hea	1
24	67129-08-2	Metasakloor	Hea	0,0023	<LOQ	<LOQ	Väga hea	2
25	107534-96-3	Tebukonasool	Väga hea	<LOQ	<LOQ	<LOQ	Väga hea	2
26	60-51-5	Dimetoaat	Väga hea	<LOQ	<LOQ	<LOQ	Väga hea	1
27	1702-17-6	Klopüraliid	Väga hea	<LOQ	<LOQ	<LOQ	Väga hea	2
28	118134-30-8	Spiroksamiin	Väga hea	<LOQ	<LOQ	<LOQ	Väga hea	1
29	8018-01-7	Mankotseeb + etüleentioürea	Väga hea	<LOQ				1
30	178928-70-6	Protiokonasool-destio	Väga hea	<LOQ	<LOQ		Väga hea	1
31	94-75-7	2,4-D	Väga hea	<LOQ	<LOQ	<LOQ	Väga hea	1

1- Pinnase sihtarvud - Keskkonnaministri 28.06.2019 määrus nr 26

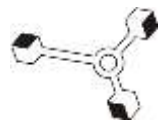
„Ohtlike ainete sisalduse piirväärtused pinnases“ <https://www.riigiteataja.ee/akt/104072019006>

2- Annex VII: PNEC values and hazard information for candidate substances

https://circabc.europa.eu/webdav/CircaBC/env/wfd/Library/framework_directive/thematic_documents/priority_substances/supporting_substances/monitoring-based/07_Annex%20VII_PNEC_Candidate-substances.pdf

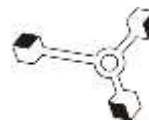
4.4.2.3 Ökoloogilise seisundi hulka kuuluvate sünteetiliste saasteainete mõju hinnang

Mõju hinnang arvestab kõiki kogumis olevaid saasteaineid (va. KESE) ja seda võiks käsitleda kui eelhoiatussüsteemi saasteainete mõjude vähendamiseks. Tabelis 27 on esitatud Täna silma_2 kogumi saasteainete tulemused ja selle alusel keskkonnaohuga ainete ning vesikonnaspetsiifiliste ainete ühtne saasteainete mõju olukorda kirjeldav ekspertarvamus kogumile. Ekspertarvamus tugineb

rahvusvahelistele üldtunnustatud keskkonnaohu tuvastamise võrdlusalustele ning selle alusel on Tännasilma _2 kogum saasteainete survega kogum.

Olulisimaks survet põhjustavaks ainegrupiks on PAH-d.

Tabel 27. Tānassilma_2 kogumi saasteainete surve kokkuvõtte 2020. aasta seireandmete alusel

Tānassilma_2											
Keskkonnoahuga ained, mida kogumis leiti üle määramispiiri											
Inimmõju hinnang sünteetiliste saasteainete mõju alusel (ekspertarvamus Veeseadus § 75 ja VRD V lisa punkt 1.2 ja VIII lisa alusele) (arvestab kõiki kogumis tuvastatud sünteetilisi aineid ja piirväärtusega vesikonnaspetsiifilisi aineid kõigis maatriksites)							Surve mõju hinnang	Survega	Mõjuhinna ngu selgitus	Naftasaadused settes üle keskkonna ohutu taseme. 9 saasteainete üle määramispiiri.	
Nr	Cas nr	Saasteaine nimetus	Aasta keskmine pinnavesi µg/l	Põhjasetted µg/kg KA	Kala, lihas µg/kg	Karp, µg/kg	Üksik-ühendi mõju hinnang	Piirväärtus Vesi µg/l	Piirväärtus Sete µg/kg KA	Piirväärtus Elustik µg/kg	Piirväärtuse Viide
1	88-06-2	2,4,6-Triklorofenool	<LOQ	7,3	<LOQ			1,6	195		1
2	120-83-2	2,4-diklorofenool/2,5-diklorofenool	<LOQ	7,6	<LOQ			0,8	60		1
3	83-32-9	Atsenaften	0,007	<LOQ	<LOQ	<LOQ		3,8	2336		1
4	56-55-3	Benso(a)antratseen	<LOQ	5	<LOQ	<LOQ		0,3	27,7		1
5	188425- 85-6	Boskaliid	0,0015	<LOQ				11,6			1
6	85-01-8	Fenantreen	<LOQ	5,3	<LOQ	<LOQ		1,3	2707		1
7	218-01-9	Krüseen	<LOQ	9	<LOQ	<LOQ		0,07	165		1
8	ei kohaldata	Monooktüültina	0,018	<LOQ	<LOQ			0,1	1,17		1
9	129-00-0	Püreen	0,004	14	<LOQ	<LOQ		0,0046	31,88		1

Viited:

1 - https://circabc.europa.eu/webdav/CircaBC/env/wfd/Library/framework_directive/thematic_documents/priority_substances/supporting_substances/monitoring-based/07_Annex%20VII_PNEC_Candidate-substances.pdf**Selgitused tabeli juurde:**

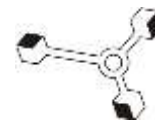
<LOQ – alla määramispiiri tulemus

Ökotoksikoloogiline mõju piiri võrdluse alus

>LOQ <PNEC Üksikühendi hinnangus ülemääramispiiri alla mõju piiri

>PNEC Ülemõju piiri

Hindamata Pole andmeid PNECi ega mõne muu mõju hindamist võimaldava väärtuse kohta

4.4.3 Navesti jõgi

4.4.3.1 KESE kvaliteedinäitajad ja keemilise seisundi hinnang

Navesti jõe kogum Navesti_3 oli 2020. aastal keemilise seisundi seires punktiga SJA1858000 - Navesti jõgi: Aesoo. Navesti_3 kogum ei ole varem keemilise seisundi seires olnud. Navesti jõe Navesti_3 kogumi keemiline seisund on **halb**. Piirväärtust ületavad kokku 4 kvaliteedielementi ja seetõttu ei ole head seisundit saavutatud. Veis ületab piirväärtust benso(a)püreen ning heptakloor ja heptakloorepoksiid ja elustikus elavhõbe ning kaadmium. Keemilise seisundi näitajatest avaldavad kogumis survet kokku 15 näitajat, mis on toodud tabelis 28.

Tabel 28. Navesti_3 kogumis keemilise seisundi kvaliteedinäitajate surve 2020. aasta seireandmete alusel

Navesti_3			Vesi (aasta keskmine)	Elustik	Sete
			µg/l	µg/kg MK	µg/kg KA
1	Benso(a)püreen	50-32-8	0,00088	<1,0	<5,0
2	Elavhõbe (Hg)	7439-97-6	<LOQ	320	18
3	Kaadmium (Cd)	7440-43-9	<LOQ	350	130
4	Perfluorooktaansulfonaat	1763-23-1	0,00002	<0,3	<0,3
5	Heptakloor ja heptakloorepoksiid	76-44-8/1024-57-3	0,00005	<LOQ	<LOQ
6	Triklorobenseenid	12002-48-1	0,0045	<LOQ	<LOQ
7	Heksaklorotsükloheksaan	608-73-1	0,00005	<LOQ	<LOQ
8	Tsübutriin	28159-98-0	0,00014	<1,0	<0,5
9	Kloropürifoss	2921-88-2	0,00025	<LOQ	<LOQ
10	Naftaleen	91-20-3	0,0046	<5,0	<5,0
11	Fluoranteen	206-44-0	0,00063	<5,0	<5,0
12	Plii (Pb)	7439-92-1	0,15	60	6100
13	Nikkel (Ni)	7440-02-0	0,92	80	9000
14	Bromodifenüüleetrid	32534-81-9	NA	0,0053	<LOQ
15	Heksabromotsüklododekaan		NA	<0,006	5

Selgitused tabeli juurde:

Punane üle piirväärtuse
 NA ei analüüsitud
 <LOQ alla määramispiiri
 MK märgkaalu kohta
 KA kuivkaalu kohta

4.4.3.2 SPETS kvaliteedinäitajad ja SPETS kvaliteedielemendi seisundiklass hinnang

KeM määrus 28 alusel antud SPETS kvaliteedielemendi hinnang 2020. aasta seireandmete alusel on **halb**. Veis ületab piirväärtust baariumi sisaldus.

Ekspert hinnangu alusel on olukord samuti halb. Vesikonnaspetsiifiliste ainete osas ületavad keskkonnale ohutut taset settes fenoolid: p,m-kresool ja resortsiin. Tulemused on esitatud tabelis 29.

Tabel 29. Navesti_3 kogumi VSPETS hinnang 2020. aasta seireandmete alusel

Navesti_3								
KeM määrus 28 vesikonnaspetsiifiliste ainete hinnang			Halb	Seisundiklass teiste maatriksite alusel			Halb	
Vesikonnspetsiifilised saasteained vees				Vesikonnaspetsiifilised saasteained teistes maatriksites				
Jkr. Nr Kem 28	Cas nr		SPETS hinnang vesi	Aasta keskmine pinnavesi (4 mõõtmist aastas) µg/l	Põhjasette d µg/kg KA	Kala, µg/kg	Seisundiklass teiste maatriksite alusel	Pinnase, sette piirväärtused viide
1	7440-38-2	Arseen ja selle ühendid	Väga hea	0,7	1700	30	Hea	1
2	7440-39-3	Baarium ja selle ühendid	Halb	102	83000	100	Hea	1
3	7440-47-3	Kroom ja selle ühendid	Väga hea	0,5	15000	60	Hea	1
5	7440-31-5	Tina ja selle ühendid	Väga hea	<LOQ	<LOQ	<LOQ	Väga hea	1
6	7440-66-6	Tsink ja selle ühendid	Hea	3,1	37000	14000	Hea	1
7	7440-50-8	Vask ja selle ühendid	Väga hea	1,4	6100	1200	Hea	1
8	95-47-6	o-ksüleen	Väga hea	<LOQ				
9		m/p-ksüleen	Väga hea	<LOQ				
10	108-88-3	Tolueen	Väga hea	<LOQ				
11	108-95-2	Fenool	Väga hea	<LOQ	92		Hea	1
12	95-48-7	o-kresool	Väga hea	<LOQ	<LOQ		Väga hea	1
13		p-/m-kresool	Väga hea	<LOQ	360		Halb	1
14	526-75-0	2,3-dimetüülfenool	Väga hea	<LOQ	<LOQ		Väga hea	1
15	576-26-1	2,6-dimetüülfenool	Väga hea	<LOQ	<LOQ		Väga hea	1
16	95-65-8	3,4-dimetüülfenool	Väga hea	<LOQ	<LOQ		Väga hea	1
17	108-68-9	3,5-dimetüülfenool	Väga hea	<LOQ	<LOQ		Väga hea	1
18	108-46-3	Resortsiin	Väga hea	<LOQ	160		Halb	1
19		Naftasaadused	Väga hea	<LOQ	40000		Hea	1
20	16984-48-8	Fluoriid	Hindamata					
21		Glüfosaat + AMPA	Hea	0,05	<LOQ		Väga hea	2
22	94-74-6	MCPA	Väga hea	<LOQ	<LOQ	<LOQ	Väga hea	1
23	999-81-5	Kloormekvaatkloriid	Väga hea	<LOQ	<LOQ	<LOQ	Väga hea	1
24	67129-08-2	Metasakloor	Väga hea	<LOQ	<LOQ	<LOQ	Väga hea	2
25	107534-96-3	Tebukonasool	Väga hea	<LOQ	0,73	<LOQ	Hea	2
26	60-51-5	Dimetosaat	Väga hea	<LOQ	<LOQ	<LOQ	Väga hea	1
27	1702-17-6	Klopüraliid	Väga hea	<LOQ	<LOQ	<LOQ	Väga hea	2
28	118134-30-8	Spiroksamiin	Väga hea	<LOQ	<LOQ	<LOQ	Väga hea	1
29	8018-01-7	Mankotseeb + etüleentioürea	Väga hea	<LOQ				1
30	178928-70-6	Protiokonasool-destio	Väga hea	<LOQ	<LOQ		Väga hea	1
31	94-75-7	2,4-D	Väga hea	<LOQ	<LOQ	<LOQ	Väga hea	1

1- Pinnase sihtarvud - Keskkonnaministri 28.06.2019 määrus nr 26

„Ohtlike ainete sisalduse piirväärtused pinnases” <https://www.riigiteataja.ee/akt/104072019006>

2- Annex VII: PNEC values and hazard information for candidate substances

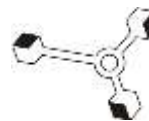
https://circabc.europa.eu/webdav/CircaBC/env/wfd/Library/framework_directive/thematic_documents/priority_substances/supporting_substances/monitoring-based/07_Annex%20VII_PNEC_Candidate-substances.pdf

4.4.3.3 Ökoloogilise seisundi hulka kuuluvate sünteetiliste saasteainete mõju hinnang

Mõju hinnang arvestab kõiki kogumis olevaid saasteaineid (va. KESE) ja seda võiks käsitleda kui eelhoiatussüsteemi saasteainete mõjude vähendamiseks. Tabelis 30 on esitatud Navesti_3 kogumi saasteainete tulemused ja selle alusel keskkonnohuga ainete ning vesikonnaspetsiifiliste ainete ühtne saasteainete mõju olukorda kirjeldav ekspertarvamus kogumile. Ekspertarvamus tugineb

rahvusvahelistele üldtunnustatud keskkonnaohu tuvastamise võrdlusalustele ning selle alusel on Navesti _3 kogum olulise saasteainete survega kogum. Kogumis on oluline pestitsiidide ja PAH-de surve.

Tabel 30. Navesti_3 saasteainete mõju hinnang 2020. aasta seireandmete alusel

Navesti_3											
Keskkonnanõhuga ained, mida kogumis leiti üle määramispiiri											
Inimmõju hinnang sünteetiliste saasteainete mõju alusel (ekspertarvamus Veeseadus § 75 ja VRD V lisa punkt 1.2 ja VIII lisa alusele) (arvestab kõiki kogumis tuvastatud sünteetilisi aineid ja piirväärtusega vesikonnaspetsiifilisi aineid kõigis maatriksites)							Surve mõju hinnang	Olulise survega	Mõjuhinnangu selgitus	Resortsiin ja m,p-kresool settes üle mõjupiiri. 10 saasteainet üle määramispiiri.	
Nr	Cas nr	Saasteaine nimetus	Aasta keskmine pinnavesi µg/l	Põhjasetted µg/kg KA	Kala, lihas µg/kg	Karp, µg/kg	Üksik ühendi mõju hinnang	Piirväärtus Vesi µg/l	Piirväärtus Sete µg/kg KA	Piirväärtus Elustik µg/kg	Piirväärtuse Viide
1	88-06-2	2,4,6-Triklorofenool	<LOQ	2,9	<LOQ			1,6	195		1
2	120-83-2	2,4-diklorofenool/2,5-diklorofenool	<LOQ	3,3	<LOQ			0,8	60		1
3	106-48-9	4-Klorofenool	<LOQ	7,3	2,5			2,4	112		1
4	188425- 85-6	Boskaliid	0,00088	<LOQ				11,6			1
5	85-01-8	Fenantreen	0,0054	<LOQ	<LOQ	<LOQ		1,3	2707		1
6	218-01-9	Krüseen	<LOQ	<LOQ	5	<LOQ					
7	ei kohaldata	Monooktüültina	0,0044	<LOQ	<LOQ			0,1	1,17		1
8	375-22-4	Perfluorobutaanhape	0,0034		0,59			27,8			2
9	60207-90-1	Propikonasool	<LOQ	0,97				1,8	1600		1
10	129-00-0	Püreen	0,0036	<LOQ	<LOQ	<LOQ		0,0046	31,88		1

Viited:

1 - https://circabc.europa.eu/webdav/CircaBC/env/wfd/Library/framework_directive/thematic_documents/priority_substances/supporting_substances/monitoring-based/07_Annex%20VII_PNEC_Candidate-substances.pdf2- Vesi: NORMAN Substance Database – NORMAN SusDat <https://www.norman-network.com/nds/susdat/susdatSearchShow.php>**Selgitused tabeli juurde:**

<LOQ – alla määramispiiri tulemus

Ökotoxikoloogiline mõju piiri võrdluse alus

>LOQ <PNEC Üksikühendi hinnangus ülemääramispiiri alla mõju piiri

>PNEC Ülemõju piiri

Hindamata Pole andmeid PNECi ega mõne muu mõju hindamist võimaldava väärtuse kohta

4.4.4 Vigala jõgi

4.4.4.1 KESE kvaliteedinäitajad ja keemilise seisundi hinnang

Vigala jõe Vigala_3 kogum oli keemilise seisundis seires 2020. aastal punktiga SJA3251000 - Vigala jõgi: Rumba. Vigala jõgi kogum Vigala_3 oli esimest korda keemilise seisundi seires trendi hindamine ei ole võimalik.

Vigala_3 kogum on 2020. aasta seireandmete alusel keemiliselt **halvas** seisundis. Head seisundit ei ole saavutatud kahe kvaliteedinäitaja osas elavhõbe ja kaadmium elustikus.

Survet põhjustavad kogumis 13 keemilise seisundi kvaliteedinäitajat (tabel 31).

Tabel 31. Vigala_3 kogumis keemilise seisundi kvaliteedielemendid, mis põhjustavad survet

Vigala_3					
			Vesi (aasta keskmine)	Elustik	Sete
			µg/l	µg/kg MK	µg/kg KA
1	Bromodifenüüleetrid	32534-81-9	NA	0,0073	0
2	Kaadmium (Cd)	7440-43-9	0,013	420	400
3	Fluoranteen	206-44-0	<LOQ	<LOQ	22
4	Plii (Pb)	7439-92-1	0,07	40	8100
5	Elavhõbe (Hg)	7439-97-6	<LOQ	250	28
6	Naftaleen	91-20-3	0,0046	<LOQ	7,9
7	Nikkel (Ni)	7440-02-0	0,82	80	11000
8	4-tert-oktüülfenool		0,0019	<LOQ	<LOQ
9	Benso(a)püreen	50-32-8	<LOQ	<LOQ	15
10	Benso(b)fluoranteen	205-99-2	<LOQ	<LOQ	29
11	Benso(k)fluoranteen	207-08-9	<LOQ	<LOQ	20
12	Benso(g,h,i)perüleen	191-24-2	0,0003	<LOQ	11
13	Indeno(1,2,3-cd)püreen	193-39-5	<LOQ	<LOQ	15

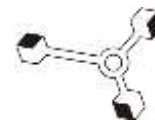
Selgitused tabeli juurde:

Punane üle piirväärtuse
 NA ei analüüsitud
 <LOQ alla määramispiiri
 MK märgkaalu kohta
 KA kuivkaalu kohta

4.4.4.2 SPETS kvaliteedinäitajad ja SPETS kvaliteedielemendi seisundiklass hinnang

KeM määrus 28 alusel antud SPETS kvaliteedielemendi hinnang Vigala_3 kogumis 2020. aasta seireandmete alusel on **hea**.

Ekspert hinnangu alusel on olukord samuti hea, sest teistes maatriksites ei ole samuti olulist vesikonnaspetsiifiliste ainete survet. Tulemused on esitatud tabelis 32.

Tabel 32. Vigala_3 VSPETS hinnang 2020. aasta seiretulemuste alusel

Vigala_3								
KeM määrus 28 vesikonnaspetsiifiliste ainete hinnang			Hea		Seisundiklass teiste maatriksite alusel		Hea	
Vesikonnspetsiifilised saasteained vees					Vesikonnaspetsiifilised saasteained teistes maatriksites			
Jkr. Nr Kem 28	Cas nr		SPETS hinnang vesi	Aasta keskmine pinnavesi (4 mõõtmist aastas) µg/l	Põhjasettid µg/kg KA	Kala, µg/kg	Seisundiklass teiste maatriksite alusel	Pinnase, sette piirväärtuse viide
1	7440-38-2	Arseen ja selle ühendid	Väga hea	0,6	2500	20	Hea	1
2	7440-39-3	Baarium ja selle ühendid	Väga hea	30	69000	70	Hea	1
3	7440-47-3	Kroom ja selle ühendid	Väga hea	<LOQ	18000	50	Hea	1
5	7440-31-5	Tina ja selle ühendid	Väga hea	<LOQ	<LOQ	<LOQ	Väga hea	1
6	7440-66-6	Tsink ja selle ühendid	Väga hea	2	74000	18000	Hea	1
7	7440-50-8	Vask ja selle ühendid	Väga hea	1	9400	1300	Hea	1
8	95-47-6	o-ksüleen	Väga hea	<LOQ				
9		m/p-ksüleen	Väga hea	<LOQ				
10	108-88-3	Tolueen	Väga hea	<LOQ				
11	108-95-2	Fenool	Väga hea	<LOQ				1
12	95-48-7	o-kresool	Väga hea	<LOQ				1
13		p-/m-kresool	Väga hea	<LOQ				1
14	526-75-0	2,3-dimetüülfenool	Hea	0,3				1
15	576-26-1	2,6-dimetüülfenool	Väga hea	<LOQ				1
16	95-65-8	3,4-dimetüülfenool	Väga hea	<LOQ				1
17	108-68-9	3,5-dimetüülfenool	Väga hea	<LOQ				1
18	108-46-3	Resortsiin	Väga hea	<LOQ				1
19		Naftasaadused	Väga hea	<LOQ	60000		Hea	1
20	16984-48-8	Fluoriid	Hindamata					
21		Glüfosaat + AMPA	Väga hea	<LOQ				2
22	94-74-6	MCPA	Väga hea	<LOQ		<LOQ		1
23	999-81-5	Kloormekvaatkloriid	Väga hea	<LOQ		<LOQ		1
24	67129-08-2	Metasakloor	Väga hea	<LOQ	<LOQ	<LOQ	Väga hea	2
25	107534-96-3	Tebukonasool	Hea	0,002		<LOQ		2
26	60-51-5	Dimetootat	Väga hea	<LOQ		<LOQ		1
27	1702-17-6	Klopüraliid	Väga hea	<LOQ		<LOQ		2
28	118134-30-8	Spiroksamiin	Väga hea	<LOQ		<LOQ		1
29	8018-01-7	Mankotseeb + etüleentiourea	Väga hea	<LOQ				1
30	178928-70-6	Protikonasool-destio	Väga hea	<LOQ	<LOQ		Väga hea	1
31	94-75-7	2,4-D	Väga hea	<LOQ		<LOQ		1

1- Pinnase sihtarvud - Keskkonnaministri 28.06.2019 määrus nr 26

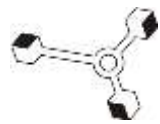
„Ohtlike ainete sisalduse piirväärtused pinnases“ <https://www.riigiteataja.ee/akt/104072019006>

2- Annex VII: PNEC values and hazard information for candidate substances

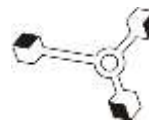
https://circabc.europa.eu/webdav/CircaBC/env/wfd/Library/framework_directive/thematic_documents/priority_substances/supporting_substances/monitoring-based/07_Annex%20VII_PNEC_Candidate-substances.pdf

4.4.4.3 Ökoloogilise seisundi hulka kuuluvate sünteetiliste saasteainete mõju hinnang

Mõju hinnang arvestab kõiki kogumis olevaid saasteaineid (va. KESE) ja seda võiks käsitleda kui eelhoiatussüsteemi saasteainete mõjude vähendamiseks. Tabelis 33 on esitatud Vigala_3 saasteainete tulemused ja selle alusel keskkonnoahuga ainete ning vesikonnaspetsiifiliste ainete ühtne saasteainete mõju olukorda kirjeldav ekspertarvamus kogumile. Ekspertarvamus tugineb

rahvusvahelistele üldtunnustatud keskkonnaohu tuvastamise võrdlusalustele ning selle alusel on Vigala_3 kogum saasteainete survega kogum. Mõjupiiri ületab püreeeni sisaldus ja ka teiste PAH-de osas on oluline surve. Saasteainete koosmõju on arvestatav, sest 11 saasteainete, mis ei ole teiste hinnangu komponentide osad, ületavad määramispiiri.

Tabel 33. Vigala_3 kogumi saasteainete mõju hinnang 2020. aasta seiretulemuste alusel

Vigala_3											
Keskkonnoahuga ained, mida kogumis leiti üle määramispiiri											
Inimmõju hinnang sünteetiliste saasteainete mõju alusel (ekspertarvamus Veeseadus § 75 ja VRD V lisa punkt 1.2 ja VIII lisa alusele) (arvestab kõiki kogumis tuvastatud sünteetilisi aineid ja piirväärtusega vesikonnaspetsiifilisi aineid kõigis maatriksites)							Surve mõju hinnang	Survega	Mõjuhinnangu selgitus	Püreen vees üle mõjupiiri. 11 saasteainet üle määramispiiri.	
Nr	Cas nr	Saasteaine nimetus	Aasta keskmine pinnavesi µg/l	Põhjasetted µg/kg KA	Kala, lihas µg/kg	Karp, µg/kg	Üksik ühendi mõju hinnang	Piirväärtus Vesi µg/l	Piirväärtus Sete µg/kg KA	Piirväärtus Elustik µg/kg	Piirväärtuse Viide
1	88-06-2	2,4,6-Triklorofenool	<LOQ	4,5	<LOQ			1,6	195		1
2	120-83-2	2,4-diklorofenool/2,5-diklorofenool	<LOQ	5,8	<LOQ			0,8	60		1
3	56-55-3	Benzo(a)antratseen	<LOQ	13	<LOQ	<LOQ		0,3	27,7		1
4	188425-85-6	Boskaliid	0,0046	<LOQ				11,6			1
5	85-01-8	Fenantreen	0,0065	<LOQ	<LOQ	<LOQ		1,3	2707		1
6	218-01-9	Krüseen	<LOQ	20	<LOQ	<LOQ		0,07	165		1
7	78763-54-9	Monobutüültina	0,0076	<LOQ	<LOQ			0,1	1,1		1
8	ei kohaldata	Monooktüültina	0,0084	<LOQ	<LOQ			0,1	1,17		1
9	2307-24-4	Perfluorohexaanhape	0,0044	<LOQ							
10	2058-94-8	Perfluoroundekaanhape	<LOQ	<LOQ	0,5			0,13			2
11	129-00-0	Püreen	0,0073	19	<LOQ	<LOQ		0,0046	31,88		1

Viited:

1 - https://circabc.europa.eu/webdav/CircaBC/env/wfd/Library/framework_directive/thematic_documents/priority_substances/supporting_substances/monitoring-based/07_Annex%20VII_PNEC_Candidate-substances.pdf2- Vesi: NORMAN Substance Database – NORMAN SusDat <https://www.norman-network.com/nds/susdat/susdatSearchShow.php>**Selgitused tabeli juurde:**

<LOQ – alla määramispiiri tulemus

Ökotoxikoloogiline mõju piiri võrdluse alus

>LOQ <PNEC Üksikühendi hinnangus ülemääramispiiri alla mõju piiri

>PNEC Ülemõju piiri

Hindamata Pole andmeid PNECi ega mõne muu mõju hindamist võimaldava väärtuse kohta

4.4.5 Ahja jõgi

4.4.5.1 KESE kvaliteedinäitajad ja keemilise seisundi hinnang

Ahja jõgi Ahja_3 kogum oli keemise seisundi seires 2020. aastal punktiga SJA7675000 - Ahja jõgi: Lääniste sild. Ahja_3 kogum on **halvas** keemilises seisundis. Head seisundit ei ole saavutatud kahe kvaliteedi näitaja osas heptakloor ja heptakloorepoksiid vees ning elavhõbe elustikus. Ahja_3 kogum ei ole varem keemilise seisundi seires olnud.

Tabel 34. Ahja_3 kogumis keemilise seisundi surve näitajad 2020. aasta seireandmete alusel

Ahja_3					
			Vesi (aasta keskmine)	Elustik	Sete
			µg/l	µg/kg MK	µg/kg KA
1	Antratseen	120-12-7	<LOQ	<LOQ	21
2	Bromodifenüleetrid	32534-81-9	NA	0,003	<LOQ
3	Kaadmium (Cd)	7440-43-9	<LOQ	140	120
4	Heksaklorotsükloheksaan	608-73-1	0,00003	<LOQ	<LOQ
5	Plii (Pb)	7439-92-1	<LOQ	90	3600
6	Elavhõbe (Hg)	7439-97-6	0,0066	170	16
7	Nikkel (Ni)	7440-02-0	0,35	190	4200
8	Benso(a)pireen	50-32-8	<LOQ	1	49
9	Benso(g,h,i)perüleen	191-24-2	0,0003	<LOQ	17
10	Indeno(1,2,3-cd)pireen	193-39-5	<LOQ	<LOQ	91
11	Heptakloor ja heptakloorepoksiid	76-44-8/1024-57-3	0,00003	<LOQ	<LOQ

Selgitused tabeli juurde:

Punane üle piirväärtuse
 NA ei analüüsitud
 <LOQ alla määramispiiri
 MK märgkaalu kohta
 KA kuivkaalu kohta

4.4.5.2 SPETS kvaliteedinäitajad ja SPETS kvaliteedielemendi seisundiklass hinnang

KeM määrus 28 alusel antud SPETS kvaliteedielemendi hinnang 2020. aasta seireandmete alusel Ahja_3 kogumis on **hea**.

Ekspert hinnangu alusel on olukord halb. Settes ületavad keskkonnale ohutut taset naftasaadused ja resortsiin. Tulemused on esitatud tabelis 35.

Tabel 35. Ahja_3 kogumi VSPETS hinnang 2020. aasta seiretulemuste alusel

Ahja_3								
KeM määrus 28 vesikonnaspetsiifiliste ainete hinnang			Hea	Seisundiklass teiste maatriksite alusel			Halb	
Vesikonnspetsiifilised saasteained vees					Vesikonnaspetsiifilised saasteained teistes maatriksites			
Jkr. Nr Kem 28	Cas nr		SPETS hinnang vesi	Aasta keskmine pinnavesi (4 mõõtmist aastas) µg/l	Põhjasette d µg/kg KA	Kala, µg/kg	Seisundiklass teiste maatriksite alusel	Pinnase, sette piirväärtuse viide
1	7440-38-2	Arseen ja selle ühendid	Väga hea	0,54	3100	60	Hea	1
2	7440-39-3	Baarium ja selle ühendid	Hea	77	86000	100	Hea	1
3	7440-47-3	Kroom ja selle ühendid	Väga hea	<LOQ	6600	120	Hea	1
5	7440-31-5	Tina ja selle ühendid	Väga hea	<LOQ	<LOQ	<LOQ	Väga hea	1
6	7440-66-6	Tsink ja selle ühendid	Väga hea	1,2	23000	17000	Hea	1
7	7440-50-8	Vask ja selle ühendid	Väga hea	<LOQ	4100	1500	Hea	1
8	95-47-6	o-ksüleen	Väga hea	<LOQ				
9		m/p-ksüleen	Väga hea	<LOQ				
10	108-88-3	Tolueen	Väga hea	<LOQ				
11	108-95-2	Fenool	Väga hea	<LOQ	<LOQ		Väga hea	1
12	95-48-7	o-kresool	Väga hea	<LOQ	<LOQ		Väga hea	1
13		p-/m-kresool	Väga hea	<LOQ	<LOQ		Väga hea	1
14	526-75-0	2,3-dimetüülfenool	Väga hea	<LOQ	<LOQ		Väga hea	1
15	576-26-1	2,6-dimetüülfenool	Väga hea	<LOQ	<LOQ		Väga hea	1
16	95-65-8	3,4-dimetüülfenool	Väga hea	<LOQ	<LOQ		Väga hea	1
17	108-68-9	3,5-dimetüülfenool	Väga hea	<LOQ	<LOQ		Väga hea	1
18	108-46-3	Resortsiin	Väga hea	<LOQ	300		Halb	1
19		Naftasaadused	Väga hea	<LOQ	190000		Halb	1
20	16984-48-8	Fluoriid	Hindamata					
21		Glüfosaat + AMPA	Väga hea	<LOQ	<LOQ		Väga hea	2
22	94-74-6	MCPA	Väga hea	<LOQ	<LOQ	<LOQ	Väga hea	1
23	999-81-5	Kloormekvaatkloriid	Väga hea	<LOQ	<LOQ	<LOQ	Väga hea	1
24	67129-08-2	Metasakloor	Väga hea	<LOQ	<LOQ	<LOQ	Väga hea	2
25	107534-96-3	Tebukonasool	Väga hea	<LOQ	<LOQ	<LOQ	Väga hea	2
26	60-51-5	Dimetooat	Väga hea	<LOQ	<LOQ	<LOQ	Väga hea	1
27	1702-17-6	Klopüraliid	Väga hea	<LOQ	<LOQ	<LOQ	Väga hea	2
28	118134-30-8	Spiroksamiin	Väga hea	<LOQ	<LOQ	<LOQ	Väga hea	1
29	8018-01-7	Mankotseeb + etüleentioourea	Väga hea	<LOQ				1
30	178928-70-6	Protiokonasool-destio	Väga hea	<LOQ	<LOQ		Väga hea	1
31	94-75-7	2,4-D	Väga hea	<LOQ	<LOQ	<LOQ	Väga hea	1

1- Pinnase sihtarvud - Keskkonnaministri 28.06.2019 määrus nr 26

„Ohtlike ainete sisalduse piirväärtused pinnases“ <https://www.riigiteataja.ee/akt/104072019006>

2- Annex VII: PNEC values and hazard information for candidate substances

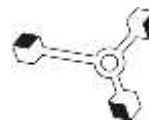
https://circabc.europa.eu/webdav/CircaBC/env/wfd/Library/framework_directive/thematic_documents/priority_substances/supporting_substances/monitoring-based/07_Annex%20VII_PNEC_Candidate-substances.pdf

4.4.5.3 Ökoloogilise seisundi hulka kuuluvate sünteetiliste saasteainete mõju hinnang

Mõju hinnang arvestab kõiki kogumis olevaid saasteaineid (va. KESE) ja seda võiks käsitleda kui eelhoiatussüsteemi saasteainete mõjude vähendamiseks. Tabelis 36 on esitatud Ahja_3 kogumi

saasteainete tulemused ja selle alusel keskkonnaohuga ainete ning vesikonnaspetsiifiliste ainete ühtne saasteainete mõju olukorda kirjeldav ekspertarvamus kogumile. Ekspertarvamus tugineb rahvusvahelistele üldtunnustatud keskkonnaohu tuvastamise võrdlusaluste ning selle alusel on Ahja _3 kogum olulise saasteainete survega kogum. PAH-de ja teiste saasteainete leidumine settes näitab pikemajalisi ebasoodsaid mõjusid kogumile. Püreen ületab mõjupiiri nii veefaasis kui settes.

Tabel 36. Ahja_3 saasteainete surve hinnang 2020. aasta seiretulemuste alusel

Ahja_3											
Keskkonnanahuga ained, mida kogumis leiti üle määramispiiri											
Inimmõju hinnang sünteetiliste saasteainete mõju alusel (ekspertarvamus Veeseadus § 75 ja VRD V lisa punkt 1.2 ja VIII lisa alusele) (arvestab kõiki kogumis tuvastatud sünteetilisi aineid ja piirväärtusega vesikonnaspetsiifilisi aineid kõigis maatriksites)							Surve mõju hinnang	Olulise survega	Mõjuhinna ngu selgitus	Resortsiin ja nafta settes üle mõjupiiri. Püreen vees ja settes üle mõjupiiri. 15 saasteainet üle määramispiiri.	
Nr	Cas nr	Saasteaine nimetus	Aasta keskmine pinnavesi µg/l	Põhjasetted µg/kg KA	Kala, lihas µg/kg	Karp, µg/kg	Üksik ühendi mõju hinnang	Piirväärtus Vesi µg/l	Piirväärtus Sete µg/kg KA	Piirväärtus Elustik µg/kg	Piirväärtuse Viide
1	88-06-2	2,4,6-Triklorofenool	<LOQ	4,1	<LOQ			1,6	195		1
2	120-83-2	2,4-diklorofenool/2,5-diklorofenool	<LOQ	5,2	<LOQ			0,8	60		1
3	95-57-8	2-Klorofenool	<LOQ	7,2	<LOQ			5,5	263		1
4	208-96-8	Atsenaftüleen	<LOQ	35	<LOQ	<LOQ		3,8	2336		1
5	56-55-3	Benso(a)antratseen	<LOQ	20	<LOQ	<LOQ		0,3	27,7		1
6	188425- 85-6	Boskaliid	0,0011	<LOQ				11,6			1
7	53-70-3	Dibenso(a,h)antratseen	<LOQ	8,9	<LOQ	<LOQ		0,0014	36,6		1
8	85-01-8	Fenantreen	<LOQ	7,3	<LOQ	<LOQ		1,3	2707		1
9	86-73-7	Fluoreen	<LOQ	7,2	<LOQ	<LOQ		0,07	165		1
10	6339-19-1	Kloridasoon-desfenüül	0,0375	<LOQ				25,1			2
11	218-01-9	Krüseen	<LOQ	38	6,8	<LOQ		0,07	165		1
12	ei kohaldata	Monooktüültina	0,0054	<LOQ	<LOQ			0,1	1,17		1
13	375-22-4	Perfluorobutaanhape	0,0066		<LOQ			27,8			2
14	2307-24-4	Perfluoroheksaanhape	0,0065								
15	129-00-0	Püreen	0,0046	48	<LOQ	<LOQ		0,0046	31,88		1

Viited:

1 - https://circabc.europa.eu/webdav/CircaBC/env/wfd/Library/framework_directive/thematic_documents/priority_substances/supporting_substances/monitoring-based/07_Annex%20VII_PNEC_Candidate-substances.pdf2- Vesi: NORMAN Substance Database – NORMAN SusDat <https://www.norman-network.com/nds/susdat/susdatSearchShow.php>**Selgitused tabeli juurde:**

<LOQ – alla määramispiiri tulemus

Ökotoxikoloogiline mõju piiri võrdluse alus

>LOQ <PNEC Üksikühendi hinnangus ülemääramispiiri alla mõju piiri

>PNEC Ülemõju piiri

Hindamata Pole andmeid PNECi ega mõne muu mõju hindamist võimaldava väärtuse kohta

4.4.6 Õhne jõgi

4.4.6.1 KESE kvaliteedinäitajad ja keemilise seisundi hinnang

Õhne jõgi Õhne_3 kogum oli keemilise seisundi seires 2020. aastal punktiga SJA2589000 - Õhne jõgi: Tõrvast ülesvoolu, Roobe sild. Õhne_3 kogum on 2020. aasta seireandmete alusel **halvas** keemilises seisundis. Head seisundit ei ole saavutatud ühe kvaliteedinäitaja osas – elavhõbe elustikus. Survet põhjustavad keemilise seisundi näitajad on toodud tabelis 37. Õhne jõgi ei ole varem keemilise seisundi seires olnud ning saasteainete muutusi ajas ei ole võimalik hinnata.

Tabel 37. Õhne_3 kogumis survet põhjustavad keemilise seisundi näitajad 2020. aasta seireandmete alusel

Õhne_3			Vesi (aasta keskmine)	Elustik	Sete
			µg/l	µg/kg MK	µg/kg KA
1	Elavhõbe (Hg)	7439-97-6	<0,005	310	8,3
2	Triklorobenseenid	12002-48-1	0,0013	<LOQ	<LOQ
3	Plii (Pb)	7439-92-1	0,11	90	1600
4	Nikkel (Ni)	7440-02-0	0,55	80	1500
5	Kaadmium (Cd)	7440-43-9	<0,02	60	34

Selgitused tabeli juurde:

Punane üle piirväärtuse
 NA ei analüüsitud
 <LOQ alla määramispiiri
 MK märgkaalu kohta
 KA kuivkaalu kohta

4.4.6.2 SPETS kvaliteedinäitajad ja SPETS kvaliteedielemendi seisundiklass hinnang

Õhne jõgi on 2020. aasta seireandmete alusel arvestades vesikonnaspetsiifilisi saasteained ja ametliku hinnangu metoodikat veemaatriksi alusel **heas** SPETS seisundiklassis. Tabelis 38 on toodud Õhne jõe SPETS kvaliteedielemendi kvaliteedinäitajate seisundiklassid ja SPETS kvaliteedielemendi seisundiklassi hinnang.

Ekspertarvamuse alusel on Õhne_3 saasteainete osas halvas seisundis, sest kui vaadata vesikonnaspetsiifilisi kvaliteedielemente omadustele vastavalt ka sette ja elustiku maatriksis, on olukord halvem ja fenooli sisaldused settes ületavad keskkonnale ohutut taset.

Tabel 38. Ohne jõgi VSPETS hinnangud 2020. aasta seireandmete alusel

1013700_3 Ohne jõgi								
KeM määrus 28 vesikonnaspetsiifiliste ainete hinnang			Hea	Seisundiklass teiste maatriksite alusel		Halb		
Vesikonnaspetsiifilised saasteained vees				Vesikonnaspetsiifilised saasteained teistes maatriksites				
Jkr. Nr Kem 28	Cas nr		SPETS hinnang vesi	Aasta keskmine pinnavesi (4 mõõtmist aastas) µg/l	Põhjasetted µg/kg KA	Kala, µg/kg	Seisundiklass teiste maatriksite alusel	Pinnase, sette piirväärtuse viide
1	7440-38-2	Arseen ja selle ühendid	Väga hea	0,6	2400	60	Hea	1
2	7440-39-3	Baarium ja selle ühendid	Hea	50	36000	150	Hea	1
3	7440-47-3	Kroom ja selle ühendid	Väga hea	0,5	2800	160	Hea	1
5	7440-31-5	Tina ja selle ühendid	Väga hea	< LOQ	< LOQ	< LOQ	Väga hea	1
6	7440-66-6	Tsink ja selle ühendid	Väga hea	1,9	8400	20000	Hea	1
7	7440-50-8	Vask ja selle ühendid	Väga hea	< LOQ	1100	2200	Hea	1
8	95-47-6	o-ksüleen	Väga hea	< LOQ				
9		m/p-ksüleen	Väga hea	< LOQ				
10	108-88-3	Tolueen	Väga hea	< LOQ				
11	108-95-2	Fenool	Väga hea	< LOQ	280		Halb	1
12	95-48-7	o-kresool	Väga hea	< LOQ	< LOQ		Väga hea	1
13		p-/m-kresool	Väga hea	< LOQ	< LOQ		Väga hea	1
14	526-75-0	2,3-dimetüülfenool	Väga hea	< LOQ	< LOQ		Väga hea	1
15	576-26-1	2,6-dimetüülfenool	Väga hea	< LOQ	< LOQ		Väga hea	1
16	95-65-8	3,4-dimetüülfenool	Väga hea	< LOQ	< LOQ		Väga hea	1
17	108-68-9	3,5-dimetüülfenool	Väga hea	< LOQ	< LOQ		Väga hea	1
18	108-46-3	Resortsiin	Väga hea	< LOQ	< LOQ		Väga hea	1
19		Naftasaadused	Hea	7,5	40000		Hea	1
20	16984-48-8	Fluoriid	Hindamata	NA				
21		Glüfosaat + AMPA	Hea	0,04	2,6		Hea	2
22	94-74-6	MCPA	Väga hea	< LOQ	< LOQ			1
23	999-81-5	Kloormekvaatkloriid	Väga hea	< LOQ	< LOQ	< LOQ	Väga hea	1
24	67129-08-2	Metasakloor	Väga hea	< LOQ	< LOQ	< LOQ	Väga hea	2
25	107534-96-3	Tebukonasool	Väga hea	< LOQ	< LOQ	< LOQ	Väga hea	2
26	60-51-5	Dimetootaat	Väga hea	< LOQ	< LOQ	< LOQ	Väga hea	1
27	1702-17-6	Klopüraliid	Väga hea	< LOQ	< LOQ	< LOQ	Väga hea	2
28	118134-30-8	Spiroksamiin	Väga hea	< LOQ	< LOQ	< LOQ	Väga hea	1
29	8018-01-7	Mankotseeb + etüleentioourea	Väga hea	< LOQ	< LOQ	< LOQ	Väga hea	1
30	178928-70-6	Protiokonasool-destio	Väga hea	< LOQ	< LOQ		Väga hea	1
31	94-75-7	2,4-D	Väga hea	< LOQ	< LOQ	< LOQ	Väga hea	1

1- Pinnase sihtarvud - Keskkonnaministri 28.06.2019 määrus nr 26

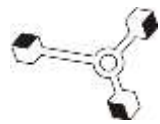
„Ohtlike ainete sisalduse piirväärtused pinnases“ <https://www.riigiteataja.ee/akt/104072019006>

2- Annex VII: PNEC values and hazard information for candidate substances

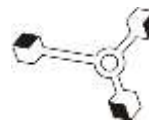
https://circabc.europa.eu/webdav/CircaBC/env/wfd/Library/framework_directive/thematic_documents/priority_substances/supporting_substances/monitoring-based/07_Annex%20VII_PNEC_Candidate-substances.pdf

4.4.6.3 Ökoloogilise seisundi hulka kuuluvate sünteetiliste saasteainete mõju hinnang

Mõju hinnang arvestab kõiki kogumis olevaid saasteaineid (va. KESE) ja seda võiks käsitleda kui eelhoiatussüsteemi saasteainete mõjude vähendamiseks. Tabelis 39 on esitatud Ohne_3 saasteainete tulemused ja selle alusel keskkonnaohuga ainete ning vesikonnaspetsiifiliste ainete ühtne saasteainete mõju olukorda kirjeldav ekspertarvamus kogumile.

Ekspertarvamus tugineb rahvusvahelistele üldtunnustatud keskkonnaohu tuvastamise võrdlusalustele ning selle alusel on Õhne _3 kogum olulise saasteainete survega kogum. Ravimijäägid diklofenak ja deltametriin ületavad kogumis ökotoksikoloogilise mõjupiiri. Kokku on kogumis 8 saasteainet, mida ei arvestata praegustes seisundi hinnangutes, üle määramispiiri. Võib öelda, et need on kogumile spetsiifilised saasteained, mida vastavalt VRD-le peaks SPETS kvaliteedielemendi hinnangus arvesse võtma. Hetkel on tegemist lisainformatsiooniga, mis aitab kogumi inimtekkelist survet paremini kaardistada, kuid tulevikus ei tohiks üheski kogumis ökotoksikoloogilist mõjupiiri ületavad saasteained seisundi hinnangust välja jääda, sest nende mõju kogumile on oluline ja just nende saasteainete vähendamine kogumis oleks oluline, et saavutada kogumi hea seisund.

Tabel 39. Õhne_3 kogumi saasteainete mõju hinnang 2020. aasta seireandmete alusel

Õhne_3											
Keskkonnanahuga ained, mida kogumis leiti üle määramispiiri											
Inimmõju hinnang sünteetiliste saasteainete mõju alusel (ekspertarvamus Veeseadus § 75 ja VRD V lisa punkt 1.2 ja VIII lisa alusele) (arvestab kõiki kogumis tuvastatud sünteetilisi aineid ja piirväärtusega vesikonnaspetsiifilisi aineid kõigis maatriksites)						Surve mõju hinnang	Olulise survega	Mõjuhinnangu selgitus	Kaks ravimijääki deltametriin(vees) ja diklofenak (settes) on üle mõjupiiri. Fenool settes üle mõjupiiri. 8 saasteainet üle määramispiiri.		
Nr	Cas nr	Saasteaine nimetus	Aasta keskmine pinnavesi µg/l	Põhjasetted µg/kg KA	Kala, lihas µg/kg	Karp, µg/kg	Üksik ühendi mõju hinnang	Piirväärtus Vesi µg/l	Piirväärtus Sete µg/kg KA	Piirväärtus Elustik µg/kg	Piirväärtuse Viide
1	88-06-2	2,4,6-Triklorofenool	< LOQ	0,85	< LOQ			1,6	195		1
2	120-83-2	2,4-diklorofenool/2,5-diklorofenool	< LOQ	1,6	< LOQ			0,8	60		1
3	52918-63-5	Deltametriin	0,015	< LOQ				0,0000031; 0,0007			1; 2
4	15307-79-6	Diklofenak	< LOQ	4				0,05 (0,085)	0,47	1	3; 4; 5
5	ei kohaldata	Monooktüültina	0,0065	< LOQ	< LOQ			0,1	1,17		1
6	375-22-4	Perfluorobutaanhape	0,003	NA	< LOQ			27,8			2
7	111479-05-1	Propakvisafop	0,004	< LOQ							
8	129-00-0	Püreen	0,0036	< LOQ	< LOQ	< LOQ		0,0046	31,88		1

Viited: 1 - https://circabc.europa.eu/webdav/CircaBC/env/wfd/Library/framework_directive/thematic_documents/priority_substances/supporting_substances/monitoring-based/07_Annex%20VII_PNEC_Candidate-substances.pdf

2- Vesi: NORMAN Substance Database – NORMAN SusDat <https://www.norman-network.com/nds/susdat/susdatSearchShow.php>

3- https://publications.jrc.ec.europa.eu/repository/bitstream/JRC111198/wl_report_jrc_2018_04_26_final_online.pdf

4- Reports of Work Package 2 – Comprehensive status of pharmaceuticals – improved knowledge on consumption, emissions, environmental levels and risks of pharmaceuticals <https://www.lansstyrelsen.se/4.f2dbbcc175974692d268b9.html>

5- <https://helcom.fi/media/core%20indicators/Diclofenac-HELCOM-pre-core-indicator-2018.pdf>

Selgitused tabeli juurde:

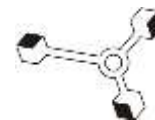
<LOQ – alla määramispiiri tulemus

Ökotoksikoloogiline mõju piiri võrdluse alus

>LOQ <PNEC Üksikühendi hinnangus ülemääramispiiri alla mõju piiri

>PNEC Ülemõju piiri

Hindamata Pole andmeid PNECi ega mõne muu mõju hindamist võimaldava väärtuse kohta

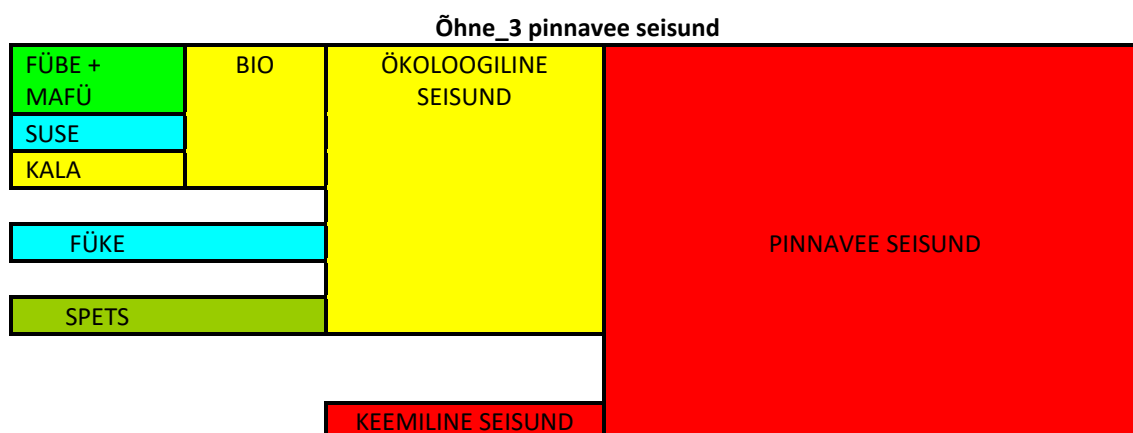

4.4.6.4 Õhne jõe pinnavee seisundi hinnang – koondhinnang kõigi kvaliteedielementide alusel

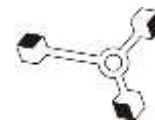
Õhne jõgi oli 2020. aastal seires kõigi pinnavee kvaliteedinäitajatega. Seireandmed on töö teostajal aruande valmimise ajal kasutada, kuna kõik seiretööd toimusid töö teostaja lepingute alusel. Tavaliselt on isegi samal aastal toimunud seire korral seirearuannetes võimatu võrrelda sama aasta tulemusi kõigi kvaliteedielementide osas, sest erinevad teostajad saavad seirearuanded valmis samaks ajaks ning teiste andmete kasutamine enne ei ole tehniliselt võimalik. Kasutades sellist avanenud võimalust on näitena Õhne jõe 2020. aasta pinnavee seisund siin seirearuandes hinnatud arvestades kõiki hinnangukomponente.

Vastavalt veeseadusele määratakse pinnaveekogumi seisund pinnaveekogumi ökoloogilise seisundi või keemilise seisundi alusel olenevalt sellest, kumb neist on halvem. Pinnavee ökoloogiline seisund koosneb bioloogilistest näitajatest (FÜBE, MAFÜ, SUSE, KALA) ja veekvaliteedi näitajatest (FÜKE, SPETS). Keemiline seisund on 45 kvaliteedielemendi hinnangute koondväärtus. Joonis 9 näitab 2020. aastal Õhne_3 kogumi seisundi kujunemist.

2020. aasta seireandmete alusel olid hinnangud järgmised: FÜBE seisundiklass oli väga hea, MAFÜ seisundiklass oli hea. MAFÜ ja FÜBE hinnatakse kokku heasse seisundiklassi. SUSE seisundiklass oli väga hea, KALA seisundiklass oli kesine. BIO seisundiklass kokku (KALA, SUSE, FÜBE, MAFÜ) oli kesine. FÜKE seisundiklass oli väga hea. SPETS seisundiklass oli hea. Ökoloogiline seisund kokku halvima alusel (KALA kesise klassi tõttu) oli kesine. KESE oli halb. Pinnavee seisund oli kokku halb halva keemilise seisundi tõttu.

Joonis 9. Õhne_3 kogumi pinnavee seisund 2020. aasta seireandmete alusel.

4.4.7 Jägala jõgi

4.4.7.1 KESE kvaliteedinäitajad ja keemilise seisundi hinnang

Jägala jõgi Jägala_4 kogum oli keemilise seisundi seires 2020. aastal punktiga SJA6180000 - Jägala jõgi: Jägala juga. Jägala_4 kogum on 2020. aasta seireandmete alusel **halvas** keemilises seisundis. Head seisundit ei ole saavutatud ühe kvaliteedinäitaja osas – elavhõbe elustikus. Kokku on kogumis üle määramispiiri 13 keemilise seisundi kvaliteedinäitajat (Tabel 40).

Tabel 40. Jägala_4 kogumis keemilise seisundi kvaliteedinäitajate surve 2020. aasta seireandmete alusel

Jägala_4					
			Vesi (aasta keskmine)	Elustik	Sete
			µg/l	µg/kg MK	µg/kg KA
1	Bromodifenüüleetrid	32534-81-9	NA	0,0067	0
2	Kaadmium (Cd)	7440-43-9	0,013	20	98
3	Fluoranteen	206-44-0	<LOQ	<LOQ	17
4	Plii (Pb)	7439-92-1	0,11	50	4200
5	Elavhõbe (Hg)	7439-97-6	<LOQ	130	19
6	Naftaleen	91-20-3	<LOQ	<LOQ	7,1
7	Nikkel (Ni)	7440-02-0	0,51	100	3200
8	Benso(a)püreen	50-32-8	<LOQ	<LOQ	12
9	Benso(b)fluoranteen	205-99-2	<LOQ	<LOQ	26
10	Benso(k)fluoranteen	207-08-9	<LOQ	<LOQ	12
11	Benso(g,h,i)perüleen	191-24-2	0,0009	<LOQ	9,5
12	Indeno(1,2,3-cd)püreen	193-39-5	<LOQ	<LOQ	6,4
13	Heksabromotsüklododekaan		NA	0,01	<LOQ

Selgitused tabeli juurde:

Punane üle piirväärtuse
 NA ei analüüsitud
 <LOQ alla määramispiiri
 MK märgkaalu kohta
 KA kuivkaalu kohta

4.4.7.2 Muutused saasteainete sisaldustes

Jägala_4 kogum on keemilise seisundi seires olnud kahel korral 2019. ja 2020. aastal. 2019. aastal ei analüüsitud elustikku. Kokkuvõtvalt on esialgsed muutuste hinnangud trendi hinnangus kasutatavate ainet lõikes esitatud tabelis 41. Muutusi saab hinnata ainult sette tulemuste alusel (joonis 10 ja 11). Üle määramispiiri sisaldus settes metalle ja PAH-e. Muutused on kahe aasta võrdluses olnud pigem saasteainete suurenemise suunas, kuid nii väikese intervalli ja ainult kahe tulemuse alusel on tegelikult muutust keeruline hinnata.

Joonis 10. Jägala jõe metallide sisalduste muutused 2019 - 2020. Sette tulemuste alusel (µg/kg KA). (Kaadmiumi tulemuse oluline muutus on osaliselt tingitud määramispiiri muutusest.)

Joonis 11. Jägala jõe polüaromaatsete süsivesinike (PAH) sisalduste muutused 2019 - 2020. Sette tulemuste alusel (µg/kg KA).

Tabel 41. Jägala jõe trendi hinnangu ainete muutused 2019 – 2020

Nr	Nimetus	Trend settes	Mõõtmisi kokku	Mõõtmisaastad	Trend elustikus	Mõõtmisi kokku	Mõõtmisaastad
2	Antratseen	0	2	2019, 2020	NA	1	2020
5	Bromodifenüüleetrid	0	2	2019, 2020	NA	1	2020
6	Kaadmium ja selle ühendid	↑	2	2019, 2020	NA	1	2020
7	Kloroalkaanid, C10–13	0	2	2019, 2020	NA	1	2020
12	Di(2-etüül-heksüül)ftalaat (DEHP)	0	2	2019, 2020	NA	1	2020
15	Fluoranteen	↓	2	2019, 2020	NA	1	2020
16	Heksaklorobenseen	0	2	2019, 2020	NA	1	2020
17	Heksaklorobutadieen	0	2	2019, 2020	NA	1	2020
18	Heksaklorotsükloheksaan	0	2	2019, 2020	NA	1	2020
20	Plii ja selle ühendid	↑	2	2019, 2020	NA	1	2020
22	Naftaleen	↑	2	2019, 2020	NA	1	2020
21	Elavhõbe ja selle ühendid	↑	2	2019, 2020	NA	1	2020
26	Pentaklorobenseen	0	2	2019, 2020	NA	1	2020
28	Benso(b)fluoranteen	↑	2	2019, 2020	NA	1	2020
28	Benso(k)fluoranteen	↑	2	2019, 2020	NA	1	2020
28	Benso(a)pireen	↑	2	2019, 2020	NA	1	2020
28	Indeno(1,2,3-cd)pireen	↑	2	2019, 2020	NA	1	2020
28	Benso(g,h,i)perüleen	↑	2	2019, 2020	NA	1	2020
30	tributüültina ühendid	0	2	2019, 2020	NA	1	2020

Nr	Nimetus	Trend settes	Mõõtmisi kokku	Mõõtmisaastad	Trend elustikus	Mõõtmisi kokku	Mõõtmisaastad
34	Dikofool	0	2	2019, 2020	NA	1	2020
35	Perfluorooktaansulfoonhape ja selle derivaadid (PFOS)	0	2	2019, 2020	NA	1	2020
36	Kinoksüfeen	0	2	2019, 2020	NA	1	2020
37	Dioksiinid ja dioksiinisarnased ühendid	0	2	2019, 2020	NA	1	2020
43	Heksabromotsüklododekaanid (HBCDD)	0	2	2019, 2020	NA	1	2020
44	Heptakloor ja heptakloorepoksiid	0	2	2019, 2020	NA	1	2020

Selgitus tabeli juurde:

↑ Sisaldused tõusevad

↓ Sisaldused langevad

→ Sisaldused ei ole muutunud

0 Sisaldusi ei ole tuvastatud

NA Muutust ei saa hinnata (pole piisavalt mõõtmisi vastavas maatriksis teostatud)

4.4.7.3 SPETS kvaliteedinäitajad ja SPETS kvaliteedielemendi seisundiklass hinnang

KeM määrus 28 alusel antud SPETS kvaliteedielemendi hinnang 2020. aasta seireandmete alusel on Jägala_4 kogumis **hea**.

Metallid olid seires vees 12 kord aastas teised VSPTS näitajad 4 korda.

Eksperthinnangu alusel on olukord samuti hea. Vesikonnaspetsiifilised saasteained ei ületa ka teistes maatriksites keskkonnale ohutut taset. Tulemused on näidatud tabelis 42.

Tabel 42. Jägala_4 VSPETS hinnang 2020. aasta seireandmete alusel

Jägala_4								
KeM määrus 28 vesikonnaspetsiifiliste ainete hinnang			Hea	Seisundiklass teiste maatriksite alusel		Hea		
Vesikonnaspetsiifilised saasteained vees				Vesikonnaspetsiifilised saasteained teistes maatriksites				
Jkr. Nr Kem 28	Cas nr		SPETS hinnang vesi	Aasta keskmine pinnavesi (4 mõõtmist aastas) µg/l	Põhjasetted µg/kg KA	Kala, µg/kg	Seisundiklass teiste maatriksite alusel	Pinnase, sette piirväärtuse viide
1	7440-38-2	Arseen ja selle ühendid	Väga hea	0,5	1600	310	Hea	1
2	7440-39-3	Baarium ja selle ühendid	Hea	58,0	60000	140	Hea	1
3	7440-47-3	Kroom ja selle ühendid	Väga hea	0,3	5600	70	Hea	1
5	7440-31-5	Tina ja selle ühendid	Väga hea	<LOQ	<LOQ	<LOQ	Väga hea	1
6	7440-66-6	Tsink ja selle ühendid	Väga hea	1,0	25000	14000	Hea	1
7	7440-50-8	Vask ja selle ühendid	Väga hea	0,6	3100	1500	Hea	1
8	95-47-6	o-ksüleen	Väga hea	<LOQ				
9		m/p-ksüleen	Väga hea	<LOQ				
10	108-88-3	Tolueen	Väga hea	<LOQ				
11	108-95-2	Fenool	Väga hea	<LOQ				1
12	95-48-7	o-kresool	Väga hea	<LOQ				1
13		p-/m-kresool	Väga hea	<LOQ				1
14	526-75-0	2,3-dimetüülfenool	Väga hea	<LOQ				1
15	576-26-1	2,6-dimetüülfenool	Väga hea	<LOQ				1
16	95-65-8	3,4-dimetüülfenool	Väga hea	<LOQ				1
17	108-68-9	3,5-dimetüülfenool	Väga hea	<LOQ				1
18	108-46-3	Resortsiin	Väga hea	<LOQ				1
19		Naftasaadused	Väga hea	<LOQ	60000		Hea	1
20	16984-48-8	Fluoriid	Hindamata					
21		Glüfosaat + AMPA	Väga hea	<LOQ				2
22	94-74-6	MCPA	Väga hea	<LOQ		<LOQ		1
23	999-81-5	Kloormekvaatkloriid	Väga hea	<LOQ		<LOQ		1
24	67129-08-2	Metasakloor	Väga hea	<LOQ	<LOQ	<LOQ	Väga hea	2
25	107534-96-3	Tebukonasool	Väga hea	<LOQ		<LOQ		2
26	60-51-5	Dimetootaat	Väga hea	<LOQ		<LOQ		1
27	1702-17-6	Klopüraliid	Väga hea	<LOQ		<LOQ		2
28	118134-30-8	Spiroksamiin	Väga hea	<LOQ		<LOQ		1
29	8018-01-7	Mankotseeb + etüleenitiourea	Väga hea	<LOQ				1
30	178928-70-6	Protiokonasool-destio	Väga hea	<LOQ	<LOQ		Väga hea	1
31	94-75-7	2,4-D	Väga hea	<LOQ		<LOQ		1

1- Pinnase sihtarvud - Keskkonnaministri 28.06.2019 määrus nr 26

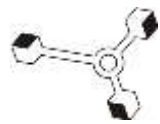
„Ohtlike ainete sisalduse piirväärtused pinnases” <https://www.riigiteataja.ee/akt/104072019006>

2- Annex VII: PNEC values and hazard information for candidate substances

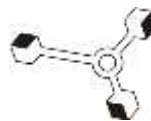
https://circabc.europa.eu/webdav/CircaBC/env/wfd/Library/framework_directive/thematic_documents/priority_substances/supporting_substances/monitoring-based/07_Annex%20VII_PNEC_Candidate-substances.pdf

4.4.7.4 Ökoloogilise seisundi hulka kuuluvate sünteetiliste saasteainete mõju hinnang

Mõju hinnang arvestab kõiki kogumis olevaid saasteaineid (va. KESE) ja seda võiks käsitleda kui eelhoiatussüsteemi saasteainete mõjude vähendamiseks. Tabelis 43 on esitatud Jägala_4 kogumi saasteainete tulemused ja selle alusel keskkonnoahuga ainete ning vesikonnaspetsiifiliste ainete ühtne saasteainete mõju olukorda kirjeldav ekspertarvamus kogumile.

Ekspertarvamus tugineb rahvusvahelistele üldtunnustatud keskkonnaohu tuvastamise võrdlusalustele ning selle alusel on Jägala _4 kogum saasteainete survega kogum. Olulisima mõjuga on PAHid, millest püreen ületab vees ka mõjupiiri.

Tabel 43. Jägala_4 kogumi saasteainete mõju hinnang 2020. aasta seireandmete alusel

Jägala_4										
Keskkonnoahuga ained, mida kogumis leiti üle määramispiiri										
Inimmõju hinnang sünteetiliste saasteainete mõju alusel (ekspertarvamus Veeseadus § 75 ja VRD V lisa punkt 1.2 ja VIII lisa alusele) (arvestab kõiki kogumis tuvastatud sünteetilisi aineid ja piirväärtusega vesikonnaspetsiifilisi aineid kõigis maatriksites)						Surve mõju hinnang	Survega	Mõjuhinnangu selgitus	Püreen vees üle mõjupiiri. 10 saasteainete üle määramispiiri.	
Nr	Cas nr	Saasteaine nimetus	Aasta keskmine pinnavesi µg/l	Põhjasetted µg/kg KA	Kala, lihas µg/kg	Üksik ühendi mõju hinnang	Piirväärtus Vesi µg/l	Piirväärtus Sete µg/kg KA	Piirväärtus Elustik µg/kg	Piirväärtuse Viide
1	88-06-2	2,4,6-Triklorofenool	<LOQ	1,2	<LOQ		0,8	60		1
2	106-48-9	4-Klorofenool	<LOQ	<LOQ	2,1		2,4	112		1
3	56-55-3	Benso(a)antratseen	<LOQ	11	<LOQ		0,3	27,7		1
4	85-01-8	Fenantreen	<LOQ	12	<LOQ		1,3	2707		1
5	81103-11-9	Klaritromütsiin	0,0006				0,12			1
6	218-01-9	Krüseen	<LOQ	15	<LOQ		0,07	165		1
7	ei kohaldata	Monooktüültina	0,0036	<LOQ	<LOQ		0,1	1,17		1
8	375-22-4	Perfluorobutaanhape	0,0031	<LOQ	<LOQ		27,8			2
9	2307-24-4	Perfluoroheksaanhape	0,0059	<LOQ						
10	129-00-0	Püreen	0,0049	17	<LOQ		0,0046	31,88		1

Viited:

1 - https://circabc.europa.eu/webdav/CircaBC/env/wfd/Library/framework_directive/thematic_documents/priority_substances/supporting_substances/monitoring-based/07_Annex%20VII_PNEC_Candidate-substances.pdf2- Vesi: NORMAN Substance Database – NORMAN SusDat <https://www.norman-network.com/nds/susdat/susdatSearchShow.php>**Selgitused tabeli juurde:**

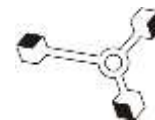
<LOQ – alla määramispiiri tulemus

Ökotoksikoloogiline mõju piiri võrdluse alus

>LOQ <PNEC Üksikühendi hinnangus ülemääramispiiri alla mõju piiri

>PNEC Ülemõju piiri

Hindamata Pole andmeid PNECi ega mõne muu mõju hindamist võimaldava väärtuse kohta

4.4.8 Mustjõgi

4.4.8.1 KESE kvaliteedinäitajad ja keemilise seisundi hinnang

Koiva vesikonnas Mustjõgi Mustjõgi_5 kogum oli keemilise seisundi seires 2020. aastal punktiga SJA7631000 - Mustjõgi: Tsirgumäe. Mustjõgi_5 kogum on 2020. aasta seireandmete alusel **halvas** keemilises seisundis. Head seisundit ei ole saavutatud ühe kvaliteedinäitaja osas – elavhõbe elustikus. Elavhõbeda sisaldus elustikus võrreldes teiste pinnaveekogumitega on oluliselt suurem ulatudes 530 µg/kg lihase märgkaalus.

Surve keemilise seisundi näitajate osas on elustiku maatriksi alusel bromodifenüüleetrite ja metallide (Ni, Pb, Cd, Hg) osas. Settes metallide (Ni, Pb, Cd, Hg) ja pentaklorofenooli osas. Pinnavees ületasid määramispiiri plii, nikli, fluoranteeni ja benso(g,h,i)perüleenit tulemused (Tabel 44).

Tabel 44. Mustjõgi_5 kogumis keemilise seisundi survet põhjustavad kvaliteedinäitajad 2020. aasta seireandmete alusel

Mustjõgi_5					
			Vesi (aasta keskmine)	Elustik	Sete
			µg/l	µg/kg MK	µg/kg KA
1	Bromodifenüüleetrid	32534-81-9	NA	0,0032	<LOQ
2	Kaadmium (Cd)	7440-43-9	<LOQ	110	66
3	Fluoranteen	206-44-0	0,00063	<LOQ	<LOQ
4	Plii (Pb)	7439-92-1	0,11	40	1900
5	Elavhõbe (Hg)	7439-97-6	<LOQ	530	9,2
6	Nikkel (Ni)	7440-02-0	0,59	120	3200
7	Pentaklorobenseen	608-93-5	0,00006	<LOQ	<LOQ
8	Pentaklorofenool	87-86-5	<LOQ	<LOQ	1,3
9	Benso(g,h,i)perüleen	191-24-2	0,00038	<LOQ	<LOQ

Selgitused tabeli juurde:

Punane üle piirväärtuse
 NA ei analüüsitud
 <LOQ alla määramispiiri
 MK märgkaalu kohta
 KA kuivkaalu kohta

4.4.8.2 Muutused saasteainete sisaldustes

Mustjõgi_5 oli keemilise seisundi seires ka 2017. aastal. Saasteainete muutusi saab võrrelda sette maatriksi osas. Elustik ei ole varem seires olnud. Saasteainete sisaldused nende kvaliteedinäitajate osas, mis ületasid määramispiiri 2017. ja/või 2020. aastal, on pigem suurenenud. Heksabromotsüklododekaani osas on 2020. aastal olnud määramispiir kõrgem kui 2017. aastal ja sisalduse muutust hinnata ei saa, sest 2020. aasta tulemus jäi alla määramispiiri.

Joonis 12. Mustajõgi_5 saasteainete muutused settes ($\mu\text{g/kg KA}$) 2017 – 2020

Tabel 45. Mustajõgi_5 kogumi trendiainete muutuste hinnangud 2017 – 2020

Nr	Nimetus	Trend settes	Mõõtmisi kokku	Mõõtmisaastad	Trend elustikus	Mõõtmisi kokku	Mõõtmisaastad
2	Antratseen	0	2	2017, 2020	NA	1	2020
5	Bromodifenüleetrid	0	2	2017, 2020	NA	1	2020
6	Kaadmium ja selle ühendid	↑	2	2017, 2020	NA	1	2020
7	Kloroalkaanid, C10–13	0	2	2017, 2020	NA	1	2020
12	Di(2-etüül-heksüül)ftalaat (DEHP)	0	2	2017, 2020	NA	1	2020
15	Fluoranteen	0	2	2017, 2020	NA	1	2020
16	Heksaklorobenseen	0	2	2017, 2020	NA	1	2020
17	Heksaklorobutadieen	0	2	2017, 2020	NA	1	2020
18	Heksaklorotsükloheksaan	0	2	2017, 2020	NA	1	2020
20	Plii ja selle ühendid	↑	2	2017, 2020	NA	1	2020
22	Naftaleen	0	2	2017, 2020	NA	1	2020
21	Elavhõbe ja selle ühendid	↑	2	2017, 2020	NA	1	2020
26	Pentaklorobenseen	0	2	2017, 2020	NA	1	2020
28	Benso(b)fluoranteen	0	2	2017, 2020	NA	1	2020
28	Benso(k)fluoranteen	0	2	2017, 2020	NA	1	2020
28	Benso(a)püreen	0	2	2017, 2020	NA	1	2020
28	Indeno(1,2,3-cd)püreen	0	2	2017, 2020	NA	1	2020
28	Benso(g,h,i)perüleen	0	2	2017, 2020	NA	1	2020
30	Tributüültina ühendid	0	2	2017, 2020	NA	1	2020
34	Dikofool	0	2	2017, 2020	NA	1	2020
35	Perfluorooktaansulfoonhape ja selle derivaadid (PFOS)	0	2	2017, 2020	NA	1	2020
36	Kinoksüfeen	0	2	2017, 2020	NA	1	2020
37	Dioksiinid ja dioksiinisarnased ühendid	0	2	2017, 2020	NA	1	2020
43	Heksabromotsüklododekaanid (HBCDD)	NA	2	2017, 2020	NA	1	2020
44	Heptakloor ja heptaklooripoksiid	0	2	2017, 2020	NA	1	2020

Selgitus tabeli juurde:

↑ Sisaldused tõusevad

↓ Sisaldused langevad

→ Sisaldused ei ole muutunud

0 Sisaldusi ei ole tuvastatud

NA Muutust ei saa hinnata (pole piisavalt mõõtmisi vastavas maatriksis teostatud)

4.4.8.3 SPETS kvaliteedinäitajad ja SPETS kvaliteedielemendi seisundiklass hinnang

KeM määrus 28 alusel antud SPETS kvaliteedielemendi hinnang 2020. aasta seireandmete alusel on Mustjõgi_5 kogumis **hea**.

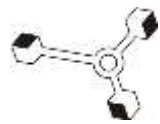
Eksperthinnangu alusel on olukord halb. Keskkonnale ohutut taset ületab fenool settes. Tulemused on esitatud tabelis 46.

Tabel 46. Mustjõgi_5 VSPETS hinnang 2020. aasta seiretulemuste alusel

Mustjõgi_5								
KeM määrus 28 vesikonnaspetsiifiliste ainete hinnang			Hea	Seisundiklass teiste maatriksite alusel			Halb	
Vesikonnaspetsiifilised saasteained vees				Vesikonnaspetsiifilised saasteained teistes maatriksites				
Jkr. Nr Ke m 28	Cas nr		SPETS hinnang vesi	Aasta keskmine pinnavesi (4 mõõtmist aastas) µg/l	Põhjasettid µg/kg KA	Kala, µg/kg	Seisundiklass teiste maatriksite alusel	Pinnase, sette piirväärtuse viide
1	7440-38-2	Arseen ja selle ühendid	Väga hea	0,7	3500	40	Hea	1
2	7440-39-3	Baarium ja selle ühendid	Hea	92	160000	110	Hea	1
3	7440-47-3	Kroom ja selle ühendid	Väga hea	0,5	4900	70	Hea	1
5	7440-31-5	Tina ja selle ühendid	Väga hea	<LOQ	<LOQ	<LOQ	Väga hea	1
6	7440-66-6	Tsink ja selle ühendid	Väga hea	2,6	20000	15000	Hea	1
7	7440-50-8	Vask ja selle ühendid	Väga hea	0,8	2800	1200	Hea	1
8	95-47-6	o-ksüleen	Väga hea	<LOQ				
9		m/p-ksüleen	Väga hea	<LOQ				
10	108-88-3	Tolueen	Väga hea	<LOQ				
11	108-95-2	Fenool	Hea	0,2	160		Halb	1
12	95-48-7	o-kresool	Väga hea	<LOQ	<LOQ		Väga hea	1
13		p-/m-kresool	Hea	0,3	<LOQ		Väga hea	1
14	526-75-0	2,3-dimetüülfenool	Hea	0,2	<LOQ		Väga hea	1
15	576-26-1	2,6-dimetüülfenool	Väga hea	<LOQ	<LOQ		Väga hea	1
16	95-65-8	3,4-dimetüülfenool	Väga hea	<LOQ	<LOQ		Väga hea	1
17	108-68-9	3,5-dimetüülfenool	Väga hea	<LOQ	<LOQ		Väga hea	1
18	108-46-3	Resortsiin	Väga hea	<LOQ	<LOQ		Väga hea	1
19		Naftasaadused	Väga hea	<LOQ	60000		Hea	1
20	16984-48-8	Fluoriid	Hindamata					
21		Glüfosaat + AMPA	Väga hea	<LOQ	<LOQ		Väga hea	2
22	94-74-6	MCPA	Väga hea	<LOQ	<LOQ	<LOQ	Väga hea	1
23	999-81-5	Kloormekvaatkloriid	Väga hea	<LOQ	<LOQ	<LOQ	Väga hea	1
24	67129-08-2	Metasakloor	Väga hea	<LOQ	<LOQ	<LOQ	Väga hea	2
25	107534-96-3	Tebukonasool	Väga hea	<LOQ	<LOQ	<LOQ	Väga hea	2
26	60-51-5	Dimetooat	Väga hea	<LOQ	<LOQ	<LOQ	Väga hea	1
27	1702-17-6	Klopüraliid	Väga hea	<LOQ	<LOQ	<LOQ	Väga hea	2
28	118134-30-8	Spiroksamiin	Väga hea	<LOQ	<LOQ	<LOQ	Väga hea	1
29	8018-01-7	Mankotseeb + etüleentioürea	Hindamata					1
30	178928-70-6	Protiokonasool-destio	Väga hea	<LOQ	<LOQ		Väga hea	1
31	94-75-7	2,4-D	Väga hea	<LOQ	<LOQ	<LOQ	Väga hea	1

1- Pinnase sihtarvud - Keskkonnaministri 28.06.2019 määrus nr 26 „Ohtlike ainete sisalduse piirväärtused pinnases” <https://www.riigiteataja.ee/akt/104072019006>

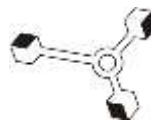
2- Annex VII: PNEC values and hazard information for candidate substances https://circabc.europa.eu/webdav/CircaBC/env/wfd/Library/framework_directive/thematic_documents/priority_substances/supporting_substances/monitoring-based/07_Annex%20VII_PNEC_Candidate-substances.pdf

4.4.8.4 Ökoloogilise seisundi hulka kuuluvate sünteetiliste saasteainete mõju hinnang

Mõju hinnang arvestab kõiki kogumis olevaid saasteaineid (va. KESE) ja seda võiks käsitleda kui eelhoiatussüsteemi saasteainete mõjude vähendamiseks. Tabelis 47 on esitatud Mustjõgi_5 saasteainete tulemused ja selle alusel keskkonnaohuga ainete ning vesikonnaspetsiifiliste ainete ühtne saasteainete mõju olukorda kirjeldav ekspertarvamus kogumile.

Ekspertarvamus tugineb rahvusvahelistele üldtunnustatud keskkonnaohu tuvastamise võrdlusalustele ning selle alusel on Mustjõgi_5 kogum olulise saasteainete survega kogum.

Tabel 47. Mustjõgi_5 kogumi saasteainete hinnang 2020. aasta seireandmete alusel

Mustjõgi_5											
Keskkonnanõugete ained, mida kogumis leiti üle määramispiiri											
Inimmõju hinnang sünteetiliste saasteainete mõju alusel (ekspertarvamus Veeseadus § 75 ja VRD V lisa punkt 1.2 ja VIII lisa alusele) (arvestab kõiki kogumis tuvastatud sünteetilisi aineid ja piirväärtusega vesikonnaspetsiifilisi aineid kõigis maatriksites)							Surve mõju hinnang	Olulise survega	Mõjuhinnangu selgitus	Fenooli settes üle mõjupiiri. Klorofenoolid (3) settes üle mõjupiiri. Püreen vees üle mõjupiiri. 9 saasteainete üle määramispiiri.	
Nr	Cas nr	Saasteaine nimetus	Aasta keskmine pinnavesi µg/l	Põhjasetted µg/kg KA	Kala, lihas µg/kg	Karp, µg/kg	Üksik ühendi mõju hinnang	Piirväärtus Vesi µg/l	Piirväärtus Sete µg/kg KA	Piirväärtus Elustik µg/kg	Piirväärtuse Viide
1	58-90-2	2,3,4,6-Tetraklorofenool	<LOQ	6,9	<LOQ			0,36			2
2	88-06-2	2,4,6-Triklorofenool	<LOQ	130	<LOQ			1,6	195		1
3	1928-43-4	2,4-D 2-EHE	0,0041	<LOQ	<LOQ			0,049			2
4	120-83-2	2,4-diklorofenool/2,5-diklorofenool	<LOQ	69	<LOQ			0,8	60		1
5	106-48-9	4-Klorofenool	<LOQ	210	<LOQ			2,4	112		1
6	218-01-9	Krüseen	<LOQ	<LOQ	6,6	<LOQ		0,07	165		1
7	375-22-4	Perfluorobutaanhape	0,0036		<LOQ			27,8			2
8	2307-24-4	Perfluorohexaanhape	0,01								
9	129-00-0	Püreen	0,0046	<LOQ	<LOQ	<LOQ		0,0046	31,88		1

Viited:

1 - https://circabc.europa.eu/webdav/CircaBC/env/wfd/Library/framework_directive/thematic_documents/priority_substances/supporting_substances/monitoring-based/07_Annex%20VII_PNEC_Candidate-substances.pdf2- Vesi: NORMAN Substance Database – NORMAN SusDat <https://www.norman-network.com/nds/susdat/susdatSearchShow.php>**Selgitused tabeli juurde:**

<LOQ – alla määramispiiri tulemus

Ökotoxikoloogiline mõju piiri võrdluse alus

>LOQ <PNEC Üksikühendi hinnangus ülemääramispiiri alla mõju piiri

>PNEC Ülemõju piiri

Hindamata Pole andmeid PNECi ega mõne muu mõju hindamist võimaldava väärtuse kohta

4.4.9 Emajõgi

4.4.9.1 KESE kvaliteedinäitajad ja keemilise seisundi hinnang

Mõõtmised toimusid seirepunktis SJA7982000 - Emajõgi: Tartu (Kvissental). 2020. aasta seireandmete alusel on Emajõgi **halvas** keemilises seisundis. Head seisundit ei ole saavutatud kolme kvaliteedinäitaja osas: kaadmium ja elavhõbe elustikus ning heptakloor ja heptakloorepoksiid vees. Kokku on kogumis 15 keemilise seisundi kvaliteedinäitajat üle määramispiiri (Tabel 48). Keemilise seisundi kvaliteedinäitajate seisundiklassid 2020. aasta seireandmete alusel on nähtavad tööriistas „Ohtlikud ained vooluveekogumites“.

Tabel 48. Emajõe kogumis keemilise seisundi survet põhjustavad kvaliteedinäitajad 2020. aasta seireandmete alusel

Emajõgi (Kvissental)					
			Vesi (aasta keskmine)	Elustik	Sete
			µg/l	µg/kg MK	µg/kg KA
1	Bromodifenüüleetrid	32534-81-9	NA	0,0044	<LOQ
2	Kaadmium (Cd)	7440-43-9	<LOQ	310	190
3	Fluoranteen	206-44-0	0,0036	<LOQ	5,3
4	Heksaklorotsükloheksaan	608-73-1	0,00013	<LOQ	<LOQ
5	Plii (Pb)	7439-92-1	0,068	260	6900
6	Elavhõbe (Hg)	7439-97-6	<LOQ	270	24
7	Naftaleen	91-20-3	0,016	<LOQ	11
8	Nikkel (Ni)	7440-02-0	0,42	200	11000
9	Pentaklorobenseen	608-93-5	0,00017	<LOQ	<LOQ
10	Benso(b)fluoranteen	205-99-2	<LOQ	<LOQ	6,5
11	Benso(k)fluoranteen	207-08-9	<LOQ	<LOQ	5,7
12	Benso(g,h,i)perüleen	191-24-2	0,00065	<LOQ	5
13	Indeno(1,2,3-cd)püreen	193-39-5	<LOQ	<LOQ	6
14	Triklorobenseenid	12002-48-1	0,0018	<LOQ	<LOQ
15	Heptakloor ja heptakloorepoksiid	76-44-8/1024-57-3	0,00017	<LOQ	<LOQ

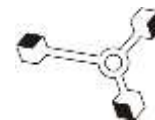
Selgitused tabeli juurde:

Punane üle piirväärtuse
 NA ei analüüsitud
 <LOQ alla määramispiiri
 MK märgkaalu kohta
 KA kuivkaalu kohta

4.4.9.2 SPETS kvaliteedinäitajad ja SPETS kvaliteedielemendi seisundiklass hinnang

KeM määrus 28 alusel antud SPETS kvaliteedielemendi hinnang 2020. aasta seireandmete alusel on Emajões **hea**.

Ekspert hinnangu alusel on olukord halb. Glüfosaat settes ületab keskkonnale ohutut taset. Tulemused on esitatud tabelis 49.

Tabel 49. Emajõe kogumi VSPETS hinnang 2020. aasta seiretulemuste alusel

Emajõgi (Kvissental)								
KeM määrus 28 vesikonnaspetsiifiliste ainete hinnang			Hea	Seisundiklass teiste maatriksite alusel			Halb	
Vesikonnaspetsiifilised saasteained vees				Vesikonnaspetsiifilised saasteained teistes maatriksites				
Jkr. Nr Kem 28	Cas nr		SPETS hinnang vesi	Aasta keskmine pinnavesi (4 mõõtmist aastas) µg/l	Põhjasettid µg/kg KA	Kala, µg/kg	Seisundiklass teiste maatriksite alusel	Pinnase, sette piirväärtuse viide
1	7440-38-2	Arseen ja selle ühendid	Väga hea	0,6	2600	120	Hea	1
2	7440-39-3	Baarium ja selle ühendid	Hea	93	130000	210	Hea	1
3	7440-47-3	Kroom ja selle ühendid	Väga hea	<LOQ	16000	100	Hea	1
5	7440-31-5	Tina ja selle ühendid	Väga hea	<LOQ	<LOQ	<LOQ	Väga hea	1
6	7440-66-6	Tsink ja selle ühendid	Hea	3,2	37000	18000	Hea	1
7	7440-50-8	Vask ja selle ühendid	Väga hea	0,7	7900	2100	Hea	1
8	95-47-6	o-ksüleen	Väga hea	<LOQ				
9		m/p-ksüleen	Väga hea	<LOQ				
10	108-88-3	Tolueen	Väga hea	<LOQ				
11	108-95-2	Fenool	Väga hea	<LOQ	98		Hea	1
12	95-48-7	o-kresool	Väga hea	<LOQ	<LOQ		Väga hea	1
13		p-/m-kresool	Väga hea	<LOQ	<LOQ		Väga hea	1
14	526-75-0	2,3-dimetüülfenool	Väga hea	<LOQ	<LOQ		Väga hea	1
15	576-26-1	2,6-dimetüülfenool	Väga hea	<LOQ	<LOQ		Väga hea	1
16	95-65-8	3,4-dimetüülfenool	Väga hea	<LOQ	<LOQ		Väga hea	1
17	108-68-9	3,5-dimetüülfenool	Väga hea	<LOQ	<LOQ		Väga hea	1
18	108-46-3	Resortsiin	Väga hea	<LOQ	<LOQ		Väga hea	1
19		Naftasaadused	Väga hea	<LOQ	70000		Hea	1
20	16984-48-8	Fluoriid	Hindamata					
21		Glüfosaat + AMPA	Väga hea	<LOQ	699		Halb	2
22	94-74-6	MCPA	Väga hea	<LOQ	<LOQ	<LOQ	Väga hea	1
23	999-81-5	Kloormekvaatkloriid	Väga hea	<LOQ	<LOQ	<LOQ	Väga hea	1
24	67129-08-2	Metasakloor	Väga hea	<LOQ	<LOQ	<LOQ	Väga hea	2
25	107534-96-3	Tebukonasool	Väga hea	<LOQ	<LOQ	<LOQ	Väga hea	2
26	60-51-5	Dimetoot	Väga hea	<LOQ	<LOQ	<LOQ	Väga hea	1
27	1702-17-6	Klopüraliid	Väga hea	<LOQ	<LOQ	<LOQ	Väga hea	2
28	118134-30-8	Spirosamiin	Väga hea	<LOQ	<LOQ	<LOQ	Väga hea	1
29	8018-01-7	Mankotseeb + etüleentioürea	Väga hea	<LOQ				1
30	178928-70-6	Protiokonasool-destio	Väga hea	<LOQ	<LOQ		Väga hea	1
31	94-75-7	2,4-D	Väga hea	<LOQ	<LOQ	<LOQ	Väga hea	1

1- Pinnase sihtarvud - Keskkonnaministri 28.06.2019 määrus nr 26 „Ohtlike ainete sisalduse piirväärtused pinnases“ <https://www.riigiteataja.ee/akt/104072019006>

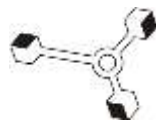
2- Annex VII: PNEC values and hazard information for candidate substances https://circabc.europa.eu/webdav/CircaBC/env/wfd/Library/framework_directive/thematic_documents/priority_substances/supporting_substances/monitoring-based/07_Annex%20VII_PNEC_Candidate-substances.pdf

4.4.9.3 Ökoloogilise seisundi hulka kuuluvate sünteetiliste saasteainete mõju hinnang

Mõju hinnang arvestab kõiki kogumis olevaid saasteaineid (va. KESE) ja seda võiks käsitleda kui eelhoiatussüsteemi saasteainete mõjude vähendamiseks. Tabelis 50 on esitatud Emajõe Kvissentali seirepunkti saasteainete tulemused ja selle alusel keskkonnaohuga ainete ning vesikonnaspetsiifiliste ainete ühtne saasteainete mõju olukorda kirjeldav ekspertarvamus kogumile.

Ekspertarvamus tugineb rahvusvahelistele üldtunnustatud keskkonnaohu tuvastamise võrdlusalustele ning selle alusel on Emajõe kogum olulise saasteainete survega kogum. Olulisemad saasteained on PAH-d ja perfluoroühendid. PAH-dest püreen ületab ökotoksikoloogilise mõju piiri.

Tabel 50. Emajõgi_1 kogumi saasteainete hinnang 2020. aasta seireandmete alusel

Emajõgi (Kvissental)											
Keskkonnanõugete ained, mida kogumis leiti üle määramispiiri											
Inimmõju hinnang sünteetiliste saasteainete mõju alusel (ekspertarvamus Veeseadus § 75 ja VRD V lisa punkt 1.2 ja VIII lisa alusele) (arvestab kõiki kogumis tuvastatud sünteetilisi aineid ja piirväärtusega vesikonnaspetsiifilisi aineid kõigis maatriksites)								Surve mõju hinnang	Olulise survega	Mõjuhinnangu selgitus	Püreen vees üle mõjupiiri. Glüfosaat settes üle mõjupiiri. 13 saasteainete üle määramispiiri.
Nr	Cas nr	Saasteaine nimetus	Aasta keskmine pinnavesi µg/l	Põhjasetted µg/kg KA	Kala, lihas µg/kg	Karp, µg/kg	Üksik ühendi mõju hinnang	Piirväärtus Vesi µg/l	Piirväärtus Sete µg/kg KA	Piirväärtus Elustik µg/kg	Piirväärtuse Viide
1	88-06-2	2,4,6-Triklorofenool	<LOQ	5,3	<LOQ			1,6	195		1
2	120-83-2	2,4-diklorofenool/2,5-diklorofenool	<LOQ	6,5	<LOQ			0,8	60		1
3	83-32-9	Atsenaften	0,006	<LOQ	<LOQ	<LOQ		3,8	2336		1
4	56-55-3	Benso(a)antratseen	<LOQ	6,8	<LOQ	<LOQ		0,3	27,7		1
5	188425- 85-6	Boskaliid	0,0014	<LOQ				11,6			1
6	85-01-8	Fenantreen	0,029	5	<LOQ	<LOQ		1,3	2707		1
7	86-73-7	Fluoreen	0,01	<LOQ	<LOQ	<LOQ		2,5	2826		1
8	218-01-9	Krüseen	<LOQ	7	6,6	<LOQ		0,07	165		1
9	ei kohaldata	Monooktüültina	0,0036	<LOQ	<LOQ			0,1	1,17		1
10	375-22-4	Perfluorobutaanhape	0,0093		<LOQ			27,8			2
11	2307-24-4	Perfluorohexaanhape	0,008								
12	335-67-1	Perfluorooktaanhape	0,0006								
13	129-00-0	Püreen	0,006	7	<LOQ	<LOQ		0,0046	31,88		1

Viited:

1 - https://circabc.europa.eu/webdav/CircaBC/env/wfd/Library/framework_directive/thematic_documents/priority_substances/supporting_substances/monitoring-based/07_Annex%20VII_PNEC_Candidate-substances.pdf2- Vesi: NORMAN Substance Database – NORMAN SusDat <https://www.norman-network.com/nds/susdat/susdatSearchShow.php>**Selgitused tabeli juurde:**

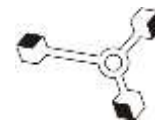
<LOQ – alla määramispiiri tulemus

Ökotoksikoloogiline mõju piiri võrdluse alus

>LOQ <PNEC Üksikühendi hinnangus ülemääramispiiri alla mõju piiri

>PNEC Ülemõju piiri

Hindamata Pole andmeid PNECi ega mõne muu mõju hindamist võimaldava väärtuse kohta

4.5 Nitraaditundliku piirkonna jõgede veekvaliteet 2020. aastal

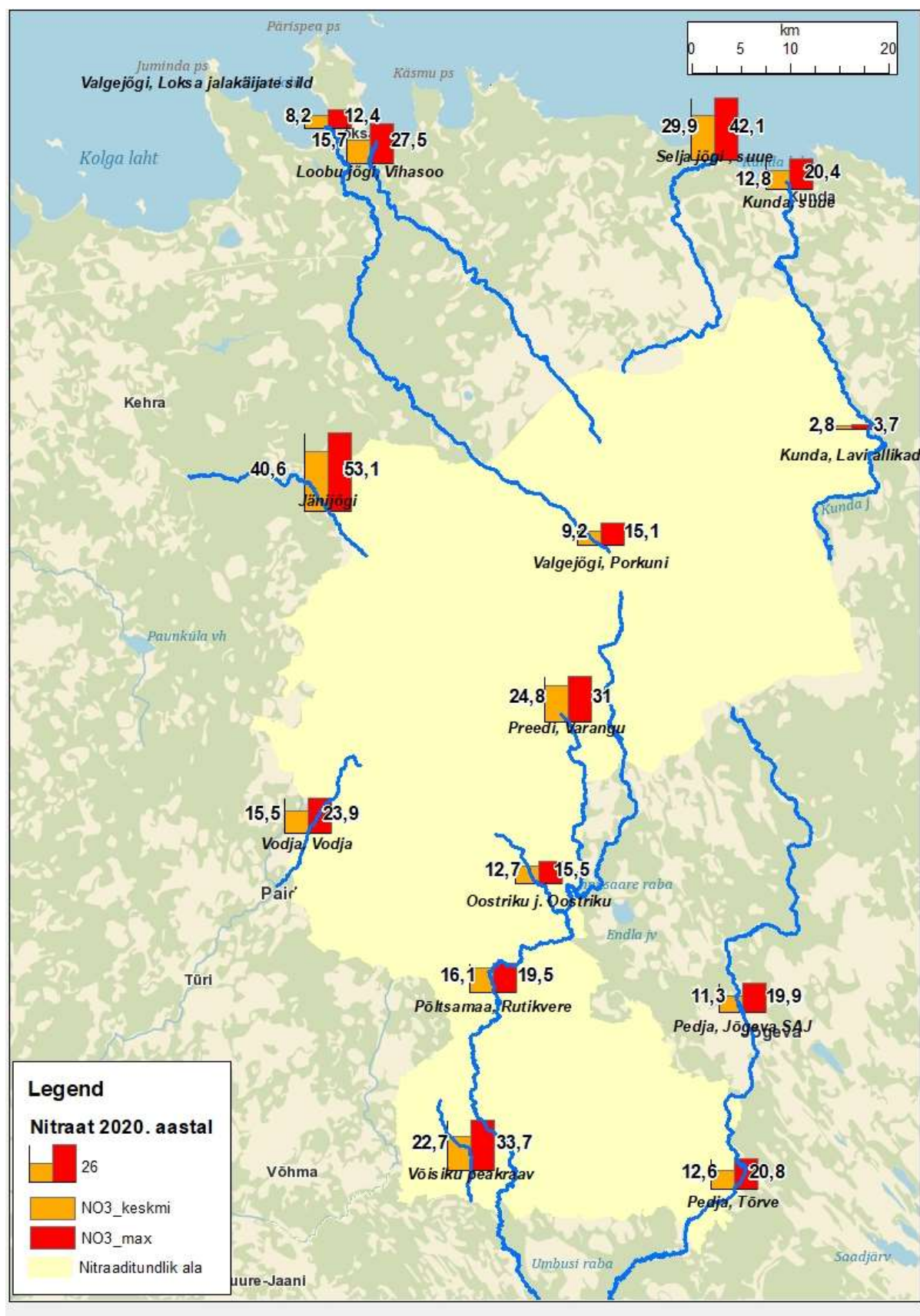
Euroopa Liidu Nõukogu direktiivi 91/676/EÜ veekogude kaitsmise kohta põllumajandusest lähtuva nitraadireostuse eest eesmärgiks on vähendada põllumajandusest lähtuvatest nitraatidest põhjustatud või tingitud veereostust ning vältida sellise reostuse jätkumist.

Eestis on nitraaditundlik ala määratud Vabariigi Valitsuse 06.12.2019 määrusega nr. 100 "Nitraaditundliku ala määramine ja põllumajandusliku tegevuse piirangud nitraaditundlikul alal".

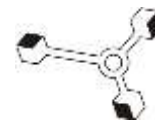
Nitraaditundlikuks alaks vastavalt direktiivile 91/676/EÜ loetakse maa-ala, mille põhjavees nitraatide sisaldus ületab 50 mg/l või ohustatud ala, kus tulevikus võib nitraatide sisaldus tõusta 50 mg/l. Sama kriteerium kehtib ka jõgedele. Lisaks loetakse nitraatide suhtes tundlikeks pinnaveekogud, mis eutrofeeruvad või mida tulevikus võivad ohustada eutrofeerumise protsessid. Nitraaditundliku ala piiridesse jäävad järgmised seiresse kuuluvad jõelävendid: Kunda jõgi Lavi allikad, Valgejõgi Porkuni, Jänijõgi Jäneda, Preedi jõgi Varangu, Vodja jõgi Vodja, Oostriku jõgi Oostriku, Põltsamaa jõgi Rutikvere, Võisiku peakraav ja Pedja jõgi Tõrve.

Joonisel 13 on toodud nitraaditundliku ala piiridesse jäävate seirejõgede nitraatide keskmised ja maksimaalsed sisaldused 2020. aastal. Lisaks on joonisel näidatud nitraaditundliku ala väliste, kuid ala piirilt lähtuvate seirejõgede: Selja jõe suudme, Kunda jõe suudme, Pandivere kõrgustikust alguse saavate Loobu jõe Jõekäär (Vihasoo) ja Valgejõe Loksa jalakäijate sild ning ala läbivate Pedja jõe Jõgeva SAJ keskmised ja maksimaalsed sisaldused.

Nitraatide 2020. aasta keskmised sisaldused nitraaditundliku ala jõgedes olid vahemikus 2.8 - 40.6 mg/l ja maksimaalsed sisaldused vahemikus 3.7-53.1 mg/l. Nitraatide piirnormi (50 mg/l) ületas Jänijõe veebruarikuu nitraadi sisaldus. Nitraatide keskmistest sisaldustest ületas EL direktiivi nitraadisisalduse sihtarvu (25 mg/l) Jänijõgi Jäneda. Väljaspoole nitraaditundliku ala piirkonda jääva, kuid ala piirilt lähtuva Selja jõe suudme nitraatide sisaldused ületasid 25 mg/l nitraatide sihtarvu 7 korral 12-st (keskmise 29.9 mg/l).

Joonis 13. Pandivere ja Adavere-Põltsamaa nitraaditundliku ala seirejõgede NO₃ keskmised ja maksimaalsed sisaldused 2020. aastal

4.6 Veebirakendus vooluveekogumite seisundite hindamiseks

Ülevaadet Eesti vooluveekogumite ökoloogilistest seisunditest füüsikalise-keemiliste kvaliteedinäitajate järgi ja kvaliteedinäitajate pikaajalisi suundumusi (riikliku keskkonnaseire allprogrammi “Jõgede hüdrokeemiline seire” andmete põhjal) näeb veebirakendusest Vooluveekogumite seisundite hindamine: https://vvhs.shinyapps.io/Vooluveekogude_Hindamine/.

Veebirakenduse avalehel on näha sisenditeks mõeldud lehe vasakpoolses osas paiknev külgpaneel ja väljunditeks loodud põhiala. Põhialal on väljundid jagatud kolmeks sakkiks – I sakk: Joonis ja andmed; II sakk: Arvkarakteristikud ja seisundiklass; III sakk: Vooluveekogumite seisundid. Kasutaja saab külgpaneelilt sisenditeks valida huvipakkuva vooluveekogumi (trükitava otsinguga rippmenüü), hinnatava kvaliteedinäitaja (rippmenüü) ja seireperioodi.

Rakenduse väljundi I sakis (Joonis ja andmed) kuvatakse interaktiivsel graafikul kasutaja poolt valitud kvaliteedinäitaja sisaldused valitud vooluveekogumi ja seireperioodi kohta. Lisaks on joonisele võimalik kuvada antud vooluveekogumi tüübile sätestatud kvaliteedinäitaja seisundiklasside piirid koos valitud seireperioodi keskmisega, kui lülitada sisse märkeruut “Keskmine ja kvaliteediklassid”. Samuti on võimalik näidata graafikul lineaarset trendijoont (märkeruut: Lineaarne trendijoon). Graafikul huvipakkuvaid punkte selekteerides (ristkülikukujulise ala märgistamisel) kuvatakse allolevas tabelis märgitud punktidele vastavad andmed.

Rakenduse väljundi II sakis (Arvkarakteristikud ja seisundiklass) on toodud valitud kvaliteedinäitaja peamised arvkarakteristikud ja ökoloogiline seisundiklass valitud vooluveekogumi ja seireperioodi kohta.

Rakenduse väljundi III sakis (Vooluveekogumite seisundid) on esitatud kasutaja poolt valitud seireperioodi kohta leitud füüsikalise-keemiliste kvaliteedinäitajate ökoloogilised seisundiklassid ja füüsikalise-keemiliste üldtingimuste koondmäärangud kõikide andmebaasis leiduvate vooluveekogumite kohta. Arvestatud on tingimustega, et kui vähemalt ühe hinnatava kvaliteedinäitaja (välja arvatud pH) ökoloogiline seisundiklass on halb või väga halb, ei saa füüsikalise-keemiliste üldtingimuste koondmäärang sõltumata hindepunktide summast olla üle kesise. Nimetatud tingimus ei kehti Kunda jõe Lavi allika kohta, kus hapniku küllastusaste on väga halb mitte reostuse mõjust vaid põhjaveelisest toitumisest ja koondmäärang on seetõttu hea.

Kvaliteedinäitajate seisundiklassid (koos väärtustega) ja koondmäärangud on tähistatud vastavate seisundiklasside värvidega. Vastav legend on toodud külgpaneelil.

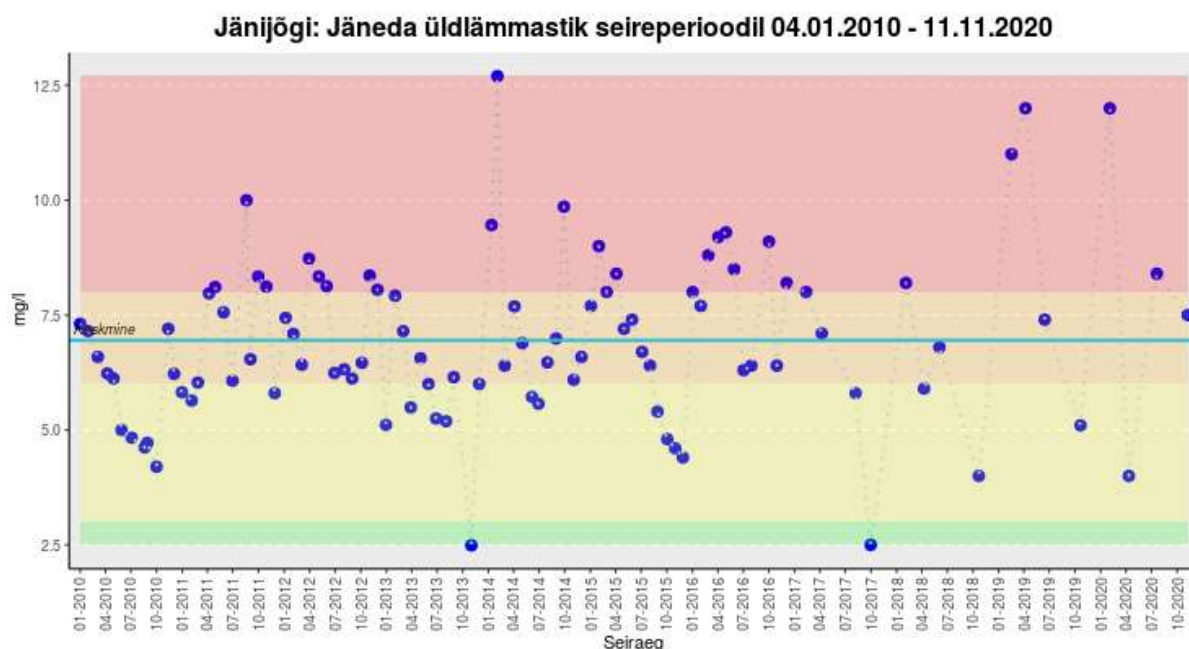

4.6.1 Pikaajaliste muutuste hinnangud - seirejõgede veekvaliteet aastatel 2010-2020

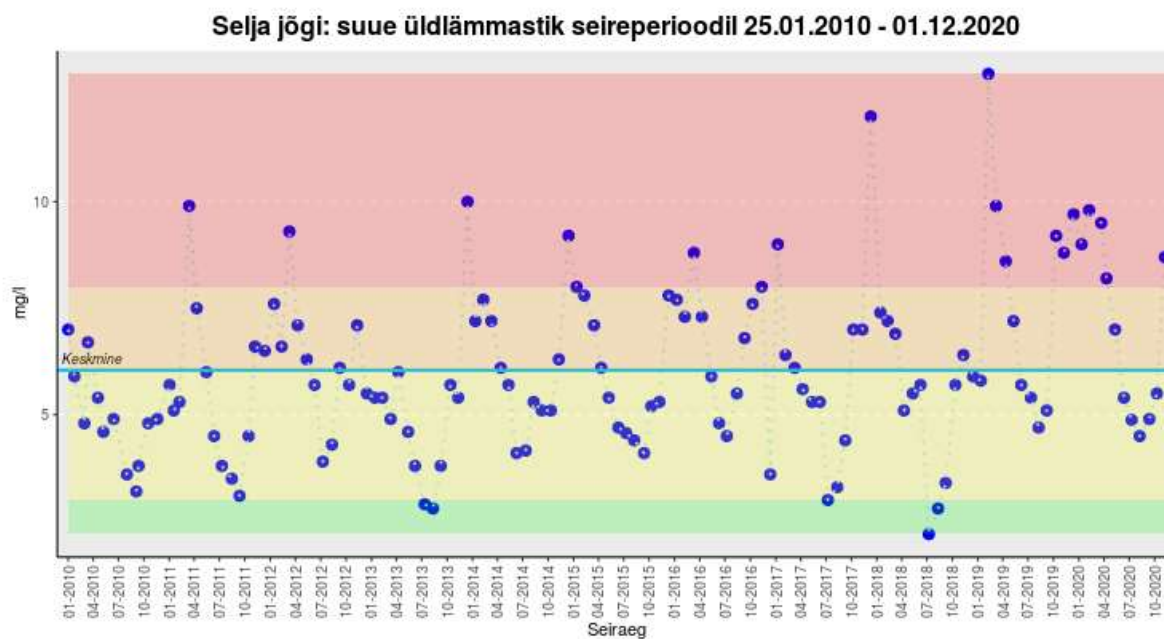
Füüsikalise-keemiliste kvaliteedinäitajate muutuste ülevaade on toodud aastate 2010-2020 kohta (rakenduses on seireperioodiks märgitud 01.01.2010 – 31.12.2020). Kasutaja saab soovi korral seireperioodi muuta (andmebaasis on andmed alates 1995. aastast).

Käesolevas aruandes on esitatud graafikud (joonised 14-18) vooluveekogumite nende kvaliteedinäitajate kohta, mis olid 2020. aastal halvas ökoloogilises seisundiklassis.

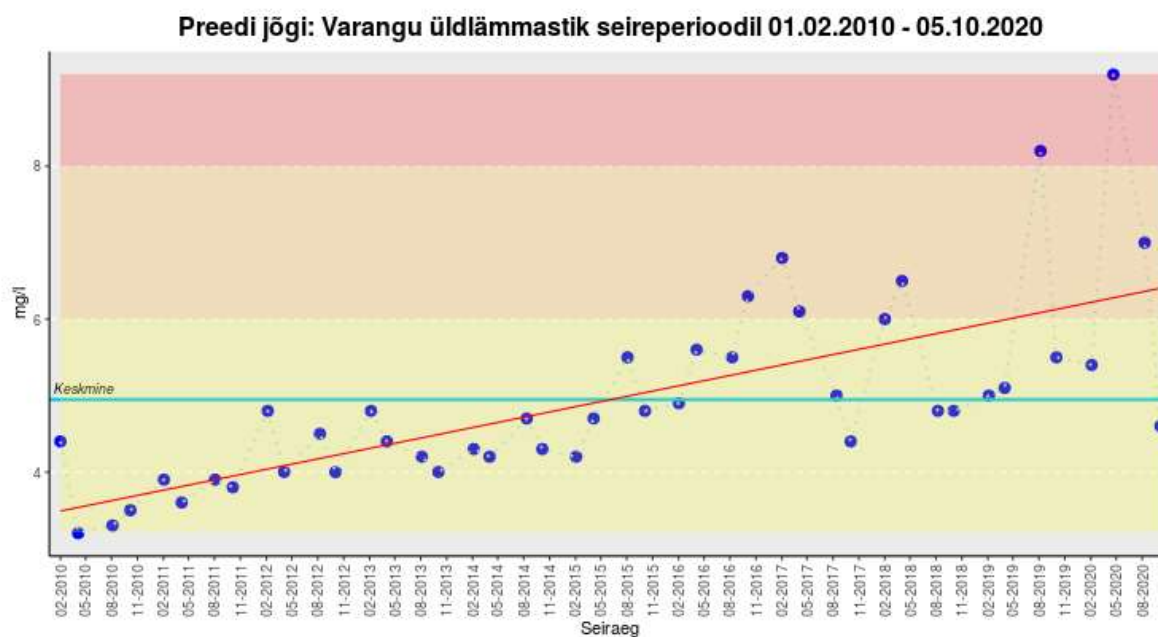
Graafikutel on näha kvaliteedinäitajale vastavad seisundiklassid. Trendijoon (punane joon) on näidatud juhtudel, kui joonistub välja selge suundumus.

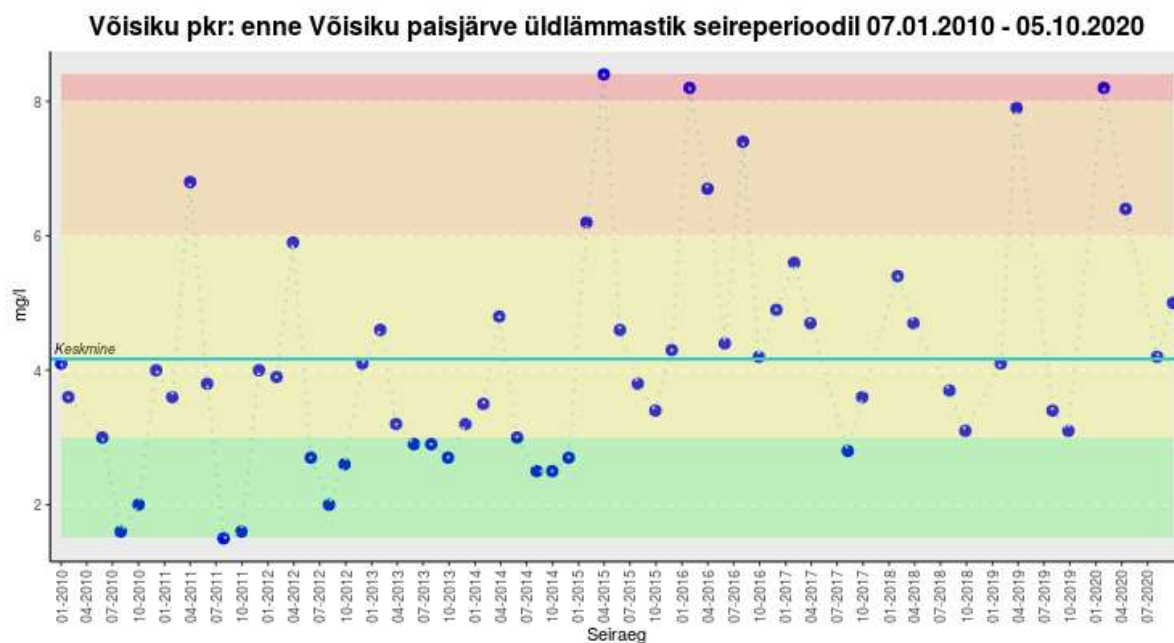
Joonis 14. Üldlämmastiku sisaldused Jänijões Jänedal aastatel 2010 – 2020

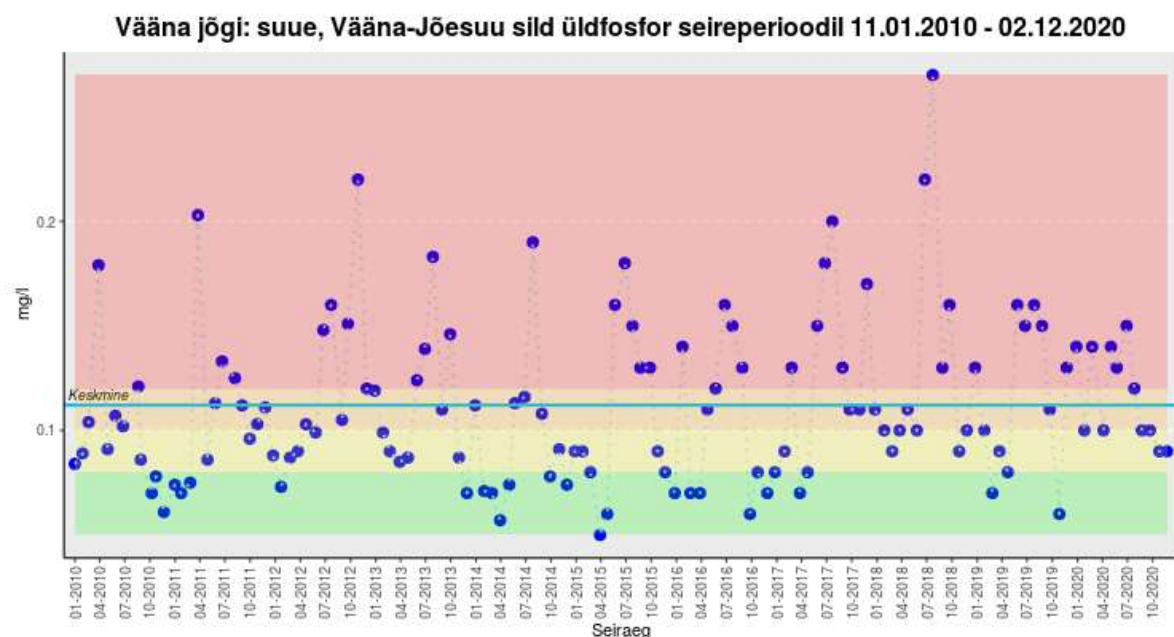
Joonis 15. Üldlämmastiku sisaldused Selja jões suudmes aastatel 2010 – 2020

Joonis 16. Üldlämmastiku sisaldused Preedi jões Varangul aastatel 2010-2020

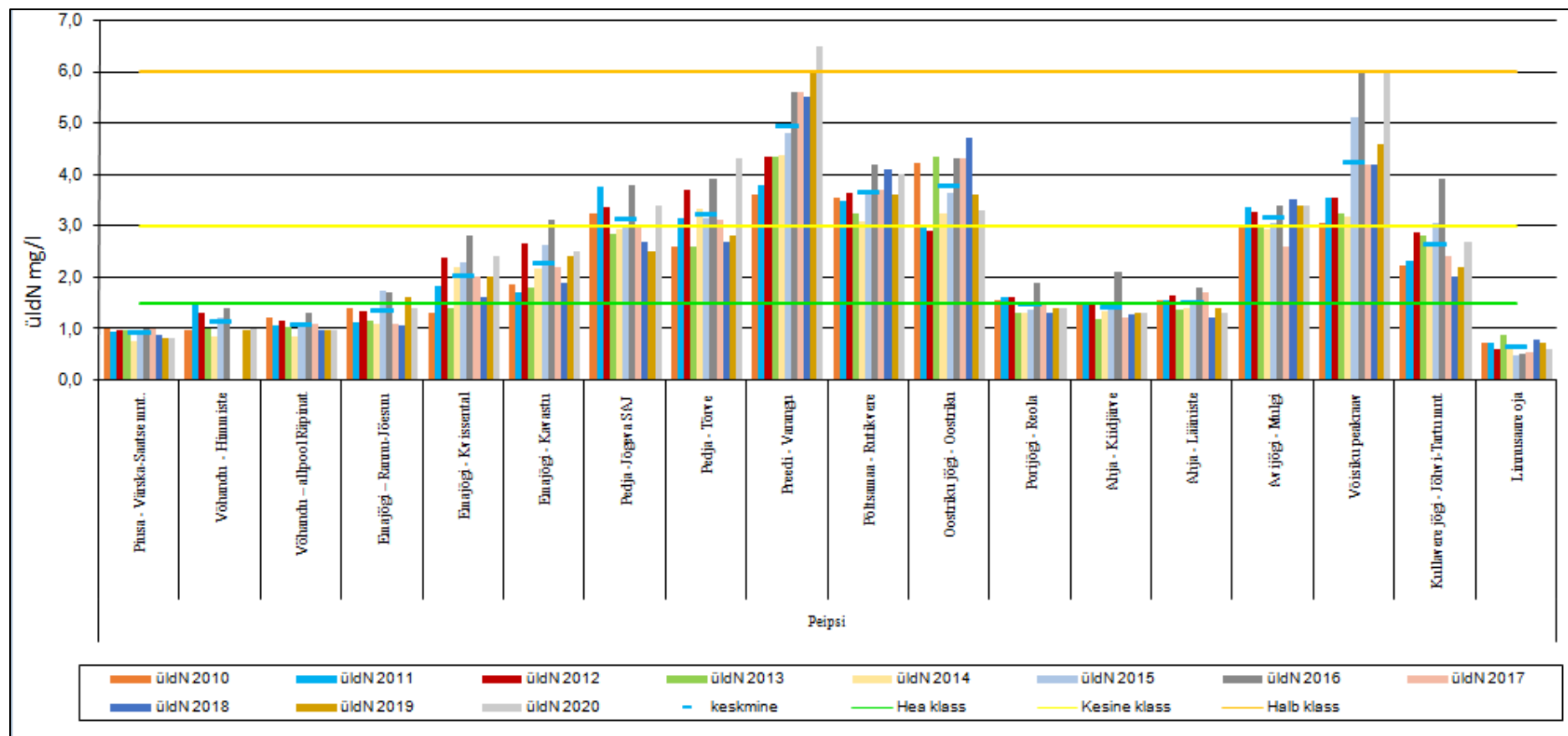

Joonis 17. Üldlämmastiku sisaldused Võisiku peakraavis aastatel 2010-2020

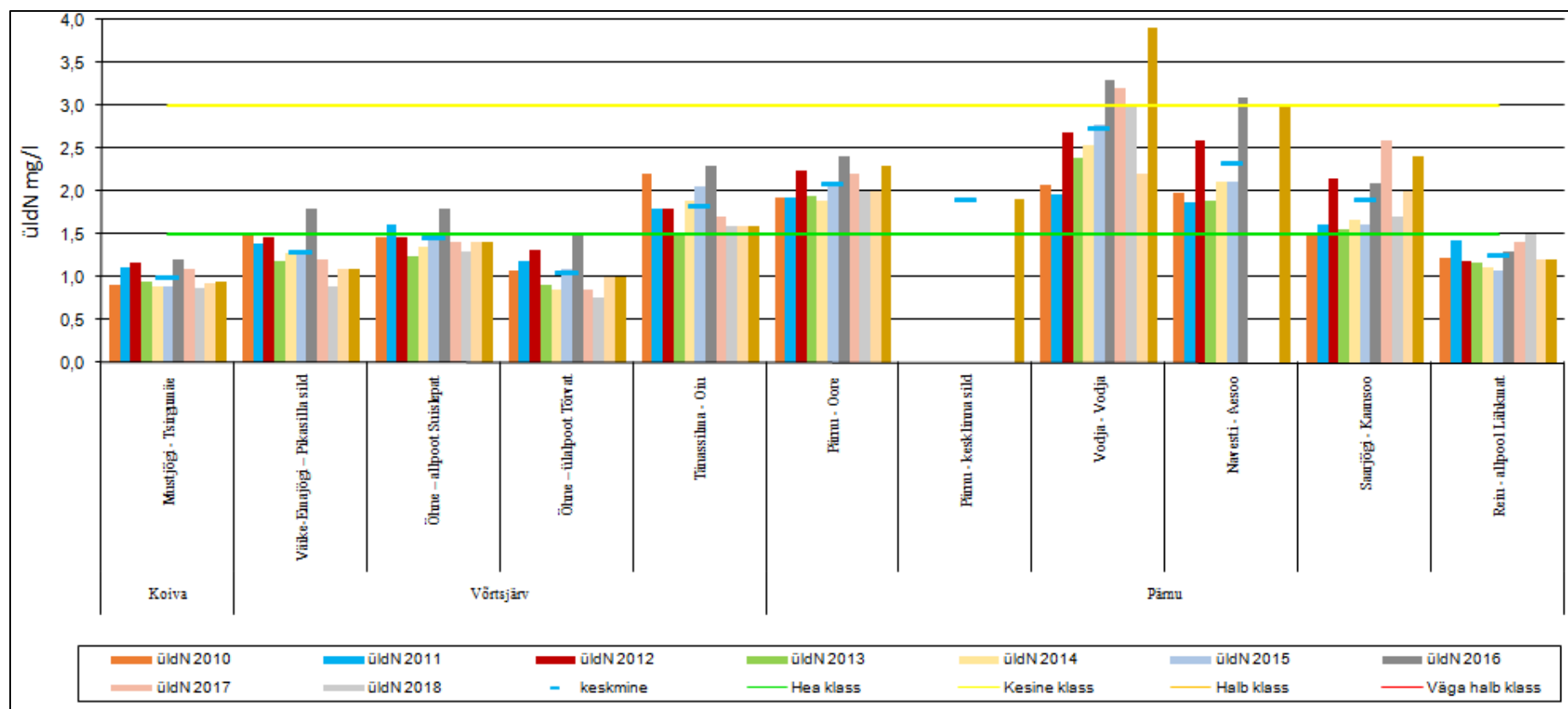

Joonis 18. Üldfosfori sisaldused Vääna jõe suudmes aastatel 2010-2020

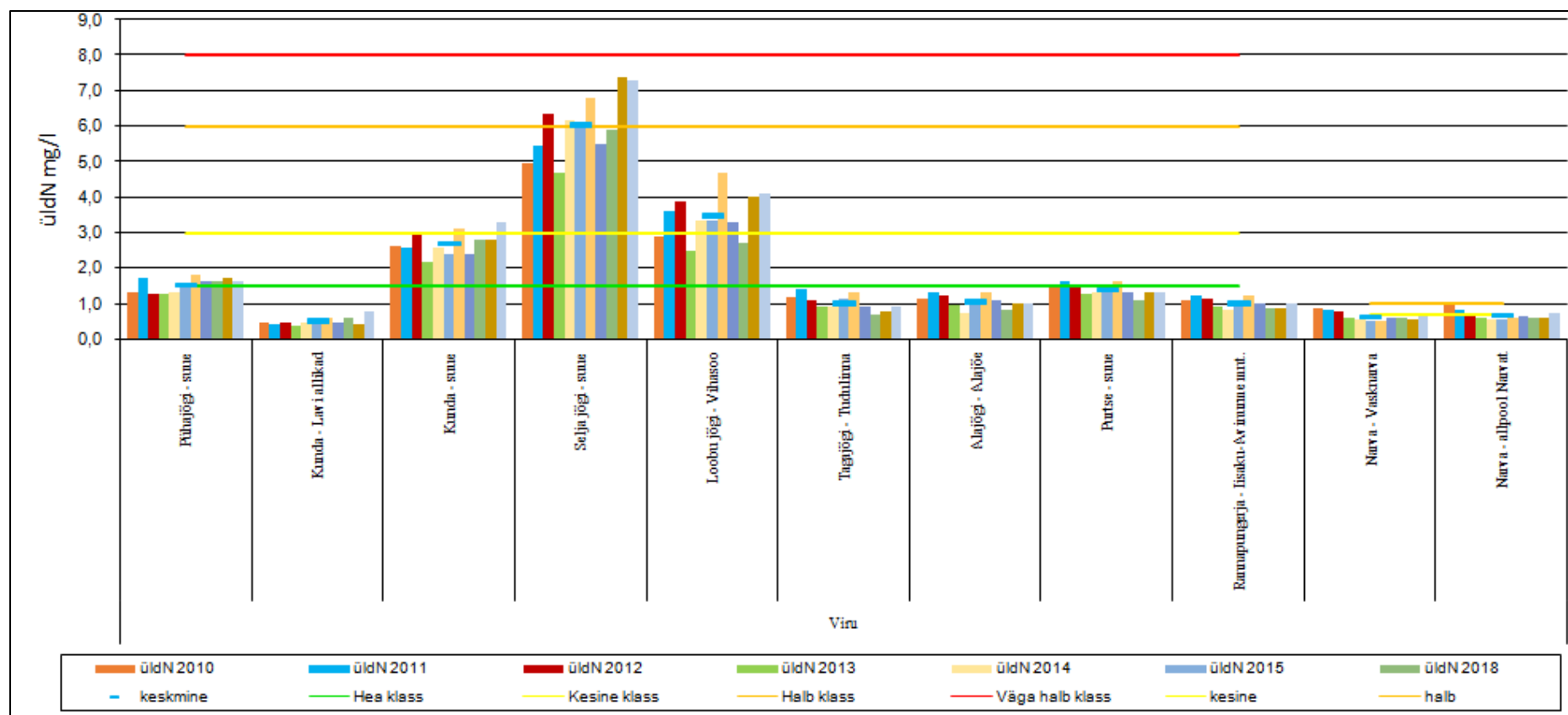
Joonistel 19-22 on toodud seirejõgede üldlämmastiku keskmised sisaldused alamvesikondade kaupa ajavahemikul 2010-2020. Joonistel on toodud ökoloogiliste seisundiklasside piirid. Olulisi kõikumisi seirelävendites vaadeldud aastatel üldlämmastiku osas ei täheldata. Jõgedes, milles on kõrge üldlämmastiku sisaldus, on see stabiilselt kõrge.

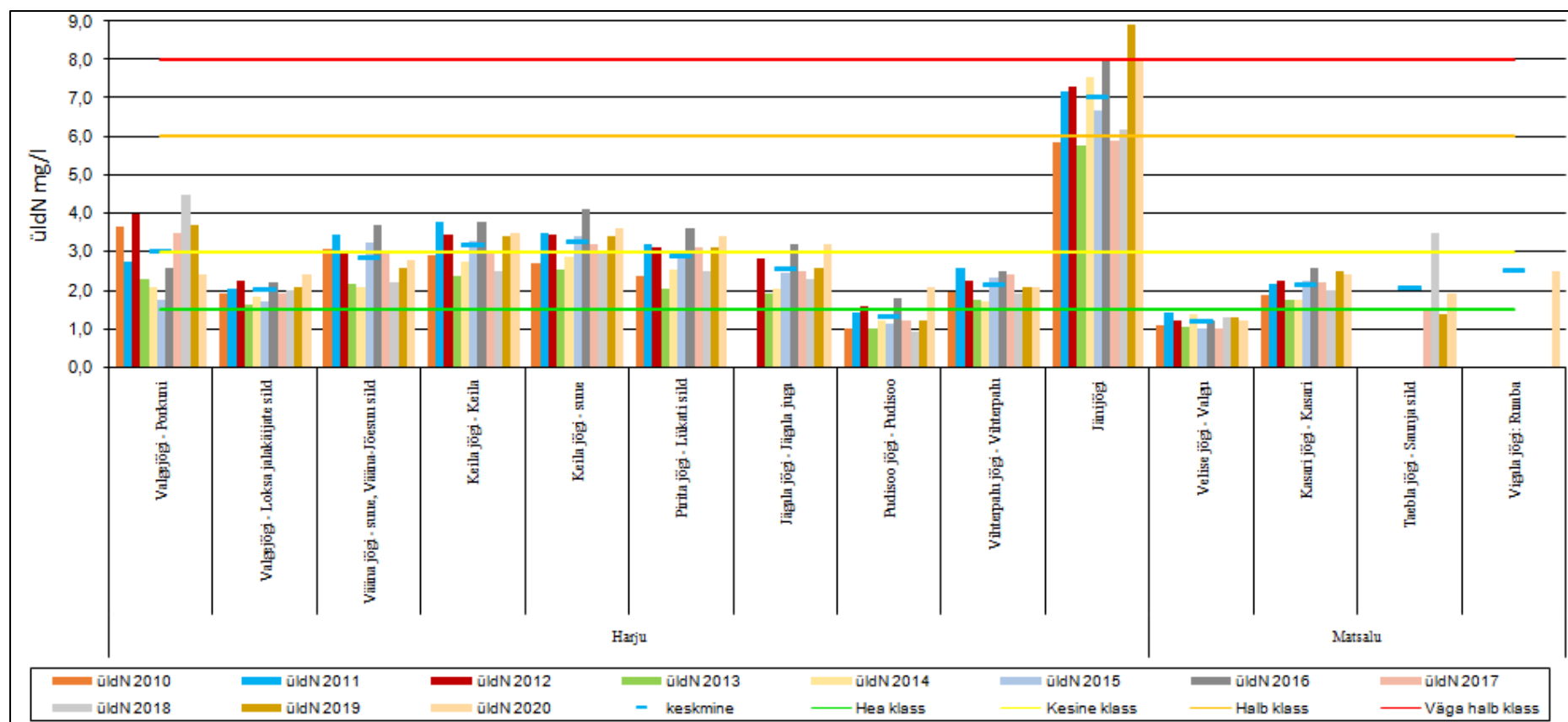
Joonis 19. Peipsi alamvesikonna seirejõgede üldlämmastiku sisaldused aastatel 2010 -2020

Joonis 20. Koiva, Võrtsjärve ja Pärnu alamvesikonna seirejõgede üldlämmastiku keskmised sisaldused aastatel 2010 – 2020

Joonis 21. Viru alamvesikonna seirejõgede üldlämmastiku keskmised sisaldused aastatel 2010 – 2020

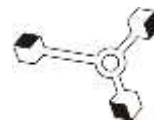

Joonis 22. Harju ja Matsalu alamvesikonna seirejõgede üldlämmastiku keskmised sisaldused aastatel 2010 – 2020

Tabelis 51 on toodud seirejõgede füüsikalise-keemiliste üldtingimuste koondmäärangud aastatel 2009-2020. Konkreetse aasta (seireperioodiks valida näiteks 2020. aasta korral 2020-01-01 kuni 2020-12-31) koondmääranguid näeb rakenduse saki "Vooluveekogumite seisundid" tabeli viimasest veerust 'Koondmäärang'.

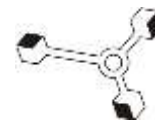
Võrreldes 2019. aastaga oli koondmäärang 2020. aastal parem Emajões Tartu (Kvissental) lävendis, Oostriku jões Oostriku ja Pirita jões Lükati sild – tõus toimus heas klassist väga heasse klassi. Jõe seisundihinnang läks väga heast klassist heasse klassi järgmistes seirejõgedes: Pedja jõgi: Tõrve, Avijõgi: Mulgi, Narva jõgi: Narvast allavoolu, Kunda jõgi: suue, Püdisoo jõgi: Püdisoo, Vodka jõgi: Vodka, Jägala jõgi: Jägala juga. Preedi jõe Varangu koondhinnang halvenes väga heast seisundist kesisesse seisundisse.

Tabel 51. Seirejõgede füüsikalise-keemiliste üldtingimuste koondmäärangud aastatel 2009-2020

Jrk nr	Seirepunkti nimi	Veekogumi kood	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020
1	Piusa jõgi: Värsk-Saatsen mnt	1000200_2	23	23	23	23	24	24	24	23	24	23	24	23
2	Võhandu jõgi: Rāpinast allavoolu, Ristipalo küla	1003000_7	20	22	22	23	23	23	23	21	23	23	24	24
3	Tänassilma jõgi: Kõrtsi (Oiu)	1018000_2	15	21	19	22	16	20	23	21	21	22	22	22
4	Väike-Emajõgi: Pikasilla	1008200_3	22	21	23	25	21	22	24	20	22	23	24	23
5	Õhne jõgi: Sõõriknurme (Suislepast allavoolu)	1013700_3	21	24	23	24	23	23	24	23	23	23	23	24
6	Õhne jõgi: Tõrvast ülesvoolu, Roobe sild	1013700_3	22	24	25	24	22	24	25	22	24	24	25	24
7	Emajõgi: Rannu-Jõesuu	1023600_1	22	23	22	23	23	23	22	22	23	24	22	22
8	Emajõgi: Tartu (Kvissental)	1023600_1	18	21	22	23	23	23	23	20	22	23	22	23
9	Emajõgi: Kavastu	1023600_1	19	19	20	21	20	21	21	19	22	22	21	21
10	Pedja jõgi: Jõgeva sordiaretusjaam	1023700_2	21	22	22	22	23	23	24	22	23	24	24	23
11	Pedja jõgi: Tõrve	1023700_2	20	24	21	23	23	21	21	21	21	22	23	22
12	Preedi jõgi: Varangu	1031500_1	22	23	23	23	23	23	23	23	23	23	23	22
13	Põltsamaa jõgi: Rutikvere	1030000_2	22	22	22	22	22	23	23	23	23	23	23	23
14	Linnusaare oja: Linnusaare oja	puudub	20	19	25	24	23	20	23	23	21	23	24	23
15	Oostriku jõgi: Oostriku	1032100_1	23	23	23	23	23	22	23	23	22	23	22	23
16	Porijõgi: Reola Vana-Kuuste tee (Uhti)	1044400_2	22	23	23	23	25	25	24	21	24	24	25	25
17	Ahja jõgi: Kiidjärve	1047200_2	23	23	23	24	25	24	25	20	23	20	25	25
18	Ahja jõgi: Lääniste sild	1047200_4	21	20	22	24	23	24	24	22	23	24	24	23
19	Avijõgi: Mulgi	1056900_2	23	24	23	21	24	23	22	22	23	23	23	22
20	Tagajõgi: Tudulinna	1059900_2	22	24	25	25	25	25	25	24	24	25	25	24
21	Alajõgi: Griini (Alajõe)	1061300_2	24	24	25	24	24	24	25	23	23	23	25	25
22	Narva jõgi: Vasknarva	1062200_1	22	22	22	21	23	23	24	24	24	23	24	23
23	Narva jõgi: Narvast allavoolu	1062200_2	23	22	22	24	24	24	24	23	23	24	24	22
24	Pühajõgi: suue	1067000_2	23	23	21	22	22	24	22	20	23	23	22	22
25	Purtse jõgi: suue (Tallinn-Narva mnt)	1068200_4	24	24	24	24	25	25	25	23	25	25	25	25
26	Kunda jõgi: Lavi allikad	1072900_1	21	21	21	21	21	21	21	21	21	21	21	21
27	Kunda jõgi: suue	1072900_4	23	24	23	23	23	23	23	22	23	23	23	22
28	Selja jõgi: suue	1074600_4	18	20	18	19	21	21	21	18	21	21	21	21
29	Loobu jõgi: Jõekäär (Vihaseo)	1077900_2	23	24	23	23	24	23	21	22	22	24	23	23
30	Valgejõgi: Porkuni, Oruveski talust põhjasuunas	1079200_1	20	18	20	21	21	18	21	22	20	22	20	22
31	Valgejõgi: Loksa jalakäijate sild	1079200_4	23	24	24	24	24	24	23	23	23	24	24	24
32	Pudisoo jõgi: Pudisoo	1080600_2	22	24	24	22	23	24	23	21	22	23	23	22

Jrk nr	Seirepunkti nimi	Veekogumi kood	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020
33	Vääna jõgi: suue, Vääna-Jõesuu sild	1094500_2	18	18	18	19	19	22	19	19	19	19	20	21
34	Keila jõgi: Keila linn	1096100_2	19	18	20	22	21	21	22	21	21	22	22	21
35	Keila jõgi: suue, Keila-Joa	1096100_3	18	19	19	20	22	21	20	20	20	21	21	22
36	Vihterpalu jõgi: Vihterpalu	1101700_2	23	24	24	24	24	24	23	23	24	23	23	23
37	Kasari jõgi: Kasari sild	1107000_3	23	24	23	24	23	23	23	23	24	24	24	23
38	Velise jõgi: Valgu	1112700_1	25	25	25	25	25	25	25	25	25	25	25	25
39	Pärnu jõgi: Oore	1123500_3	24	24	24	24	24	23	24	22	24	24	24	24
40	Vodja jõgi: Vodja	1123800_1	23	23	24	24	22	22	23	22	23	24	23	22
41	Saari jõgi: Kaansoo	1134700_2	25	25	24	24	23	23	24	23	23	23	24	24
42	Reiu jõgi: Lähkma	1145400_2	25	25	25	25	25	24	25	24	24	25	25	25
43	Pirita jõgi: Lükati sild	1089200_4	21	23	21	22	23	23	24	22	21	24	22	23
44	Võisiku pkr: enne Võisiku paisjärve	1034600_1	18	20	16	23	22	23	23	23	23	23	23	23
45	Jänijõgi: Jäneda	1085000_1	22	22	21	22	22	22	22	22	23	22	21	22
46	Kullavere jõgi: Tartu-Mustvee mnt sild	1052600_2		22	24	24	24	24	23	23	24	24	24	24
47	Rannapungerja jõgi: Mustvee mnt sild	1058700_3		25	25	25	25	25	25	24	25	25	25	25
48	Mustjõgi: Tsirgumäe	1154800_5		24	23	23	24	24	25	23	24	25	24	24
49	Jägala jõgi: Jägala juga	1083500_4				22	24	23	23	22	23	24	23	22
50	Taebla jõgi: Saunja sild	1104700_1									24	23	25	24
51	Võhandu jõgi: Himmiste	1003000_5	23	22	22	23	23	24	23	22			23	24
52	Navesti jõgi: Aesoo	1131600_3												24
53	Pärnu jõgi: Kesklinna sild	1123500_4												20
54	Vigala jõgi: Rumba	1110400_3												24

5. Kokkuvõte

2020. aastal võeti jõgede hüdrokeemilise seire raames veeproove 54 jõelävendist 4 kuni 12 korda aastas, sh 10 lävendist keemilise seisundi kvaliteedinäitajate hindamiseks.

Pinnaveekogumi seisund määratakse kindlaks pinnaveekogumi ökoloogilise seisundi ja keemilise seisundi alusel, olenevalt sellest, kumb neist on halvem. Pinnaveekogumi ökoloogiline seisund (ÖSE) näitab veeökosüsteemide struktuuri ja funktsioneerimise kvaliteeti ning keemiline seisund (KESE) prioriteetsete ainete, prioriteetsete ohtlike ainete ja teatavate muude saasteainete sisaldust pinnavees, settes ja vee-elustikus.

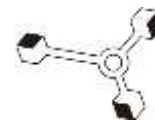
Füüsikalise-keemiliste üldtingimuste koondmäärangu leidmisel lähtuti keskkonnaministri 16.04.2020 määrusest nr. 19. 2020. aastal kuulusid füüsikalise-keemiliste üldtingimuste koondmääranguna (FÜKE) kesisesse klassi Preedi jõgi Varangu (üldN keskmine halvas ökoloogilises seisundiklassis), Selja jõgi suue (üldN keskmine halvas ökoloogilises seisundiklassis), Vääna jõgi suue (üldP keskmine halvas ökoloogilises seisundiklassis) ja Jänijõgi Jäneda (üldN keskmine halvas ökoloogilises seisundiklassis).

28 % seirejõgedest oli füüsikalise-keemiliste üldtingimuste koondmääranguna 2020. aastal heas ja 65 % väga heas ökoloogilises seisundiklassis.

Keemilise seisundi kvaliteedinäitajate seire toimus 2020. aastal kokku kümnes vooluveekogumis. Seitsmes vooluveekogumis esmakordselt: Tännassilma_2 (Kõrtsi (Oiu)), Õhne_3 (Tõrvast ülesvoolu), Emajõe (Tartu (Kvissental)), Ahja_3 (Lääniste sild), Navesti_3 (Aesoos), Pärnu_3 (Kesklinna sild) ja Vigala_3 (Rumba). Lisaks toimus kolmes kogumis II ringi ehk trendi hindamiseks vajalik seire: Pärnu_3 (Oore), Mustjõgi_5 (Tsirgumäe), Jägala_4 (Jägala juga).

Kõik 2020. aastal seires olnud vooluveekogumid on seiretulemuste alusel halvas keemilises seisundis. Suurima keemilise seisundi näitajate surve all on Navesti_3, kus piirväärtust ületab 4 keemilise seisundi kvaliteedinäitajat. 4 vooluveekogumis on ainsaks piirväärtust ületavaks kvaliteedinäitajaks elavhõbe elustikus. Kõige väiksem koosmõjude surve keemilise seisundi näitajate osas on Õhne_3 kogumis (5 näitajat). Kõige suurem seevastu Pärnu_3 kogumi Kesklinna seirepunktis: 17 näitajat. Olulised survetegurid kogumites on elavhõbe, PBDE (need näitajad on ka üleeuroopaliselt olulised seisundi mõjutajad) ja kaadmium.

2020. aasta seires oli ka 20 vooluveekogumit, milles hinnati osaliselt keemilise seisundi kvaliteedielemente (2020. aasta olid seires ainult teatud ainegrupid ja ainult veemaatriks). Osalise hinnangu alusel on halvas keemilises seisundis kaks vooluveekogumit: Porijõgi_2 kogumis ületas ühe

pestitsiidi tulemus piirväärtust vees ja Kunda_3 kogumis ületas vee elavhõbeda sisaldus maksimaalset lubatud piirväärtust. Ülejäänud kogumite puhul on määratud näitajad ja nende hinnangud pigem informatiivse iseloomuga ja lõpliku keemilise seisundi hinnangut anda ei saa, kuna survele vastavaid näitajaid kogumis piisaval hulgal hinnatud ei ole.

Ökoloogilise seisundi kvaliteedielemendi (SPETS) hinnangu andmisel kasutati kahe-tasemelist hinnangut. SPETS kvaliteedielemendi seisundiklassi hinnang KeM määruse 19 alusel, mis arvestatakse ka ökoloogilise seisundi koondmäärangusse ning pinnavee seisundi hinnagusse. Lisaks on hinnatud üldine saasteainete mõju kogumile, kasutades eraldi mõjuhindamise metoodikat.

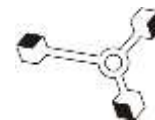
2020. aastal oli SPETS kvaliteedielemendi täishinnangut võimaldavate näitajatega seires 10 vooluveekogumit. Nendest vesikonnaspetsiifiliste saasteainete hinnangu alusel (ainult veemaatriks) oli halvas seisundis 2 vooluveekogumit: Tänassilma_2 ja Navesti_3. Mõlemas ületas aasta keskmist piirväärtust baarium. Kui võtta vaatluse alla ka settemaatriks samade vesikonnaspetsiifiliste ainete osas, siis 7 kogumis ületas mõni saasteaine keskkonnale ohutut taset.

Surve hinnangu alusel oli olulise inimõjuga vooluveekogumeid 2020. aasta seire alusel 6 ja survega 4. Varieeruvus saasteainete hulkades on 16-st Jägala jões kuni 23 -ni Pärnu_3 Kesklinna punktis.

2020. aasta seiretöö tulemustest on selgelt näha, et täna kasutatav vesikonnaspetsiifiliste saasteainete veemaatriksil põhinev hinnang on saasteainete surve hindamiseks ja inimõjutuste hindamiseks ebapiisav ning eksitav. Fenoolid ja naftasaadused kogunevad settesse ning surve naftasaaduste ja/või fenoolide osas jääb hinnangus arvestamata. 2020. aastal oli selliseid kogumeid kümnest seiratud kogumist kuus. Nendes kuues kogumis ületas saasteainete sisaldus settes vesikonnaspetsiifiliste ainete osas ökotoksikoloogilise mõju piiri.

Kuigi 2020. aastal valmis põhjalik vesikonnaspetsiifiliste ainete uuendamise töö ei olnud andmete vähesuse tõttu võimalik settemaatriksile ja elustikule piirväärtusi kehtestada²⁴. Tulevikus tuleks vesikonnaspetsiifiliste ainete hinnangutesse sette maatriksi lisamist lisandunud info alusel kindlasti kaaluda, et vältida saasteainetes põhjustatud pikaajaliste probleemide tähelepanuta jätmist veekogumites.

²⁴ „Vesikonnaspetsiifiliste saasteainete nimistu ja keskkonna kvaliteedi piirväärtuste uuendamine“ 2020
https://www.envir.ee/sites/default/files/Vesi/Uuringudjaaruanded/2020/spets_ained_l6pparuanne_31_08_2020.pdf

Üldiselt põhjustavad kogumites survet PAHid, pestitsiidid, perfluoroühendid, fenoolid, kuid on ka kogumitele spetsiifilisemaid surveid näiteks lenduvate ühendite ja ftalaatide osas. Üle-eestiliselt on probleemiks PAHide laialdane levik veekogumites. Tulevikus on kindlasti vajalik palju täpsem saasteainete surve kaardistus ja seiretulemuste alusel uuesti ka võimalike saasteallikate kindlaks tegemine ning kontroll. Lisaks on vajalik ikkagi viia saasteainete komponendi SPETS hinnang vastavusse VRD-ga (VRD sõnastus vesikonnaspetsiifilise aine konkreetset saasteained kohta „Reostus, mis on tingitud muudest ainetest, mille olulises koguses veekokku juhtimine on kindlaks tehtud“) ja arvestada seisundi hinnangus kõiki neid aineid, mis tegelikult kogumile inimtekkelist survet põhjustavad ja mida kogumites ka üle ökotoksikoloogilise mõju piiri sisaldub.

Nitraatide 2020. aasta keskmised sisaldused nitraaditundliku ala jõgedes olid vahemikus 2.8 - 40.6 mg/l ja maksimaalsed sisaldused vahemikus 3.7-53.1 mg/l. Nitraatide piirnormi (50 mg/l) ületas Jänijõe aprillikuu NO₃ sisaldus. Nitraatide keskmistest sisaldustest ületas EL direktiivi nitraadisisalduse sihtarvu (25 mg/l) Jänijõgi Jäneda. Väljaspoole nitraaditundliku ala piirkonda jääva, kuid ala piirilt lähtuva Selja jõe suudme nitraatide sisaldused ületasid 25 mg/l nitraatide sihtarvu 7 korral 12-st (keskmise 29.9 mg/l).

Ülevaadet Eesti vooluveekogumite ökoloogilistest seisunditest füüsikalis-keemiliste kvaliteedinäitajate järgi ja kvaliteedinäitajate pikaajalisi suundumusi näeb veebirakenduses Vooluveekogumite seisundite hindamine (https://vvhs.shinyapps.io/Vooluveekogude_Hindamine/).

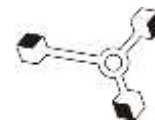
Lisa 1. Määratud näitajate katsemeetodid, mõõteprintsiibid ja kasutatud vahendid

Füüsikalise-keemilised näitajad

Näitaja nimetus	Näitaja lühend	Katsemeetod	Mõõteprintsip	Vahendid
Temperatuur	T	ISO 5667-6	elektrokeemia	
Hõljuvaine	HA	EVS-EN 872	gravimeetria	
pH	pH	ISO 10523	elektrokeemia	pH-meeter, S20 SevenEasy, Metler Toledo, 2009; WTW, 2009; SG2, Mettler Toledo/Šveits, 2010
Lahustunud hapnik	O2	EVS-EN ISO 5814	elektrokeemia	Hapnikuanalüsaator, Marvet Junior 553, Elke Sensor OÜ, 2002; ELKE MS/Eesti, 2010
Biokeemiline hapnikutarve	BHT5	EVS-EN 1899-2, ISO 5815-2	elektrokeemia	Hapnikuanalüsaator WTW Oxi-330, 1998; Marvet Junior 556, Elke Sensor OÜ, 2006; MJ2000, Elke Sensor OÜ, 2008
Keemiline permanganaadne hapnikutarve	KHTMn	SFS 3036	tiitrimeetria	Automaatne tiitrimisseade Compact Titrator G20, Mettler Toledo, 2011
Ammoonium	NH4-N	EVS-EN ISO 11732, SFS 3032	spektrofotomeetria	Spektrofotomeeter Uniko 1200, 2006; CECIL CE 1011, 2007; Skalar San++Analyzer, Skalar/Holland, 2015; UV-1240 Mini, Shimadzu Instruments Ltd, 2007
Nitrit	NO2-N	EVS-EN ISO 13395	spektrofotomeetria	Spektrofotomeeter UV-1240 Mini, Shimadzu Instruments Ltd, 2013; FIAStar/Rootsi, 2010; Skalar Sanplus Analyzer CFA, Skalar/Holland, 2013
Nitraat	NO3-N	EVS-EN ISO 10304-1 EVS-EN ISO 13395; ISO 7890-3	ioonkromatograafia spektrofotomeetria	ICS 2100, Thermo Scientific, 2013; ICS 2100, Thermo Scientific, 2009; Spektrofotomeeter UV-1240 Mini, Shimadzu Instruments Ltd, 2013; FIAStar/Rootsi, 2010
Üldlämmastik	Nüld	ISO 29441, EVS-EN ISO 11905-1	spektrofotomeetria	Spektrofotomeeter CECIL CE 3041, 1997; FIAStar/Rootsi, 2010; Skalar Sanplus Analyzer CFA,

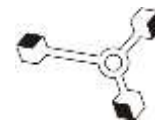
Näitaja nimetus	Näitaja lühend	Katsemeetod	Mõõteprintsip	Vahendid
				Skalar/Holland, 2013; 100-240 FIAStar 5000, FOSS Analytical, 2007
Ortofosfaat	PO4-P	ISO 15681-2, EVS-EN ISO 6878, sec 4	spektrofotomeetria	Spektrofotomeeter Helios Delta 7, Thermo Electron Corporat, 2007; CECIL CE 1011, 2007; Skalar Sanplus Analyzer CFA, Skalar/Holland, 2008; UV-1240 Mini, Shimadzu Instruments Ltd, 2007
Üldfosfor	Püld	ISO 15681-2, EVS-EN ISO 6878, sec 7	spektrofotomeetria	Spektrofotomeeter Helios Delta 7, Thermo Electron Corporat, 2007; Cintra 20/Inglismaa, 1998; Skalar Sanplus Analyzer CFA, Skalar/Holland, 2008; UV-1240 Mini, Shimadzu Instruments Ltd, 2007
Sulfaat	SO4	EVS-EN ISO 10304-1 AOAC 973.57	ioonkromatograaf spektrofotomeetria	ICS 2100, Thermo Scientific, 2013; ICS 2100, Thermo Scientific, 2009; Spektrofotomeeter Helios Delta 7, Thermo Electron Corporat, 2007; Helios Delta/Gamma, 2007
Kloriid	Cl	EVS-EN ISO 10304-1 SM 4500-Cl-D	ioonkromatograaf tiitrimetria	ICS 2100, Thermo Scientific, 2013; ICS 2100, Thermo Scientific, 2009; Automaattitraator DL 53, Mettler Toledo, 2005; Compact Titrator G20, Mettler Toledo, 2011
Elektrijuhtivus	El.juhtivus	EVS-EN 27888	elektrokeemia	Elektrijuhtivuse mõõtur, SevenMulti S70, Mettler Toledo, 2009; WTW, 2009; SG3, Mettler Toledo/Šveits, 2010
Värvus	Värvus	EVS-EN ISO 7887, osa C EVS-EN ISO 7887, osa D	spektrofotomeetria visuaalne	Spektrofotomeeter CECIL CE 1011, 2007; UV-1800, Shimadzu Instruments Ltd, 2009; komparaator
Vesinikkarbonaat	HCO3	EVS-EN ISO 9963-1	tiitrimetria	Automaattitraator Multi-Dosimat; TITRONIC, SCHOTT Instruments, 2009; Titrad 905, Metrohm, 2013; Mettler Toledo AG, DL 15, Mettler Toledo, 2010

Näitaja nimetus	Näitaja lühend	Katsemeetod	Mõõteprintsip	Vahendid
Üldkaredus	Karedus	SFS 3003	tiitrimeetria	Automaattitraator, Titronic; Contriburette; TITRONIC, SCHOTT Instruments, 2009; Metrohm, 2010
Kaltsium	Ca	SFS 3003, EVS-EN ISO 14911	tiitrimeetria	Automaattitraator, Titronic; Contriburette; TITRONIC, SCHOTT Instruments, 2009; Metrohm, 2010
Magneesium	Mg	SFS 3003, EVS-EN ISO 14911	tiitrimeetria	Automaattitraator, Titronic; Contriburette; TITRONIC, SCHOTT Instruments, 2009; Metrohm, 2010
Naatrium	Na	ISO 9964-3, EVS-EN ISO 14911	AAS-leek	Aatomabsorptsioon spektromeeter 240FS AA, Agilent Technologies, 2013; Flapho 4
Kaalium	K	ISO 9964-3, EVS-EN ISO 14911	AAS-leek	Aatomabsorptsioon spektromeeter 240FS AA, Agilent Technologies, 2013; Flapho 4
Räni	Si	Method of Seawater Analysis, Grasshoff, 1999, EVS-EN ISO 11885	spektrofotomeetria	Spektrofotomeeter Helios Delta 1, Thermo Electron Corporat, 2007; CECIL CE 1011, 2007; UV/VIS6405, Jenway/Inglistmaa, 2008; ICP-OES Vista-MPX Varian, 2005
Üldraud	Fe	ISO 6332, EVS-EN ISO 11885	spektrofotomeetria	Spektrofotomeeter Helios Delta 7, Thermo Electron Corporat, 2007; CECIL CE 1011, 2007; UV-1800, Shimadzu Instruments Ltd, 2009; UV-1240 Mini, Shimadzu Instruments Ltd, 2007
Lahustunud orgaaniline süsinik	DOC	EVS-EN 1484	IR-spektromeetria	Autoanalüsaator, Elementar GmbH, 2007
Üldorgaaniline süsinik	TOC	EVS-EN 1484	IR-spektromeetria	Autoanalüsaator, Elementar GmbH, 2007
Arvutuslik ammoniaak	Arvutuslik NH ₃	Arvutuslik		
Klorofüll-a	Chl-a	ISO 10260	spektrofotomeetria	Spektrofotomeeter Helios Delta 1, Thermo Electron Corporat, 2007; CECIL CE 1011, 2007; UV-1800, Shimadzu Instruments Ltd, 2009

Prioriteetsete, prioriteetsete ohtlike ainete ja muude keemilise seisundi hinnangu saasteainete jaotus, katsemeetodid ja mõõtevahendid

Nr	Näitaja	Ainegrupp	Katsemeetod			Mõõteprintsip	Vahendid
			Vesi	Sete	Elustik		
1	Bensüülbutüülftaal (BBP)	Ftalaat	EVS-EN ISO 18856	CEN/TS 16183	DIN 19742	GC/MS	Gaasi- kromatograaf- massispektrome- ter (GC/MS) 7890B/5977A MSD , Agilent Technologies, 2013
2	Di-2-etüülheksüülftaal (DEHP)						
3	Dibutüülftaal (DBP)						
4	Dietüülftaal (DEP)						
5	Diisobutüülftaal (DIBP)						
6	Dimetüülftaal (DMP)						
7	Di-n-oktüülftaal (DOP)						
8	Di-n-propüülftaal (DPP)						
9	Ditsükloheksüülftaal (DCP)						
10	Diundetsüülftaal (DUP)						
11	Di-iso-nonüülftaal						
12	Di-pentüülftaal						
13	Klooritud parafiinid (C10-C13)	Kloororgaaniline	ISO 12010	ISO 12010	ISO 12010	GC/MS	allhange
14	1,2,3,4-/1,2,4,5-Tetraklorobenseen	Klorobenseen	STJnrU63	STJnrU63a	STJnrU67	GC/MS	Gaasi- kromatograaf- tandem- massispektrome- ter (GC/MS/MS) 7890B/7000, Agilent Technologies, 2013
15	1,2,3,5-tetraklorobenseen						
16	1,2,3-triklorobenseen						
17	1,2,4,5-tetraklorobenseen						
18	1,2,4-triklorobenseen						
19	1,3,5-triklorobenseen						
20	Pentaklorobenseen						
21	2,3,4,5-Tetraklorofenool	Klorofenool	EVS-EN 12673	ISO 14154	STJnrU94b	GC/MS	Gaasi- kromatograaf- massispektrome- ter (GC/MS) 7890B/5977A MSD , Agilent Technologies, 2013
22	2,3,4,6-Tetraklorofenool						
23	2,3,4-Triklorofenool						
24	2,3,5,6-Tetraklorofenool						
25	2,3,5-Triklorofenool						
26	2,3,6-Triklorofenool						
27	2,3-Diklorofenool						
28	2,4,5-Triklorofenool						
29	2,4,6-Triklorofenool						
30	2,4-Diklorofenool/2,5-Diklorofenool						
31	2,6-Diklorofenool						
32	2-Klorofenool						
33	3,4,5-Triklorofenool						
34	3,4-Diklorofenool						
35	3,5-Diklorofenool						
36	3-Klorofenool						
37	4-Klorofenool						
38	Pentaklorofenool						

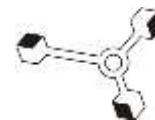
Nr	Näitaja	Ainegrupp	Katsemeetod			Mõõteprintsip	Vahendid
			Vesi	Sete	Elustik		
39	Elavhõbe (Hg)	Metall	EVS-EN ISO 17852	STJnr84-2	STJnrMU84-2	AAS-külmaur	Elavhõbedaanalüsaator QuickTrace M-8000, CETAC Technologies, 2013; RA-915, Lumex, 2007
40	Kaadmium (Cd)		EVS-EN ISO 17294-2	STJnr. M/U94	STJnr.M/U94	ICP/OES	Induktiivplasma (ICP) massispektromeeter 7700, Agilent Technologies, 2013; ICP-MS, Agilent Technologies, 2009; ICP-MS 7500cx, Agilent Technologies, 2009
41	Nikkel (Ni)					ICP/MS	
42	Plii (Pb)						
43	4-n-nonüülfenool	Nonüülfenool	DIN EN ISO 18857	DIN EN ISO 18857-2	DIN EN ISO 18857-2	GC/MS	Gaasi-kromatograaf-massispektromeeter (GC/MS) 7890B/5977A MSD, Agilent Technologies, 2013
44	Iso-nonüülfenool						
45	4-n-oktüülfenool	Oktüülfenool	DIN 38407-27				
46	4-tert-oktüülfenool		DIN EN ISO 18857				
47	Antratseen	PAH	ISO 28540	STJnrU63a	STJnrU67	GC/MS	Gaasi-kromatograaf-tandem-massispektromeeter (GC/MS/MS) 7890B/7000, Agilent Technologies, 2013
48	Benso(a)püreen						
49	Benso(b)fluoranteen						
50	Benso(g,h,i)perüleen						
51	Benso(k)fluoranteen						
52	Fluoranteen						
53	Indeno(1,2,3-cd)püreen						
54	Naftaleen						
55	Atsenaften						
56	Benso(a)antratseen						
57	Fenantreen						
58	Fluoreen						
59	Krüseen						
60	Dibenso(a,h)antratseen						
61	Atsenaftüleen						

Nr	Näitaja	Ainegrupp	Katsemeetod			Mõõteprintsip	Vahendid
			Vesi	Sete	Elustik		
62	Püreen						
63	DeBDE	PBDE		DIN EN ISO 22032	DIN EN ISO 22032	GC/MS	allhange
64	DiBDE						
65	HBCD						
66	HpBDE						
67	HxBDE						
68	NBDE						
69	OBDE						
70	PBDE 100						
71	PBDE 47						
72	PBDE 99						
73	PeBDE						
74	TeBDE						
75	TriBDE						
76	PCB-101	PCB		STJnrU63a	STJnrU67	GC/MS	Gaasi-kromatograaf-tandem-massispektromeeter (GC/MS/MS) 7890B/7000, Agilent Technologies, 2013
77	PCB-105						
78	PCB-114						
79	PCB-118						
80	PCB-123						
81	PCB-126						
82	PCB-138						
83	PCB-153						
84	PCB-156						
85	PCB-157						
86	PCB-167						
87	PCB-169						
88	PCB-180						
89	PCB-189						
90	PCB-28						
91	PCB-52						
92	PCB-77						
93	PCB-81						
94	Perfluorooktaansulfoonhape (PFOS)	Perfluorühend		STJnrU96	STJnrU96	LC/MS	Vedelik-kromatograaf-tandem-massispektromeeter (LC/MS/MS) 1290/6490, Agilent Technologies, 2013

Nr	Näitaja	Ainegrupp	Katsemeetod			Mõõte- printsip	Vahendid
			Vesi	Sete	Elustik		
95	Bifentriin	Pestitsiidid	STJnrU63	STJnrU63a	STJnrU67	GC/MS	Gaasi- kromatograaf- tandem- massispektrome- ter (GC/MS/MS) 7890B/7000, Agilent Technologies, 2013
96	Diklobeniil						
97	Endosulfaansulfaat						
98	gamma-Klordan						
99	Isobensaan						
100	Kvintoseen						
101	Metoksükloor						
102	beeta-Heksaklorotsükloheksaan						
103	delta-Heksaklorotsükloheksaan						
104	gamma-Heksaklorotsükloheksaan						
105	Heksaklorobenseen						
106	Alfa-heksaklorotsükloheksaan						
107	Atrasiin						
108	Aklonifeen						
109	Alakloor						
110	Aldriin						
111	alfa-Endosulfaan						
112	beeta-Endosulfaan						
113	Bifenoks						
114	Dieldriin						
115	Diklorofoss						
116	Dikofool						
117	Endriin						
118	Heksaklorobutadien						
119	Heptakloor						
120	Heptakloor-eksoepoksiid						
121	Heptakloor-endoepoksiid						
122	Isodriin						
123	Klorofenvinfoss						
124	Kloropüriifoss						
125	o,p'-DDD						
126	o,p'-DDE						
127	o,p'-DDT						
128	p,p'-DDD						
129	p,p'-DDE						
130	p,p'-DDT						
131	Simasiin						
132	Trifluraliin						
133	Tsüpermetriin						

Nr	Näitaja	Ainegrupp	Katsemeetod			Mõõte- printsip	Vahendid
			Vesi	Sete	Elustik		
134	Diuroon		STJnrU92			LC/MS	Vedelikkromatograaf-tandem-massispektromeeter (LC/MS/MS) 1290/6490, Agilent Technologies, 2013
135	Isoproturoon						
136	Kinoksüfeen						
137	Terbutriin						
138	Tsübutriin						
139	Dibutüültina-katioon (DBT)	Tinaorgaanika	STJnrU89	STJnrU89a	STJnrU89b	GC/MS	Gaasi-kromatograaf-tandem-massispektromeeter (GC/MS/MS) 7890B/7000, Agilent Technologies, 2013
140	Dioktüültina-katioon (DOT)						
141	Monobutüültina-katioon (MBT)						
142	Monooktüültina-katioon (MOT)						
143	Tributüültina-katioon (TBT)						
144	Trifenüültina-katioon (TPhT)						
145	Tritsükloheksüültina-katioon (TCyT)						
146	Tetrabutüültina-katioon (TTBT)						
147	Tetrakloroeteen (perkloroeteen)	VOC	ISO 11423-1			GC/MS	Gaasi-kromatograaf-massispektromeeter (headspace)(HS-GC/MS), 7890B/5977A, Agilent Technologies, 2013
148	Tetraklorometaan (süsiniktetrakloriid)						
149	Benseen						
150	Diklorometaan						
151	m/p-Ksüleen						
152	o-Ksüleen						
153	Trikloroeteen (trikloroetüleen)						
154	Triklorometaan (kloroform)						
155	1,2-Dikloroetaan						

Vesikonnaspetsiifiliste ainete ja teiste määratud saasteainete jaotus, katsemeetodid ja mõõtevahendid

Nr	Näitaja	Ainegrupp	Katsemeetod			Mõõte- printsiiip	Vahendid
			Vesi	Sete	Elustik		
1	Tina (Sn) filtreeritud	Metall	EVS-EN ISO 17294-2	STJnrMU91	STJnrMU94	ICP/OES	Induktiivsidestunud plasma optiline emissioon spektromeeter ICP - OES Vista - MPX Varian, 2005
2	Arseen (As) filtreeritud			STJnrMU94A		ICP/MS	
3	Baarium (Ba) filtreeritud						
4	Kroom (Cr) filtreeritud						
5	Tsink (Zn) filtreeritud						
6	Vask (Cu) filtreeritud						
7	Naftasaadused (süsivesinikud C10 – C40)			EVS-EN ISO 16703		GC	Gaasikromatograaf leekionisatsioonidetektoriga (GC/FID), Agilent Technologies, 2013
8	Spiroksamiin	Pestitsiid	STJnrU92		STJnrU97A	LC/MS	Vedelikkromatograaf-tandem- massispektromeeter (LC/MS/MS) 1290/6490, Agilent Technologies, 2013
9	MCPA						
10	2,4-D						
11	Kloormekvaat kloriid						
12	Metasakloor						
13	Tebukonasool						
14	Klopüraliid						
15	Amidosulfuroon						
16	Bentasoon						
17	Kloridasoon-desfenüül						
18	Napropamiid						
19	Propakvisafoop						
20	Propamokarb-hüdrokloriid						
21	Tritosulfuroon						

Nr	Näitaja	Ainegrupp	Katsemeetod			Mõõte- printsiiip	Vahendid
			Vesi	Sete	Elustik		
22	2,4-D 2-EHE		STJnrU63		GC/MS		Gaasikromatograaf-tandem-massispektromeeter (GC/MS/MS) 7890B/7000, Agilent Technologies, 2013
23	Glüfosaat		STJnrU93		STJnrU93B	LC/MS	Vedelikkromatograaf-tandem-massispektromeeter (LC/MS/MS) 1290/6490, Agilent Technologies, 2013
24	AMPA						
25	2,3-Dimetüülfenool	Ühealuselised fenoolid	STJnrU12D			HPLC	Kõrgsurvevedelikkromatograaf elektrokeemilise dektektoriga, Agilent 1290 Infinity + Antec Decade II, Agilent Technologies, 2013
26	2,6-Dimetüülfenool						
27	3,4-Dimetüülfenool						
28	3,5-Dimetüülfenool						
29	Fenool						
30	o-kresool (2-metüülfenool)						
31	p,m-kresool (4 ja 3-metüülfenool)						
32	2,5-Dimetüülresortsiin	Kahealuselised fenoolid					
33	5-Metüülresortsiin						
34	Resortsiin						
35	Tolueen	VOC	ISO 11423-1			GC/MS	Gaasikromatograaf-massispektromeeter (headspace)(HS-GC/MS), 7890B/5977A, Agilent Technologies, 2013

Lisa 2. Kala proovide ja kala koeproovide andmed

Tabelites on toodud jõgede kaupa püügist saadud üksik isendite bioloogilised parameetrid. Koekoondproovid on jõe põhised ning vajaliku isendite arvu kokkusaamiseks võis olla vajalik teha mitu püüki. Koekoondproovi ohtlike ainete määramiseks võeti ainult emased isendid ja nende arvu on võimalik näha järjekorra numbri alusel. Ohtlikud ained määrati elustiku koekoondproovidest kõik koondprooviga seotud tausta andmed on esitatud KESE-sse (sh lipiidide sisaldus).

Tänassilma jõgi, püütud 07.-08.10.2020

Nr	pikkus (l), cm	sugu	kaal, g	som. mass, g	gonaadid, g	maks, g	vanus
1	19.0	emane	140.2	117.6	6.4	1.3	4+
2	17.5	emane	103.8	86.4	6.7	1.4	3+
3	17.5	emane	101.0	86.7	5.4	1.2	3+
4	19.0	emane	112.0	101.1	6.7	1.5	4+
5	19.5	emane	146.3	120.8	9.0	1.8	3+
6	19.5	emane	153.9	125.8	8.8	2.4	4+
7	21.0	emane	175.5	143.7	11.5	2.6	5+
8	21.0	emane	179.7	139.8	12.5	2.5	4+
9	18.5	emane	126.8	103.4	9.6	1.5	3+
10	17.0	emane	107.3	86.5	7.3	1.6	3+
11	17.0	emane	90.6	76.1	5.1	1.1	3+
12	19.0	emane	129.6	105.6	7.5	2.3	4+
13	17.5	emane	98.7	77.9	5.7	0.9	3+
14	18.5	emane	112.0	93.3	6.1	1.7	3+
15	19.0	emane	114.2	97.5	7.0	1.0	4+
16	17.5	emane	129.5	104.6	8.9	2.7	3+

Õhne jõgi, püütud 03.-04.08.2020

Nr	pikkus (l), cm	sugu	kaal, g	som. mass, g	gonaadid, g	maks, g	vanus
1	23.0	emane	178.5	150.9	1.9	2.7	4+
2	20.5	emane	109.5	96.5	1.9	0.9	4+
3	19.0	emane	91.2	79.8	1.3	0.8	3+
4	21.0	emane	135.7	120.4	4.5	1.3	4+
5	22.0	emane	178.9	157.3	3.6	1.2	4+
6	21.5	emane	146.3	132.7	2.4	1.1	4+
7	24.0	emane	206.4	178.4	4.3	2.1	5+
8	22.0	emane	155.6	136.8	3.1	1.2	4+
9	21.0	emane	124.8	111.6	2.6	1.1	3+
10	21.0	emane	141.2	124.3	3.2	1.1	4+

Emajõgi, püütud 24.-25.09.2020

Nr	pikkus (l), cm	sugu	kaal, g	som. mass, g	gonaadid, g	maks, g	vanus
1	18.5	emane	127.0	104.5	6.3	1.4	4+
2	18.0	emane	106.0	89.6	5.1	1.2	3+
3	17.5	emane	109.3	90.6	7.7	1.6	3+
4	19.0	emane	127.8	108.5	8.2	1.8	3+
5	18.5	emane	121.9	101.5	7.8	2.1	3+
6	15.5	emane	89.4	71.6	9.2	0.8	2+
7	20.0	emane	147.1	123.3	6.8	1.6	4+
8	22.5	emane	227.0	188.0	13.5	3.7	4+
9	23.0	emane	224.6	184.9	10.0	3.4	4+
10	22.5	emane	181.2	159.5	6.2	2.2	4+
11	23.0	emane	235.8	196.8	12.8	3.3	5+

Ahja jõgi, püütud 17.-18.09.2020

Nr	pikkus (l), cm	sugu	kaal, g	som. mass, g	gonaadid, g	maks, g	vanus
1	19.5	emane	137.2	115.6	9.1	1.9	4+
2	18.0	emane	107.1	91.5	5.7	1.5	3+
3	20.5	emane	188.8	165.0	10.4	2.3	4+
4	18.5	emane	124.9	105.6	6.2	1.5	3+
5	20.5	emane	191.3	169.8	12.2	2.5	3+
6	17.5	emane	103.6	86.6	4.4	1.4	3+
7	19.5	emane	151.8	130.0	8.9	1.5	4+
8	17.0	emane	103.5	88.2	6.2	1.3	3+
9	18.0	emane	109.0	96.2	6.7	1.1	3+
10	19.5	emane	152.6	132.0	7.6	1.7	4+
11	18.5	emane	132.2	111.6	9.2	1.4	3+
12	20.0	emane	153.1	129.4	8.5	2.1	4+
13	19.5	emane	147.6	120.0	8.0	2.5	3+
14	19.5	emane	149.1	124.7	9.1	1.4	3+
15	20.0	emane	160.7	143.3	7.7	1.8	4+
16	17.0	emane	95.3	79.0	5.4	1.4	3+
17	19.5	emane	150.3	124.2	8.2	2.3	3+
18	20.0	emane	143.0	124.3	5.4	1.5	4+
19	20.0	emane	157.9	132.8	11.4	1.9	4+
20	19.5	emane	154.1	131.5	9.4	1.7	3+
21	20.0	emane	151.3	126.6	9.2	2.2	4+
22	19.0	emane	152.1	129.6	9.7	1.4	3+
23	18.0	emane	102.8	86.1	6.9	1.4	3+
24	18.0	emane	120.0	98.8	7.5	1.4	3+
25	19.5	emane	147.5	125.6	8.6	2.1	4+
26	20.5	emane	160.4	132.5	8.9	2.0	4+
27	21.0	emane	188.8	156.8	11.4	2.0	4+
28	18.5	emane	102.0	99.7	10.3	1.7	3+
29	21.0	emane	194.6	161.2	20.2	3.5	4+

Nr	pikkus (l), cm	sugu	kaal, g	som. mass, g	gonaadid, g	maks, g	vanus
30	19.0	emane	135.4	114.7	9.1	1.7	4+
31	20.0	emane	148.5	129.3	8.9	1.8	4+
32	20.0	emane	156.3	128.8	11.4	1.8	3+
33	17.5	emane	99.4	81.9	4.5	1.2	3+
34	18.0	emane	114.1	98.0	6.3	1.2	3+
35	18.0	emane	108.3	95.3	4.5	1.4	3+
36	17.0	emane	92.3	77.6	5.3	1.1	3+
37	19.5	emane	142.1	128.7	7.6	1.7	4+
38	18.5	emane	111.5	98.5	5.0	1.2	4+
39	17.0	emane	90.5	75.3	5.7	1.3	3+
40	19.5	emane	138.0	118.3	8.3	2.0	4+
41	17.5	emane	95.0	81.5	6.9	1.3	3+
42	20.0	emane	155.3	131.5	8.3	2.2	4+
43	18.0	emane	112.2	97.3	6.5	1.1	3+
44	19.5	emane	141.5	124.0	7.5	1.8	4+
45	18.5	emane	146.0	123.1	9.9	1.6	3+
46	18.0	emane	115.1	90.3	3.7	1.7	3+
47	21.0	emane	172.3	143.9	11.2	2.2	4+
48	21.5	emane	186.8	155.9	11.3	2.4	5+
49	18.0	emane	131.0	104.2	4.6	1.8	3+
50	18.0	emane	115.0	100.5	5.9	1.3	3+
51	18.0	emane	112.5	94.5	6.6	1.7	3+

Pärnu jõgi (Oore ja Tori), püütud 19.-21.10.2020; 31.10.2020; 09.11.2020; 16.11.2020

Nr	pikkus (l), cm	sugu	kaal, g	som. mass, g	gonaadid, g	maks, g	vanus
1	17.0	emane	89.9	79.6	0.6	1.1	3+
2	17.0	emane	86.8	69.8	7.4	1.2	3+
3	20.0	emane	171.6	138.9	13.3	3.0	4+
4	18.5	emane	138.5	105.5	11.5	2.4	3+
5	20.0	emane	172.9	141.6	13.2	2.9	4+
6	19.5	emane	154.2	121.4	18.7	2.9	3+
7	21.5	emane	196.7	153.9	20.8	3.5	4+
8	19.0	emane	138.3	110.5	15.7	2.2	3+
9	19.5	emane	160.7	125.4	18.6	3.4	4+
10	19.0	emane	158.6	126.1	13.2	2.9	3+
11	22.0	emane	216.1	175.8	18.5	3.6	4+
12	21.5	emane	218.1	176.1	21.9	2.7	5+
13	21.0	emane	199.2	160.3	18.6	3.3	4+
14	19.0	emane	149.0	117.7	17.3	2.3	4+

Mustjõgi, püütud 23.-24.09.2020; 28.-29.09.2020

Nr	pikkus (l), cm	sugu	kaal, g	som. mass, g	gonaadid, g	maks, g	vanus
1	18.0	emane	118.7	99.9	4.8	2.0	3+
2	21.4	emane	310.7	263.0	14.4	3.8	4+
3	20.0	emane	151.2	126.9	8.9	2.6	3+
4	20.0	emane	149.1	124.4	9.5	1.9	4+
5	18.5	emane	133.8	160.7	4.4	2.0	3+
6	19.5	emane	137.8	116.7	7.7	1.2	4+
7	18.0	emane	114.7	93.5	7.6	1.7	3+
8	20.0	emane	153.0	129.0	9.6	2.3	4+
9	22.0	emane	218.4	184.4	11.7	2.9	4+
10	19.0	emane	153.6	130.9	7.9	2.1	4+
11	17.0	emane	103.6	86.0	8.6	1.5	3+
12	21.0	emane	220.5	181.3	16.3	4.3	4+
13	21.0	emane	203.4	167.8	10.8	3.3	3+
14	18.5	emane	123.8	103.4	9.0	1.9	3+
15	19.5	emane	136.3	112.4	9.7	2.0	3+
16	22.0	emane	201.0	166.0	12.3	2.8	5+
17	21.5	emane	195.2	161.7	10.6	2.9	4+
18	20.4	emane	175.0	146.9	11.3	2.9	4+
19	20.5	emane	187.9	154.8	13.1	2.7	4+
20	21.0	emane	213.4	181.5	12.8	3.2	4+
21	20.0	emane	220.7	181.0	13.7	4.0	3+
22	17.0	emane	100.4	83.5	7.5	1.5	3+
23	18.5	emane	120.0	100.0	7.0	2.1	3+
24	19.0	emane	138.0	113.1	9.9	2.5	3+
25	18.0	emane	120.9	100.4	8.5	2.3	3+

Jägala jõgi, püütud 05.-06.10.2020; 07.-08.10.2020

Nr	pikkus (l), cm	sugu	kaal, g	som. mass, g	gonaadid, g	maks, g	vanus
1	20.5	emane	174.5	142.1	9.2	2.4	4+
2	20.5	emane	229.4	178.4	16.2	6.3	4+
3	20.0	emane	185.7	142.0	10.3	5.4	3+
4	18.0	emane	156.9	129.4	10.0	3.7	3+
5	21.0	emane	157.7	123.5	8.7	2.9	4+
6	17.0	emane	119.3	93.8	8.2	2.2	3+
7	19.5	emane	198.5	158.3	15.0	4.2	4+
8	22.0	emane	283.3	234.9	13.1	5.4	4+
9	19.0	emane	177.7	140.1	11.0	4.1	3+
10	22.5	emane	200.5	160.8	13.8	3.8	5+
11	20.5	emane	191.0	156.0	16.1	4.2	4+
12	22.0	emane	223.1	182.7	15.8	4.3	5+
13	19.5	emane	167.2	144.0	11.8	2.1	3+
14	22.5	emane	261.5	211.0	14.9	5.8	4+

Nr	pikkus (l), cm	sugu	kaal, g	som. mass, g	gonaadid, g	maks, g	vanus
15	18.0	emane	139.3	116.4	9.8	2.3	3+
16	17.5	emane	137.2	110.4	10.4	3.6	3+
17	19.0	emane	130.8	104.4	10.5	2.4	3+
19	21.0	emane	193.4	157.4	14.3	3.7	4+
20	23.0	emane	286.8	218.1	18.1	6.1	5+
21	20.0	emane	177.2	147.3	10.8	2.4	4+
22	20.5	emane	176.4	146.2	12.1	3.0	4+
23	19.5	emane	137.1	109.3	11.8	2.7	3+
24	22.5	emane	238.5	191.4	16.8	6.4	5+
25	18.0	emane	121.0	101.4	8.3	3.3	3+
26	18.0	emane	114.9	90.9	9.7	2.3	3+

Navesti jõgi, püütud 12.-13.10.2020

Nr	pikkus (l), cm	sugu	kaal, g	som. mass, g	gonaadid, g	maks, g	vanus
1	17.5	emane	95.7	77.1	7.0	1.2	3+
2	17.5	emane	106.4	87.2	8.6	1.5	3+
3	20.5	emane	211.1	170.3	15.6	4.1	4+
4	15.5	emane	95.9	75.3	8.1	2.7	3+
5	15.0	emane	82.4	61.6	8.4	1.9	3+
6	21.5	emane	209.5	166.9	17.5	3.0	4+
7	16.0	emane	102.1	76.7	4.9	2.8	3+
8	17.0	emane	94.7	78.2	7.2	1.0	3+
9	18.0	emane	111.8	84.8	6.6	3.7	4+
10	18.5	emane	172.9	130.5	11.5	5.3	4+
11	21.0	emane	189.1	152.0	14.6	3.2	4+
12	16.0	emane	99.6	73.9	6.4	2.4	3+
13	16.0	emane	92.6	73.8	6.2	1.3	3+
14	18.5	emane	122.4	99.4	9.2	1.5	3+
15	18.0	emane	103.8	87.3	8.1	1.0	4+
16	17.0	emane	101.8	71.9	7.3	2.8	3+
17	16.0	emane	87.8	69.1	6.0	1.6	3+
18	16.5	emane	86.3	69.3	6.2	1.7	3+

Pärnu jõgi (kesklinna sild), püütud 05.10.2020; 20.10.2020

Nr	pikkus (l), cm	sugu	kaal, g	som. mass, g	gonaadid, g	maks, g	vanus
1	19.0	emane	135.7	110.9	9.7	2.4	4+
2	18.0	emane	108.8	89.0	8.3	1.9	3+
3	18.5	emane	103.1	86.8	6.7	1.2	3+
4	18.5	emane	106.3	88.6	7.0	1.6	3+
5	18.5	emane	97.9	82.8	6.7	1.4	4+
6	20.5	emane	153.1	124.9	10.6	3.0	4+

Nr	pikkus (l), cm	sugu	kaal, g	som. mass, g	gonaadid, g	maks, g	vanus
7	18.0	emane	101.1	85.6	5.4	1.5	3+
8	19.0	emane	118.0	95.0	8.5	1.7	3+
9	16.0	emane	72.3	59.5	5.8	0.2	3+
10	16.5	emane	85.7	69.5	7.7	1.3	3+
11	18.0	emane	96.8	80.1	8.1	1.5	3+
12	17.0	emane	91.2	75.6	7.5	1.3	3+
13	16.5	emane	77.3	68.7	0.9	0.9	3+
14	17.5	emane	92.4	76.5	7.7	0.7	3+
15	16.5	emane	77.0	64.8	5.2	1.1	3+
16	17.0	emane	80.2	66.9	5.2	1.0	3+
17	17.5	emane	97.1	80.3	8.0	1.5	3+
18	15.5	emane	68.2	57.0	5.8	0.7	3+
19	18.0	emane	115.1	91.5	11.5	2.0	3+
20	16.0	emane	80.0	64.5	7.8	1.2	3+
21	16.5	emane	76.9	63.0	7.2	0.9	3+
22	17.0	emane	81.2	67.8	6.0	0.8	3+
23	21.5	emane	179.0	146.2	14.1	2.7	4+
24	17.0	emane	94.4	76.1	7.8	1.3	3+
25	20.0	emane	145.8	115.4	10.1	2.6	4+

Vigala jõgi, püütud 30.09-01.10.2020

Nr	pikkus (l), cm	sugu	kaal, g	som. mass, g	gonaadid, g	maks, g	vanus
1	16.0	emane	86.0	70.2	6.2	1.5	3+
2	17.0	emane	88.7	74.6	6.0	1.1	3+
3	16.5	emane	95.0	79.3	6.0	1.4	3+
4	16.0	emane	86.4	68.5	6.0	1.4	3+
5	21.0	emane	192.2	160.7	13.4	3.0	4+
6	16.0	emane	89.3	71.0	5.8	1.1	3+
7	17.5	emane	108.8	91.3	6.7	1.4	3+
8	17.5	emane	130.3	104.5	10.7	1.8	3+
9	19.0	emane	121.4	101.7	9.4	1.4	4+
10	17.0	emane	120.3	93.6	10.3	2.3	3+
11	16.5	emane	82.8	69.0	5.7	1.0	3+
12	16.5	emane	95.9	78.8	5.8	1.3	3+
13	21.0	emane	191.1	155.2	14.1	2.4	4+

Lisa 3. Karpide proovide ja karpide koeproovide andmed

Tänassilma jõgi, Oiu (615545, 6474727), 11.08.2020, *Unio tumidus*, kiiljas jõekarp

	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13
Karbi kaal g	11.1	9.0	9.6	9.1	7.8	6.9	7.7	7.0	7.4	5.9	6.2	4.9	4.6
Karbi pikkus mm	47	45	44	45	43	41	41	40	40	38	39	36	36
Karbi kõrgus mm	24	22	23	24	22	22	22	22	23	21	21	20	19
Pehmekoe kaal g	3.8	2.9	2.7	3.0	2.7	2.5	2.5	1.9	2.1	1.7	1.8	1.5	1.6
Karbi vanus	7	7	7	7	7	7	7	7	7	6	6	6	6

Õhne jõgi, Tõrva Veskijärv (613488, 6430360), 13.08.2020, *Anodonta cygnea*, suur järvekarp

	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12
Karbi kaal g	16.7	14.7	11.7	7.5	7.2	6.3	6.1	5.3	6.4	5.6	5.6	3.8
Karbi pikkus mm	65	61	59	54	50	48	48	48	46	45	45	42
Karbi kõrgus mm	37	38	36	33	30	31	26	31	26	26	25	23
Pehmekoe kaal g	4.6	3.6	2.9	1.8	1.9	1.6	2.4	1.1	2.5	2.3	2.2	1.3
Karbi vanus	6	5	5	5	5	4	4	4	4	4	4	4

Emajõgi, Kvissental (657378, 6476772), 14.08.2020, *Unio pictorum*, piklik jõekarp

	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
Karbi kaal g	16.3	11.1	11.6	12.1	11.5	9.6	8.9	8.4	7.6	5.5
Karbi pikkus mm	59	50	50	51	49	46	45	43	43	39
Karbi kõrgus mm	26	24	25	24	23	21	22	20	21	18
Pehmekoe kaal g	4.7	3.0	3.4	3.5	3.4	2.6	2.3	2.4	2.1	1.7
Karbi vanus	8	7	7	8	7	6	7	6	6	6

Ahja jõgi, Lääniste sild (683677, 6462977), 17.08.2020, *Unio pictorum*, piklik jõekarp

	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12
Karbi kaal g	12.9	10.8	11.5	11.3	9.6	10.3	9.8	8.2	8.5	7.9	9.5	6.9
Karbi pikkus mm	56	50	53	52	50	49	49	47	48	46	48	42
Karbi kõrgus mm	25	24	24	23	23	24	23	22	21	21	23	20
Pehmekoe kaal g	4.6	4.3	4.0	3.9	3.6	3.7	3.3	3.2	3.2	2.9	3.5	2.2
Karbi vanus	8	7	7	7	7	7	7	7	7	7	7	7

Pärnu jõgi, Oore (544571, 6479757), 6.08.2020, *Unio pictorum*, piklik jõekarp

	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
Karbi kaal g	15.5	13.8	13.4	12.2	13.6	12.1	13.6	10.4	6.1	5.3
Karbi pikkus mm	59	56	53	54	55	52	55	51	42	40
Karbi kõrgus mm	26	26	26	26	26	24	25	24	19	20
Pehmekoe kaal g	4.9	4.4	4.2	3.8	4.0	4.0	4.6	3.8	1.7	1.6
Karbi vanus	7	7	7	8	7	8	8	7	5	4

Mustjõgi, 100 m suudmest (638261, 6385848), 18.08.2020, *Unio pictorum*, piklik jõekarp

	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12
Karbi kaal g	14.0	13.5	14.9	14.1	13.0	12.4	13.0	11.9	10.8	11.5	10.2	8.7
Karbi pikkus mm	57	56	58	55	56	52	53	53	54	51	52	49
Karbi kõrgus mm	26	25	26	26	27	26	25	25	24	24	23	23
Pehmekoe kaal g	5.0	4.2	4.6	4.4	4.2	3.9	4.0	3.6	3.7	3.5	2.7	3.1
Karbi vanus	8	8	8	7	8	8	8	7	7	7	7	6

Jägala jõgi, allpool Soodla jõge (573971, 6585807), 22.07.2020, *Anodonta anodonta*, harilik järvekarp

	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11
Karbi kaal g	18.4	20.3	14.0	12.8	12.3	14.6	10.6	9.8	9.1	8.6	9.7
Karbi pikkus mm	62	63	57	55	53	53	50	49	50	48	50
Karbi kõrgus mm	36	35	31	31	30	30	27	28	27	27	30
Pehmekoe kaal g	6.1	6.4	4.9	4.2	4.5	5.8	4.7	3.7	3.5	3.1	3.5
Karbi vanus	6	8	5	5	7	7	6	4	4	4	4

Navesti jõgi, Aesoo hüdropost (561872, 6486599), 10.08.2020, *Unio pictorum*, piklik jõekarp

	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
Karbi kaal g	13.4	13.2	11.2	9.5	10.0	8.2	7.4	7.2	3.8	2.0
Karbi pikkus mm	53	54	49	49	49	46	46	42	36	29
Karbi kõrgus mm	25	25	23	23	23	22	22	20	17	13
Pehmekoe kaal g	3.6	3.8	3.2	2.6	2.8	2.4	2.0	2.1	1.0	0.5
Karbi vanus	10	10	9	8	8	7	7	6	5	4

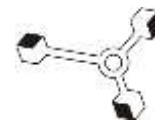

Pärnu jõgi, Pärnu kesklinna sild (529131, 6472322), 5.08.2020, *Unio pictorum*, piklik jõekarp

	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13
Karbi kaal g	11.8	8.7	10.3	7.9	7.2	6.2	5.9	5.9	4.8	4.3	3.7	3.2	2.9
Karbi pikkus mm	51	46	48	47	44	42	42	42	38	39	37	34	34
Karbi kõrgus mm	23	21	22	21	20	19	19	19	18	17	16	16	15
Pehmekoe kaal g	3.7	2.9	3.4	2.7	2.4	1.6	2.0	1.8	1.5	1.2	1.1	1.0	1.0
Karbi vanus	7	6	6	6	5	6	4	4	5	4	3	3	3

Vigala jõgi, Rumba (507099, 6510308), 5.08.2020, *Unio tumidus*, kiiljas jõekarp

	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13
Karbi kaal g	8.2	7.4	5.9	5.8	7.6	5.7	6.5	6.5	4.8	4.7	12.5	12.3	9.9
Karbi pikkus mm	45	44	40	40	44	39	41	41	37	36	50	51	47
Karbi kõrgus mm	23	23	21	21	24	20	21	21	21	20	26	27	25
Pehmekoe kaal g	2.6	2.4	1.6	2.0	2.5	1.5	2.0	1.8	1.4	1.6	3.1	3.0	2.9
Karbi vanus	7	6	6	7	5	5	5	5	5	5	8	8	7

Lisa 4. Elustiku proovivõtu metoodika – keemiliste analüüside läbiviimiseks

Üldine alus

Ülevaateseires veekogumi keemilise seisundi hindamisel elustiku analüüsimisel tuleb lähtuda seadusandliku alusena 24.07.2019 määruses nr 28 "Prioriteetsete ainete ja prioriteetsete ohtlike ainete nimekiri, prioriteetsete ainete, prioriteetsete ohtlike ainete ja teatavate muude saasteainete keskkonna kvaliteedi piirväärtused ning nende kohaldamise meetodid, vesikonnaspetsiifiliste saasteainete keskkonna kvaliteedi piirväärtused, ainete jälgimisnimekirjaga seotud tegevused" esitatud nõuetest.

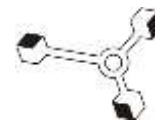
Määruses toodud nõuded on kehtestatud Euroopa Liidu Veepoliitika raamdirektiivi (VRD) 2000/60/EC ja selle tütaraktide 2008/105/EC ning 2013/39/EC alusel, mille täitmiseks on välja antud juhendmaterjalid "*Guidance document No. 25 on chemical monitoring of sediment and biota under the water framework directive*" ja "*Guidance Document No. 32 on biota monitoring (the implementation of EQS biota)*". Keskkonnakvaliteedi standardid (EQS) on kehtestatud selleks, et kaitsta pinna- ja merevee ökosüsteeme ja inimeste tervist toiduahela ja joogivee kaudu levivate kemikaalide võimalike kahjulike mõjude eest. Sõltuvalt aine omadustest on piisava kaitse saavutamiseks valitud eritüübilised kvaliteedistandardid sealhulgas elustikule (EQS_{biota}). EQS_{biota} on kaks peamist eesmärki:

- kaitsta toiduahelas akumulatsioonivate kemikaalide mõju eest toiduahela kõrgemaid kiskjaid sh linnud, imetajad QS_{biota,secpois}
- kaitsta inimest toidus akumulatsioonunud kemikaalide mõju eest QS_{biota, hhfood}

Sisuliselt on eesmärgid sarnased, aga vahe tuleb sellest, milliste andmete alusel on piirväärtus kehtestatud. Näiteks kui QS_{biota, hhfood} tagab küll inimese kaitse, siis ei pruugi alati olla elustiku piirväärtusega tagatud ka ökosüsteemide kaitse. Selleks tuleb rakendada kombineeritud hindamisi ning ökosüsteemi kaitse tagamiseks lisaks hinnata ka teiste maatriksite alusel vee keemilist seisundit. Elustikus ohtlike ainete määramise eesmärgiks ülevaateseires on VRD-st tulenevalt: keemilise seisundi hindamisel KeM määruse 28 piirväärtustega võrdlemine (vesi, elustik, sete) ning pikaajaliste muutuste jälgimine (elustik, settled).

2. Liikide valiku üldised alused vastavalt VRD-le

Liikide valiku aluseks on võrreldavus varasemate andmetega ja juba kehtivate kohustustega sh HELCOM (*Biota monitoring programmes under international conventions for inland, transitional,*

coastal and marine waters already exist: e.g. Helsinki Commission (HELCOM), OSPAR, International Commission for the Protection of the Rhine (ICPR), MEDPOL. In general, species that are already used in existing national or international monitoring programmes should be used for biota monitoring under Directive 2008/105/EC). Riikidel on kohalikke olusid arvestades võimalik valida elustiku liigid ja elustikust määratavad parameetrid lähtuvalt ülevaateseire eesmärkidest. Looduslik varieeruvus elustiku proovidest proovide võtmisel tuleks vähendada asjakohase valimi koostamisega, mis arvestab, et oleks minimeeritud erinevused vanuse, suuruse, soo ja seksuaalse küpsuse staatuses. Elustiku proove kogutakse väljaspool kudemise aega ja üksnes siis, kui kaladel ja karpidel on stabiilne füsioloogiline seisund. Kalade ja karpide suuruse ja vanuse vahemikud on fikseeritud ja neid aastate ning kogumite lõikes ei muudeta. Liigid, mis valitakse, peavad olema piisavalt arvukad ning laia levikuga.

Liikide valiku aluse peamised kriteeriumid:

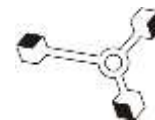
- on olemas seos elustiku saasteaine kontsentratsiooni ning saasteaine ümbritsevas keskkonnas leidumise tasemetel vahel;
- kogutav liik on potentsiaalne toidu liik kiskjatele ja/või inimesele;
- liiki kogunevad uuritavad saasteained;
- liik on paikne ja esindab iseloomustatavat uuringu ala (kindlasti tuleb vältida kasvandustes kogutud proove);
- liik on laialt levinud ja arvukas kogu uuringute alal, mis võimaldab erinevate uuringu alade võrdlemist;
- liik elab piisavalt kaua, et oleks võimalik koguda ka vanemaid kui ühe-aastaseid isendeid;
- liik on piisavalt suur, et saaks koguda vajaliku hulga kudesid analüüsiks
- liik on kergesti püütav ning piisavalt vastupidav, et kehvemates oludes ellu jääda;
- liik on kergesti määratav.

3. Liikide valik Eestis veekogumi keemilise seisundi ülevaateseire teostamiseks

Tuginedes eeltoodud VRD soovitudele on Eestile sobivad keemilise seisundi elustiku komponendis akumulatsioonide ainete hindamiseks ülevaateseires järgmised liigid:

Kala – ainegruppide piirväärtustega võrdlemiseks EQS_{biota}, kui piirväärtus on antud kalale.

Direktiiv 2013/39/EL ja KeM määrus 28-e kohaselt on elustiku piirväärtused arvestatud kalale: “Kui ei ole märgitud teisiti, on vee-elustiku keskkonna kvaliteedi piirväärtus seotud kaladega.”

Ahven *Perca fluviatilis* - 15 – 20 cm emased 3 - 6 aastased isendid. Mõõtu võib veekogupõhiselt alandada, kui vanusevahemik jääb paika. (Teada olevalt on jõgede ahvenad samas vanuse klassis veidi väiksemad kui meres). Valimi miinimumsuurus 10 isendit. Püügiks sobilik aeg august- september²⁵.

Koorikloomad ja molluskid – ainegruppide piirväärtustega võrdlemiseks EQS_{biota}, kui piirväärtus on antud koorikloomadele ja molluskitele. Sobilik PAHide määramiseks.

Unionidae seltsi kuuluvaid karbiliike sh. harilik järvekarp *Anodonta anatina*; *Anodonta cygnea* - 4- 5 aastased (täpsustada vanusele vastav ligikaudne pikkus Eesti siseveekogudes). Valimi suurus minimaalselt 10 isendit. Püügiks sobilik aeg august- september.

Alternatiivliik *Dreissena polymorpha* (rändkarp) -täiskasvanud isendid. Valimi suurus minimaalselt 10 isendit.

Kuna kõigis kogumites, mille keemilist seisundit on vaja hinnata ei leidu harilikku järvekarpi, küll aga temaga samasse seltsi kuuluvaid liike, siis üldistati seire liikide valik seltsi tasemele jälgides, et välja ei püüta kaitse all olevaid liike. Hinnatavas kogumis tuleb valida üks kahest, kas *Unionidae* seltsi esindajad või alternatiivliik *Dreissena polymorpha* (rändkarp). *Dreissena polymorpha* on paljudes kogumites levinud, arvukas ja on võõrliik, mille püügile ei seata piiranguid. Vanuselt jäävad *Dreissena polymorpha* täiskasvanud isend sobivasse 4-5 aasta vahemikku. Vastavalt VRD juhendi nr. 25 kohaselt on rändkarp (*Dreissena polymorpha*) esimene valik seire liigiks ja alternatiivliigid elustiku seires harilik järvekarp (*Anodonta cygnea*) ja piklik jõekarp (*Unio pictorum*). Kuna rändkarp on Eestis võõrliik, siis esimene valik on kohalike liikide põhine, küll aga võib rändkarpi koguda kogumites, kus teda leidub.

Metoodikas ei tooda eraldi välja rändkarbi sobivust seire liigiks, kuna see on juba põhjendatud juhendis nr. 25.

Kui tekib vajadus keemilise seisundi hindamiseks veekogumites, kus üleriigiliselt sobivaimaid liike veekogu eripärast tulenevalt ei ela, tuleb valida sobilik liik veekogus elavate liikide hulgast. Alternatiivliigi valiku vajaduse korral lähtuda VRD juhendi nr. 25 soovituslikest kalaliikidest ning nende Eesti vetes leiduvate sugulasliikidest. Sellised kalaliigid on vikerforell (*Oncorhynchus mykiss*) alternatiivseks liigiks latikas (*Abramis brama*). Seireks sobiliku alternatiivliigi leidmiseks hinnata nendes veekogudes enam levinud liike punkti 2 alusel ja kinnitada sobilikuks osutunud liik veekogu põhiselt seireliigiks. Veekogu põhiselt on alati võimalik hinnata saasteainete surve elustikule ka ainult

²⁵ EVS-EN 14962 Water quality – Guidance on the scope and selection of fish sampling methods

sellele veekogule iseloomuliku liigi alusel. Teiste kogumite tulemustega võrdlemisel on vaja arvestada ülemineku kriteeriumitega, kuid alati saab võrrelda ka seisundi hinnanguid, mitte mõõtetulemusi.

3.1 Ahvena valiku alused

- võrreldavus varasemate andmetega ja juba kehtivate piirkondlike kohustustega
- on olemas seos elustiku saasteaine kontsentratsiooni ning saasteaine ümbritsevas keskkonnas leidumise tasemete vahel

Ahven *Perca fluviatilis* on valitud Läänemere kaitse eesmärkide saavutamiseks HELCOMi liigiks, millega kirjeldatakse rannikumere saastatuse olukorda, seega on olemas seos elustiku saasteaine kontsentratsiooni ning saasteaine ümbritsevas keskkonnas leidumise tasemete vahel ning Eestil on rannikumere seisundi hindamisel (sh VRD alusel) juba kogutud andmeid saasteainete kohta ahvenas. Sealhulgas suurte jõgede suublatest. (Riiklik keskkonnaseire)²⁶ Kuna ahven on HELCOMi seire liik, on täidetud ka varasemate riiklike ja rahvusvaheliste programmide aluseksvõtmise kriteerium.²⁷

- kogutav liik on potentsiaalne toidu liik kiskjatele ja/või inimesele

Ahven on toidu liik kiskjatele ja inimesele. Ahven on röövkala ja esindab toiduahela keskosa ning aitab paremini hinnata võimalikke mõjusid kõrgematele organismidele.

- liiki kogunevad uuritavad saasteained

Ahven on laialdaselt kasutusel seiratava kalana ning on paljude saasteainete puhul ka keskkonna kvaliteedi piirväärtuse kehtestamise uuringutes kaasatud liik, mis tõestab, et liiki kogunevad uuritavad saasteained.²⁸ Saasteainete kogunemine on tõestatud, nii juba rahvusvaheliselt kehtestatud piirväärtuste kaudu kui ka varasemates uuringutes, mis on läbi viidud ka Eesti veekogudes.

- Ahven on sobiv liik jõe valgla iseloomustamiseks

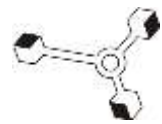
Ahvenat loetakse üheks Eesti kõige arvukamaks kalaliigiks.²⁹ Ahven on levinud kõigis vooluveekogudes ja suurtes järvedes, mis representatiivselt esindavad kogu Eestist keemilise seisundi hindamiseks

²⁶ <http://seire.keskkonnainfo.ee>

²⁷ <http://www.helcom.fi/action-areas/monitoring-and-assessment/manuals-and-guidelines/combine-manual>

²⁸ <https://circabc.europa.eu/sd/a/62343f10-5759-4e7c-ae2b-12677aa57605/Guidance%20No%2032%20-%20Biota%20Monitoring.pdf>

²⁹ <http://bio.edu.ee/loomad/Kalad/PERFLU.htm>

vajalikke siseveekogusid ning lisaks on levinud ka rannikumeres. Sellega on tagatud erinevate uuringualade võrdlemise võimalus ning vähendatud liikidevahelisest varieeruvusest tulla võivaid erinevusi veekogumite seisundi hindamisel. Ahven ei ole kaitsealune kala.

- **ahven elab piisavalt kaua, et oleks võimalik koguda ka vanemaid kui üheaastaseid isendeid**
- **liik on piisavalt suur, et saaks koguda vajaliku hulga kudesid analüüsiks**

Suguküpsed ahvenad on 4-5 aastased ning keskmise pikkusega (l) 15-20 cm, mõnes siseveekogus ka toidubaasist sõltuvalt väiksemad 13 -18 cm. 4 - 5 aastat on piisav vanus, et hinnata veekogude pikaajalist üldist seisundit ning võimalikku mõju kõrgematele troofilisuse tasemetele. 4 - 5 aastane kala on ka piisavalt suur, et on võimalik koguda ohtlike ainete analüüsimiseks vajalik koe materjal sealhulgas lihas ja maks.

- **ahven on kergesti püütav ning piisavalt vastupidav, et kehvemates oludes ellu jääda**

Lai levik tõestab ka liigi vastupidavust. Ahvenad võivad moodustada suuri kogumeid (parvi), milles kalad on üsna harvalt, üksteisest 0.3-0.5 m kaugusel³⁰. Ahven on populaarne püügikala, mistõttu on seires võimalik kasutada erinevaid püügitehnikaid ja ka kohalike kalameeste abi seirematerjali kogumisel. Ahven ei ole kaitsealune liik. Ahven on kergesti määratav.

3.2 Ahvena suuruse vahemiku valiku alused

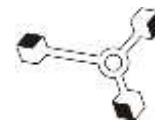
Varieeruvus erinevate vanusegruppide vahel saasteainete kogunemises võib oluliselt mõjutada erinevate aastate lõikes saadavaid tulemusi, mistõttu väheneb pikaajaliste tulemuste usaldusväärsus. Selle vältimiseks on valitud pikkuse vahemik, mis suure tõenäosusega tagab samasse vanusegruppi jäävad suguküpsed isendid.

Ahvena suuruse valik tugineb lisaks ka HELCOMis juba kinnitatud mõõtudele: pikkuse vahemik 15-20 cm³¹, mis emaste kalade puhul vastab suguküpsetele isenditele. Ahvena puhul on hästi paigas võimalus välise, lihtsalt mõõdetava, tunnuse abil püüda sobivasse vanuse vahemikku jäävaid isendeid. Mõõdud on valitud vastavalt täiskasvanud isendite keskmisele pikkusele ning see tagab suguküpsete

³⁰ <http://www.kalapeedia.ee/ahven.html>

³¹

<http://www.helcom.fi/Documents/Action%20areas/Monitoring%20and%20assessment/Manuals%20and%20Guidelines/Manual%20for%20Marine%20Monitoring%20in%20the%20COMBINE%20Programme%20of%20HELCOM.pdf>

ja stabiilsete isendite valiku, kelle puhul on tagatud väiksem varieeruvus ainevahetuses ning saasteainete kogunemise mustrites.

Täpne vanus määratakse hiljem bioloogiliste parameetrite registreerimisel, mis toimub vastavalt standardmeetodile ISO 23893-1. Valimi suurus ühes uuringu punktis on ahvena korral soovituslikult vähemalt 10 isendit, et vähendada üksikisendi mõju pikaajalistele muutustele. 4-5 aastaste kalade analüüsimine on põhjendatud ülevaateseire sageduse ja iseloomustatava perioodi pikkusega. Keemilise seisundi ülevaateseire peaks toimuma 3 – 6 kuue aastase sammuga veemajanduskavade³² 6 aastastest tsüklis tulenevalt. Väiksema vanusega kalade uurimisel jääb seireperioodi ajaline mõõde katmata.

3.3 Polütsükliliste aromaatsete süsivesinike (PAH) määramine elustikust

PAHide määramiseks elustikus ei sobi kalad, kuna kalade organismis ühendid osaliselt lagundatakse ning ei ole täidetud nõue, mis iseloomustaks tasemeid ümbritsevas keskkonnas. Vastavalt direktiivile 2013/39/EC on üle Euroopaliselt määratud PAHide määramisel elustiku rühmaks karp (Ainete 15 (fluoranteen) ja 28 (polütsüklilised aromaatsed süsivesinikud) puhul viitab elustiku EQS koorikloomadele ja molluskitele. Keemilise seisundi hindamiseks ei sobi fluoranteeni ja polütsükliliste aromaatsete süsivesinike jälgimine kalades.)³³

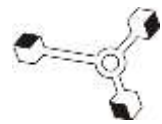
- Eestis on sobilikuks seireliigiks pinnavee kogumites PAHide sisalduse määramiseks elustikus harilik järvekarp

Harilik järvekarp *Anodonta anatina* on piisavalt arvukas meie piirkonnale iseloomulik liik ja elab vanuseni, mis katab seire perioodi uuritava ajavahemiku. Harilik järvekarp elab kruusastes ja liivastes jõgedes ja järvedes, kõval põhjal. Levik nii järvedes kui jõgedes aitab vähendada uuritavate liikide varieeruvust erinevate veekogutüüpide hindamisel. Eestis on ta harilik. Leidumise sagedus uuritud proovides 2.1%.³⁴ Selline leviku sagedus on suuremate hulgas ja lisaks on karp piisavalt suur, et koguda analüüsimiseks vajalik hulk proovimaterjali.

³² http://www.envir.ee/sites/default/files/veeseireprogramm_2016_2021_3.pdf

³³ <http://eur-lex.europa.eu/legal-content/ET/TXT/?qid=1470814618786&uri=CELEX:32013L0039>

³⁴ Eesti sisevete suurselgrootute määraja" Henn Timm 2015

Analüüsid tehakse karpide lihaskoest, mida kogutakse vastavalt standardile. Määratakse lisaks kõik vajalikud füsioloogilised parameetrid. Uuritava valimi suurus peab olema vähemalt 10 isendit, millest koguda ligikaudu 80g-ne lihase komposiitproov.

Unionidae seltsi kuuluvaid karbiliike sh. harilik järvekarp *Anodonta anatina*; *Anodonta cygnea* - Valimi suurus minimaalselt 10 isendit.

Alternatiivliik *Dreissena polymorpha* (rändkarp) -täiskasvanud isendid. Valimi suurus minimaalselt 10 isendit.

3.4 Analüüsitehnilised ja kvaliteedi tagamise nõuded elustiku proovide ettevalmistamisel, analüüsimisel ning piirväärtustega võrdlemisel

Analüüsitav koe materjal edasiseks keemiliseks ja bioloogiliseks analüüsiks kogutakse vastavalt ISO 23893-1 nõuetele, määrares proovi iseloomustamiseks vajalikud bioloogilised parameetrid. Iga koondproovi kohta on võimalik saada taustainformatsioon vanuselise, suuruselise ning soolise varieeruvuse kohta valimis.

Analüüsitav kude kogutakse ja säilitatakse tingimustel, et see ei mõjutaks saasteainete määramist proovis. Täpsemad juhised on toodud tehnilises dokumendis "Elustikuproovide kogumise juhised keemilise seisundi hindamiseks läbiviidavate keemiliste analüüside teostamiseks", mis on kättesaadav Keskkonnaseire veebis.

Keemilised analüüsid teostatakse määratavate näitajate osas akrediteeritud laboris. Määramispiirid peavad vastama kehtestatud nõuetele ning võimaldama võrdlemist kehtestatud piirväärtustega. Piirväärtused on kehtestatud KeM määruse nr. 28 alusel, kus ühikuks on koe märgkaal. Tulemusi kasutatakse erinevates rahvusvahelistes aruandlustes ja need peavad olema kasutatavad pikaajaliselt ning erinevatel eesmärkidel. Seega peavad tulemused olema saadud selliselt, et vajadusel on võimalik sisaldusi ümber arvestada teistesse ühikutesse. See tähendab, et kõik vajalikud lisaparametrid nagu kuivkaalud, lipiidide sisaldused jne. On proovidest määratud. Tulemuste andmiseks kala kogukaalule kasutatakse standardis toodud valemeid ja üleminekukriteeriume.